

ספריי - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ

י"א ניסן

- שנת הקו"ף יו"ד דל"ת -

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

י"א ניסן

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

KOVETZ
YUD-ALEF NISSAN
SHNAS HAKUF YUD HEY

Published and Copyrighted by

Vaad L`hafotzas Sichos

788 Eastern Parkway, Brooklyn, New York 11213

Tel: (718) 774-7200 ● Fax: (718) 774-7494

5775 ● 2015

Printed in the HOLY LAND

פתח דבר

לכבוד יום הבהיר, יום עשתי עשר לחודש ניסן - חודש הגאולה - נשיא לבני אשר², אשר "הוא יתן מעדני מלך"³,

יום הולדת הקי"ג והתחלת שנת הקי"ד של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, מהרה יגלה אמן כן יהי רצון,

בו מתחילים לומר מזמור קי"ד בתהלים, על פי תקנת הבעש"ט לומר מזמור תהלים המתאים למנין שנותיו⁴,

הננו מוציאים לאור קובץ הכולל: מזמור קי"ד עם מפרשים⁵ (כפי שנדפס בספר "יהל אור"), עם ליקוט ביאורי רבותינו נשיאנו⁶ על פסוקי מזמור זה.

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לביטול ופריצת גדרי הגלות, ובעיני בשר נראה בקיום נבואתו העיקרית של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, נביא דורנו - בשורת הגאולה "בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם" - "הנה זה משיח בא" "לאלתר לגאולה", ו"מלך ביופיו תחזינה עיניך" בהתגלות מלכותו לעין כל תיכף ומיד ממש.

מערכת „אוצר החסידים"

ימות המשיח⁸ י"א ניסן ה'תשע"ה

ברוקלין, נ.י.

(1) שמו"ר פט"ו, יא.

(2) לשון הכתוב - נשא ז, עב.

(3) לשון הכתוב - ויחי מט, כ. וראה לקוטי לוי יצחק אגרות-קודש ע' שכד-ה. ע' תיט.

(4) מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ - נדפס ב"קובץ מכתבים" לתהלים ע' 214. אגרות-קודש שלו ח"י ע' נג. וש"נ.

(5) לתועלת הרבים, נוסף על הצילום מהקאפיטל כפי שהוא מופיע ב"יהל אור", העתקנו מחדש את המפרשים על הקאפיטל, והוספנו עליהם את פירוש הרד"ק.

(6) רשימת הספרים והמקומות (העיקריים) שמהם לוקטו ביאורים אלו: אור תורה להה"מ. תורה אור ולקוטי תורה. מאמרי אדה"ז. תורת חיים, פירוש המלות שער האמונה - לאדמו"ר האמצעי. מאמרי אדהאמ"צ. ביאורי הזוהר, אור התורה - להצ"צ. מאמרי אדמו"ר מהר"ש. מאמרי אדמו"ר מהרש"ב. מאמרי אדמו"ר מהוריי"צ. לקוטי לוי יצחק. מאמרים ושיתות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

וכמוכן - מכתבי האריז"ל.

לפעמים נכפל אותו פירוש בפסוקי המזמור בכמה דרושי ורשימות רבותינו נשיאנו, אבל מכיון שכל נשיא הוסיף ביאור ופירוש הענין בסגנונו המיוחד - העתקנו בכ"מ גם פירושים הדומים (ומיודים) זה לזה.

חלק מביאורי הפסוקים נתבארו כחלק מביאור פסוקים קודמים, ונכנסו בהתאם לפסוק הראשון (מפרק זה) שמוזכר במאמר.

(7) ראה סה"ש תנשא ח"ב ע' 792

(8) ע"פ מענה מ"א ניסן תנשא, וראה סה"ש ה'תשנ"ב ח"א ע' 173: "בימינו אלה - ימות המשיח - שבהם נמצאים עכשיו".

מפתח

תהלים מזמור קי"ד 1

ביאורי רבותינו נשיאינו על מזמור קי"ד

קי"ד, א - בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז.

כ"ק אדמו"ר הזקן

- א. סה"מ תקס"ז ע' תיט 9.
ב. סה"מ פרשיות עה"ת ח"א ע' רט 9.
ג. סה"מ פרשיות עה"ת ח"ב ע' תקכט ואילך 11.

כ"ק אדמו"ר האמצעי

- ד. נר מצוה שער האמונה קא, א ואילך 15.
ה. נר מצוה שער האמונה קו, א 16.
ו. תו"ח שמות רד, א 17.
ז. תו"ח שמות רפה, א ואילך 17.
ח. תו"ח שמות רצב, א ואילך 18.
ט. סידור עם דא"ח ע' 590 18.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- י. אוה"ת שמות א' ע' קיב 18.
יא. אוה"ת שמות א' ע' קנט 19.
יב. אוה"ת ויקרא א' ע' לו 19.
יג. אוה"ת במדבר ה' ע' א'תקפ 20.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- יד. ד"ה בצאת ישראל תרס"ד 20.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

27. טו. תהלות מנחם עה"פ

קיי"ד, ב - היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

27. טז. אוה"ת בראשית ה' ע' תתרג

28. יז. אוה"ת במדבר א' ע' רפא-ב

קיי"ד, ג - הים ראה וינום הירדן יסב לאחור.

האריז"ל

21. יח. עץ הדעת טוב פ' ויחי

הרב המגיד

21. יט. לקו"א סרל"ט

כ"ק אדמו"ר הזקן

29. כ. תו"א מקץ מב, א

29. כא. לקו"ת צו טז, ב ואילך

32. כב. לקו"ת במדבר ד, ב ואילך

33. כג. סה"מ תקס"ט ע' סב

33. כד. ד"ה להבין שרש כו' . . הים ראה תקע"א

43. כה. סה"מ הקצרים ע' לה

כ"ק אדמו"ר האמצעי

43. כו. דרך חיים ע' נט, א

44. כז. נר מצוה ע' לג, ב

44. כח. נר מצוה ע' צו, ב ואילך

45. כט. נר מצוה ע' קד, ב ואילך

40. ל. תו"ח שמות רעג, א ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

50. לא. יהל אור עה"פ ע' תמא ואילך

- לב. ביאורי הזהר ע' רטז 52.
- לג. ביאורי הזהר ע' תשמו ואילך 52.
- לד. אוה"ת בראשית ה' ע' 1894 52.
- לה. אוה"ת בראשית ז' ע' 2304 52.
- לו. אוה"ת שמות ו' ע' ב'רכ ואילך 53.
- לז. אוה"ת ויקרא ד' ע' א'לח ואילך 54.
- לח. אוה"ת במדבר ד' ע' א'שעד 59.
- לט. אוה"ת במדבר ו' ע' א'תתקסח 59.
- מ. אוה"ת דברים ב' ע' תשלו 59.
- מא. אוה"ת נ"ך ע' רלט ואילך 60.
- מב. אוה"ת על סידור (תפילה) ע' רסא 60.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

- מג. תורת שמואל תר"ל ע' קכ 60.
- מד. ד"ה אמנם עדיין כו' הים ראה תרל"א 61.
- מה. תורת שמואל תרל"ה ח"ב ע' תסב 67.
- מו. ד"ה הים ראה תרל"ה 68.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- מז. ד"ה הים ראה תרנ"ד 70.
- מח. ד"ה הים ראה תרס"ד 77.

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

- מט. ד"ה הים ראה תרצ"ד 58.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

- נ. תהלות מנחם עה"פ 89.

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

- נא. תורת לוי יצחק ש"ס משנה וגמרא, ע' שלא 90.

כ"ק אדמו"ר הזקן

- נב. לקו"ת במדבר ד, ב 91.
- נג. לקו"ת שיר השירים טו, ג 91.

כ"ק אדמו"ר האמצעי

- נד. מאמרי אדמוה"א ויקרא א' ע' שפז ואילך 92.
- נה. מאמרי אדמוה"א דרושי חתונה ח"א ע' רטו 98.
- נו. מאמרי אדמוה"א דרושי חתונה ח"ב ע' תלט 98.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- נז. ביאורי הזוהר להצ"צ ע' סח 98.
- נח. אוה"ת שמות ע' רצו 99.
- נט. אוה"ת דברים ע' א'תרמא 99.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

- ס. תורת שמואל תרכ"ט ע' נח 99.
- סא. המשך והחרים תרל"א 100.
- סב. תורת שמואל תרל"ד ע' לג 100.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- סג. סה"מ תרנ"ב ע' רצ 100.
- סד. סה"מ תרנ"ב ע' רצא 101.
- סה. סה"מ אעת"ר ע' עח 101.
- סו. סה"מ אעת"ר ע' ריז 101.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

- סו*. באתי לגני ח"א ע' סד 102.
- סו**. סה"מ תשל"ב ע' 128 102.

קיי"ד, ה - מה לך היום כי תנום הירדן תסב לאחור.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- סז. דרך מצוותיך ע' קסג, א ואילך 103.
- סח. אוה"ת בראשית ב' ע' 464 103.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

- סט. המשך וככה תרל"ז אות קטז 104.
- ע. המשך וככה תרל"ז אות קיט 104.

קיי"ד, ו - ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן.

כ"ק אדמו"ר הזקן

105. עא. ד"ה ת"ר כיצד מרקדין תקע"א

כ"ק אדמו"ר האמצעי

106. עב. סידור עם דא"ח ע' רצב א

קיי"ד, ז - מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב.

כ"ק אדמו"ר הזקן

106. עג. סה"מ תקס"ב ח"ב ע' ת

106. עד. סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשנב

107. עה. סה"מ תקס"ח ח"א ע' קמה

107. עו. סה"מ תקס"ח ח"א ע' תצה

107. עז. סה"מ כתובים ח"א ע' קו

108. עח. סה"מ הקצרים ע' תקמא

108. עט. סה"מ פרשיות ח"א ע' קכב

כ"ק אדמו"ר האמצעי

108. פ. פירוש המלות נד, ד ואילך

108. פא. סה"מ במדבר א' ע' יג

109. פב. סה"מ במדבר ב' ע' תצט

109. פג. סידור עם דא"ח ע' יד (שער התפילין)

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

109. פד. אוה"ת במדבר ד' ע' א'צג

קיי"ד, ח - ההפכי הצור אנגם מים חלמיש למעינו מים.

האריז"ל

110. פה. שער הפסוקים פ' בשלח
110. פו. לקוטי תורה פ' עקב

כ"ק אדמו"ר הזקן

110. פז. תו"א מקץ מב,א
111. פח. סה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרפט
111. פט. סה"מ תקס"ד ע' קסח
112. צ. סה"מ תקס"ח ח"א ע' ס

כ"ק אדמו"ר האמצעי

113. צא. פירוש המלות סה, ד
113. צב. סה"מ ויקרא א ע' רלד
113. צד. סה"מ במדבר א ע' קו
113. צד. סה"מ במדבר ב ע' תפו
113. צה. סה"מ במדבר ד ע' א'תל
115. צו. סה"מ במדבר ד ע' א'תמד
115. צז. סה"מ נביאים כתובים ע' כד
115. צח. סידור עם דא"ח ע' 578 (שער חג המצות)

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

116. צט. דרך מצוותיך קמה, ב

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

117. ק. סה"מ עת"ר ע' רנ
117. קא. סה"מ עת"ר ע' רנג
117. קב. המשך תער"ב ח"ג ע' א'שיט

קובץ

י"א ניסן

– שנת הקו"ף יו"ד דל"ת –

מפרשים על המזמור

(א) בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לוֹעֵז:

מצודות דוד: בצאת - בעת יצאו ישראל ממצרים. בית יעקב - כפל הדבר במ"ש:
מצודות ציון: לוֹעֵז - כל שפת לשון עם זולת לשון הקודש תקרא לוֹעֵז ובמשנה
קורין אותה ללוֹעֵזות בלעז (מגילה יז):

אבן עזרא: בצאת ישראל - לוֹעֵז מדברי רז"ל כמו לעז על בניה או ללוֹעֵזות:
רד"ק: בצאת ישראל... מעם לוֹעֵז, לוֹעֵז, מדבר בלשון אחרת שאינו לשון עברי,
כלומר יצאו מעם שלא היו מבינים לשונם, כמו שכתוב בקלות שבמשנה תורה
(דברים כח, מט) גוי עז פנים אשר לא תשמע לשונו, אף על פי שאי אפשר שלא היו
מבינים לשונם, שהרי היו ביניהם כמה שנים, אפשר שקצתם היו מבינים אותם שהיו
עומדים ביניהם והיו עובדים בהם, והיו בהם שלא יצאו ממקומם שהיה מיוחד להם,
והוא ארץ גושן, והיו מדברים לשון עברי. ואפילו אותם שהיו יוצאין ביניהם, עם
המצריים היו מדברים לשון מצרי בהכרח, אבל ביכם לביכם היו מדברים לשובם שהוא
לשון עברי. והנה היו מוכרחים ללשון אחרת, והאל יתברך הוציאם מאותו העם שהיה
לוֹעֵז, וכן בדברי רזל (משנה מגילה יז, א) אבל קורין אותו ללוֹעֵזות בלע"ז.

(ב) היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו:

מצודות דוד: היתה - בעת ההיא נהיה יהודה עם קדושו וישראל בכללם עם
ממשלתו:

אבן עזרא: היתה יהודה - לשון נקבה כמו ותר א בגודה אחותה יהודה והזכיר יהודה
כי הוא גבר באחיו: ישראל ממשלותיו - ממשלת כהנים ועדת יהודה לקדשו כמו
וגוי קדוש:

רד"ק: היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו, המ"ם בפת"ח. אמר כי כשיצאו
ישראל ממצרים לקחם האל יתברך בחלקו והיתה יהודה לקדשו, שלקחם מעם טמא
והיה גוי קדוש, וישראל ממשלותיו, שלא היו בממשלת מצרים אלא בממשלתו. והיתה
ממשלה וממלכה בפני עצמה לא ברשות אחר אלא ברשות האל יתברך, וכן אמר להם
כשיצאו ממצרים (שמות יט, ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, כלומר תהיו
ממלכה בפני עצמה, ותהיו לי כהנים ומשרתים, לא עבדים לעם אחר, ותהיו לי גוי
קדוש, נבדלים מטומאת העמים. ומה שאמר יהודה וישראל, כי מעת צאתם ממצרים
היה יהודה לראש, ונוסע ראשונה, כברכת יעקב אביהם שברכו: יהודה אתה יודוך

אחיק, גם אמרו (סוטה לו, א) כי יהודה נכנס בים ראשונה, כי היו ישראל יראים ליכנס בים, ועמד נחשון נשיא שבט יהודה וקפץ בים תחילה, ואחריו שבטו, ואחריו כל ישראל. לפיכך אמר יהודה לקדשו, כי הוא קידש שם האל יתברך בקרב כל ישראל.

(ג) הים ראה וינזם הירדן יסב לאחור:

מצודות דוד: הים ראה - את ישראל באים אל תוך הים נס ממקומו ונעשה חרבה. הירדן - בימי יהושע סיבב הירדן לחזור לאחור לבלי לכת דרך מהלכו: מצודות ציון: יסוב - מלשון סבוב: אבן עזרא: הים - שנבקעו מימי הים ומי הירדן קמו נד אחד: רד"ק: הים ראה וינזם, על דרך משל, כי נבקעו המים, כאילו פחד הים ונס מפניהם בעוברם וכן הירדן יסוב לאחור, כשעברו בירדן (יהושע ג, טז יז).

(ד) ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן:

מצודות דוד: ההרים רקדו - בשעת מתן תורה רקדו ההרים כאילים לגודל החרדה: מצודות ציון על תהילים פרק קיד פסוק ד מצודות ציון: רקדו - קפצו: אבן עזרא: ההרים - רעשו מפני כבוד השם: רד"ק: ההרים רקדו, כמ"ש (שמות יט, יח) ויתרד כל ההר מאד. ואמר הרים, לשון רבים כי אפשר שחרדו ורעשו הרים אחרים הסמוכים להר סיני. וכן הגבעות הסמוכות לו. וגבעה כמו הר, אלא שאינה גבוה כמו ההר, ואינה מחודדת בראשה כל כך כמו ההר.

(ה) מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור:

מצודות דוד: מה לך הים - כאלו שואל אל הים מה לך כי תנוס מדוע זה תנוס הירדן לאחור: אבן עזרא: מה - כאילו המשורר ישאלם למה זה וטעם כי תנוס ששב לחרבה ויבשו המים, וטעם ההרים הוא ההופכי הצור אגם מים ובפסוק ההרים וכל גבעות אפרש הפרש שיש ביניהם: רד"ק: מה לך הים, השאלה לדעת התשובה, כאילו ישאלו מהם למה זה, והתשובה: מלפני אדון, כעבד שהוא חרד וזע מפני אדוניו.

(ו) ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן:

מצודות דוד: ההרים - מה לכם ההרים כי תרקדו וגו': רד"ק: ההרים תרקדו, ההרים והגבעות גם כן מה לכם?.

(ז) מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב:

מצודות דוד: מלפני - כאילו ישיבו לומר אנו נסים וגו' מלפני פחד האדון החולל את הארץ. מלפני וגו' - כפל הדבר במלות שונות: מצודות ציון: חולי - ענין יצירה כמו באין תהומות חוללתי (משלי ח) והיו"ד נוספת:

אבן עזרא: מלפני - יו"ד חולי נוסף והוא שם הפועל כמו לא יוכלו קום ובעבור היות המלך באל"ף ארץ היתה מלת חולי מלעיל כאילו כתוב חול תחול הארץ או חולי צווי כמו קומי והטעם מהדין הוא שתחולי ארץ ועתה יפרש טעם רקידת ההרים: רד"ק: מלפני אדון, השיבה הארץ ואמרה: מלפני אדון, כי הארץ כוללת הים והירדן וההרים והגבעות. חולי מקור, היו"ד כנוי המדבר, והוא מלעיל מפני מלת ארץ שהיא מלעיל, אמר חולי ופחדתי ורקדי ונוסי מלפני אדון. ומי הוא זה האדון, אלוה יעקב, שקנה אותו מבית עבדים בכחו, כי הוא אדון על הכל ועושה כרצונו. ואם ירצה שיעברו בני יעקב בים ובירדן, דין הוא שינוסו ויבקעו המים מפניו כי הוא האדון.

(ח) ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים:

מצודות דוד: ההופכי - ההופך את הצור היבש להיות אגם מים. חלמיש - כפל הדבר במ"ש: מצודות ציון: ההופכי - היו"ד יתירה. אגם מים - הוא מקום כניסת המים. חלמיש - הוא סלע קשה כמו ושמן מחלמיש צור (דברים לב). למעינו - מל' מעין והוי"ו יתירה:

אבן עזרא: ההופכי - כי הוא יבש מי הים והירדן והמים לחים והוציא נחלים שהם לחי' מסלע שהוא יבש גם וי"ו למעינינו נוסף והנה הטעם כי השם לבדו יעשה דבר והפך הדבר והנה הים והירדן והצורי' בקעם והפך תולדתם: רד"ק: ההפכי הצור, כמו שיש לו כח להפוך הלח יבש, ששם הים לתרבה, כן הופך הצור היבש, לח. ושם אותו לאגם מים ולמעין מים, כמו שכתוב (שמות יז, ו) והכית בצור ויצאו ממנו מים, כי הוא אדון ובורא הכל ומושל בכל ולא ישנו בריותיו מצותו. וכן הנה, אעפ"י שהוא הכבד והקבוע שבנבראים, כשירצה ישוב קל וינוע מהרה ויחדד וירקוד כמו האיל, למען ידעו כי הוא בורא הכל ובידו הכל.

**ביאורי רבותינו נשיאינו
על מזמור קי"ד**

קי"ד, א – בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז.
כ"ק אדמו"ר הזקן

א

וְזָהָן בצאת ישראל ממצרים היינו מצר מי, כי בעת גלות מצרים היה הדעת בקטנות, דהיינו בחי' גרון, אבל הדעת המחבר חכמה ובינה הוא נקרא דעת דגדלות, אבל בלתי דעת אי אפשר כי הנה בחי' החכמה הוא כח היולי דהיינו דבר שאינו מושג בשכל, ויכול להתהוות ממנה בכמה אופנים פרטים שונים, כי הנה כתיב כולם בחכמה עשית, דהיינו דכל ההתהוות הוא נכלל בכח החכמה, כי יש כח היולי פרטי בכל דבר ודבר בפ"ע ולכן יכולים לעשות מכל דבר ודבר שמן היינו מכל דצח"ם שמן כי שמן הוא בחי' חכמה וכל כח היולי פרטי נכלל בכח היולי כללי, ולכן נקרא מיכאל גבריאל, כי אל הוא נהירו דחכמתא, והוא כח היולי שבכל נברא פרטי, וזהו מכת היולי הכללי יכולין להמשיך דבר חדש, וזהו יחוד חו"ב, וא"א להיות יחוד חו"ב אם לא ע"י הדעת המחברם ומזווגן והוא הנקרא דעת דגדלות, כי הדעת עולה עד הכתר, וזהו בחי' אל נהירו דחכמתא, כי ברוך הוא היינו ברוך מלשון בריכה דהיינו ההמשכה, וע"י מי ע"י גדול דעה, היינו בחי' דעת דגדלות, היינו מחמת שהדעת עולה עד הכתר, אף החילוק שבין שבת לחול הוא, שבחול הוא בחי' אל ברוך גדול דעה היינו בחי' מוחין דו"א, ובשבת האל הפותח דלתות שערי כו' היינו מוחין דאבא והוא בחי' חכמה כנ"ל וד"ל.

סה"מ תקס"ז ע' תיט

ב

להבין ענין אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה. אנכי מי שאנכי ארד ואנכי מי שאנכי אעלה. ולהבין בחי' ירידת ועלית בחי' אנכי צריך להקדים, הנה כתיב בצאת ישראל ממצרים הנה גלות נקר' בחי' עיבור תלת כלול גו תלת ונק' בחי' שינה, עד יעבור עמך יעבור אתוון עיבור, ואיתא בזה"ק בשעתא דגלותא אסתלק יקרא דקב"ה לעילא לעילא. ולהבין מהו לעילא לעילא צריך לבאר מהות העיבור, כי ארו"ל עובר במעי אמו אוכל ממה שאמו אוכלת פיו סתום וטבורו פתוח, ולכאורה אינו מובן כי הלוא עובר הוא ירך אמו ואינו רק כאחת מאבריה, ולמה צריך למה שאמו אוכלת שהוא פרצוף שלם, כי הנה יש שני מיני אכילות חיצונית ופנימית, אכילה החיצונית היא הצריכה להתברר ודווקא ע"י הפה, למשל באכילה גשמית צריכה דישה ממוץ שלה ואח"כ טחינה ואפי' ואחר האפי' נעשית לחם לאכילת אדם. ואעפ"כ הטעם גנוז בה בהעלם וצריך להוציא הטעם ע"י הפה, היינו לגרוס המאכל ע"י ל"ב שיניים ויורדת לקיבה ושם מתבררת ג"כ, והחיצוניות והפסולת נשארות בקרב והדם עולה לכבד ומובחר הדם להלב, והכל הוא בזמן ששה שעות העיכול, ודרך אדים וקטורת דקים עולים להמוח ואח"כ יורד דרך גידי המוח תיות לכל האברים לכ"א כפי תכונתו ומזגו וכ"ז הוא באכילה חיצונית שצריכה בירור אחר בירור כנ"ל,

ויש אכילה פנימית שאינה צריכה להתברר כמ"ש בס' הכוונות באכילת שבת שאין בה מותרות ופסולת שהיא סעודת דעתיקא לכן השולחן כנגד המזבח שעיקר כוונת הקרבן להפריד הפנימית מהחיצונית וכמ"כ באכילת חול, אבל בשבת הי' בא לחם הפנים לחם שכולו פנים שאינה צריכה בירור, והוא בחי' המן שירד מעתיקא, ולא הי' בו חיצונית והי' נבלע באברים, ואלו ב' הבחי' פנימית וחיצונית נמצא ג"כ בשכל, שיש שכל המתברר ע"י חיצונית היינו שא"א לבוא ע"י אמיתת השכל כ"א ע"י קושיות ופירוקים, ואח"כ ברוב יגיעה והסרת קושיות נעשה ברור והיינו הויות דאביי ורבא שבירור ועומק הדין בא ע"י קושיות ופרוקים. ויש בחי' פנימית השכל שא"צ לכל זה רק שהוא שכל ברור כמו שהוא בעצם המשכיל וכמא' רז"ל משמת ר"מ בטלו האשכולות מאי האשכולות איש שהכל בו היינו שהי' בו בחי' פנימית השכל כמו שהוא בעצם ולא הי' צריך לקושיות ופרוקים המבררים רק שהי' השכל ברור כמו שהוא בעצם. לכן בימי עיבור אוכל ממה שאמו אוכלת היינו מפנימית מוחין דאימא ודווקא דרך הטבור. כי הנה ארוז"ל עובר במעי אמו ראשו בין ברכיו היינו תלת כלול גו תלת שחב"ד ותג"ת נעלמים תוך נה"י נר דלוק וכו' וכיון שיצא לאויר העולם כו' כי הנה יש ג' בחי' עיבור יניקה ומוחין עיבור הוא בבחי' פנימית אימא ובחי' יניקה אף שהוא צריך עדיין לאמו, אעפ"כ אכילתו הוא דרך הפה וצריכה להתברר מפסולת, ומוחין נחלקת למדרגות היינו בן ט' ובן י"ג ובן עשרים, בן ט' נק' מוחין דקטנות, אף שאינו צריך לאמו כלל ואוכל דרך הפה אבל המוחין אצלו בבחי' קטנות ומוחין דגדלות הוא בבן עשרים לכן יורד בנכסי אביו ומוכרן, מכירה היא דבר הנעתקת ומשתנית מרשות לרשות, סדין עשתה ותמכור היינו שמוכר נכסי אביו וקונה בהם דברים אחרים אשר אינם ממהות הראשון כי נעשו לו בחי' מוחין דגדלות. מוחין דאבא, היינו שיכול להשפיע לזולתו שמשנתנה השכל ממהות למהות. משא"כ בבן י"ג שאינו בבחי' משפיע רק בבחי' מקבל השכל כמו שהוא ולעצמו דווקא ולא להשפיע לזולתו שצריך השתנות כידוע, ולכן הוא בבחי' בירורים מדרגה אחר מדרגה ועד בן כ' נק' גדלות ראשון, ויש עוד בחי' גדלות שני, היינו מבן עשרים עד בן שבעים, בן ארבעים לבינה בן ע' לחכמה זקן זה קנה חכמה, היינו בחי' חכמה הברורה כמו שהיא בעצם היא מתגלית בבן ע', לכן שערות לבנות מורות לבחי' חכמה. וראב"ע השיג גדלות השני בבן עשרים לכן אמר הרני כבן ע' שנה ובחי' הזאת הי' גם בפרחי כהונה, והנה חכמת אדם ניכר מימי קטנותו כמארוז"ל בוצין בוצין מקטפיהו ידעא, שמבחי' השגת חכמה בקטנותו ניכר מה יהי' בגדלותו, ולכן כתיב ימים ידברו ורוב שנים ידיעו חכמה, היינו כל זמן שכלי הגשמים גדלים נתרבו בהם ג"כ האור, היינו החכמה בכלי החכמה והחסד כו', ולכן דווקא עפ"י מלמדים המלמדים אותם מעט מעט עד שברוב ימים בא לגדלותו, אך אנו רואים בקטנים שאין בהם שום שכל והבנה בקטנותם, או רבוי או מעוט שכל, הנה כל זה נלקח מבטן אמו, כמארוז"ל אוכל ממה שאמו אוכלת, היינו מפנימיות מוחין דאימא, אשר להאם היא עדיין בבחי' פנימית והעלם, ולהעבור בא בבחי' גילוי, ולכן בא דרך הטבור דווקא שאינה צריכה להתברר כמו האכילה דרך הפה רק דרך הטבור, כי הפנימית בא אליו בהתגלות, כמו שהוא בעצם ופנימיות אימא, ולכן אמרוז"ל ומלמדין אותו כל התורה כולה, היינו בחי' ההשגה וההבנה

שבאים לו בבחי' גדלות ראשון ושני הכל הוא מההעלם שקבל במעי אמו בימי העיבור שקבל בבחי' פנימית דרך הטבור. אך אחר שיצא לאויר העולם בא מלאך וכו' היינו בחי' המוחין הנגדלים מעט מעט ודרך בירור דרך הפה וד"ל וזהו ענין הגלות ויציאת הגלות ואח"כ מ"ת כי בזמן הגלות הי' ג"כ בחי' תלת כלול גו תלת, וזהו קב"ה אסתלק לעילא לעילא, קוב"ה בחי' ז"א אסתלק לעילא לבחי' פנימית אבא לכן כתיב ביחזקאל ושרך לא כרת והחתל לא חותלת הכל בחי' לידה ועל זמן הגלות קאי, ואח"כ הי' מ"ת שבתורה יש ג"כ ב' בחי' פנימית וחיצונית, חיצונית היא התורה שיורדת לברר ברורין ע"י החכמה בחכמה אתברירו אורייתא מחכמה נפקת, היינו להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין הכשר ובין הפסול, והכל הוא ע"י בירורין דרך הפה ע"י קושיות פרוקים מ"ט דר"מ מ"ט דמר עד שנתברר הדין שזה כשר וזה פסול וכה"ג להפריד פנימית מן חיצוניות, ויש בחי' פנימיות התורה הוא טעמי התורה מה שאינם יכולים להתגלות למה הדין כך או כך, וזהו נכנס יין יצא סוד, ולכן אמר ר"ע חמרא וחיי לפום רבנן, כי חיצוניות התורה הצריכה להתברר דרך הפה, ולכך אמר חמרא וחיי הוא בחי' פנימית אימא ופנימית אבא, לפום רבנן שיתגלה הפנימיות לפום דרך הפה. לכן כתיב שררך אגן הסהר רפאות תהי לשרך, היא פנימיות התורה שאינה צריכה בירור דרך הפה, רק היא מתגלית דרך הטבור כמשל התינוק וד"ל. . .

ומעתה מ"ש בצא"ת ישראל ממצרים, ישראל בחי' ישראל זוטא, ממצרים מיצר מי, מי נק' בינה, מיצר מי כי אי אפשר שיבוא בחי' בינה להתגלות כ"א ע"י המיצר בחי' הצמצום.

סה"מ פרשיות עה"ת ח"א ע' רט

ג

בצאת ישראל ממצרים ממיצר מ"י דגרון כו' שזהו כללות ענין יצ"מ דהיינו יציאות המוחין דחו"ב שעובר מהם השפע ללב דרך מיצר הגרון שהוא הקול כו' ובפסח הי' בחי' הדילוג על המוחין שלא יבוא במדות שבלב ע"י אמצעות מיצר הגרון כלל אלא הי' הגילוי במדות שבלב יותר מבמוחין ובלי מצרים כלל כו' והוא מ"ש ויוציאנו ה' ביד חזקה כו' שהן ב' זרועות דא"א שלמעלה מחו"ב כמ"ש בס' הקבלה וזהו שאו' בהגדה חכם מה הוא כו' מה העדות כו' אשר ציווה ה' אתכם פי' מאין הי' זה הדילוג הגדול כו'. ויש להקדים תחלה בענין הידוע שיש ג' מיני גידים שמתברר המוח עם הלב [ואיברים] והן ג' קנים קנה ושט וורדין א' גידי הדם שהן הורדין שהן הממשיכי' שפע חיות גשמי ללב ואברים בסיבוב והילוך הדמים שבגוף כי הד"ם הוא הנפש כו'. והב' גידי הרוח שיש עורקי' שאין בהם דם שמתפשטי' ללב וכל(י) האברים והוא רוח החיים שבחלל הימיני שמתפשטי' בכל אברי הגוף והוא ע"י הקנה שנמשך ללב מן המוח שבראש והוא ממות החכ' שבראש שהוא קר ולח כו' והג' גידי ההרגשה והוא מה שהאדם מרגיש חיי נפשו בכלל ובפרט בכל אבר ואבר כמו שנראה מהפיוכו כשיכו באצבעו ירגיש את הכאב כו' והגם שדרך כלל נק' הגידי' בשם צינורות השפע מחיי הנפש הרוחניו' לחיי הבשר הגשמי כמ"ש במ"א בענין בשר גידי'

ועצמות כו' מ"מ נחלקי' לג' אלה א' בדם והב' בעורקי' והג' בהרגשה ותנועה והוא כח המניע כל תנועה בכל אבר לקמץ או לפשט וכידוע שגידי ההרגש והתנועה הן גידי דקי' מאד שהן מתפשטו' מגשמיו' המוח שבראש ומלובשים במח' ורצון שבמות בינה [ש]הרי ברצונו להניע היד יניע כל כו' וכן ההרגשה בכל אבר הוא במח' שבמות (שמוה הטעם א' יוסיף דעת יוסיף מכאוב שזהו ההפרש בין אדם לבהמה ובאדם עצמו בין פנים לאחור כידוע) ונמצא דההרגשה והתנועה שניהם במוח הבינה שמשם הוושט וזהו שא' ג' קנים הוו חד פריש ללבא כו' והן המתבריי' המוח עם הלב וכל האברים (ומפני שהקנה מתפשט בריאה ואין שם גידי ההרגש' כ"כ ע"כ אינו מרגיש המכה שבריאה כידוע) וכל אבר הקרוב יותר אל המוח יותר יש בו ההרגשה עד העקביי' שהן רחוקי' יותר נתמעט בהם ההרגשה (אך בהסתלקו' החיות שבדם הוא הנפש ברגליו מתחיל ההעדר תחלה והכל מטעם א' הוא) והנה כ"ז הוא בחיצוני' החיות שנמשך מן המוח אל האברי' וכמו"כ יובן בפנימיו' החיות כמו ענין ההתפעלות של המדות בלב בשמחה וחדוה או בצער ומרירו' וכן באהוי"ר וכה"ג שכמו שע"י גידי' הגשמיי' נמשך מגשמיו' המוח לעשות התעוררו' הרצון במוח בתנועה וכן בהרגשה מרגיש בגידי המוח ביותר בהתפעלות כל חיות האברים כו' כך הוא ממש ברוחניו' החיות של התפעלות המדות נמשך האור מן המוח ללב דהיינו שבמות מתפעל בשמחה מבשורה טובה תחלה ותיכף נמשך ללב להתפעל בלב בשמחת הלב וכן בהיפוך בצער מבשורה רעה יתפעל במוח תחלה ויושלח ללב להתפעל בלב ביגון הלב וכן במדות דחסד ודין ואהבה או ירא' ופחד כו' והכל ע"י ג' מיני גידים הנ"ל בגידי הדם נמשך לחלל השמאלי שבלב ובגידי הרוח נמשך לחלל הימני ששם משכן הרוח החיים בבחי' הרוחניו' יותר וכן בגידי ההרגשה להרגיש בלב רוחניו' ההתפעלות דאהוי"ר שמחה וצער כו' כמו שנמשך כל אלה בחיצוניו' החיות בכל האברים כנ"ל עד שגם שהשכל והרצון והתענוג היותר פנימי' נמשכי' ג"כ ע"י גידי' הנ"ל מן המוח אל הלב ומן הלב אל כל האברים וד"ל. ולפ"ז א"א שיתפעל הלב רק ע"י המוח דרך גידי' המתבריי' הנ"ל אך הנה אנו רואי' שיש התפעלות שהיא באה בלב ומוח יחד והוא התפעלות יתירה של שמחה הבא' פתאום כבשורת יצחק לשרה כו' שתומ"י בלי עיכוב אף רגע קטנה יספק בידיו כף אל כף במהירות עצומה בלי בחירה ברצון שבמות כלל רק מאליו וממילא וא"א לומר שמחמת רוב החדוה הרוחניו' שבלבו יבוא התנועה בסיפוק וטיפוח הידי' ממילא ומאיליו שהרי החדוה רוחניו' הוא ואין ערך לגשם התנועה והסיפוק בידיו' אלי' ומה גם שיתענעו במהירות בלי הכנה ברצון שבמות כלל כשאר תנועות האברי' שהן רק ע"פ רצון שבמות דוקא כנ"ל שהרי תומ"י שתבוא השמחה פתאום בלבו באה התנועה הגדולה בסיפוק הידים כו' וכמו"כ בצער גדול מבשורה הרעה ביותר יהי' התנועה בידיו באופן העצבות המורה עוצם היגון כידוע במתאבל על המת פתאום וכה"ג כו' והכל בידיים דוקא והטעם הוא כידוע דיש ב' מקיפים חי' יחידה שלמעלה מנר"ג שבמות ולב וכבד הנ"ל בג' גידי' שנמשך ממוח ללב כו' והוא למעלה גם מן הרצון שבמות כו' וע"כ בשמחה גדולה שבאה פתאום יבוא ההתפעלות מבחי' עצם הנפש ממש שנק' שמחת הנפש בעצמו' שמוה יבא ההתפעלות ביתר מכפי המדה שבלב ומוח כידוע וכאשר לא יוכל לבוא בכלי הלב ומוח ע"כ יספוק בידיו' לפי שבידי' יש

הארת אור המקיף דיחידה מה שלא יוכל להכיל במוח ולב וכידוע ומבואר במ"א בענין נשיאת כפיים דכהני' במ"א באריכות וד"ל.

והנה כמו"כ בחי' העבודה שבלב ומוח בתפלה בא כסדר באמצעות החיבור של המוח והלב כנ"ל אבל בחי' התפעלות יתירה הנ"ל הבאה פתאום בלב ומוח יחד למעלה מכפי המדה היינו כמו בחי' אה"ר שבאה מבחי' עצמו' הנפש דבחי' יחידה שלמעלה גם מן הרצון שבמוח ולב כו' והוא הנק' בשם התפעלו' הרוחני' של עצם הנפש ממש שלמעלה מרוחניו' החיות של הנפש במוח ולב כו' וא"כ בהכרח לומר עכ"פ שיש בזה בחי' ממוצע ג"כ לחבר אור התפעלות כל העצמיו' דבחי' מקיף דיחיד' הנ"ל כמו שיש ממוצע לחבר המוח אל הלב ואיברים והיינו במה שאנו רואים כח התנועה ביד' המספקים ממילא ומאליו כנ"ל בשמחה פתאומית (וכן כמו הריקוד ברגל פתאום בשמחה רבה ונפלאה ביותר בתנועות שונות כמו דוד מפוז ומכרכר כו') אין זה כ"א שנשלח השפע וההתפעלות הרוחניו' מן העצמיו' ע"י אמצעות עצם רוח החיים שבלב דוקא שהוא חלל ריקן ומתלבש שם מאור המקיף דיחידה הנ"ל ונמשך בלי עיכוב כלל בכח התנועה שביד' דוקא מטעם הנ"ל וע"כ באה ההתפעלות פתאום לעשות תנועות הסיפוק בידיים ממילא והוא ע"י כח רוחני המחבר ביניהם כו' וכדוגמת התחברות גשמי' שע"י גידי המוח בלב ואברים בתנועה והרגשה ברצון שבמוח כפי המדה דוקא כך הוא ממש בלמעלה מן הכלים דנר"ג שהוא ב' מקיפי' דחי' יחידה שנק' צלם הנפש כמ"ש אך בצלם כו' כידוע (וכמ"ש במ"א בענין רישא דמלכא בחו"ג אתתקין כו') וכמו"כ מלמטה למעלה כאשר יתפעל הלב ביתר מכפי המדה שמקבל מן המוח מעורר לבחי' יחידה ועושה הסיפוק בידיו ג"כ ממילא (כמ"ש במ"א בענין המא' דז"א בע"י עצמו אחד כו' לפי שיש בנקודת הלב מבחי' העצמות דיחידה ממש כידוע) ומובן ממילא שגם בבחי' ההרגשה ימצא הכח המחבר בזה מעצם הנפש דרך ממוצע כמו בבחי' כח התנועה ביד' כנ"ל והוא התפעלות מורגש ביותר שבלב עד שמרגיש כל עצמו' חיות נפשו בהתפעלות זו כמ"ש לבי ובשרי כו' כלה שארי ולבבי כו' והוא אהבה דכל נפשך כו' וכן בגידי העורקי' יבא רוח התעוררו' חזקה ביותר מכפי המדה וניכלל הכל ברוח החיים שבלב כנ"ל כמו נפשי אויתך אף רוחי כו' וכן אם ישם אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסוף כו' שכל זה יש ג"כ בחיבור שבין עצם הנפש דחי' יחידה ג"כ וד"ל. ונמצא מובן שגם בהתפעלות הרוחניו' של עצמו' הנפש נשלח ע"י הגידים הנ"ל רק שהוא למעלה מכפי המדה והצמצום דאו"כ דנר"ג שבמוח ולב כו' וגם אינו בא בסדר והדרגה דמוח ולב כלל כו' וד"ל. והנה כדוגמא זאת של חיבור הנ"ל ע"י הגידי' בחיבור רוחני' מעצמות הנפש ובחיבור גשמי מן המוח ללב יש עוד התחברות כזה ביתר שאת בין המוח והלב ואברי' בבחי' הרוחני' יותר והוא ענין קול הגרון שיוצא מן הקנה דאע"פ שקול זה היוצא מקנה הגרון הוא גשמי מורכב מאמ"ר גשמי' ממש מ"מ אנו רואים בו דבר הפלא שהוא בחי' ממוצע להביא ולחבר אור התפעלות עצמיות הנפש ממש שהוא למעלה מכלי המוח והלב כנ"ל בסיפוק הידים והוא בבחי' הרוחניו' יותר והוא במה שאנו רואים שהקול הוא מעורר הכוונה שבמוח דהנה כאשר יתבונן האדם ויעמיק דעתו באיזה שכל וחכ' אלקי' בכלי המוח בגדולת ה' לא בכל העיתים יתפעל מחמתה אך כאשר אותו השכל והחכ' אלקי' יאמרנו באיזה

פסוק שבבחו של מקום בשיר וזמרה בקול וניגון אזי הקול וניגון זה עושה בלב התפעלות יתירה במאד מאד אשר לא לפי ערך התפעלות השכל וההשגה אלקי' כלל גם אם ה' מתפעל ממנה והענין הוא דאע"פ שלכאורה אין כאן שום התחדשו' כלל בגוף השכל והשגה אלקי' שאומר בקול ודיבור יותר מהשגתו בעומק דעתו אך זהו מצד טבע הקול שיוצא מהגרון שמעורר הכוונה שבמותו דהיינו שמעורר בחי' הכוונה הרוחני' שבשכל והשגה זו ואע"פ שהקול הוא גשמי מורכב מאמ"ר כו' ואין לו ערך גם להשגת שכל הרוחני' האלקי' שנתפס בכלי מוח הבינה כו' עד שיוכל להיות באמצעות הקול הגשמי שינוי חדש בהתפעלות המוח והלב מאותו השכל האלקי' האלקי' עצמו כו' אך ההכרח לומר שיש כח בקול זה לעורר בשרש ומקור של זה השכל והשגה אלקי' שבמותו והוא בחכ' ושכל של עצמות הנפש הרוחני' ממש טרם בואו לכלי המוח בהשגה ומעורר להביאו מן ההעלם לגילוי וע"כ מיד שאומר זה השבח האלקי' בקול מעורר הוא פנימי' הכוונה הרוחניו' שבהעלם עצמות הנפש ולזאת יעשה התפעלות יתירה גם בכלי המוח והלב כו' ונמצא הקול הוא כמו בחי' ממוצע להביא הכוונה שבהעלם עצם הנפש לגילוי בתוס' אור רב במוח ומאין יש זה בקול הבל הגשמי אחר שהוא יוצא מהבל הלב ומהגרון אלא צ"ל שנישלה צינור השפע הרוחני' שבעצם הנפש ע"י מיצר הגרון מלמעלה מכלי המוח אל הלב והמוח לעורר את הכוונה במוח ולב הרבה יתר מכפי מדתם בעצם וכדוגמא הנ"ל בגידים ועורקי' שבתנועה והרגשה שהם חיבור עם עצמיו' הנפש כו' והקול הוא בבחי' הרוחניו' יותר שהרי מלובש בו ממש מהכוונה הרוחניו' שבנפש השכלי' וכן בהתעוררו' רצון ותענוג שבבחי' עצמו' הנפש הכל בא מן ההעלם לגילוי הכל ע"י הקול הגשמי. ונמצא מובן דמיצר הגרון מצ"ע אדרבה הוא המצמצם אור התפעלות המוח' בלב כו' אבל הקול היוצא ממיצר הגרון יש בו כח המחבר מעצמות הנפש (ווי"ש מן המיצר קראתי כו' מצד בחי' המיצר דוקא ע"כ ענני במרחב כו' כמו קול השופר שצד א' קצר ע"כ יתרחב הקול מצד השני וכך כל מיצר גורם המרחב וגם טעם שהקול מעורר הכוונה הוא בא מצד המיצר כמשי"ת) עד שמהות ועצמות הנפש מלובש בקול זה וע"כ הוא מעורר הכוונה והרצון שבעצמות ממש כנ"ל וד"ל (וגם הנה אנו רואים שנתפעל כל שומע קול ערב כמו הש"ץ שמדבר שבחו של מקום בקו"ר וכאשר ידבר השבח בלי קול לא יתפעל אדם השומע כלל לפי שהקול מעורר גם הכוונה שבלב זולתו (וגם קול הכינור יעשה התעוררו' הלב וההפרש ביניהם הוא כמבואר במ"א בענין המחלוקת אם עיקר שירה בפה או בכלי כמ"ש אזמרה לך בכינור כו') הנה כל ענין הנ"ל בהתלבשות הכחות של עצם הנפש בגודל הדקו' הנ"ל או בקול הגרון ה"ז בא בלבושים אלה בגידי' או במיצר הגרון בבחי' הדוחק והמיצר גדול וגם הם לבושי' זרים לגבי בחי' מהו"ע הכוונה ורצון שבנפש שמתלבש בהן ואפי' בהתפעלו' עצם השכל כמו שהוא בכלי המוח הרי המוח הוא חומר לצורה עכ"פ אבל מה שמלובש בקול וניגון או בהתפעלות בסיפוק הידים ה"ז לבוש גם ועב ביותר גם להתפעלות השכל והרצון כו' וכ"ש לגבי עצם מהות הרצון ותענוג ושכל כו' וה"ז כמו אור הנראה דרך המסך העב וגם כו' (ואינו דומה לשיר המלאכים שהתפעלות השכל שלהם הרוחני קרוב בערך עם החומר שהוא בקול השיר שלהם כו' שהרי עצם מהות השכל והתענוג והרצון המה רוחני' מאד מבלי יתפסו בגשם של

תנועו' הידים וקול גידי' וכה"ג (ואע"פ שאנו רואי' הרוחני' מלוכב בגשמיו' כמו אהבה הרוחניו' בלב באה בקול ודיבור גשמי וכן השכל בא ברמוז שהוא התנועה ביד וגם הרצון שבמות בגידי התנועה וההרגשה כנ"ל הנה זהו בא ע"י צמצום ומדה כפי הסדר ובהדרגה מן המוח אל הלב ואיברי' כנ"ל אבל השכל מעצם הנפש ממש הרי זהו דילוג גדול מאד וגם זהו הבא מן המיצר אל המרחב כמו התפעלות העצמי' שבא בסיפוק ידי' או בקול הגרון כנ"ל וד"ל) והנה הדוגמא מכל הנ"ל יובן בענין הנמשל בשרש ענין יצ"מ שהוא ענין יציאת המדות מן המיצר כו' דהנה כנ"י במצרים היו רק בבחי' הקטנות מדות והוא כמו שהמה מצמצמי' במיצר הגרון כנ"ל בענין התפעלות הלב הנמשך מן התפעלות ועצמי' הנפש ממש במדות שבלב ביתר הרבה מכפי מדתם וכמו ענין הנ"ל בהתפעלות עצמו' שבא בסיפוק ידי' ובקול הגרון שמעורר הכוונה העצמי' וזה הי' ענין שירת הים שא' או ישיר משה ובנ"י כו' דהנה השירה בקול הוא ג"כ בחי' התפעלות עצמות הנפש דוקא כמו שנראה לעין שבהתפעל אדם בכל נפשו ינגן וישיר בקול רינה ושמחה שהוא שמחת הנפש עצמו שתצא מן ההעלם לגילוי כו'.

סה"מ פרשיות עה"ת ח"ב ע' תקסט ואילך

כ"ק אדמו"ר האמצעי

ד

ומעתה יובן בתוס' ביאור ענין הנ"ל בבחי' העיבור וקליטה איך שדוקא ע"י הביטול והתכללות דבחי' אין הוא עצמו הגורם להיות אח"כ בחי' התפשטות והגשמה דציור הולד והא בהא תליא דוקא דהיינו כמו ענין הנ"ל בב' הפכי' דמל' אין ויש דהא בהא תליא דוקא וכמו שהה"ג בהסתלקות הן עצמן שנהפכו לחסדים בבחי' יש (וכדוגמא זו היה בתיבת נח שההעלם ואין דתיבה עשה היש הגלוי כו') ויובן זה עוד ע"פ המבואר במ"א ע"פ בצאת ישראל ממצרים ממיצר הגרון כו' מצר מ"י כו' דהנה ישראל עלה במח' שבראש שהן מוחין דחב"ד שכלולים שם כל ס"ר נש"י בס"ר אותיות דאבא כנ"ל וזה היה דורו של משה ת"ר אלף בבחי' חכ' שבראש בציור קומת אדם כו' ומבואר במ"א בענין יצ"מ ומסעות שבמדבר עד ביאתם לארץ ישראל ארץ טובה ורחבה כו' שיש בזה ג' יציאות ובקיעות מן המיצר שנק' בקיעת הפרסא הא' בחי' בקיעת הפרסא שבין אור הכתר לחכמה שבראש שזהו הנק' קרומא דאורא כו' והוא מ"ש והחכמה מאין תמצא מאין דכתר שבא בדילוג המדרגה בשינוי המהות כמו מאין ליש ע"י מסך דמל' כו' ועד"מ המשכיל שכל חדש שתחלה מתעלם ומתעכב בכח השכל ההיולי בבחי' העלם ואי"ן והעמדה והעכבה זו הוא ע"י בחי' הקרומא כו' ואח"כ בוקע הקרום ואז נמשך התהוות השכל החדש ליש ודבר מה כאו' הנוולד ע"י מסך שנק' אור של תולדה הארה דהארה כו' כך ע"י העיכוב דשכל בכח המשכיל שלמעלה מן השכל הוא כמו עיבור הולד בבטן כו' הוא הגורם שבוקע ונוולד אור החכמה מאין ליש ואם לא העיכוב והתכללות זו לא הי' בא אור החכמה בשינוי מהות יש וראיה לזה מסייג לחכמה שתיקה שע"י השתיקה דוקא עולה השכל בכח השכל בבחי' עיבור והעלם והוא הגורם יריד' אור שכל חדש מכח השכל כמו שתיק רב כו' וכך הי' ביצ"מ

שהי' הגלות בבחי' עיבור כו' דכתיב אנכי ארד עמך כו' אנכי בחי' כתר ויצאו מן המיצר הזה שהוא בחי' הפרסא שבין כתר לחכמה כו' וד"ל והבי' בקיע' המיצר דגרון שנק' מיצר מ"י כו' כנ"ל והענין הוא דאחר גלוי אור החכמה בראש במוחין דחב"ד מאין דכתר ליש במצי' שכל ודעת כו' כאשר נמשך אור השכל ודעת בלב א"א להיו' ג"כ דילוג גדול כזה ממהות למהות כמו שמן האין דכתר לחכמה הנ"ל אם לא שיהיה תחלה בבחי' עיבור והעלם ועיכוב שנתעלמו ונתעכבו המוחין דחב"ד והוא ע"י מיצר הגרון כמו שאנו רואים שהשכל יסתלק מיד שיבא לכלל התפעלו' בלב והוא בהעל' ומסך המבדיל שנק' מיצר הגרון דבינ' אח"כ בוקע ויוצא אור המוחין במדות שבלב ונעשה השכל במהות מדות כמו ע"י מסך שנשתנה ממהות למהות וזהו פי' בצאת ישראל שהוא ישראל סבא מדות שבשכל עצמו כמו חסד ודין דחכמה שנובע ממקור החכמה שנק' זקן שקנה חכמה ויוצא ע"י מסך דמיצר הגרון כו' להתמשך בבחי' מוחין למדות שבלב זהו יציאת יש"ס מן המיצר דבינה אחר העיכוב והעלם ועיבור דמדות שבשכל במיצר זה כו' והיינו בקיעת פרסא הב' שבין השכל והמדות וזהו עיקר יצ"מ לקבלת התו' שהוא להמשיך מוחין במדות וכמ"ש ותור' שם בישראל כו' וזהו עיקר בחי' לידת הנשמות דישראל בקי"ס שהן תולדות המדו' שיוכלו לקבל התורה כו' וד"ל והג' הוא בקיעת פרסא הג' לצאת מן המיצר שבחזה שבלב אל הדבור שגם המדו' מתעלמים בהעל' ועיבור בחזה ויוצאים בבקיעה לחוץ והוא שרש הדבור עלמא דאתגליא שנעשה בשינוי המהות לגמרי כי המדות שבלב שנראין ונגלי' בדבור הן במהות נבדל ביש בפ"ע כאור הנראה ע"י מסך והיינו ענין המסעות שבמדבר שע"ז באו לא"י ארץ טובה ורחבה שזהו הדבור בחי' המל' כאשר מתפשטת לאורך ורוחב בכל ע"ס שבה באורות וכלים והוא תכלית השלימות משום דנעוץ תחלה דכתר בסוף כו' והוא בזמן בנין בהמ"ק דשלמה דקיימא סיהרא כו' וד"ל.

נר מצוה שער האמונה קא, א ואילך

ה

וְזָהַן ענין עלי' ההרים עליונים בזמן יצ"מ כמ"ש בצאת ישראל ממצרים דוקא אז ההרים רקדו בכטול גדול שלמעלה מן הדעת בביטול עצמי שזהו ממש הביטול שלמטה מן הדעת כאילים המרקדים כו' וכמו וירקידם כמו עגל כו' (ודוגמא לדבר זה הוא מה שאמר דוד ואני בהמות הייתי עמך ב' בחי' בהמה א' בהמה שלמטה מן הדעת והב' בהמה רבה שלמעלה מן הדעת והיינו הך דהא בהא תליא כנ"ל וד"ל) וזהו בצאת ישראל ממצרים כו' ההרים רקדו בחי' טורי נהורא דבחי' התיקון שזהו שהמדות שמקבלים מן הדעת נעשו בבחי' ביטול שלמטה מן הדעת כאילים כו' וכמ"כ בבחי' הרים העליונים שנק' הרי קדם והן טורי השוכא בחי' מדות שבפנימית הכתר ג"כ רקדו בבחי' ביטול עצמי שהוא ביטול שלמעלה מן הדעת כנ"ל וא"כ לכאורה היינו הך ממש מאחר שביטול שלמטה מן הדעת עם הביטול שלמעלה מן הדעת הכל א' ממש כנ"ל.

נר מצוה שער האמונה קו, א

ך

והנה הדוגמא מכל הנ"ל יובן בשרש ענין בכללות בבחי' יצ"מ שהוא ענין בצאת ישראל ממצרי"ם ממצר מ"י דבינה או מיצר י"ם דחכמה שמתצמצמי' המוחי' דחו"ב במיצר הגרון תחלה ואח"כ נמשך ללב להתפעל באוי"ר שבלב כנ"ל. והנה במצרים היו בני' בבחי' קטנות המדות דאוי"ר רק באמונה פשוטה למעשה בלבד להיות סומ"ר דנש"ט דמצרים כו', וגם מה שנתפעלו באוי"ר בלב בעת התפלה וק"ש הי' רק ע"פ בחי' הצמצום דמיצר הגרון שבו נתקצר ונתעלם כל אורך השכל והטעם ומבחי' הרושם בעלמא המאיר דרך המיצר הוה הוא שנעשה מהות התפעלות המדות דאוי"ר בלב בשינוי המהות כאוי"ר דעכשיו בק"ש בא' ואהבת כו' אחר ההשגה וההתבוננו' ביחו"ע דפסוק ראשון שמע כו', שהתפעלות הלב באה במדה ושיעור בשינוי המהות מקיצור ההתפעלות שכליות שבמוח כו', אבל ביצ"מ הרי הי' בחי' הדילוג הגדול שהוא בחי' התפעלו' עצמיות דיחידה שבנשמתם שלמעלה מן השכל והטעם שבמוחי' דחו"ב, והתפעלות עצמיות זאת היא שבאה בגילוי גמור בהתפעלות המדות שבלב ביתר הרבה מכפי מדתם המצומצם מן המוח (אף למעלה מעומק דחו"ב בראי' ושמיעה בלב הנ"ל) שלא ע"י מסכים ולבושי' דמיצר הגרון כלל, אלא הי' גילוי התפעלות עצמות הנפש וגם מעצם דחו"ב הרוחניות דנפש במדות שבלב כמו שהוא ממש כו', שזהו למעלה הרבה גם מהתפעלות עצמיות הנפש שבאה בלבוש בתנועות סיפוק הידים או בקול הגרון שמלוּבש בו כוונה העצמיות שזהו רק דרך צמצום גדול בהעלם כנ"ל וד"ל. וכמו"כ עד"ו הי' למעלה בבחי' ישראל דלעילא שהוא בחי' מדות עליונות דו"א דאצי' שיצאו מבחי' המיצר מי דבינה שבגרון כו'.

תו"ח שמות רד, א

ז

וביאור כ"ז, הנה י"ל תחלה במ"ש בצאת ישראל ממצרים כו' דבחי' ישראל זה יש ג' מדרגות והיינו ג' בחי' אדם כו' כידוע שזהו ג' מדרגות דבי"ע באצי' עצמו בחי' אדם דעשי' כמו אף עשיתיו, ובחי' אדם דיצי' כמ"ש יצרתיו ובחי' אדם דבריאה כמ"ש בראתיו כו', וכל בחי' אדם כו' זהו בחי' המדות שנחלקו לג' קוין ימין ושמאל ואמצע בחי' חג"ת שהן ג' קוין דאצי' בכלל והיינו ג' מדרגות דישראל למעלה. הא' בחי' ישראל סתם שהוא בחי' כנס"י למטה ושרשם למעלה הוא בחי' מל' דאצי' שנק' אימא תתאה, והוא בחי' מדות שבדבור ומח' שבאין בגילוי מאין ליש ממש בעולמות דבי"ע שנק' אדם דעשי'. והב' בחי' ישראל שבבחי' יצי' דאצי' שהוא בחי' ז"א דכתי' וייצר ה' את האדם כו' והוא בחי' מדות דו"א דאצי' כמו שהן נולדים ונמשכי' מבחי' בינה או אימא עילאה קודם שבא בגילוי אותיות דו"מ כו', וזהו שנק' בזהר בחי' ישראל זוטא למטה מן החכ' כו', והוא אדם דיצי' סתם שמאיר לאדם דעשי' בחי' המל' כמ"ש כמים הפא"פ כן לב האדם אל האדם וזהו על הכסא כו' כידוע. ובחי' ומדרגה הג' דישראל הוא שנק' ישראל סבא והוא בחי' אדם דבריאה אצי' בכלל, וזהו בחי' המדות דח"ס שהמדות הן בבחי' הגדלות דחכ' כמו שהוא בבחי' אין הנעלם

שבכת"ר עצמו שהוא בבחי' זקנ' כוקן שקנה חכ' ממקורו בהעלם החכ' שגם מדותיו הן בבחי' הגדלות ח"ע וכנ"ל, כמ"ש לפי שכלו דוקא יהולל איש שהן המדות וכת"י כי האדם עץ השדה כו' שגדלות המדות הוא לפי עצם גדלות השכל, ומקור גדלות הוא בח"ס דא"א וע"י כו' שלמעלה אור הח"ס מאין ליש בבינה שנק' המדות דאבא או ז"ת דאימא כו' זהו בחי' ישראל זוטא שכולה מיחוד דאור אבא דאצי" כידוע, וזהו רמז דבור שלמה מן הארו אשר בלבנון תכלית גדלות המדות בלבנון בתענוג דח"ס עד אזוב כו' קטנות המדות במל' שנק' קיר בהתלבשות שה בכי"ע כו'.

תו"ח שמות רפה, א ואילך

ח

וזהו בצאת ישראל בחי' המל' ממיצר הגרון בקול ודבור במורגש כמו שהוא במדות שבלב ממש, וכמ"כ בבחי' העלי' בקול ודבור במדות שבלב הוא בצלותא שעולה הדבור בפנימי' הלב וכה"ג (שלא ע"י העלם המח'). אך לע"ל א' בנהר יעברו ברגל כו' שזהו עלי' יותר והוא בחי' עליות המדות שבלב למוח בינה או בבחי' ירידה וגילוי אור השכל והשגה דבינה במדות שבלב בלי מסך מבדיל ביניהם כלל וכלל והיינו בחי' עליות דישראל זוטא בבינה כו'.

תו"ח שמות רצב, א ואילך

ט

וזהו ויוציאנו ה' אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה כו' פי' ויוציאנו כמ"ש בצאת ישראל ממצרים ממיצר מ"י דבינה שהוא בחי' מ"ם סתומה כנ"ל והוא בהיות המדות דאצי" שרש ישראל דלתתא בבחי' עיבור והעלם באימ' עילאה עד"מ הנ"ל בהעלם אהוי"ר בהתבוננות וכיוצא וצריך שיבואו לבחי' גילוי מן ההעלם הזה הנק' בחי' לידה וזהו הנק' יציאת מצרים בכלל והוא מ"ש בצאת ישראל דלעילא בבחי' לידה מן ההעלם לגילוי מבחי' בינה שנק' מצרים דחכמה כנ"ל והיינו ג"כ ויוציאנו ה' אלהינו כו'.

סידור עם דא"ח ע' 590

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

י

דהנה בצאת ישראל ממצרים מבואר שם שהוא ז"א שהי' בעיבור במעי אמו והיינו ישראל זוטא.

אורה"ת שמות א' ע' קיב

יא

פ"י מצרים דקדושה הוא ענין מצר ים או מיצר מי וידוע דים הוא בחינת חכמה עילאה ונק' ים החכמה (ע' בפרדס ערך ים) ומי הוא בחי' בינה שהוא שם אלקים מי אלה מי הוא בחי' בינה כמו מבטן מי יצא הקרחה כו' והוא ע"י מי דקיימא לשאלה כו' ומיצר מי היינו בחי' מצרים וגבולים המצמצמים את האור כנ"ל בפ"י אלקים וזהו ענין יציאת מצרים לצאת מן בחי' המיצר הזה. וביאור הדברים הנה כתיב בצאת ישראל ממצרים דהיינו מיצר מי והוא בחי' הגרון שבו עוברים ויוצאים מוחין דבינה מן המוח ללב שהן המדות וענין זה המיצר יובן מבשרי כו' דבנפש הנה אנו רואים שנסתעף התפעלות מדות מן השכל שבמוח דוקא ולפי אופן השכל דוקא כך תתפעל המדה ולא באופן אחר וזה פלאי לכאורה להלא מציאות השכל ומציאות המדות נפרדים במהותם זמ"ז והיכן נמצא השתלשלות זאת מן השכל אל המדה. אך הענין הוא דהמוחין שבראש נמשכים ללב ע"י בחינת צמצום והעלם עצמותם תחילה דהיינו שמסתלקים ונעלמים בבואם בקנה הגרון שהוא קנה שבו נמשך ועובר בחי' המוחין מהגרון ואילך דוקא מתפשטים המוחין להיות בלב בחי' מדה ממש אבל קודם שנשתנה ממהות שכל למהות מדה שנק' בינו לבינו כמו שאמרו במקום החתך כו', וע"כ נק' מיצר הגרון בחי' הצמצום וההעלם של המוחין בבחי' הסתלקות וגם הוא מצד הצמצום של המדות (והדוגמא לזה מבואר בס"א מדמיון הגרעין הנרקב שמפסיד צורתו הראשונה ועדיין לא נצמח בכח המצמייה לצורה השני' שהוא כח היולי עדיין כו' וכן אפרוח שנוצר מן הביצה כו') וזהו בחי' מצרים מיצר הגרון המפסיק בין המוחין שבראש ללב. ויובן דוגמתו למעלה דמטעם זה יומשך בחי' התפעלות המדות למעלה דוקא באופן המשכות דמוחין העליונים דבינה לפי שדרך מיצר הגרון מתצמצם ומשתנים אח"כ למהות מדה ממש וזהו בצאת ישראל שהן המדות ממצרים מיצר מי דבינה שהוא שם אלקים דבינה המתצמצם למדות דו"א.

אורה"ת שמות א' ע' קנט

יב

ןזהן ויוציאנו ה' אלקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה כו' פ"י ויוציאנו כמ"ש בצאת ישראל ממצרים ממצר מ"י דבינה שהוא בחי' מ"ם סתומה כנ"ל והוא בהיות המדות דאצ"י שרש ישראל דלתתא בבחי' עיבור והעלם באימא עילאה עד"מ הנ"ל בהעלם אהוי"ר בהתבוננות וכיוצא וצריך שיבואו לבחי' גלוי מן ההעלם הנה הנק' בחי' לידה וזהו הנק' יצי"מ בכלל והוא מ"ש בצאת ישראל דלעילא בבחי' לידה מן ההעלם לגלוי מבחי' בינה שנק' מצרים מיצר ים החכ"כנ"ל והיינו ג"כ ויוציאנו ה' אלקינו כו'.

אורה"ת ויקרא א' ע' לז

יג

והנה עד"ז בקרבנות הנשיאים ג"כ הקריב יהודה תחלה קודם ליששכר כי יהודה בחי' ביטול וכמ"ש הפעם אודה את ה' וע"כ כ' בצאת ישראל ממצרים היתה יהודה לקדשו כי נחשון בן עמינדב קפץ תחלה לים שהוא ענין מס"נ וע"כ הוא קודם ליששכר כי יששכר הוא עסק התורה וצ"ל תחלה קעומ"ש ואח"כ קבלת עול מצות תחלה בכל מאדך ואח"כ ודברת בם כו'.

אוה"ת במדבר ה' ע' איתקפ

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

יד

בס"ד, ש"פ שמיני, רס"ד. הנחה

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לועז כו' הים ראה וינס כו'. וצ"ל הלא ענין הים ראה וינס ה' בזמן קי"ס וכאן הרי הוא מדבר מיצי"מ ומה שייך זה ליצי"מ כו'. ולהבין זה צלהק"ת מה שנת"ל שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד הוי' אלקינו הו"ע חו"ב והוי' אחד הוא בחי' ז"א ומל' שזהו כללות סדר ההשתל' וזה ממשיכים נש"י כו' וזהו שמע ישראל הוי' כו' היינו משום דנש"י עלו במחשבה משו"ז הם ממשיכים כללות סדר ההשתל' דחו"ב ז"א ומל' כו'. וצ"ל מהו המעלה דנש"י שעלו במח' הלא מח' הוא רק לבוש אל החכ' אותיות השכל מחשבת השכל א"כ מהו המעלה דנש"י שעלו במח' שמשו"ז הם ממשיכים בחי' החכ' ממקורה כו'. אך הענין הוא דהנה כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה כו' דשבטים הם מקור נש"י ויש שבטים ושבטי י"ה כו' שבטי י"ה הם נש"י שמושרשים בחו"ב דמספר נש"י הם ששים רבוא שזהו המספר הקבוע בתו' בפ' במדבר, ומכל נשמה ונשמה נעשה כמה נשמות, דהרי עכשיו יש רבוא רבבות נשמות שהם ענפים וניצוצים המסתעפים מהס' רבוא שהם שרשים ועקרים כו' והנה הס' רבוא נשמות הם נמשכים מאותיו' התורה דישראל הוא ר"ת יש ס' רבוא אותיות לתורה ומשם נמשכים הס' רבוא נשמות, וזהו נש"י עלו במח' דאותיות התורה אינם רק בערך ל"ו רבוא, רק שיש נקודות שמוציאים האותיות כמו הקמץ מוציא אלף והחיריק מוציא יו"ד והתולם מוציא וא"ו שאותיות אלו אינם כתובים בתורה רק שישנם במח', דכשואמרים קמץ הרי יש האלף במח', ולזאת הם מצטרפים ונמנה ג"כ במספר דס' רבוא, הרי דאותיות התורה הם אותיות המח', ומח' הגם שהוא רק לבוש אל החכ' מ"מ הרי הוא לבוש המיוחד שאינו כמו הדיבור שהוא לבוש הנפרד, אבל מח' הוא לבוש המיוחד עד שהוא כעצם אחד כו', שהרי אנו רואין שאין שום מציאות שכל בלא אותיות דבלא אותיות המח' אין שום מציאות שכל כו' ואף שהוא רק מגלה חכ' שיהי' במציאות ניכרת שזה א"א לומר דבלא אותיות אין שום ענין השכל כלל, היינו שכל ענין השכל תלוי באותיות דזה אינו רק שהתגלות השכל

ושיהי' במציאות ניכרת זהו ע"י אותיות כו' אך מזה גופא מה שהאותיות פועלים מציאות השכל והתגלות השכל זהו הוראה שנמשכים מלמע' יותר היינו ממקור החכ' כו', דהנה האותיות אין מתהוים מהשכל כמו שא"א לומר שאותיות הדבור נמשכים מה' מוצאות שהרי האלם יש בו ג"כ הה' מוצאות הפה ומ"מ אינו יכול לדבר כו' כמו"כ א"א לומר שאותיות מתהוים מהשכל, שאם היו האותיות מתהוים מהשכל הי' צריך להיות לכל שכל האותיו' המתהוים ממנו, ואנו רואים שאינו כן שהרי יש שכל א' שזה אומר אותו באותיות אלו וזה מלביש אותו באותיות אחרים, הרי שהאותיות אינם מתהוים מהשכל רק הם נמשכים ממקור השכל, דידוע שהשכל יש לו ג"כ מקור כו' דאינו כאן נמצא כאן הי' דהרי אנו רואים שלפעמים הוא משכיל השכלות דכשמעיין בשכלו הוא מגיע לעומקו ולפעמים אינו משכיל השכלות ואינו יכול להגיע לעומקו כו' הרי שהשכל יש לו ג"כ מקור ומשם נמשכים האותיו', ובפרט המגלה את הדבר הוא למע' מהדבר המתלבש ומתגלה ע"י כמו עד"מ לבוש החשמ"ל שהוא מלביש לז"א רק בחיצוניותו ומ"מ הרי הוא למע' מז"א ששרשו מהבינה, ויובן זה מאותיות המשל שהם רק לבוש אל השכל ומ"מ אנו רואים שלא כל מי שיכול להשכיל השכלות יכול לאמר משל רק חכם גדול ביותר כמו שלמה שאמר משלים משום דכתי' ב"י ויחכם מכל אדם וכמו"כ ר"מ אמר תלתא מאה מתלי משום דהי' מנהיר עיני חכמים בהלכה כו' וכ"ש אותיות שמגלים את השכל בודאי הם למע' מהשכל שזהו כלל שכל דבר המסבב הוא למע' מהמסובב כמו עד"מ המים שמסבבים את הגלגל הרי המים הם בתוקף יותר מהגלגל וכמו"כ יובן בהאותיות שהם כמו מסבב להשכל הרי הם למע' מהשכל והם נמשכים ממקור השכל, והוא מבחי' כתר, כידוע שהד' מדרי' דצח"מ הרי החי הוא בחי' חכ' כמ"ש והחכ' תחי' ומדבר הוא בחי' הכתר כמ"ש אם לא שויתי ודומתי שהאותיות נמשכים מעצמיות הכתר ואותיות הוא לשון גילוי אתא ל' גילוי והיינו שמשום שהם נמשכים מעצמיות הכתר משו"ז הם ממשיכים את החכ' ממקורה. וזהו נש"י עלו במח' שמח' הוא לבוש המיוחד. ובשרשם הרי הם נמשכים מעצמות א"ס שמשו"ז יש בהם ענין המס"נ דענין המס"נ הוא למע' מטו"ד דבמקום שיש שם ענין הטו"ד אינו יכול להיות ענין המס"נ בפועל וזהו מצד עצמות א"ס שלמע' מכל הגילויים דמצד הגילויים אינו יכול להיות המס"נ וע"י המס"נ שלהם וע"י עסק התורה ואותיות התפלה ע"י"ז הם ממשיכים בחי' החכ' ממקורה, וגם ממשיכי' תוס' אורות שהוא מצד שרשן ומקורן של האותיות שנמשכים מעצמות הכתר, דהנה ידוע שבאותיות יש ב' ענינים שיש האור המתלבש בהאותיות ויש כח האותיות מצ"ע כו', וזהו ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן דנהר יוצא הוא בחי' המשכת אורות וגילויים ועדן הוא בחי' התענוג עצמי שבחכ' שהוא בחי' פנימי' אבא פנימי' עתיק שזהו כח האותיות עצמן וזהו שבג"ע יש ב' מדרי' שיש ההשגה שמשיגים שזהו מצד האור המלוּבש בהאותיות ויש מה שנהנין מזיו השכינה שזהו בחי' העדן שהוא מצד כח האותיות עצמן, ונש"י מצד המס"נ שלהם וע"י עסק תורתם הם ממשיכים תוס' אורות בג"ע, דאף דביו"ד נברא העולם הבא וביו"ד יש האור המלוּבש בו ויש היו"ד עצמו אך זהו רק יו"ד המצומצם ונש"י הם ממשיכים תוס' אורות מחכ' הן מצד האור המלוּבש בהאותיות והן מצד האותיות עצמן כו'. וזהו בחי' נש"י כמו שהם מושרשים

בחו"ב. ולאחר שירדו בו"א שם ג"כ הם למע' מבחי' ז"א, דהרי אנו רואים שהמח' פועל מציאות והתגלות המדה דכאשר מחשב ומהרהר בהדבר אז הוא מתעורר בהתפעלות האה' להדבר ואם אינו מחשב ומהרהר בזה אינו מתפעל כלל כו' וכמו"כ הוא בדבר המפחד שאם הוא מחשב ומהרהר בזה אז הוא מתעורר בפחד משא"כ כשאינו מחשב ומהרהר בזה אינו מתפעל כלל כו', וזהו שא' הרמב"ן ע"פ אל תראו ואל תערצו מפניהם כו' אל תחשבו ועל תהרהרו דלכאורה מה יכול לעשות אם הוא מפחד אלא שאם לא יחשב בזה אינו מתפעל בהתפעלות המדה, הרי שהמח' פועל מציאות והתגלות המדה, ומהו צ"ל שהמח' נמשך ממקור המדות ובמקור המדות גופא שם המח' למע' ממקור המדות כמו שנת"ל גבי שכל כו', ובמדות יש ג"כ ששים רבוא שהמדות הם ששה וכאו"א כלול מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו' עד שהם כמספר ששים רבוא כו'. וזהו"ע שבטים ושבטי י"ה דשבטים הם נש"י כמו שהם בבחי' המדות ושבטי י"ה הם נש"י כמו שהם בבחי' חכ', וזהו"ע מה שמו ומה שם בנו דמה שמו הם בחי' נש"י שמצד החכ' דמה הוא בחי' מה בעצם שזהו בחי' החכ' שנק' כח מה, ומה שם בנו הם בחי' נש"י שמצד המדות שזה נק' ג"כ מה דאדם בגימט' מ"ה רק שהוא אדם בתראה דחכ' נק' אדם קדמאה וז"א נק' אדם בתראה, וזהו שיש בנש"י בחי' אחים ורעים כמ"ש למען אחי ורעי אדברה נא כו' דאחים הם בחי' נש"י שמצד החכ' ורעים הם בחי' נש"י שמצד הז"א כו'. וזהו"ע נש"י עלו במח' היינו דכמו שהם בע"ס הרי המח' הוא לבוש המיוחד שהוא בחי' עצם א' כו' וגם מצד שרשן שהם נמשכים מעצמות א"ס משו"ז ע"י המס"נ שלהם וע"י הביטול וההנחת עצמותו כמו שנת"ל עי"ז הם ממשיכים כללות סדר ההשתל' כו'. אך צ"ל מאחר שהם במעלה עליונה כ"כ איך ירדו למטה בגוף ונה"ב שמתאחדים עם הנה"ב עד שיכול להיות ענין הפירוד ושייך עליהם ענין דין ומשפט כו', אך הענין הוא דכ"ז הוא כמו שהם באצ"י ששם הם בבחי' אלקות אך בכדי שירדו לבי"ע מציאת יש דבי"ע שאינו בערך לגבי אצ"י צ"ל הקליטה והעכבה בבחי' מל' כמ"ש חי הוי' אשר עמדתי לפניו ועמידה הו"ע עכבה ובחי' מל' הוא בחי' כסוי והסתר כמ"ש ה' מלך גאות לבש דבחי' מל' הוא בחי' לבוש הגאות וההתנשאות שמעלים ומסתיר שע"ז נעש' בבחי' מציאות יש. וזהו שאומרים בשמע"צ מוריד הגשם שהו"ע טיפת אבא בחי' אור זרוע לצדיק בחי' טיפת היסוד שנעשה בבחי' קליטה במל' שע"ז נעשים בבחי' מציאות יש, עד"מ כמו בולד הגשמי שכמו שהוא בחטיפה הרי אינו שם עדיין בבחי' מהות ומציאות יש ואח"כ ע"י הקליטה והעכבה בבטן האם נעשה שם מציאות יש בהתחלקות רמ"ח אברים שזהו במ' יום דיצירת הולד, ואח"כ ע"י השהי' בבטן האם בעיבור דו' חדשים או ט' או י"ב חודש שאוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה אז נמשך לו תוס' חיות עד שנעשה בריא וחזק ושלם כו', כמו"כ הנשמה כמו שהיא באצ"י שם היא בבחי' אין בבחי' אלקות ואח"כ ע"י הקליטה והעכבה בבחי' מל' נעשית בבחי' מציאות יש שזהו במ' יום דיצירת הולד, ואח"כ ע"י השהי' בבטן המל' בבחי' עיבור דו' חדשים שאוכל מה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה כו' היינו שכל הגילויים ותוס' אורות שנמשך בבחי' מל' נמשך ג"כ בהנשמה שע"ז נעשית יותר בבחי' מציאות יש, ואח"כ בשביעי ש"פ הוא לידת הנשמות שהוא בחי' פתיחת הרחם דבחי' מל' שנפתח רחמה ונתגלו הנשמות בבחי' מציאות יש כבי"ע, וזהו ע"י

רוח קדים בחי' קדמונו של עולם שזה נותן כח בבחי' מל' שיתגלה הנשמות בבחי' מציאות יש בבי"ע, דבכדי שיהי' שינוי המהות זה אינו יכול להיות ע"י השתל' עו"ע ואפי' ע"י רבוא רבבות השתל' בבחי' ירידות וצמצומים לא יתהווה מזה בחי' שינוי המהות, עד"מ כמו הרב שמשפיע לתלמיד דאף שבזה מתצמצם מההתרחבות ונתעבה מהדקות מ"מ ה"ה מהות שכל כו' וגם כי זהו גופא שכל הרב רק החילוק הוא בריבוי ומיעוט ובגסות ודקות, וכמו"כ כשנמשך מתלמיד לתלמיד ומתלמיד לתלמיד היותר קטן ששם הוא מתצמצם ונתעבה ביותר כו' ומ"מ לא יתהווה מזה דבר אחר שאינו שכל, דהכל הוא מהות שכל וגם זהו השכל הרב גופא, כמארז"ל משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים כו' ומ"מ הרי תורה אחת לכולנו, דהתורה אשר לפנינו למד משה ג"כ, ואף דבודאי אין ערוך השגת משה לגבינו כו' דהרי יש בזה כמה מדרי' כמא' צדיקים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב שנא' ילכו מחיל אל חיל כו' מהשגות להשגות נעלות ביותר הן בעוה"ז והן בעוה"ב, ומ"מ הרי אין בזה שינוי המהות כו', ובכדי שיהי' בבחי' שינוי המהות זהו מצד כח היותר עליון דוקא כו', וכמו"כ הוא בהנשמה דבכדי שיהי' בבחי' שינוי המהות בבחי' יש דבי"ע זהו ע"י הרוח הקדים כמ"ש ויולך הוי' רוח קדים עזה מבחי' קדמונו של עולם וכמא' מה תצעק אלי בעתיקא תלי' מילתא, שע"ז נעשית בבחי' מציאות יש בבי"ע כו', והגם שגם כל הנבראים הם בבחי' בריאה יש מאין שאינם בערך כו' אך הנה האמת הוא כן שזהו מצד כח היותר עליון שלמע' מהשתל' עו"ע כידוע ועוד דהתהוות הנשמה בבחי' יש דבי"ע הוא התחדשות יותר מכל בחי' התהוות יש מאין כו', דבהתהוות יש מאין הרי האין הוא רק מהווה את היש ולא שהאין גופא נעשה בבחי' מציאות יש, וגם דזהו רק מהארה חיצוני' מהאין כו', משא"כ בהתהוות הנשמה הרי האלקות גופא נעשה בבחי' מציאות נשמה כו' וגם מעצמות אלקות ולא מבחי' הארה כו', דזהו ע"י הרוח קדים, וזהו שכתוב ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים היינו שכמו שהם באצ"י כמו"כ נתגלו בבחי' מציאות יש בבי"ע. אך צ"ל א"כ שזהו לידת הנשמות היינו שכמו שהם באצ"י נתגלו בבחי' מציאות יש בבי"ע א"כ מה שייך זה לקי"ס, הלא אדרבה זהו הפך מקרי"ס, דהרי הנשמות נתגלו בבי"ע בבחי' מציאות יש דבי"ע כו' משא"כ בקי"ס כתי' הפך ים ליבשה היינו שהאורות דאצ"י גופא נתגלו בבי"ע כמו שהם באצ"י כו', דענין קי"ס אין ענינו שהמים נסתלקו לצדדין וממילא נתגלה היבשה, דהרי זה הי' בבריאת העולמות כמ"ש יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, היינו שהמים נסתלקו לצדדין וממילא נתגלה היבשה, אבל בקי"ס אינו כן כמ"ש הפך ים ליבשה שהיא גופא נעשה בבחי' יבשה וזהו עפ"י פשוט, והענין ברוחניות הוא דענין יקוו המים אל מקום א' היינו כידוע הכלל בכל סדר השתל' דמחיצוני' שבעליון נעשה פנימי' לתחתון כו' דכשמאיר בגילוי בחי' פנימי' שבעליון לא יוכל להתהוות ממנו מציאות התחתון רק דוקא ע"י סילוק והעלם אור העליון עי"ז נעשה מציאת התחתון כו'. עד"מ ברצון ושכל הנה כשמאיר גילוי הרצון בתוקף אינו יכול להיות מציאת השכל דהרי רצון הוא למע' מטו"ד, ומה שנת"ל דכשיש טעם הרי הרצון הוא מוציא את הטעם כו' זהו דוקא כשהרצון הוא בהעלם דכשמאיר גילוי הרצון היינו כשהוא מוטרד בהרצון אינו יכול לבוא אל הטעם משום דהרצון הוא למע' מטו"ד

ומאחר שהוא מוטרד בו איך יבין את הטעם רק דוקא כשהרצון הוא בהעלם היינו שאינו מוטרד בו זה נותן מקום למציאת השכל, ומאחר דהרצון הוא בתוקף מסייע לו זה שייבין את הדבר בו, ואפי' בשכל ומדות שהם בדרך השתל' עו"ע שם ג"כ כשמאיר גילוי אור השכל אינו יכול להיות מציאות המדות, דאף שבשכל יש ג"כ מדות אבל המדות דשם הם בדיקות ובהעלם אבל בכדי שיהי' מציאות המדות בגילוי זה אינו יכול להיות כשמאיר גילוי השכל בו, וזהו בכלל בסתם מדות שכשעוסק בענינים שכלים הוא רחוק מבחי' המדות משום שהשכל בעצם הוא למע' מבחי' מדות ואפילו המדה ששייך לשכל זה בפרט אינו יכול להיות ג"כ מגילוי השכל בו, וכמו"ב הוא ממדות לדבור כשמאיר גילוי אור המדה היינו שהמדה היא בתוקף אינו יכול להיות מציאת הדבור רק דוקא לאחד שנתצמצם המדה אז יכול להיות מציאות הדבור בו, הרי שבכל סדר השתל' מחיצוני' שבעליון דוקא נעשה פנימי' לתחתון בו. וזהו מ"ש יקוו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, היינו שהאורות דאצי' נסתלקן בבחי' קוין דו"א וזוה נתגלה בחי' המל', משא"כ בקי"ס שהאורות דאצי' גופא נתגלו בבי"ע כמ"ש הפך ים ליבשה דעצם העלם היש בא בבחי' גילוי כידוע דים ויבשה הוא בחי' העלם וגילוי דים הוא בחי' העלם ויבשה הוא בחי' גילוי וזהו הפך ים ליבשה שהעלם הים בא בבחי' גילוי בו, והי' כאן ב' ענינים הא' מה שהיבשה לא נתבטל וגם מה שהאורות עצמיים דאצי' נתגלו בבי"ע בו, ולפ"ז אם נאמר דענין לידת הנשמות הוא הדגשמות כמו שהם באצי' נתגלו בבחי' יש בבי"ע א"כ מה שייך זה לקי"ס אדרבה הרי זה היפך מקרי"ס בו. ועוד צ"ל על מה צריכים הרוח קדים ללידת הנשמות הרי הנשמה כבר נעשית בבחי' מציאות יש בבטן המל' ובלידה אין שום התחדשות רק ההתגלות מההעלם אל הגילוי, כמו עד"מ בגשמיות הרי ענין הלידה הוא רק ההתגלות מהעלם אל הגילוי בו, א"כ על מה צריכים שמה הרוח קדים, דדוקא בבטן האם ששם נעשית בבחי' מציאות יש צריכים לזה תוספות אורות בו ובאמת יש שם תוס' אורות וזהו"ע אוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה שזהו בחי' תוס' אורות שלמע' מאצי' בו אך הרי זה שמה דוקא, אבל על ענין לידת הנשמות שאין שם שום התחדשות רק ההתגלות מהעלם אל הגילוי למה צריכים שמה הרוח קדים. ובאמת גם זה גופא אינו מובן מה שבבטן האם צ"ל התוס' אורות שאוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה בכדי שיהי' בבחי' מציאות יש, הן אמת דבכדי שיהי' בבחי' יש צ"ל מצד כח היותר עליון כמו בענין בריאה יש מאין שהוא מצד כח היותר עליון בו אך זה הי' כן כשהי' נמשך האור רק בבחי' מל' לבד, ובחי' המל' היתה מתעלמת ומסתרת ע"ז ועי"ז היתה נעשית בבחי' יש בו, אבל מאחר שהאור נמשך במל' נמשך בנשמה ג"כ א"כ איך היא נעשית בבחי' מציאות יש דהרי מצד גילוי אור אינו יכול להיות מציאת היש כידוע דכל מציאות היש הוא רק מצד העלם האור, א"כ אדרבה הי' צ"ל מזה בחי' ביטול יש במציאות בו. אך הענין הוא דבאמת הוא כן דענין לידת הנשמות אינו בחי' שינוי המהות רק בחי' התגלות מהעלם אל הגילוי דזהו משמעות ענין לידה היינו התגלות מהעלם אל הגילוי דהנה התחדשות הוא בחי' בריאה בו, דמה שמבואר במ"א שהארת אין אלקי נמשך להחיות נבראים דבי"ע ומשתנה כפי אופן מהות הבריאה, היינו שהארה מבחי' מל' דאצי' נמשך להחיות נבראים דבי"ע ומשתנה

כפי אופן מהות הבריאה והו נק' בשם בריאה, עד"מ כמו מלאך מיכאל שהוא בחי' אור החדד ואהבה דבריאה שנמשך מבחי' אור חסד דאצי' הרי זהו ע"י העלם אור דאצי' שנמשך ע"י המל' שמעלים ומסתיר ונמשך רק הארה הארה בבחי' דילוג, והוא עד"מ כמו שהאור השמש מאיר ע"י מסך עב הרי האור שלאחר המסך אינו בערך כמו שהוא לפני המסך, ואין הפירוש שהאין האלקי משתנה ונעשה בבחי' מציאות יש כו', רק שהוא בחי' הארה חיצוני' בבחי' דילוג עד"מ כמו השערות שנמשכין מהמוחין ע"י הפסק הגולגלת שאינו בערך להחיות המוחין שנמשכים בכל האברים, שאין הפירוש שהחיות המוחין משתנה רק שהוא הארה חיצוני' מהמוחין שנמשך ע"י הפסק הגולגלת בבחי' דילוג, וכמו"כ הוא במלאך מיכאל שנמשך ע"י הפסק הגולגלת בבחי' דילוג שזהו בחי' בריאה יש מאין, וכמו"כ הוא בענין התהוות הנשמות דבריאה שנמשכים ע"י המל' ונעשים בבחי' מציאות יש זהו ג"כ כמו בריאה יש מאין, רק בכאן הוא בחי' עצמות אלקות נעשה בבחי' מציאות יש דנשמה, אבל לענין לידת הנשמות הוא שהנשמות כמו שהם באצי' נתגלו בבי"ע, שהרי כאן בחי' הים ראה וינס שהוא בחי' העברת המל' שלא יעלים ויסתיר על אורות דאצי' כו' והנשמות כמו שהם באצי' כמו"כ נתגלה בבי"ע כו'. אך לפי"ז צ"ל הלא כל התהוות הנשמות נק' בש' לידה לידת הנשמות ואפי' נשמות דבי"ע. אך הענין הוא שזהו בחי' קושי לידה כמ"ש בזהר ע"פ כאיל תערוג על אפיקי מים שזהו בחי' קושי לידה היינו מה שהאין אלקי בא בבחי' יש בבי"ע זהו נק' קושי לידה אבל ענין לידה היינו שהנשמות כמו שהם באצי' כמו"כ נתגלו בבי"ע כו', וז"ש וצפונך תמלא בטנם שקאי על בחי' בינה אם הבנים כו', ואמר וצפונך עד"מ כמו דבר הצפון שנתגלה הרי כמו שהיא בהעלם כמו"כ היא באה אח"כ לידי גילוי כו'. אך לפי"ז צ"ל על מה צ"ל העכבה בבחי' מל' מאחר שהנשמה אינה נעשית בבחי' מציאות יש, א"כ למה צריכים עוד העכבה כו'. אך הענין הוא דהעכבה היא באמת כדי שיהי' בבחי' יש אך לא בבחי' יש גברא ויש נפרד רק בכדי שיהי' בבחי' מציאות ברמ"ח כחות דטפ"ט ורת"ס וה"ח המגדילים עולה במספר רמ"ח, והוא כמו עד"מ בולד הגשמי שאין בו התחדשות מעקרו דהרי בהטיפה הי' שם ג"כ כל הולד רק שהי' שם בהתכללות ובהעלם ואח"כ ע"י הקליטה ועכבה בבטן האם נעשה בבחי' מציאות ברמ"ח אברים, שזהו בארבעים יום דיצירת הולד כו', ואח"כ ע"י השהי' בבטן האם שאוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה זה נותן לה כח שתוכל לקבל היש ופירוד דבי"ע שהוא בחי' עלמא דפרודא ונותן לו כח שיוכל לקבל האויר העולם שמלא פגעים ומזיקים וכל שהשהי' הוא יותר זה נותן לו כח יותר לקבל האויר העולם שמלא פגעים ומקרים רעים כו', וכמו"כ הוא בהנשמה שע"י הקליטה והעכבה שבבחי' מל' נעשית בבחי' מציאות ברמ"ח כחות משום שצריכה להתלבש בגוף שהוא בציור אדם ברמ"ח אברים משו"ז צריכה להיות ג"כ ברמ"ח כחות, וזהו במ' יום דיצירת הולד, ואח"כ ע"י השהי' בבטן המל' שאוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה, זה נותן לה כח שתוכל לקבל היש והפירוד דבי"ע שהוא בחי' עלמא דפרודא, והוא ע"ד כמו שמצינו שמשביעין את הנשמה טרם ירדתה לגוף דמשביעין אותו תהי צדיק דענין השבועה הוא שנותנים לה כח לעמוד נגד הנה"ב וגם עוד להתגבר עליו כו', כמו"כ הו"ע העכבה בבחי' מל' היינו שנותנים לה כח שתוכל לקבל את היש

ופירוד דבי"ע, וז"ש הנפילים היו בארץ שהם הנשמות שהיו מק"ל שנה דאדם הראשון ומשום שלא הי' בהם השהי' בבטן האם משו"ז לא יכלו לעמוד באויר העולם כו', נמצא לפ"ז מובן דעיקר ההתחדשות הוא בלידה דוקא דהעכבה, שנעשית בבחי' מציאת ברמ"ח אברים. וכמו"כ השהי' מה שאוכל ממה שאמו אוכלת ושותה מה שאמו שותה כ"ז הוא רק הכנה לירידתה לבי"ע, אבל בלידה דכאן הוא ממש ההתחברות דאצי" עם בי"ע שזהו דוקא מצד הרוח קדים מבחי' עצמות א"ס עי"ז יכול להיות ההתחברות דאצי" עם בי"ע כו', דהרי אצי" ובי"ע אינם בערך כלל וכידוע דההתחברות שני הפכים זה מצד אור עליון יותר שזהו מצד עצמות א"ס משו"ז דוקא יכול להיות ההתחברות דאצי" עם בי"ע, וזהו ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים, היינו שהנשמות כמו שהם באצי" כמו"כ נתגלו בבי"ע, וזה לפי דעת האריז"ל ולפי דעת הזוהר שהי' בדרך מלמטלמ"ע היינו שהנשמות כמו שהם בבי"ע כמו"כ נתגלו באצי" כו'. אך צ"ל מה שייך זה לשביעי ש"פ הרי לעולם הוא כן לידת הנשמות דאצי", אך הענין הוא די"ל שבשביעי ש"פ או הוא העת והזמן ללידת הנשמות דאצי" והאמת הוא שאז נעשה התחדשות גם בנשמות דבי"ע, מה הנשמות הנולדים מיוחד זו"נ שהם נשמות דבריאה כידוע שהנשמות הנולדים מיוחד או"א הם נשמות דאצי" ונשמות שנולדים מיוחד זו"נ הם נשמות דבריאה, ואז נעשה התחדשות שגם הנשמות דבריאה יהי' כמו נשמות דאצי". ולפי"ז מובן דבקי"ס הי' ב' ענינים א' הוא שהי' העברת ההסתר שבלא זה לא יכול להיות שום גילוי רק שזהו ע"ד כמו בברה"ע בחי' ותראה היבשה, וכאן הי' עוד הבקיעה היינו שהאורות דאצי" כמו שהם באצי" נתגלו בבי"ע, וזהו שא' במדרש לאחר שברח הים מיד הרים משה את ידו ובקע הים דלכאו' א"מ מאחר שהי' הבריחה ממילא נעשה היבשה ועל מה הי' צריך עוד בקיעת הים, אך הענין הוא כנ"ל שע"י העברת ההסתר יכול להיות הגילוי דבלא זה אינו שייך להיות שום גילוי רק שזהו כמו בבריאת העולם בחי' ותראה היבשה, וכאן הוצרך עוד להיות הבקיעה שהאורות דאצי" כמו שהם באצי" נתגלו בבי"ע. וזהו בצאת ישראל ממצרים כו', הים ראה וינס שזהו קאי על לידת הנשמות דמצרים הוא מיצר מי שהוא בחי' בינה בחי' וצפונך תמלא בטנם כו', וגם קאי על הנשמות שבבטן המל' דמצרים הוא בחי' מיצר מי מיצר ים, ועי"ז אמר הים ראה וינס, היינו שמתחלה הי' צ"ל העברת ההסתר ואח"כ הי' הבקיעה שאורות דאצי" כמו שהם באצי" כמו"כ נתגלו בבי"ע, וזהו בצאת ישראל ממצרים הים ראה וינס שזה לא קאי על יציאת מצרים רק על לידת הנשמות, ואמר ע"ז הים ראה וינס היינו שמתחלה הי' העברת ההסתר ואח"כ הי' הבקיעה שהי' ההתחברות דאצי" עם בי"ע.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

טו

חירות נצחית

א. הוראה מיוחדת יש (בנוסף להוראות הכלליות מאמירת מזמורי הללי), מהתחלת השיעור (דיום כ"ד בחודש) "בצאת ישראל ממצרים", ומסיומו "הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו":

"בצאת ישראל ממצרים": על כל יהודי לזכור תמיד שבנ"י היו במצרים והקב"ה הוציאם משם, כמ"ש³ "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". ומכיון שהקב"ה הוציאם לחירות מכל הענינים הבלתי רצויים - עניני מצרים, והעמידם במצב של חירות - "גוי קדוש"⁴, ובוה גופא "צבאות ה'"⁵ הרי אין זה מתאים להיכנס שוב לעניני מצרים, ולכן לא רק שאינו מקבל את דברי היצר הרע. אלא עוד זאת, הוא בורח ממנו, ואינו רוצה כלל לשמוע את דבריו.

ההוראה נוספת - בהמשך להנ"ל - מסוף השיעור: יתירה מזו, מכיון ש"כל ישראל ערבין זה בזה"⁶, אי אפשר שיסתפק בהנהגתו שהיא כדבעי, אלא עליו להיות ערב ואחראי לעוד יהודים, שגם הם יתנהגו כדבעי. כפי שזה מתבטא בסוף השיעור היומי "הודו להוי' כי טוב כי לעולם חסדו": שפונה בלשון רבים לכלל ישראל - "הודו" ושבתו על גילוי חסדו לכאו"א מישראל - "כי טוב כי לעולם חסדו"⁷.

תהלות מנחם עה"פ

קי"ד, ב - היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו.

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

טז

וְהָיָה ממש כמש"כ בענין יהודה ל' הודי"י וביטול דשמו"ע שזהו ענין וההוד כו', ומזה יובן מ"ש בישעי' רס"י י"ב אודך ה' כי אנפת בי עיין מ"ש ברבות אמור ר"פ ל"ב וע' ספ"ג דנדה דל"א א' ועמ"ש מזה בד"ה ששת ימים תאכל מצות דקאי אדלעיל מיניה והניף ידו על הנהר כו' והכהו לז' נחלים, וע"ז הגילוי נאמר אודך וכ"ז

(1) ראה "תהלות מנחם" קיג, א. קיה, כט. עיי"ש.

(2) כתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר, נדפס בקובץ מכתבים שבסוף ספר תהלים "אהל יוסף יצחק". וכן בסוף "תהלות

מנחם" ח"א.

(3) פסחים קטז, ב - במשנה. וראה תניא רפמ"ז.

(4) יתרו יט, ו.

(5) בשלה יב, מא.

(6) שבועות לט, א. וראה סה"ש ה'תש"א ע' 441.

(7) משיחת כ"ד אלול - לילדי צבאות ה' ה'תשמ"ה

נמשך ע"י כי אנפת בי, עמ"ש בד"ה מי מנה גבי אף עשיתי, וגם גבי קי"ס נאמר היתה יהודה לקדשו כי קי"ס ג"כ ביטול ועליית הבריאה באצי' כמו סמיכת גאולה לתפלה וזהו בחי' יהודה כנ"ל.

אוה"ת בראשית ה' ע' תתרג

יז

ועד"ז הוא מעלת יהודה על יששכר כי בצאת כו' היתה יהודה לקדשו שקפץ לים תחלה כו' ולכן הקריב יהודה ביום הראשון ממש.

אוה"ת במדבר א' ע' רפא"ב

ק"י"ד, ג – הים ראה וינוס הירזן יסב לאחור. האריז"ל

יח

והעליתם את עצמותי מזה אתכם. מלת אתכם נראה מיותרת אבל ירמוז אל משו"ל על פסוק הים ראה וינס ראה ארונו של יוסף ונקרע ונמצא כי אילו לא היו מעלים עצמותיו גם הם לא היו עולין שם כי לא היה נקרע להם הים ולהיות עצמותיו אתם נקרע וז"ש אתכם.

עץ הדעת טוב פ' ויחי

הרב המגיד

יט

א' במדרש לגזור ים סוף לגזרים לגזורין היינו א"ז שמונה ימי מילה יובן על פי מ"ש רז"ל הים ראה וינוס מה ראה ארונו של יוסף ראה ובזוהר פי' ראה וינס ויצא החוצה פי' הצדיק בורר הטוב מהרע למשל אדם אם רואה דבר שאינו הגון במקרה בורר מזה הטוב ועושה יחוד כמו"ש במ"א על פסוק ורחל היתה יפת תואר ויהי כאשר ראה יעקב את רחל וכן הי' כאן ביוסף הצדיק ששידלתו בדברים ובגדים שלבשתה לו שחרית כו' והיתה יפת תואר ומתפארת לפניו וכאשר ראה אותה בירר הטוב ממנה והתדבק במחשבתו ובתפארת ישראל דלעיל' וזהו שאחז"ל דמות דיוקנ' של אביו ראה וזה וינס ויצא החוצה ולא כתיב חוץ ר"ל שנס ויצא מחוץ לעולם החומרי והתדבק בעולם העליון כנ"ל וזכותו גרמה שהים ראה ארונו וינס ג"כ מחוץ לעולם הזה לעולם העליון ושם אין מים וכמ"ש ר"ע כשהגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים וממילא נעשה יבשה והכל בוכות הצדיק שומר הברית וזהו לגזור סוף לגזורין ר"ל למולים דהיינו שמנה ימי מילה וזהו שארו"ל לאיתנו לתנאו התנה הקב"ה שיקרע הים לישראל ולכאורה אינו מובן עם מי התנה הקב"ה אך הענין הוא בשעת המאמר אמר והתנה שיקרע הים לאו לא יהי' נמצאים המים במקום זה כי יתבטלו ממצאות

הבריאה כי כל התורה כולה היא עשה ול"ת ובוה יובן שאמרו צדיקים עושים רצונו של מקום ולא אמרו עושים דברו או מאמרו כי הלא רצון השי"ת אינו מושג אך משל בזה אב שאומר בפני בנו איזה דבר הלכ' או איזה חידוש בתורה והבן מגודל חריפתו ופולפולו סותר את דבריו ואומר באופן אחר והנה אף שהבן מתנגד אביו וסותר דבריו עכ"ז יש לאב נחת ותענוג גדול מזה ע"ד חכם בני ישמח לבי כו' וזהו רצון האב יותר משאם הי' שותק ומסכים לדבריו כך הוא הצדיק מושל ביראת אלהים כ"י וזהו עושים רצונו עפ"י שאינם עושים דבריו ומאמרו ובוה יובן מ"ש גבי ר' פנחס ב"י שאמר לגינאי נהרא חלוק לי מימך שאני הולך לדבר מצוה אמר גם אני הולך לעשות רצון קוניי א"ל אם אי אתה חולק לי מימך גוזרני עליך שלא יעברו בך מים לעולם ולכאורה קשה הלא השיב לו תשובה נכונה ויובן ע"פ מש"ל שהתנה עם מעשה בראשית שיעשו רצון הצדיקים אף שאינם בטבעם ומכלל הן אתה שומע לאו וכך א"ל ר"פ אם אין אתה חולק מימך נמצא שאין אתה מקיים תנאך הנאמר בשעת המאמר הרי אתה כלא הי' מעולם וכמו שלא נבראו כאן מים ונמצא שלא יעברו בך מים לעולם וזהו ג"כ שאמר יהושע לשמש דום וכל זה מי שהוא נק' בן להקב"ה יכול לעשות רצון קונו ואיזהו השומר הברית הנק' צדיק.

לקו"א סרל"ט

כ"ק אדמו"ר הזקן

כ

ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה ויננס כו'. ההופכי הצור כו'. שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים והיינו לפי ששם אלקים שהוא הצמצום ומעלים להיות בבחי' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילויי אוא"ס ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה ויננס כו'.

תו"א מקץ מב, א

כא

הים: ראה ויננס כו'. ההרים רקדו כאילים כו'. והנה צ"ל למה ההרים רקדו והים ראה ויננס. ובשל"ה במסכת פסחים שלו פי' כי הניסה הוא העבודה מיראה

(1) אודות מאמר זה (ד"ה הים ראה ויננס בלקו"ת) ראה ספר השיחות תש"ד ע' 100:

ה. דער מאמר הים ראה ויננס וואס איז געדרוקט אין לקוטי תורה - בשינוים - האט הוד כ"ק רבינו הזקן געזאגט דעם ערשטן שביעי של פסח פון זיין נשיאות. אמאל פלעגט מען הייסען יונגעלייט שש"פ ביינאכט לערנען דעם מאמר הים ראה.

אחרי הסעודה מסר כ"ק אדמו"ר: אז זיי - אנ"ש הנאספים - וועלען האבן שכל, וועלען זיי איצטער בליל שש"פ לערנען דעם הים ראה ויננס ברבים און וועלען זיך מתדבק זיין אין רבי'ן.

והריקוד הוא העבודה מאהבה. והוא בחי' שר ובחי' עבד. והנה בהתגלות המלך אזי בחי' שר שעבודתו בשמחה תגדל שמחתו וזהו ההרים שהם מדות דאצילות שמשם שרש הנשמות הנק' אחים למקום כשר לפני המלך ולכן רקדו. ובחי' עבד שעבודתו ביראה אזי בהתגלות המלך תפול האימה והפחד ביותר וזהו הים שמשם שרש בחי' כעבד לפני המלך ראה וינוס כו' (ועמ"ש מענין שר ועבד סד"ה רני ושמחי בת ע"ש בד"ה הנה בת כו'. ועייין רבות בשלח פכ"א מפני מה אתה בורח אמר לו הים מפני אלוהו יעקב מפני יראתו של הקב"ה והוא ע"ד וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק, ועייין עוד מענין הים ראה וינוס ברבות במדבר פרשה א' דר"ט ג' ובפ' עקב גבי אתה עובר היום את הירדן דף רצ"ב ג'. מקץ ס"פ פ"ו זח"ב מ"ט סע"א ר"ל ע"ב). ולהבין זה בתוספת ביאור הנה מתחלה יש להקדים ענין שביעי של פסח שבו נקרע הים ומבואר בפע"ח שהוא ג"כ ענין לידת הנשמות. וז"ש ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. והענין כי נשמות ישראל עלו במחשבה ואז נק' אחים ורעים להקב"ה. ופי' אחים ורעים היינו להיות כי קוב"ה הוא בחינת אור א"ס ב"ה כשמלוכש במדות דאצילות כי א"ס ב"ה בעצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל ולא יתכן על העצמות קריאת שם כלל אלא רק על בחי' התגלותו ואז נק' הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו'. והנה ס"ר נשמות ישראל שנמשכים מס"ר אותיות המחשבה נק' אחים לקוב"ה שהם המדות וכמו עד"מ במחשבת שכל שהאותיות הם כעצם א' עם מהות השכל שבתוכם וכן מחשבת המדות עם המדות כו' ואז הם בחי' אלקות ממש כי באצילות איהו וחייהו וגרמוהו חד כמ"ש במ"א (ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת ובד"ה אני ישנה גבי רעיתי ובד"ה שחורה אני גבי בנות ירושלים וע"פ ושמתי כדכד) ובכדי שתתהווה הנשמה בבחי' יש להיות בחי' נברא שהוא בחי' נפרד מאין ממש שהרי בהיותה באצילות היא בחי' אלקות ממש כי גם מה שנקרא בשם אותיות מחשבה הכל לשכך האון. אבל כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב הוא ע"י מדת מלכותו ית' (וכמ"ש באגה"ק בד"ה איהו וחייהו) שהיא הנק' לבוש להעלים ולהסתיר עד שיוכל להיות בחי' יש וכמ"ש ה' מלך גאות לבש כי מדת המלוכה היא הלבוש הגורם להיות התהוות היש כי אין מלך בלא עם והיינו נפרדים דוקא שעליהם יתכן המלוכה להיות בבחי' התנשאות עליהם והם יהיו באימה כו' שהרי על מאה בנים לא יקרא האב מלך. ולכן נק' המל' ים. (ועמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין והים עליהם מלמעלה). כי הנה כל מה שיש ביבשה יש בים רק שאין נראין לעיני כי מי הים מכסים עליהם, וכך למעלה הנה אותיות יהי אור יהי ריקע המחיה את כל העולמות הם באצילות והים שהוא המל' מכסה עליהם בלתי יתגלו לנבראים המתהווים מהם שאם היו מתגלים היה הגשמיות בטל ברוחניות כמשל ביטול זיו השמש במאור עצמו ואינו נראה ליש אלא במקום שאין המאור נראה כו'. כך גשמיות המתהווה היה בטל למקורו הוא רוחניות המהוה וא"א להיות מציאת נשמה ומלאך שהם בחי' נפרדים רק שהם באהבה כו' אלא כשאין האלקות בגילוי בראי' ממש. והעלם והסתר זה הוא ע"י המל' כי זה כלל גדול שהמל' היא הגורמת להיות בחי' יש כנ"ל ונק' לכך אימא תתאה מטרוניתא אם אם הבנים כמ"ש בסש"ב בשם הזוהר* (ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין יפתי ובמ"א ע"פ למען תירא לקמן בפ' ואתחנן). ולכן הנשמה היא בבחי' עיבור במל' כי בשמע"צ שאומרים מוריד הגשם

נמשכים הנשמות ברחם הנוק' ושוהים שם ז' חדשים עד ז' של פסח זמן הלידה. עד"מ בגשמיות שלהיות התהוות מהות ולד מן הטפה צ"ל עיכוב ושיהוי ז' חדשים ברחם הנוק' שבמשך זמן זה ע"י שאוכל ושותה ממה שאמו אוכלת ושותה ונמשך בו חיות עד שעושהו להיות יש. כך הנשמה דאצי' שהיא בחי' אין בכדי שתהווה להיות בחי' יש הוא ע"י שמתעכבת ברחם הנוק' ושוהה שם ז' חדשים* ואוכלת ושותה כו' שנמשך שם אורות עליונים. והנה בו' של פסח הוא לידת הנשמות. והענין כי בכדי שיהיה בחי' לידה ופתיחת הרהם להיות הנשמה יוצאת מן ההעלם לגילוי צ"ל המשכה והארה במדת המל' מלמעלה מהשתלשלות (וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזוהר פ' פינחס דרמ"ט בענין כאיל תערוג. ועמ"ש במ"א ע"פ למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה פי' ה' אחת היינו ה' ראשונה דשם הוי' שבה ועל ידה נמשך כח הלידה, וביאור ענין זה יובן ממ"ש ר"פ לך לך בענין ה' שנתוסף לאברם שיהא נק' אברהם כו' ע"ש). וזהו מ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כי ע"פ השתלשלות משכל למדות עד ממחשבה לדבור א"א להיות המשכה מבחי' האין בבחי' היש אלא ע"י גילוי הארת הסובב שמקיף לאבי"ע שכולם שוים קמי'. וז"ש רוח קדים כו' שעייז היה קי"ס כי הים המכסה ומסתיר אינו אלא בבחי' השתלשלות אבל בגילוי הארה שלמעלה מהשתלשלות הפך מים ליבשה כו'. וז"ש בזהר מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא שמשם נמשך הכח להיות בחי' לידה. והנה בגילוי הארה זו אזי ההרים רקדו כו'. ההים הם חג"ת. וגבעות חג"ת דבריא או נה"י דאצי'. ולהיות שהם למעלה מבחי' ים שהוא הצמצום כנ"ל. לכן רקדו כאילים שבגילוי אור הסובב נכללו כביטול נר בפני אבוקה והיינו שהאורות דתיקון המלובשי' בכלים נסתלקו מן הכלים ונכללו באור זה המקיף כנ"ל. והגם שגם מדי שבת בשבתו יש עליות העולמות אך הכל מדרגא לדרגא עשיי' ביצירה ויצ"י בבריאה כו' ונק' הילוך. אבל הריקוד הוא עלי' הגדולה שלא בהדרגה כלל דהיינו באור הסובב כנ"ל. כאילים שאין בהם דעת ושרש בחי' זו הוא למעלה מהדעת (עמ"ש בד"ה ותוסף אסתר בענין מה קול גדיא כו' ע"ש) אבל הים סופא דכל דרגין המסתיר ומעלים וכשראה גילוי אור הסובב לא הי' יכול להתכלל בו כנר בפני אבוקה כמו ההרים שהרי הוא המעלים לכן ויננס העברת והסתלקות ההעלם והוא עד"מ באדם שבהשתלשלות משכל כו' עד לדבור אבל כשנופל ריבוי אור שלמעלה מהשכל אזי נפסק הדיבור ואישתק. וז"ש משה כבד פה וכן צלותא בחשאי כו' (ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי כו' בענין מ"ב מסעות ומ"ט ימים דספירת העומר). וכ"ז מלפני אדון חולי ארץ גילוי אור הסובב כנ"ל ההפכי הצור וחלמיש מוציא איש להיות אגם מים דהיינו מגבורה לחדש שנתבטלו מציאותם וכנודע בענין עושה שלום בין מיכאל כו'. וכ"ז היה בפסח אשר פסח ה' בחי' דלוג בלא אתעדל"ת מדלג על ההרים כו'. אבל אח"כ מצות ספירת העומר מ"ט יום ממחרת השבת הוא בחי' אתערותא דלתתא ועייזו היה אח"כ בשבועות פנים בפנים מתן תורה. (ועמ"ש עוד מענין הים ראה ויננס בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד ע"פ המדרש רבה במדבר פרשה א' ע"פ הים ראה ויננס ע"ש).

כב

ובכל זה יש לפרש המדרש רבה פ' במדבר פ"א בענין וידבר ה' אל משה במדבר סיני וז"ל ע"פ ישאו מדבר ועריו חצרים וגו' (בישעי' סי' מ"ב י"א) לנשיא שנכנס למדינ' וראו אותו בני המדינה וברחו. נכנס לשניה וברחו. נכנס לעיר חריבה וקדמו אותו והיו מקלסין אותו אמר הנשיא זו העיר טובה היא מכל המדינות כאן אני בונה כס נאה כאן אני דר. כך כשבא הקב"ה לים ברח מלפניו שנאמר ראה וינוס וכן ההרים רקדו כאלים בא במדבר חריבה קדמה אותו וקילסה אותו שנאמר ישאו מדבר ועריו חצרים תשב קדר ירונון יושבי סלע אמר זו העיר טובה לי מכל המדינות, בו אני בונה כנסיה ודר בתוכו. התחילו שמחים שהקב"ה דר בתוכו שנאמר ישושום מדבר וציה עכ"ל והענין כי עיקר עסק התורה הוא להיות בבחי' ביטול באור א"ס ב"ה לגמרי וכמ"ש ולא תחללו שלא להיות בחי' חלל כמאמר דוחק רגלי השכינה כביכול כו' ולכן כל האומר אין לי אלא תורה היינו שהוא בחי' לי יש ודבר אפילו תורה אין לו. וכמ"ש מזה בד"ה ועשית ציץ ובד"ה בחדש השלישי לצאת בני מאמ"צ. והנה בחי' ים הוא מים תחתונים וכמ"ש יהי רקיע ויהי מבדיל כו' דהיינו המקור להתהוות יש ודבר נפרד משא"כ מים עליונים הם עלמין סתימין דלא אתגליין כו' שהם בבחי' ביטול. ובמא"א אות יו"ד סט"ז ים נק' היצירה ומלכו' שבה נק' ים סוף סופא דדרגין עכ"ל והוא ממש"ש בוח"ג שלח קס"ג ב' והיינו כי בריאה נק' עלמין סתימין ויצירה הוא עלמא דאתגלייא כמשל המחשבה והדבור כמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב ולכן נק' יצירה מים תחתונים לגבי הבריאה. וכמו שהפרש שבין שרפים ובין חיות ואופנים שמתנשאים ברעש גדול כו' לפי שהשרפים בבריאה שם מאיר אור א"ס בגילוי והם משיגים ע"כ הם אומרים קדוש כו' אבל החיות והאופנים שהם ביצירה ואין משיגים האור לכן מתנשאים ברעש כו'. ולכן עיקר עה"ד טו"ר מתחיל ביצירה. כמ"ש במא"א אות ע' סי"ז וז"ל אך אמיתית עה"ד טו"ר הוא ק"ג מעורבת עם מט"ט כי ביצירה הטוב והרע שוים הם מעורבים עכ"ל משא"כ בבריאה שרובו טוב ומיעוטו רע וגם אין מעורבים וכ"כ הרמ"ז ר"פ וישב ולכן מי הים הם מלוחים ואין ראויים לשתיה. ובהיות כן זהו ענין הים ראה וינוס שברח מלפני הקב"ה. היינו כשראה גילוי אור א"ס ב"ה דקמיה כולא כלא השיב ממש לא יוכל לעמוד ולקבל ביטול זה שא"כ היה כלא היה. שהרי עיקר בחינתו הוא בהיות יש ודבר נפרד עד ששם בחי' עה"ד טו"ר כנ"ל. וכמ"ש כה"ג סד"ה וכל העם רואים את הקולות בפ"י וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק דקאי על הערב רב שלא היו רואים את הקולות שהם ההמשכות מאור א"ס ב"ה מה שאור א"ס שורה במה שבטל אליו. שלא רצו לקבל המשכה וביטול זה. כ"א ויעמדו מרחוק. לקבל מחיצוניות החיות שמאיר הקב"ה שעי"ז יוכלו להיות בבחינת יש שלהם אף שעכ"ז מתפעלים מגדולת הקב"ה רק שהוא מרחוק כו' היינו שאעפ"כ נשאר בבחי' יש כו' וע' כה"ג בוח"א ויצא דקס"ב ע"ב בפ"י והיו העטופים ללבן כו' אתכספן ומתעטפי מההוא וזרא ולא יכלי לקרבא לגביה כו' ע"ש ומבואר במ"א ועמ"ש מענין ים שהוא ביצירה ע"פ רפאני הוי' וארפא ואמר עוד במדרש בפ"י ההרים רקדו כאילים דהיינו ג"כ שברחו מלפניו. כי ענין הרים אלו הם מ"ש למה תרצדון הרים גבנונים וכדפירש"י (פסחים קי"ה ב') שהם בחי' הרי בתר טורי דפרודא והיינו כי כמו הר הוא

בליטה וגובה כך הוא ענין גסות הרוח שהוא בחי' יש ודבר כו' משא"כ הר סיני דת"י (בשופטים סי' ה') שהוא חליש וזעיר מכל טוריא היינו בחי' ביטול ובחי' מעט הגובה שבו זהו עי"ד שת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית כו' כמ"ש הפי' בד"ה יביאו לבוש מלכות. משא"כ הרים הנ"ל שהם בבחי' יש וגסות ועז"נ וכל הר וגבעה ישפלו כו' וע"כ רקדו וברחו שלא יכלו לקבל המשכה וביטול זה.

לקו"ת במדבר ד, ב ואילן

כג

וזהו שארו"ל ובמורא גדול זו גילוי שכינה פי' כי מורא גדול היינו מצד עוצם ההתגלות כמו לעתיד דכתיב ובאו במערות צורים מפני פחד ה' כו' וכאן לפי שהי' בחי' גילוי שכינה שהוא בחי' מל' דא"ס נק' מורא גדול לפי ערך התגלות גדולת עצמות אא"ס שלגדולתו אין חקר וגילוי זה הי' כדי להוציאם ממצרים בלבד כמ"ש או הנסה אלקים לקחת לו גוי מקרב גוי במסות כו' ובמורא גדול כו' וד"ל (ועוד יש לפרש מדלג על ההרים בזכות האבות שנק' הרים כידוע והיינו ע"י שאכלו פסח מצה ומרור שג' דברים האלה הן בחי' ג' קוין פסח בקו השמאל להיותו בחי' גבורות כמשי"ת בענין מקפץ על הגבעות כו' ומצה בקו הימין בחי' חכ' כו' ומרור בקו האמצעי כנ"ל וג' קוין הללו היינו בחי' חג"ת שהן האבות ובזכותם הוא מדלג כו' וד"ל. והנה בשיר השירים נאמר מדלג על ההרים לשון דליגה ובתורה נאמר ופסח ה' על הפתח והוא ג"כ ענין דילוג רק שבשה"ש אינו מבואר להיכן הוא מדלג רק שמבואר אופן הדילוג שהוא על ההרים והגבעות אבל בתורה מבואר לאיזה מקום הוא מדלג והיינו מ"ש ופסח ה' על הפתח שעל הפתח הוא פוסח ומדלג.

סה"מ תקס"ט ע' ט

כד

בעזה"י, ז' של פסח

הים ראה וינוס ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן, צ"ל מפני מה הים וינוס וההרים והגבעות רקדו כו'. אך הענין כי ההרים אלו אבות כמ"ש שמעו הרים דבר ה' וכן הוא אומר אברהם קראו הר כו', והגבעות הם ג"כ הרים אלא שהם קטנים מהם. והענין כי האבות הם חג"ת אברהם איש החסד ולכן נק' הר שהיא בליטת חתיכה עפר למעלה מכל שטח השווה של הארץ כך החסד שהיא מדה שבלב היא בחי' אהבה ויציאה מעצמותו כו', וכן יצחק הוא ג"כ מדה ממדות שבלב אלא שהוא בחי' גבורה כמ"ש ופחד יצחק הי' לי כו', והגבעות שהם מההרים הקטנים היינו בחי' נה"י נצח ענף החסד והוד ענף הגבורה כו', אבל הים הוא בחי' מל' סופא דכל דרגין ולכן נק' ים סוף כידוע. והנה כשהי' גילוי אלקות אזי הים נס וההרים רקדו כו' כי ההרים והגבעות קרובים יותר לעצמותו ית' מהים שהוא סופא דכל דרגין כנ"ל ועד"מ אצל מלך ב"ו שיש לו שרים ועבדים השרים הם הקרובים למלך בעצם שעל פיהם יצא דבר

המלכות לכל המדינות כו' והעבדים הם הבטלים אצל המלך ואין להם דעה במשפט כלל, והנה כאשר יבא המלך ויתגלה אליהם אזי השרים שהם הקרובים למלך בעצם, יגילו וישמחו בגילוי זה שיתגלה המלך אליהם מעוצם אהבתם למלך שבגילוי זה הרי יתקרב אליהם יותר וירקדו כו', אבל העבדים המרוחקים מן המלך שבגילוי זה תפול עליהם אימתו ופחדו יותר לכן ינוסו ויתייראו ביותר כו' וכך למעלה ההרים והגבעות בחי' ו"ק דאצי' (והנשמות הנמשכי' מהם הם בחי' בנים למקום נק' כשר לפני המלך שכמשל הבן שהוא מעצמו' האב ממש ולכן כשיתגלה המלך ירקדו וישמחו היפוך היראה מפני שקרובים למלך) אבל הים סופא דכל דרגין ראה וינוס כו' (שהנשמות הנמשכי' מהם כעבד לפני המלך ועבודתו בביטול ויראה לכן כל שיהי' הגילוי יותר יתבטל יותר וזהו וינוס וד"ל).

להביין שרש ענין הים ראה כו'. הנה כל מה שיש ביבשה יש בים הן אדם והן בהמות וחיות ככל החיים אשר ע"פ האדמה אלא שהים מכסה עליהם ואינן נראי' לעין, וכך יובן למעלה ענין מל' דאצי' שנק' ים הוא לפי שהיא מכסי' ומסתרת על האלקות בלתי יתגלה לנבראים המתהוים ממנו כמו אותיות יהי אור יהי רקיע שבאצי' הם המחי' עולמות ונבראים דבי"ע ואילו הי' מתגלי' כמו שהן למטה בבי"ע הרי לא היו הנבראי' ההוים מהם בבחי' יש ופירוד לעצמם כמו שהם עתה שאפילו הנשמות והמלאכים הגבוהים כמו מיכאל שעומד באהבה תמיד מ"מ הרי הוא מציאות נפרד לעצמו אלא שמשתוקק ונכסף כו' אלא היו בטלים במקורם לגמרי ולא היו מהות בפ"ע כלל והי' הגשמי' בטל לרוחני' עד"מ זיו השמש שאינו נראה אלא בארץ שהיא רחוקה ממקום גוף כדור השמש אבל במקום גוף הכדור אין הזיו נראה כלל הגם שבודאי ישנו גם שם ואדרבה מסתמא הוא יותר גדול כנראה בעליל שהזיו גדול במקום קרוב מברחוק והחוש מעיד ע"ז והיינו מפני שהוא שם בביטול אמיתי ונכלל במקורו ואינו נראה ליש אלא תחת כל השמים כו', כמ"כ ממש הנבראים בטלים במציאות ממש לגבי אור וחיות ה' המהוה אותם ומעמידם ומקיימם בכל רגע שאילו הי' מסתלק הי' חוזר לאינן ואפס מיד כרגע הי' כלא הי' ואינן עוד ממש זולת חיות ה' שבנבראים אבל מהות הנבראים עצמם הם כאינן ואפס אלא מצד הסתרת והעלם החיות לכן נראו ליש כאלו הם דבר ונפרד כו' ויש בחי' מלאך ובהי' נשמה ואינן זה אלא לפי שאינן ה' ממש נראה כו'. והנה בחי' העלם והסתר נעשה ע"י המל' שמסתרת ומעלמת חיות ה' מאותיות יהי אור כו' בלתי יתראו לנבראים ההוים ולכן נק' ים כמו הים שמכס' על הנבראים שבתוכו בלתי יתראו לחוץ וד"ל.

וְז"ש ה' מלך גאות לבש, פי' שמדת המל' היא בחי' גיאות מדת ההתנשאות כמ"ש והמתנשא לכל כו' היא בחי' הלבוש המעלים כמשל הלבוש שמכסה את המלוכב בו. והענין כי מדת ההתנשאות היא הגורמת בחי' הפירוד והריחוק כי ההתנשאות לא תפול אלא דוקא על הנפרד והמרוחק ממנו כמשל המלך ב"ו שאינו נק' מלך המתנשא על העם אלא על עבדים דוקא משא"כ על בנים שאפילו האב שיהי' לו ק' אלף בנים לא יקרא מלך לפי שלא יתכן עליהם כלל מדת ההתנשאות אע"פ

שנכנעים אליו יותר אדרבה הרי אין בזה התנשאות מאחר שזהו ממילא כי ברא כרעא דאבוהו כו' משא"כ עבדים הרחוקים בעצם מן המלך והם נפרדים לעצמן ואינן נצרכי' למלך לכן יתכן עליהם ההתנשאות ונק' מלך עליהם שמתבטלים אליו, וכך יובן למעלה שמדת ההתנשאות באלקות לא יתכן אילו הי' החיות מאיר בגילוי על הנבראים שאז היו בטילים במציאות ממש ולא היו יש ונפרד לעצמן וא"כ מה יתנשא עליהם כמו שלא יתכן ההתנשאות באדם על אברים שלו במה שנשמעים לרצונו כו', אלא לפי שהחיות מוותר מהם ונראי' יש לעצמן וכאילו הם נפרדי' במציאותם לכן יתנשא עליהם ונק' מלך עליהם במה שאעפ"כ הם מבטלים עצמן לה' אלא שזהו ביטול היש כידוע, וסיבת הפירוד וההסתר הוא מצד מדת ההתנשאות עצמה שהיא המסתרת החיות כי ההתנשאות הוא הגורם הריחוק בהמקבל, וזהו ה' מלך בחי' מלוכה נק' גיאות והתנשאות הוא הלוש להעלים כו' וד"ל.

והנה בצאת ישראל ממצרים הי' גלוי אלקותו ית' בבחי' דילוג שלא ע"י הדרגה אלא מבחי' הסובב כו' וכמ"ש תקעבמ"א, ולכן ההרים רקדו והים ראה וינוס כו', הרים אלו אבות חג"ת דאצי' שהם למעלה מבחי' ההעלם וההסתר דמל' כידוע לכן רקדו פי' שנכללו בגלוי אור זה כמשל ביטול הנר בפני האבוקה שהנר כבה ולא שהועבר אורו ממש אלא שנכלל בהאבוקה כנראה בחוש, והטעם לפי שהוא רק חלק קטן מן האבוקה ע"כ אם אין אבוקה סמוכה לו אזי הוא יש לעצמו אבל בגילוי האבוקה אזי נכלל במקורו וכך הוטבע בו, כמ"כ חג"ת דאצי' הם רק הארה מעצמות אלקותו ית' והנה כשהשפע נמשכה בדרך השתלשלות והדרגה אזי המה דבר בפ"ע ומלובש"י בכלים כו' אבל בגלוי אור הסוכ"ע אזי נכללו בו כביטול נר באבוקה כי הוא מקורם האמיתי כו' ונק' זה בשם ריקוד עד"מ בריקוד שהוא בחי' גדלות המדות שהאבהה גדולה יותר בשמחה כו' כך ימות עולם חג"ת דאצי' נכללו בחג"ת דע"י שהוא בחי' אה"ר יד הגדולה יד הרמה כו' שהם המקור האמיתי של המדות דאצי' אלא שע"י צמצומים והשתלשלות ירדה ונמשכה הארה להיות מהות לעצמן בבחי' אצי' ואין זה אלא ע"י בחי' השתלשלות שהוא הארה הנק' ממכ"ע דאצי' אבל בגלוי הארת הסובב בחי' עתיק המתנשא מימות עולם אזי רקדו ונכללו כנר באבוקה וד"ל אבל הים ראה וינוס, שלא יכול לרקוד ולהתכלל באור הסוכ"ע להיותו בחי' ההעלם וההסתר כנ"ל שהוא למטה מחג"ת (שהם באצי' עצמו) ולכן וינוס לגמרי העברתו וסילוק ההעלם וההסתר כי לא יוכל להיות העלם והסתר הארת אלקות מאצי' לבי"ע אלא להארה שמאירה באצי' בבחי' ממלא שאינה מתגלה לבי"ע מחמת ההעלם כו' אבל בגלוי אור הסובב אזי הפך ים ליבשה שנעשה גלוי גם בבי"ע ונסתלק הצמצום וזהו ראה וינוס כו' כי סוכ"ע הוא דקמי' אצי' ועשי' שוין כנודע ולכן ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל כי גם בבי"ע הי' ההארה מבחי' הסובב כו').

בעזר"ה, שבת פ' תזריע מצורע בסעודה שלישית

[ב] להבין בתוספת ביאור ענין הים ראה וינוס וההרים רקדו כו', יש להקדים מ"ש בפע"ח דז' של פסח שבו נקרע הים סוף לישראל הוא בחי' לידת הנשמות וז"ש ובני ישראל הלכו בתוך הים ביבשה. ולהבין זה מהו ענין לידה זו, הנה

ידוע מארז"ל דישראל עלו במחשבה פי' שנשמות ישראל נמשכו מאותיות מחשבתו ית' ובעודנם שם בבחי' המחשבה נק' אחים וריעים לקדב"ה, וביאור זה הוא כי קודב"ה הוא ז"א דאצי' והענין כי על עצמות ע"ס ב"ה אינו נופל שום קריאת שם כלל אחר היותו מובדל בערך מן העולמות ולא מכל אינון מדות איהו כלל אלא קריאת שם היינו על התגלות אורו ית' כשמאיר ומתגלה להיות מחי' איוו מציאות ואז נק' הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו' ושם קודב"ה הוא בבחי' ז"א שנק' קדוש וברוך כמ"ש במ"א.

והנה בעוד הנשמות ישראל כלולים במחשבה העליונה הם נק' אחים לז"א שהוא בחי' מדות דאצי' כמו עד"מ במחשבת שכל שהאותיות דמחשבה הם מתאחדים בתכלית עם השכל עד שנראי' כאילו המה עצם א' מתחלתן שהרי בחושבו השכל אינו מרגיש כלל להפריד בין האותיות להשכל ונדמה לו כאילו אין כאן אלא מהות א' הוא השכל הממלא מוחו ואין האותיות נפרדים לעצמן (ולא כמשל הדיבור שבפה שהוא לבוש נפרד מן השכל רק שמתלבש בו כמו שהאדם מתלבש בבגד משא"כ המחשבה היא לבוש המחובר וכמ"ש במ"א), וכן במחשבת המדות כשחושב איוו מדה באותיות מחשבתו הרי המדה מתאחדת בתכלית עם השכל עד שנראי' ג"כ כאילו המה רק עצם א' כו', וכך למעלה הרי ס"ר נשמות ישראל הם בחי' ס"ר אותיות המחשבה שמיוחדי' בתכלית עם בחי' המדות דאצי' הנק' ז"א ולכן נק' אחים וריעים להקדב"ה כנ"ל, ואזי הם בחי' אלקות ממש פי' אלקות היינו התפשטותו ית' כמו שהי"ס עצמן איהו וחיהו וגרמוהי חד בהון אף שגם הם אינן בערך עצמותו ומהותו דלאו מכל אינון מדות איהו כלל מ"מ הם התפשטות אורו שהוא המתפשט להיות נק' חכים ומבין והרי היא חכמתו ובינתו כו' וכמ"כ הנשמות שהם אותיות המחשבה הרי הם ג"כ אלקות פי' התפשטות אורו ית' והרי היא מחשבה שלו כו' וד"ל.

והנה א"כ יפלא מאד למשכיל איך אפשר להיות האדם הישראלי בחי' נפרד ויש לעצמו כמו שהוא למטה בזה העולם אחר שנשמתו היא חלק אלקה ממעל ממש. אך הענין כי באמת בירידת הנשמה מאצי' לבי"ע כבר נעשית בחי' נברא להיות יש ודבר ממש וכמ"ש אתה בראת"ה כו' והתהוות זו של הנשמה להיות יש מאין הוא ע"י המל' שהמל' נק' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש שמסרת ומעלמת אלקותו ית' בלי יתגלה כמו שהוא בבחי' אצי' עד שמחמת זה יכולי' להיות בחי' נבראים יש ודבר כו' ולכן נק' המל' אימא תתאה ומטרוניתא ואם הבנים כמ"ש בתניא בשם זוהר כי היא דוקא המולדת ומהוות להיות בחי' יש ודבר כו' וזה כלל גדול שהמל' היא הגורמת להיות התהוות היש וכנ"ל.

וזהו ענין העיבור שהנשמות הם בבחי' עיבור ברחם הנוקבא ז"ח משמיני עצרת עד ז' של פסח, כי הנה בשמ"ע מתחילים לומר מוריד הגשם דהיינו המשכת הטפה מיסוד דדכורא בנוק' והיינו המשכת הנשמות מאצי' שהם שם בחי' אלקות ממש להיות מעוברי' ברחם הנוקבא בכדי שיתהוו שם בבחי' יש ודבר להיות יורדי' אח"כ בבי"ע וכמ"ש אתה בראתה כו' עד"מ בגשמיות שהטפה הנמשכת מן האב אינה ממהות ולד ויש עדיין אלא אח"כ ע"י ששוהת ברחם הנקבה אזי מתהוות להיות יש ודבר בציור אדם רמ"ח איברים ואח"כ צריך לשהות עוד ז"ח ואוכל ושותה ממה שאמו אוכלת

ושותה שע"ז מיתוסף בו חיות להיות חזק ובריא ושלם, כך הנשמה דאצי" היא בחי' אין וע"י ששוותה ברחם הנוקבא נעשית בבחי' יש ודבר ואח"כ אוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה דהיינו שמקבל חיות מאותן אורות עליונים הנמשכים במדת מלכותו ית' הנק' אם הבנים כנ"ל ואזי נעשה יש ודבר יותר ועד שיוכל לירד בבי"ע.

והנה בז' של פסח הוא לידת הנשמות, והענין שהוא בחי' פתיחת הרחם של הנוק' שנפתח רחמה ללדת דהיינו שיהי' המשכת ולידת הנשמה מן ההעלם דעיבור שבמל' דאצי" לידי גילוי ממש בבי"ע וז"ש ובני ישראל הלכו בתוך הים ביבשה פי' שהלכו ונמשכו מן הים שהוא בחי' המל' המסרת על הנשמות שבתוכה בבחי' עיבור כים זה שמכסה על הברואים שבו וכנז' למעלה ביבשה להיות בבחי' גילוי ממש בבי"ע וזהו ענין קי"ס שהפך ים ליבשה דהיינו מן ההעלם לגילוי כו'.

[ג] והנה בקי"ס כתיב ויולך ה' רוח קדים עזה כו'. והענין כי בכדי שיהי' בחי' לידה זו פתיחת הרחם עד שיהי' בחי' לידה שיהי' הנשמה דאצי" יורדת ונמשכת בבי"ע צריך לזה המשכת כח ועזו מלמעלה מעלה במדת המל' עד שיהי' לה כח ללדת. וביאור הענין מובן עפ"י המבואר לעיל שהאצי" הוא בחי' אלקות ממש וגם הנשמות שבו הם בחי' אלקות ובכדי שירדו בבי"ע שהם עלמי' דפרודא ה"ז היפוך גדול מצד עצם המהות וא"א להיות ירידה זו ע"י השתלשלות המדרגות עו"ע, דהיינו שעפ"י השתלשלות אפי' תרד ברבוא רבבות ירידות ומיעוטים מיעוט אחר מיעוט מ"מ לא תשתנה ממהותה הראשון להתהפך למהות אחר, כמשל ירידת השכל מעילה לעלול מרב לתלמידו הגם שמתצמצם מהתרחבותו ומתעבה מדקותו הנפלאה מ"מ מהותו לא נשתנה שזה שכל וזה שכל רק החילוק הוא בין רבוי למיעוט ובין דקות לגסות ואפי' אם ירד ככה מאה ואלפים פעמים בהשתלשלות מזה לזה מתלמידו לתלמיד תלמידו כו' הגם שיתמעט ויתעבה מאד מאד לגבי ערך דקות והרחבת השכלת הרב האמיתי מ"מ מהותו לא ישתנה בשום ענין ואופן שגם אצל התלמיד האחרון מהות שכל הוא אלא שהוא גס וקצר כו' אבל לא יתהוה ממנו מהות אחר כמו בחי' עשיה כו' שהרי משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לזקנים כו' ומ"מ תורה אחת לכולנו שהכל במהות א' אלא שהשגתו של זה עמוקה משל זה, והגם שיש בזה מדרגות לאין קץ ותכלית ברבוי העמקות והדקות כמארו"ל צדיקים אין להם מנוחה כו' ילכו מחיל אל חיל כו' מ"מ הכל במהות א' וד"ל, וכמ"כ גם בחי' אצי" שהוא בחי' אלקות אפילו ישתלשל ברבוי רבבות מדרגות השתלשלות זו מזו במיעוט האור מיעוט אחר מיעוט לא יתהווה ממנו בחי' בריאה שהוא מהות אחר ממש בחי' נברא ויש ונפרד כו' אלא שיהי' הכל על אופן וסוג האצי" רק שיהי' במיעוט ובצמצום וה"ז כמשל השתלשלות שבנפש משכל למדות וממדות למחשבה וממחשבה לדבור אף שהאור הולך ומתמעט מ"מ הכל ע"ד וסוג א' וד"ל, ולכן בכדי שיהיו הנשמות דאצי" נמשכים בבי"ע א"א להיות ע"י בחי' השתלשלות אלא ע"י גילוי כח ואור היותר עליון במדת מלכותו ית' דהיינו ממקום שלמעלה מעלה גם מבחי' אצי" שהוא הוא שיכול לחברם יחד ולהיות הארת האצי' נמשך בבריאה מפני שקמי' שוים אצי' ועשי' יחד והיינו בחי' הסובב המקיף לכל העולמות כא' שבגילוי הארה זו במל' נעשה בה כח ללדת להיות נמשכת

הנשמה דאצי" בבי"ע וד"ל, וזהו ענין רוח קדי"ם שהולך ה' בקי"ם דהיינו מבחי' כתר הנק' קדמונו של עולם הנאצל וכמ"ש בזהר ע"פ מה תצעק אלי, בעתיקא תליא מילתא שבחי' קי"ם שהוא לידת הנשמות מאצי" בבי"ע א"א להיות ע"י הארה מאצי" עצמו במל' מאחר שהם בבחי' השתלשלות כו' אלא בעתיקא דוקא תלי' מילתא להיותו נעתק ומובדל בערך גם מאצי' כו' וד"ל.

[ד] (ואמנם) עדיין אינו מיושב ענין לידת הנשמות דלכאורה אין ללידה זו שייכות כלל לקי"ם אדרבה קי"ם הוא היפוך מענין לידה זו, שהרי קי"ם הפך מים ליבשה ממש שההעלם דאצי" נעשה גלוי ממש בבי"ע וכמארו"ל ראתה שפחה על הים כו' ע"י גלוי הסובב, ולידת הנשמות הוא היפוך לזה שנולדו מאצי" לבי"ע היינו שנעשו מבחי' אין לבחי' יש ע"י גלוי הסובב השוה ומשוה שהרי הנשמה בהתמשכות בבי"ע היא בחי' יש ואינו כענין קי"ם הנ"ל שהוא בהיפוך שההעלם נעשה גלוי כו', ועוד צ"ל דמה צורך בזמן לידת הנשמות שהוא פתיחת הרחם שבשביעי ש"פ לגלוי הסובב כדי להיות עי"ו לידה והמשכת הנשמה מאין ליש כו', הלא גם בהיותם בבחי' עיבור עדיין במדת המל' שהוא משמ"ע שבו נמשכה טפת דכורא בנוק' ואילך גם טרם הלידה שהוא בחי' ההתגלות בבי"ע שבו ש"פ כבר נעשו בבחי' יש כמשל הולד שהתהוותו ליש ודבר ברמ"ח איברים ושס"ה גידים מן הטפה הוא בעודנו ברחם האם, ואדרבה נהפוך הוא שהלידה אינה חידוש מעיקרו כלל רק היציאה מהעלם לגלוי בלבד שהרי כלום נוסף בולד בצאתו לאויר העולם מה שלא הי' בו בהיותו ברחם האם הלא כלל וכלל לא וא"כ הרי עיקר גלוי האור הנותן כח למדת המל' להוות הנשמה מאין ליש הוא צ"ל בזמן העיבור ולא בזמן הלידה. ואם שבאמת אמרו הולד אוכל ושותה ממה שאמו אוכלת ושותה ומבואר לעיל שכמ"כ למעלה ע"י האורות עליוני' שנמשכים במל' בזמן העיבור מתחזקת גם הנשמה שבבחי' עיבור בתוכה ועי"ז נעשית בבחי' יש כמשל גידול הולד מהטפה ע"י שאוכל ושותה כו', הרי עדיין אינו מיושב מה צורך לגלוי כח זה בזמן הלידה כו', ועוד שגם זה אינו מיושב איך ע"י שאוכל ושותה כו' נעשה בחי' יש, הן אמת שלהיות בהי' התהוות מאין ליש הוא ע"י כח ואור היותר עליון שלמעלה מן האין ויש כנ"ל, אמנם התייבא אם גלוי אור וכח זה נמשך במדת המל' לבד שהיא אם הבנים שהוא הנותן בה כח ללידה, אבל מאחר שגם הולד אוכל ושותה ממה שאמו כו' דהיינו שגלוי אור וכח זה נמשך ומאיר ממש גם בהנשמה שבבחי' עיבור במל', א"כ איך עי"ז תתהוו בחי' יש מאין, אדרבה נהפוך הוא שע"ז תהי' יותר בחי' אין דהיינו שיהי' ביטולה במציאות ביותר מעוצם הגלוי כו' ההיפוך לגמרי מישות הנבראים דבי"ע.

אמנם הענין יובן למשכיל בביאור ענין לידת הנשמות, שאין פי' לידה שהנשמה דאצי" משתנית ממהותה ועצמותה שבאצילות להיות מהות נברא ונפרד, שאין זה במשמעות ל' לידה כלל מטעם הנ"ל שהלידה אינה כלל המשכה שבשינוי המהות אדרבה נהפוך הוא שהיא גלוי מהות ועצמות ההעלם ממש בלי גרעון ושינוי, וכמ"כ פי' וענין לידת הנשמות היינו שהנשמה כמו שהיא בעצמותה ומהותה ממש נמשכת למטה אלא שמתלבשת בגוף נברא כו', אבל מה שנמשך הארה בשינוי המהות

להחיות מהות נברא אין זה נק' בשם לידה אלא בשם בריאה שהבריאה היא מאין ליש פי' עד"מ דוגמא התהוות מלאך מיכאל דבריאה שהוא בחי' חסד ואהבה דבריאה מחסד עליון דאצי' נק' בריאה מאין ליש לפי שאין מהות ועצמות החסד דאצי' ממש מתלבש בו להחיותו שהרי אין החסד של הנברא בערך האצי' כלל ואינן במהות וסוג א' והגם שנמשך הארה מחסד דאצי' להחיותו ולקיימו שהארה זו היא המתלבשת בו ממש מ"מ הרי גם הארה זו היא בחי' הארה הבאה ע"י צמצום ושינוי המהות ממש ממהות החסד דאצי' וכמשל החיות שבשערות האדם לגבי עצמיות חיות הנפש שבגוף כו', ולכן נק' התהוות זו בשם בריאה כי היא בריא' מאין ליש וחיודש מעיקרו הוא שהרי גם ההארה עצמה הנמשכת ונשפלת מאותו החסד עליון דאצי' להחיותו ולקיימו אינה ממהות החסד עצמו כלל אלא בשינוי המהות ונק' בשם בריא' מאין ליש כלומר דבר חיודש מעיקרו, וכמ"כ יש נשמות שנמשכי' ג"כ מאצי' בבחי' יש מאין כמו המלאכים אלא שהן נק' נשמות דבריאה ולא נקראי' כלל ע"ש, הגם שמקור שורשן הוא מאצי' שהרי גם המלאכי' וכל צבא מעלה מקבלים חיותם ושפעם מאור האצילות כידוע וא"כ יש בהם התלבשות הארה מבחי' אצי' המהוים ומקיימם ומ"מ נק' ע"ש בריאה להיות כי מהות' ועצמותם הוא מהות בריאה אחרת שאינה מסוג ודמיון מהות האצי' כלל והגם שהארת האצי' מתלבשת בו להחיותו הרי גם הארה זו נמשכ' בדרך יש מאין ולא שמהות ועצמות האצילות מתלבשת בו כנ"ל, אבל מבריאה מתלבשת עצמות ומהות הנשמה דבריאה בתוך הגוף לכן נק' נשמות דבריאה, ויש נשמות דיצירה היינו שעיקר מהות הנשמה היא מיצירה ולא אפי' מבריאה הגם שבודאי אור הבריאה שבתוכה אור האצי' מתלבשת בה להחיותה מ"מ הרי היא עצמה אינה כלל גם בערך מהות הבריאה אלא שמקבלת הארתה וחיותה בבחי' יש מאין כנ"ל בענין הבריאה מאצי' כו' ולכן נק' יצירה, וכן יש נשמות דעשי' כו' עד"ו, והגם שגם הנשמה דבריאה כשמתלבשת בגוף נמשכת ע"י יצירה ועשי' וכן היצירה ע"י עשי' וכן עד גם הנשמה דאצי' כשנמשכת להתלבש בגוף נמשכת ע"י בריאה יצירה ועשי' כמאמר נשמה שנתת בי טהורה היא אתה בראתה אתה יצרת אתה נפחת ב"י כו' וכמ"ש במ"א, היינו רק בדרך מעביר כמו בנשמות דבריאה גוף ההארה היא ממש מבריאה רק שעוברת ע"י יצירה ועשי' וכן בנשמות דיצירה גוף הנשמה המאירה בגוף היא מיצירה אלא שעוברת דרך מעביר בעשי', וא"כ כמו כן גם נשמה דאצי' היא מאירה ממש בתוך הגוף דהיינו שעצמות ומהות הנשמה כמו שהיא באצילות מתלבשת בתוך גוף הנברא אלא שעוברת דרך מעביר בב"ע כו' (ואמנם ענין הנשמה דאצי' מבואר במ"א בענין מאמר הזהר ע"פ כאל תערוג כו' אילת השחר כו' ע"ש) ולכן נק' התגלותה בב"ע בשם לידה כי הלידה היא גלוי ההעלם ממש דהיינו שהנשמה דאצי' ממש מתגלי' ומתלבשת בגוף נברא ולא בחי' בריאה שהגוף נברא מן הנשמה כענין התהוות המלאך דבריאה מאצי' או אפי' הנשמות דבריאה כו' כנ"ל ואינו אפי' כמו גלוי שלהבת מהעלם בגחלת שהגלוי משונה מעט מההעלם אף שאינו בריאה חדשה כאור של תולדה כו' אלא ממש כמשל הולד שיוצא לאויר העולם מעיבורו במעי אמו שאין מהותו משתנה כלל ולכן בינה אימא עילאה המעוברת מן הבנים נק' צפון כמ"ש וצפונך תמלא בטנם עד"מ המצפין דבר שמעלימו ואח"כ מגלה אותו ונק' לידה והרי אין הדבר משתנה בבואו מן

ההעלם לגלוי וה"ז כמו החשך שבבית שמסתיר החפצים שבו או סגירת התיבה שמטמין החפצים ואח"כ כשמביאים אור או פותחים התיבה ורואים ונעשה גלוי מההעלם הרי אין החפצים משתנים כו'.

[ה] אמנם לפ"ו צריך להבין מהו ענין העיבור של הנשמה בנוק' שמשתתה שם להיות נעשה בחי' יש כנ"ל מאחר שעצמותה ומהותה שבאצי' ממש מתלבשת בגוף הנברא כו'. אך הענין שאין פי' י"ש להיות נעשית בחי' יש ונפרד לעצמה דהיינו מהות בריא"ה מאחר שהיא בבחי' אצי' עדיין, אלא פי' יש היינו שהשפעת הנשמה דאצי' מטפת דכורא שאינה עדיין בבחי' התחלקות כלל אלא רמ"ח כחות שלה שהם ט"פ ט' פעמים ט' וסת"ר וה"ח המגדילים כולם כלולים כא' ממש, תתהוה בבחי' יש שיצאו הספי' הכחות כולם מהעלם אל הגלוי להיות כל אר"א מהות בפ"ע כציור פרצוף אדם כו'. עד"מ התהוות הולד מהטפה שנעשה ליש הרי אין זה שינוי המהות כלל כי גם הטפה היא מהות גשמי כלולה מרמ"ח איברי גשמיים של הולד כו', אלא שנעשית יש ודבר דהיינו שהאיברים יוצאים מהעלם והתכללותם שבטפה שהיו כלולי' שם כולם כא', להיות נעשה כאר"א מהות בפ"ע ונעשה מהות אדם כו', וזהו הנק' יצירת הולד שבארבעים יום מזמן הקליטה, ואח"כ משתתה עוד עד ז"ח או עד ט' חדשים ובמשך זמן הוא מתגדל ומתחזק בכדי שיוכל להתקיים באויר העולם וכל שיעמוד וישתתה שם יותר יתחזק ויהי' בריא יותר ויוכל לסבול ביותר פגעים רעים המזיקים לגוף כו' כמ"כ הנשמה באצי' נמשכ' מז"א בבחי' טפה בלבד דהיינו שכל כחותי' ואורותי' כלולים ביחד כאילו המה מהות א' בלי התחלקות ובכדי שתומשך למטה בכי"ע להתלבש בגוף נברא שהוא בהתחלקות פרצוף אדם הרי גם היא צריכה לבא בעיבור בבטן הנוק' שיצאו כל כחותי' ואורותיה מהעלם לגלוי וזהו מה שנעשית בבחי' יש דהיינו כנ"ל בענין יצירת הולד, ואח"כ משתתה שם יותר ומתחזקת שתוכל להתמשך בכי"ע ולהתקיים שם והיינו דוקא ע"י שאוכ"ל הוא ממה שאמו אוכלת שהם המשכת אורות עליונים מלמעלה גם מאצי' שהם הפועלים זאת להיות הארת האצי' יכולה להתקיים בגוף נברא מפני שהם למעלה מאצי' ומבריאה כו' וכמשי"ת לקמן בעזר"ה, ולכן הנפילים היו בארץ שלא נשתתו בבטן הנוק' מחמת ק"ל שנים שפירש אדה"ר מחוה כו' מה כתיב בהו ויראו בני האלקים את בנות האדם שלא הי' להם קיום וכמשל בגשמיות סיבת הנפל שנעשה כאבן דומם הגם שבעודו ברחם אמו הי' בו רו"ח כמ"ש בגמ' במעשה דאנטונינוס וכן שמנה חי מעט גם בלידתו אלא שאינו מתקיים והרי הוא כאבן שאין מטלטלי' אותו בשבת ואמו שוחה עליו ומניקתו כו' והיינו מפני שאינו יכול לסבול חיי העולם לפי שלא נשתתה כשיעור, וכך יובן למעלה כי בכדי שיהי' בחי' האצי' יכול להתקיים בגוף נברא אחר שאינן מערך א' כלל הוא בהכרח ע"י גילוי הארה היותר עליונה באותו הארת האצי' שהיא הנותנת בה כח ועוז וכמשי"ת ולכן כל מה שתשתתה הנשמה ביותר בעיבור תהי' שלימה יותר לפי שתאכל יותר ממה שאמ' אוכלת וכמ"ש במ"א בענין אלי' שעלה גופו בסערה השמי' לפי שנשתתה יותר בבחי' עיבור כמ"ש חי ה' אשר עמדתי לפניו כו' וד"ל.

[ו] ועתה יובן למשכיל שעיקר גלוי הסובב הוא שצ"ל בשעת הלידה דוקא כי בעיבור הגם שנעשה בחי' יש הרי לא שנעשה בחי' יש ונפרד כנ"ל רק שנעשה בציור אדם כו' רק שאוכל ממה שאמו אוכלת בכדי שיוכל אח"כ להתקיים בגוף כו', אמנם הלידה שהיא גלוי הנשמה והתלבשותה בגוף נברא הרי אז צ"ל גלוי הסובב שהוא דוקא המחבר האצ"י עם הבריאה להיותו מופלא בערך משניהן וכנ"ל באריכות ומובן ג"כ מכל הנ"ל שענין לידה זו הוא ענין א' ממש עם קי"ס כו', כי הנשמות בעודם בבחי' עיבור הם כמשל הברואים שבים שהים מכסה עליהם והם מובלעים בו ומתאחדים עמו בתכלית עד שמי הים הם חיותם וקיומם ואם יסתלקו מן המים ליבשה מיד מתים כי לא יוכלו להתקיים שם, וכך הנשמות דאצ"י הם בחי' אלקות ממש ומובלעים ברחם הנוק' ומתאחדים בתכלית עם הארת אלקות שבמל' ולא יוכלו להתמשך ולגלות כלל בגוף נברא כמשל הדגים שלא יוכלו לילך ביבשה כו' וכמ"ש בזהר בענין רב המנוא שהנשמות שמאצ"י נק' גוני ימא, ואמנם מה שנת"ל שהים הוא המעלים ומסתיר כו' אין הסתר זה לגבי הנשמות עצמן שבבחי' עיבור בו אלא לגבי הנבראים דבי"ע כמשל הים שמה שמכסה על הברואים שבו אין זה רק שלא יתראו ביבשה אבל הן עצמן מתאחד' עמו בתכלית כנ"ל, וכך למעלה ענין המל' שמעלמת ומסתרת האלקות שלכן נק' ים כנ"ל היינו שהוא הסתר לגבי הנבראים דבי"ע אבל הנשמות דאצ"י שבעיבור בתוכה הם מתאחדים ממש באלקות ונק' גוני ימא כנ"ל ואדרבה ההסתר הוא שמסתרת ומעלמת אותן בלתי יתגלו בבי"ע כמשל הים שמכסה ברואים שבו כו', והנה ענין קי"ס שהים ראה וינוס היינו העברת וסילוק ההסתר וההעלם כנ"ל ולהיות הנבראים רואי' גילוי האצ"י והיינו ענין לידת הנשמות דאצ"י עדי"מ כשנרקע הים הגשמי ונעשה יבשה מה רואים בו הלא הברואים שבו שהיו מכוסים כו' כמ"כ הנשמות דאצ"י שהיו סתומים ומכוסים בים דאצ"י מתגלים בבי"ע ממש, וכנ"ל שמהות ועצמות הנשמה דאצ"י ממש מתלבשת בגוף הנברא כו', והיינו ענין הלידה וכנ"ל וזהו פי' האריו"ל ולדבריו יתפרש ובני ישראל על הנשמות דאצ"י הלכו בתוך הים ביבשה שהים נעשה יבשה ונתראו ונתגלו הם בבי"ע כו' והרשב"י פי' בזה"ק שקי"ס הוא עליית הנשמות דבריאה באצ"י ויתפרש ובני ישראל נשמות דבריאה שהלכו בתוך הים העליון המסתיר להם ומעלים כנ"ל ביבשה כי הים ראה וינוס כו' שנסתלק ההסתר ויוכלו גם המה לעלות באצ"י וזהו שהים נעשה יבשה וכמ"ש הפ"ך י"ם כו', ועכ"פ המכוין הכל א', דהיינו שהארת האצ"י המוסתר ונעלם מנבראים נתגלה להם עתה ע"י קי"ס אם ע"י עלי' אם ע"י ירידה דהיינו לידת הנשמות דאצ"י לזה כו', ואיך יכול להיות גילוי זה שאינו כפי הדרגת ההשתלשלות, הנה לזה הוליק ה' ברוח קדים עזה כו', וכמבואר למעלה שהוא בחי' גילוי הארה עליונה שלמעלה גם מאצ"י דהיינו בחי' עתיקא קדישא שנעתק ונבדל מיומי' דאצ"י ונק' קדמונו של עולם שבגילוי הארה זו שהיא מופלאת מאצ"י ובריאה בהשואה א' הרי נתבטל גם מהות האצ"י לגמרי ממציאיותו עד שיכול להתגלות גם בבי"ע הגם שאינו כפי ההדרגה ועד"מ מענין עושה שלום במרומיו בין מיכאל וגבריאל שהוא ג"כ מצד גילוי הארה שלמעלה מערך שניהם שע"ז שניהם מתבטלים ממציאיותם לגמרי עד שאינו מרגיש כלל מהותו שידע שזולתו הוא הפכי לו ומגדו, כך גם כאן בגילוי הארה

שלמעלה מערך אצ"י לגמר"י לכן יוכל גם להתגלות בבי"ע והפך מים ליבשה מהעלם גלוי כו' כי שם ההעלם והגלוי שוים וד"ל.

ואמנם לכאורה הלא גם בלא"ה יש הארת הכתר במל' וכמ"ש במ"א בפ"י המגיד מראשית אחרית ונעוץ תחלתן בסופן כו' שמחמת כה זה היא שיכולה להוות הנבראי' שהם בחי' יש מאין חידוש מעיקרו משא"ז בכל הספירות מחכמה ואילך דכתיב אין כל חדש תחת השמש כו' אלא בכת"ר שמהוה החכמה מאין ליש וכח זה נמשך במל' וז"ש אני ראשון ואני אחרון.

[ז] אך הענין שלצורך בחי' הלידה וקי"ס צ"ל הארה יותר עליונה שבכתר דהיינו מבחי' עתיק בחי' תחתונה שבמאציל משא"כ לצורך קיום העולמות מקבלת מחיצוניות הכתר בחי' א"א שרש הנאצלים כו' וכמ"ש במ"א במאמר דאילתא שיש ב' השפעות מכתר במל' א' בשעתא דאצטריכת למזונא לה ולכל חילי' דהיינו לחדש הישינות מאין ליש והב' בשעתא דכרעת למילד הם הולדת הנשמות דאצ"י בבי"ע כנ"ל והטעם כי כח החידוש מאין ליש שאינו בכל הט"ס רק במל' בלבד לא שהפלאותו הוא מצד הפלאות עצם ההשפעה המושפעת להחיותו המחודש, אדרבה גוף ההשפעה מצומצמת יותר שלכך יתהווה מזה מציאות נפרד כו' וכמשל חיות המוחי' שבשערות וכמשל אור של תולדה שהוא אור חדש מה שלא הי' תחלה באור שלפני הפרסא הרי אין האור החדש משובח אדרבה מהותו גרוע ביותר גם מאור הנמשך ע"י ריחוק בלא מסך דרך עו"ע כו' אלא שאעפ"כ צריך המשפיע לכח ועוז יותר להשפעה זאת מלהשפיע דרך עו"ע דהיינו להשפיע הארתו באופן גשמי בהסתר והעלם לפי מהות זולתו כו' שרחוק מאד מערך דקות מהותו שלזה צריך כח רב ועצום יותר מבהשפעה שבערך מהותו העצמי שזה לנבון נקל וד"ל.

עד"מ שאנו רואים שכל אדם יכול להבין לזולתו מה שמבין בעצמותו אם זולתו חכם בערך כמוהו שאינו צריך לשנות לו מהשפעת המושכל מכפי שהוא בדעתו כו', אבל לא יוכל להבינה למקבל קט הערך ביותר כמו לתינוק או לחסר הדעת וקצר ההשגה ע"י משלים וחידות ואם יעשה כהנה אז יהיו המשלים שטוחים ולא יכיר המקבל כלל וכמו שמצינו בדרז"ל דשבחוהו רבנן לר"מ לבד דהוה אמר ש' משלים כו' והטעם כי המצאת המשל שהוא דוגמ' גשמיות המתדמי' ממש לעצמות אותו המושכל הנק' נמשל הוא השפעה שבבחי' ירידה ושינוי המהות ממש דהיינו שמשמיע שכלו באופן משונה ממהות כאור של תולדה הבוקע דרך מסך כו', ולא כל אדם יוכל להשפיע שכלו באופן כזה דהיינו לשנות ממהות למהות לכל מי שירצה כי יכולת זו תלוי' בהכרת עומק האחרון של המושכל דהיינו כמו ששופע מכח המשכיל שאזי יוכל לשנותו לכל מה שירצה דהיינו גם להעלים ולהלביש עצמות השכלתו ממש בלבוש עב וגם דהיינו המצאת המשל הנ"ל כי בידו הוא להטותו איך שירצה, אבל כל אדם שאינו מבין רק פשטות המושג לא יוכל לשנותו אלא להשפיע ע"ד ואופן שהוא אבל אם ירצה להעלימו ולשנותו כמו להמציא משל גשמי ודוגמא המתדמי' להמושכל אזי יהי' שטוחים לגמרי ואינו כלל השפעת המושכל וד"ל, וכמ"כ יובן למשכיל למעלה שהמל' דאצ"י דוקא היא שיש לה הכח להשפיע חיות ולהוות

נבראים בע"ג ומחודשים שהם בשינוי המהות ממש אפס זולת', ומה הוא החיות שמשפעת להם הלא לית לה מגרמה כלום אינו אלא מה שמקבלת מכל הט"ס עליונות חו"ב חו"ג וכו' שמשפעת זאת לנבראים דבי"ע שיהי' בהם בחי' חו"ב חו"ג וכו' וזהו חיותם, והרי השפעת חכמה זו היא בשינוי המהות ממש ממהות החכמה דאצי' שהרי כלי הנבראים גסה וגשומה מהכיל בתוכם דקות ובהירת אור החכמה הנפלאה כמו שהיא באצי", ואעפ"כ הם מקבלים הארתה ע"י שאותה ההארה מתגשמת ומתעלמת בלבוש עב כערכם וכתכונתם, והשפעה זו נק' יש מאין כאור הבוקע דרך המסך שהיא תולדה חדשה להיות שגוף ההשפעה היא קטנה מאד מערך השפעת החכמה דאצי' באצי' מעילה לעילה מ"מ הרי היא תולדה חדשה כאור הבוקע דרך המסך כי מהות הארה זו שנתגשמה אינה ממהות האור כמו שהוא באצי' ויהי' איך שיהי' הרי דבר חדש הוא אשר לא הי' לעולמים, ולא נמצא כח זה אלא במל' דוקא כי היכולת לשנות ההארה להשפיע בשינוי ממש ממהות למהות תלוי בעומק החכמה כמו שנמשכ' מן המשכיל ולא מגלוי החכמה ולכן החכמה דאצי' אין בה כח לחדש מאין ליש להיות כי היא חכמה הגלויה אלא במל' דוקא לפי שיש בה הארת הכת"ר מקור החכמה כו' וד"ל.

ד"ה היס ראה תקע"א

כה

וכדומה לזה שאמר מורי מה תצעק אלי דבר אל ב"י ויסעו ואמרו בזוהר הק' בעתיקא תל"י מלתא ר"ל שיעתקו עצמן מכל המדריגות והעולמות ויבואו ויסעו אל סבה הראשונה ואז ילכו ביים כמו ביבשה וכן עשו וקפצו ביים ממש אך היים ראה וינס מגודל היראה כיון שהם הגיעו אל הסבה הראשונה ואז ילכו ביים כמו ביבשה וכן עשו וקפצו לתוך היים ממש. אך היים ראה וינס מגודל היראה והפחד כיון שהם הגיעו אל הסבה הראשונה נפל פחד עליו וינס מפני ה'.

סה"מ הקצרים ע' לה

כ"ק אדמו"ר האמצעי

כו

וזתו שאמר היים ראה פי' היים העליון שהוא בחי' העלם שבעצמו אור הכתר ראה לעצמות המאציל שנק' סדכ"ס וכמ"ש אליהו אנת עלאה על כל עלאין סתימא על כל סתימין כו' הרי מצד שראה היים מה שלמעלה הימנו שהוא בחי' סדכ"ס שלא ראה מעולם אחר שנק' סדכ"ס ע"כ נתבטל ממציאיותו כמו עד"מ מלך גדול שבא פתאום לבית השר שמפני הפחד ומחמת שאינו לפי ערכו כו' יתבטל השר וינס החוצה כו' ופי' וינס שבא למטה בגלוי להיות בבחי' יבשה הנק' עלמא דאתגליא שלא כסדר ההשתלשלות כנ"ל וד"ל . . . ובכ"ז מובן דקי"ס היה הכנה למ"ת שהוא התנאי לוי"ב כנ"ל דמזה שבקי"ס היה גלוי סדכ"ס כמ"ש היים ראה וינס ע"כ נהפך ליבשה מזה היה

ענין גלוי סדכ"ס במ"ת דכתי' אנכי ה' אלקיך אנכי מי שאנכי דלא ידע ליה בר איהו כו'.

דרך חיים ע' נט, א

כז

וַיִּשָׁא הים ראה וינוס כו' שגם הים בא בירידת המדריג' מעצמותו להיות רק בבחי' יבשה שהוא הגלוי מצד שנגלה כל מהו"ע ממש שלמעלה מבחי' סובב וממלא בכלל דבחי' סובב ג"כ אינו רק להיות מקיף להשתלשלות דאבי"ע וכמ"ש גאות לבש כו' וכמו שאנו או' המלך המרום' לבדו לבדו ממש טרם שבא להיות מתנשא מימות עולם שהוא נקרא סובב כ"ע כו' (וכמ"ש במ"א עמ"ש כי גאה גאה כו' אגוסטוס יושב ומלך עומד כו'. ויתבאר בסמוך בענין או' ישיר משה ובני ישראל כו') וזהו מ"ש בשירת הים עד יעבור עמך ה' פי' שעבר למעלה משם הוי"ה דהנה ידוע דד' אותיות דשם הוי"ה כולל כל ההשתלשלות דקו"ח שבאבי"ע יו"ד באצ"י ה"א בבריאיה וי"ו ביצירה ה"א בעשיה וקוצו ש"י בע"י וא"א עד א"ק כו' ולמעלה משם הויה בכלל היינו בחי' הארת סובב כ"ע הכללי שהוא בחי' עצמות אא"ס ממש שלפני הצמצום דקו"ח שבא בבחי' גלוי מן ההעלם לפי שנתגלה ממהו"ע ממש שע"כ אמר הים ראה וינוס כו' דהעלם וגלוי שוין לגבי עצמותו ממש מאחר שהו' נבדל בערך לגמרי מכל עיקר השתלשלות דסובב וממלא כמ"ש גאה גאה כו' בחי' יחיד ונק' מלך מרום לבדו שהוא התנשאות שמצד עצמותו ממש שנבדל בערך מהתנשאות על ימו"ע כו' וזהו שאמר עד יעבור ל' עתיד מפני שעיקר זה הגלוי יהיה לע"ל שיתגלה מהו"ע ממש וז"ש עד יעבור סתם שלא נזכר שם הויה כלל ואמנם בקי"ס היה מעין דלע"ל ששם אמר נשמחה בו ממש (כמשי"ת) ע"כ אמר גם כן עד יעבור עמך ה' למעלה משם הוי"ה כמ"ש כימי צאתך מא"מ אראנו נפלאות כו' וכנ"ל וד"ל:

(יח) וַיִּזְהַר שאמרז"ל ראתה שפתה על הים מה שלא ראה יחזקאל כו' דהנה מבואר למעלה בשרש בחי' השתלשלות שהוא רק בחי' העלם וגלוי בכל עו"ע בפרט וכמ"כ בדרך כללות עד למטה בשרש הדי' יסודות כו' שנקרא רוחניות וגשמיות בחי' הרוחניות בהעלם והגשמיות דהרכב' ד' יסודות ודצת"מ בגלוי ויובן מזה עד רום המעלות עד לפני האצ"י בהעלם וגלוי שבכללות וכאשר הפך ים ליבשה למטה זהו מצד שנגלה או מבחי' העצמות ממש דקמיה ממש כחשיכה כאורה העלם וגלוי שוין ע"כ ההעלם דים נהפך לגלוי דיבשה וז"ש הים ראה וינוס כו' וכך היה עד רום המעלות כנ"ל.

נר מצוה שער האמונה ע' לג, ב

כח

וּבְכַל זה יובן מ"ש הים ראה וינוס כו' ההרים רקדו כאלים כו' דלכאורה מה ענין ההרים לכאן דבשלמא הים ראה וינוס לפי שרות קדים עזה בקע הים כו' אבל

ריקוד ההרים מה ענין לקי"ס כו' אך הנה אמרו שמעו הרים כו' אלו האבות שנק' הרים כו' והיינו בחי' המדות עליונות חג"ת שהאבות הן המרכבה למדות חג"ת כידוע והים הוא בחי' המל' כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים והנחלים הן המדות שנמשכים לדבור העליון שנק' ים העליון ותחלה אמר שהים שהוא המל' ראה וינזק ואח"כ גם ההרים שהן המדות רקדו כאלים כו'.

נר מצוה שער האמונה ע' צו, ב ואילך

כט

וזהו ההרים רקדו כאלים כו' דהנה מבואר בענין והכהו לז' נחלים ולא ליי"ב גזרים כו' לפי שלעיתיד בהעברה שניה יהיה בבחי' בינה ה"א עילא' דנש"ב היינו ז' מדות שבשכל שנמשכים מאבא כמו התפעלות המדות בחו"ג ב' שכליים הפכיים שמקורם בנקודת חכמה שנק' אין ונמשך לבינה בהשגה וטעם כו' אבל למעל' מאין דחכמה לא שייך שם ענין תולדות המדות מאו"א כו' אלא המדות שברצון ותענוג כאהב' בתענוגים כו' המה נטועים בבחי' עצמיות ממש בלתי מוגבלים בשכל וטעם כלל כו' ולמעלה היינו ז' מדות דפנימית ע"י שנחשב מעצמות המאציל כו' והיינו ז' נחלים ז' מדות שבעצמות למעלה מבחי' מ"ה דאדם כו' וזהו מ"ש ההרים רקדו כו' דהנה ידוע שהרים הן בחינת המדות עליונות דאצילות חג"ת (וגבעו' הן גה"י) ויש ב' מיני מדות א' מדות דו"א שמקבל מאו"א כו' בחי' אדם (כמ"ש מה שמו אדם קדמא' דאור אבא מה שם בנו בחי' מדות דו"א) וכמו מדות שבלב שנמשכי' ממדות שבביני' שמקורם באור אבא כנ"ל והן אורו' מוגבלים בכלים דוקא כמו אור החסד מוגבל בכלי גם במקורו בחו"ב יש גבול להתפשטותו כשכל המטה כלפי חסד שהוא בגדר גבול להיותו נמשך בדרך תולדה מאין דחכמ' כו' ומדות אלה נק' בזהר טורי נהורא כי החכמ' נקרא אור ומדות שגולדים מן החכמ' נק' טורי נהורא דחכמתא וטעם שנק' המדות בשם הרים דוקא ידוע לפי שההר הוא בחי' צומח שבדומם כי מוגבה ההר בגוב' על שטח הארץ ועול' למעל' כך המדות לגבי הדבור נקרא בחי' צומח שבדומם כי אין באותיות הדבור וגם באותיות מחשב' שום ענין צמיחה והתפשטות יתירה מכמו שהן כאבן ועפר דומם שלא יצמח כלל כו' אבל המדות שבלב מתפשטים בגוב' ורום למעל' מן הדומם כו' וע"כ נק' האבות הרים כמאמר' כאברהם שקראו הר מצד מדרגתו באהבה שבלב כידוע וע"כ נק' טורי נהורא כהרים הגבוהים שנראין בים שגם בים העמוק המה נראי' מצד גובהם למעל' והיינו להיות שהמדות שרשם באור החכמ' דאין דחכמ' הוא מקורם ע"כ הן נראים בגוב' גם בים העליון וזהו שאמר ההרים רקדו כו' והן ההרים שבים גם שהן גבוהים ביותר היה בהן בחי' הביטול בתכלית שהוא הריקוד והים הוא המחש' ראה וינזק לגמרי שנבק' לגזרי' וההרי' שהן המדות שבמחשבה רקדו כו' והרים אלה שבים שהוא במחשבה הן למעל' מהרים שעל שטח הארץ שהן מדות שבדבור בערך מעלת המחשבה על הדבור וכשהעלם המחשב' עצמה בא לגלוי כנ"ל זהו הים ראה וינזק לגמרי שנעשה בבחי' גלוי דיבשה כנ"ל וההרים שבים גם הם רקדו כאילי' אבל לא נסו ונתבטלו לגמרי אלא היה בהן בחי' הביטול שלא בהדרג' והוא

הריקוד שהוא למע' מן הדע' והיינו שיצאו מבחי' הכלי' המוגבלי' שלה' והמדריג' הב' במדות שנקרא הרים הן הרים הגבוהים שבים היותר נעלים בגובה עד שאינן נראין בראשם כלל וכאלו עולין עד השמים ממש ונק' טורי חשוכא שאין אור השמש מאיר שם מצד עוצם גובהן לשמים והיינו כמו הרי אררט דכתיב ותנח התיבה בחדש הז' על הרי אררט שהן מדות העליונו' ביותר שלמעל' מאור החכמ' דאין אור החכמ' מגיע לשם כלל והן מדות שבפנימית הכתר כמו בפנימית הרצון התענוג העצמי כו' שאינן בבחי' תולדה כלל רק בחי' מדות עצמיות שלא יוגבלו בשכל וטעם כלל ולפעמים יהי' עליית המל' לטורי חשוכא הללו כמו בעליי' המל' בנעילה דיו"כ בפנימית ע"י כו' שז"ש ותנח התיבה בחדש הז' בחדש תשרי על הרי אררט שהן ימי קדם בבחי' א"ק שלמעל' גם מן גלוי האה"ר שבתענוג ורצון כו' וד"ל (וגם עליי' דבינ' לעתיד יהיה על הרים הגבוהים האלה שהן ז' מדות דפנימית ע"י כנ"ל בענין ז' נחלי' כו' וז"ש ותנח התיב' דתיבת נח הוא בבחי' פנימית בינה כדוגמא לדע"ל כידוע ומבואר במ"א וד"ל) (וגם לפעמים המל' עולה לשם בשביל מזון כמ"ש בזהר דאזלת לטורי חשוכא ומשם ארחת מזונא כו' וגם איילתא שמקש' לילד נמשך משם כח כו' כמו בקיי"ס שנמשך רוח קדים מהרי קדם אלה) וב' מיני מדות אלה שנק' טורי נהורא וטורי חשוכא הוא ההפרש בין בחי' התקון לבחי' התהו דמדות דשם מ"ה דחכמה שהוא בחי' התקון נק' טורי נהורא ומדות שבכתר שלמעל' מן החכמ' הן מדות דתהו נק' טורי חשוכא ע"ש בחי' ההעלם דאור הכתר שהוא למעל' מבחי' אור דחכמ' כנ"ל והכל ענין א' והנה בכאן מדבר במדות דתיקון דחכמ' שנק' טורי נהורא דהיינו מדות דאצי' שהאבות הן המרכב' לחג"ת דאצי' כו' כידוע אך מ"ש מה לך הים כו' ההרים תרקדו כו' מדבר במדות דבחי' התהו שגם המדות העליונות דכתר רקדו בבחי' ביטול שלא בהדרג' לפ"ע מדרגתם בבחי' הכתר וד"ל ולהבין זה יש להקדים תחל' ענין הריקוד הזה להיות ידוע בענין עליות העולמות מידי שבת וחדש מג"ע לג"ע כו' וכעליות נשמות ומלאכי' דעשי' שעולין בכל שבת מג"ע התחתון דעשי' לג"ע העליון דיצי' וכן מיצי' לבריאי' ומבריאי' לאצי' וכך עד רום המעלות הכל הוא בהדרגה דוקא שהוא ע"י בחי' ביטול והתכללות דתחתון בעליון כמו מעשי' ליצי' ומיצי' לבריאי' כו' שנק' הילוך כהולך ברגל שהולך ועולה מלמט' למעל' מנמוך לגבוה בהדרג' דוקא כמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' והיינו שהולכים הנשמות בעילוי ממדריג' למדריג' יותר עליונו' כמו נשמות שנהנין מזיו השכינ' בג"ע דעשי' עפ"י צמצום כלי השגתם בבני' שבמל' דעשי' שמאיר בג"ע הוא שעול' להנות מזיו השכינ' שבג"ע דיצי' בבחי' בינה שבמל' דיצי' וזהו ענין עילוי גדול כמו מנה"י לחג"ת ע"ד דוגמא שכל שבעשי' שהוא השג' שכל נמוך מאד שאינו רק לענין המעש' לבד ועולה להשיג השג' עליונו' יותר והוא שכל המורכב במדות אוי"ר שנבדל בערך הרב' יותר וכמו בהשג' האלקות שמוזה יתפעל למעש' לבד להיות סומ"ר בפ"מ אין לו ערך להשג' אלקי' שמתפעל מזה באוי"ר בלב וכן מהשג' זו שמלווב' באוי"ר יעלה להשג' עליונו' יותר והוא בהשג' דמוחין חו"ב עצמן וזהו דמיון לג' מדריגו' דנר"ן שהן בי"ע שכל א' נכלל בעליון הימנו שבחי' נו"ה נכלל בחג"ת וחג"ת בחב"ד מפני שיש בכלל מאתים מנה כו' וכמ"כ ענין עליו' הנשמות מהשגתם בג"ע דעשי' שעול' להשג' האלקי' בג"ע דיצי' במעל' עליונו' יותר והוא

מוחין שבמדות ומשם להשג' עליונ' יותר והוא עד בחי' אור בינה שבמל' דאצי' עצמ' שזהו אימא דמקננא בכורסייא בעולם הבריא' לנשמות ומלאכים דבריא' ונמצא שנשמות ומלאכים דעשי' כאופני' עולין ועומדי' במדריג' נשמות ומלאכי' דיצי' כחיות הקדש שביצי' חיות דיצי' עולין במדריגת שרפי' דבריא' וממילא מובן דנשמות ומלאכי' דבריא' עולים באצי' כו' וד"ל אך הנה כ"ז נק' עלי' בלשון הילוך כמ"ש ילכו מחיל כו' שהוא הולך ועולה עפ"י ההשג' דוקא דהיינו מהשג' להשג' יותר עליונ' אבל לעולם לא יעלה יותר מבחי' ההשג' רק שההשג' עצמ' היא בעילוי גדול והענין הוא ההשג' הראשונ' נתבטל' לגמרי ובא לכלל השגה עליונה יותר שא"א שיבא לכלל עילוי ההשגה אם לא שיבוטל השגה הראשונה כידוע בענין העמוד שבג"ע שבו עולין כו' אך גם בעלותו להשג' עליונה יותר הוא עכ"פ בבחי' גדר וגבול השג' והיינו שבחי' הביטול שלו יותר עליון מצד השג' עליונ' יותר ע"ד דוגמא ביטול שבא מצד השגת שכל מצומצם בעשי' לבד אין לו ערך לגבי ביטול עליון שמצד השגת שכל שבמדות אוי"ר דודאי אין ערך להמבטל עצמו רק במעש' למבטל עצמו במדות שבלב וכמ"כ אין ערך לביטול שבמדות לביטול שבמוחין עצמן כו' וד"ל.

אך יש עלי' והילוך שאינו בא בהדרגה עפ"י עילוי הביטול שמן ההשגה עליונה יותר אלא הוא עלי' שלמעלה מן הדעת והשגה לגמרי כי כל ענין הילוך שבא בהדרגה היינו שהביטול והעלי' הוא ע"פ ההשגה עכ"פ אבל כאשר יעלה בכח שלמעלה מן ההשגה או תקרא עלי' זו שלא בהדרגה כלל והוא הנק' ריקוד כמו ההרים רקדו כו' שבקי"ס שזהו העלי' שלא בהדרגה כלל וכלל וד"ל והענין של הריקוד הוא רק שעלי' בריקוד הוא העלי' שלמע' מן הדעת וההשגה לגמרי עד"מ הריקוד הגשמי שמרקד ברגל כאשר יגבה רגליו נוקף ראשו הגבה למעלה משיעור קומתו שזה מורה היות הביטול בכח שלמעלה מן הדעת שבראשו כמו בדוד שהיה מפוז ומכרכר כו' וכה"ג והוא בבחי' ביטול כל עצמותו לגמרי שלמעלה גם מבטול הפנימי דכח מ"ה (שהו' כמו הריקוד בשמחת בית השואבה כו') ולמעלה גם מבטול הרצון שבטול זה בא דרך פרט ברצון לבד אבל עצמיות הבטול היינו בבחי' יחידה שכנפשו (ודוגמא האמית' הוא כריקוד לפני הכלה כמ"ש במ"א) ואע"פ שאמר ההרים רקדו כאילים שזהו כמו רקוד האיל שהוא למטה מן הדעת דכל ריקוד הבהמה וכן התינוק שקופץ ומרקד זהו רק מחמת חסרון הדעת מפני שבלא דעת הוא ע"כ ירקד אך זהו עצמו ענין הריקוד שלמעלה מן הדעת דהיינו כאשר יגיע לכלל ביטול עצמי שלא יכילנו הדעת ה"ז עולה למעלה מדעתו ושכלו (כמו דוד היה מפוז כו' מפני שהיה בטל במציאות ממש) (וכמו הנביאים שהיו מתבטלים ממצייאותם בהגיע הנבואה כו') ונמצא דבטול שלמטה מן הדעת הוא ענין א' עם הבטול שלמעלה מן הדעת והא בהא תליא דמחמת שמתבטל בכח כל עצמותו שלמעלה מכלי הדעת עד שעובר על דעתו ע"כ בא לכלל ריקוד כבהמה שלמטה מן הדעת וכריקוד בעת שמחת לבו בחתונתו וכה"ג שמעוצם התפעלות שמחת הנפש עצמה שלמעלה מהגבלת השכל והדעת ע"כ ירקד ברגל כתינוק קטן וכבהמה בלא דעת כלל בתנועות משונות ביותר ועד"ז הוא מ"ש כאן ההרים רקדו כאילים שלמטה מן הדעת מפני שהיה הבטול בכח העצמות שלמעלה מן הדעת כו' והיינו מפני שיצאו האורות מבחי' הגבלת הכלים דהיינו מכלי המוחין

דחב"ד שבמדות עליונות הנ"ל שזהו הנק' בטול ועלי' כלפי מעלה שלא בהדרגה כלל כנ"ל וד"ל וזהו ענין עלי' דהרים עליונים בזמן יצ"מ כמ"ש בצאת ישראל ממצרים דוקא אז ההרים רקדו בבטול גדול שלמעלה מן הדעת בביטול עצמי שזהו ממש הביטול שלמטה מן הדעת כאילים המרקדים כו' וכמו וירקידם כמו עגל כו' (ודוגמא לדבר זה הוא מה שאמר דוד ואני בהמות הייתי עמך ב' בחי' בהמה א' בהמה שלמטה מן הדעת והב' בהמה רבה שלמעלה מן הדעת והיינו הך דהא בהא תליא כנ"ל וד"ל) וזהו בצאת ישראל ממצרים כו' ההרים רקדו בחי' טורי נהורא דבחי' התיקון שזהו שהמדות שמקבלים מן הדעת נעשו בבחי' ביטול שלמטה מן הדעת כאילים כו' וכמ"כ בבחי' הרים העליונים שנק' הרי קדם והן טורי חשוכא בחי' מדות שבפנימית הכתר ג"כ רקדו בבחי' ביטול עצמי שהוא ביטול שלמעלה מן הדעת כנ"ל וא"כ לכאורה היינו הך ממש מאחר שביטול שלמטה מן הדעת עם הביטול שלמעלה מן הדעת הכל א' ממש כנ"ל אך הענין הוא דיש הפרש גדול בזה והוא דביטול דמדות דתיקון היינו שיצאו מכלל הדעת שמתפשט במדות ונעשה בביטול שלמטה מן הדעת והוא ענין היציאה דאור מן הכלי כמו האהבה שבלב שנק' או"כ יצא מהגבלתה ונעשה בלא דעת כאהבה טבעית כבהמה וכן היראה כו' אבל הביטול דמדות שבכתר היינו שיצאו מהגבלת' באור הכתר והוא למעלה מן הדעת שברצון שמטה המדות חו"ג שברצון ותענוג שנמצא עלו המדות שבכתר בעצמות ממש והוא בחי' הביטול העצמי ממש ועכ"ז ביטול שלמטה מן הדעת מגיע בביטול זה שלמעלה מן הדעת עליון שבכתר ויובן זה ע"פ המבואר במ"א עמ"ש דו"א בעתיקא עצמו אחיד כו' שזהו למעלה גם ממזלות דנוצר חסד שרש מוחין דאו"א כו' דהנה ב' מיני מדות יש א' שנולדים מן השכל דוקא והוא בחי' חו"ב שנק' או"א המולידים המדות כנ"ל והב' מדות טבעיים שנולדו בבטן האם והוא כמו שבטבע תולדה יאהוב הטוב וישנא הרע שזה יש גם במדות דבהמה ואנו רואים שגם מדות שנולדים מן השכל יופסקו ויבואו לכלל בחי' התפעלות טבעיות כמדות דבהמה עד שלא יעצור אותם השכל כלל ואין לזה שינוי ותמורה והפסק להיות שרש המדות טבעיות שבאו בדרך תולדה בבטן בולד כשהיה מקופל כו' בעצמות הנפש ממש שנק' יחידה והוא למעלה הרבה ממדות שבתענוג ורצון כידוע והנמשל מזה יובן למעלה שז"ש דו"א שהן המדות דאצי' שמקבלים מאו"א שרשו בעתיקא עצמו שהוא פנימית ג"ר דע"י שלמעלה ממדות שבע"י וא"א וגם למעלה ממז"ס שהוא בחי' הדעת שמחלק לחו"ב להתמשך בשערות והן מזלות דנוצר חסד שממנו יונק אור אבא כו' כמו מדות דיחיד' שבנפש באדם למטה וד"ל (וז"ש מה תצעק אלי שהוא ו"א בעתיק' עצמו תליא במדות שבעצמות או"א"ס שבפנימית ע"י כו' והיינו שלא ירד האור דרך השתלשלות דכתר באו"א אלא כמו שהוא בעצמות ממש כו') וז"ש ואני בהמות בהמה שלמטה מן הדעת שבתעניות שרשו בהמה רבה שהן מדות שבעצמות שלמעלה מן הדעת דתענוג ורצון כו' עד רום המעלות וד"ל והרי יובן מזה דבטול שלמטה מן הדעת הוא מגיע בבטול שלמעלה מן הדעת אך עכ"ז יש הפרש בין ביטול הרים דתקון שאינו רק לצאת מהגבלת הדעת שבמדות להיות בבטול כבהמה שלמטה מן הדעת ממש (ובאמת כאשר אדם בר דעת נעשה כבהמה בלא דעת כמ"ש ואני בהמות יותר נעלה מבטול שבתענוג ורצון שבעצם הוא למעלה מבחי' אדם כי

ידוע דאדם אדמה לעליון כו' וד"ל) ובהיפך מזה ממש יהי' במשיח דכתיב ביי' ישכיל עבדי ושרשו בעצמו' אא"ס שבמדות העצמי' שלמעלה מבחי' אדם כמ"ש מאד ועכ"ז יהי' דוקא בבחי' אדם לפי שעכשיו בחי' אדם הוא בא בבחי' הגבלה דמוחין דאו"א בז"א בקטנות וגם א"א הוא בבחי' צמצום מעצמות ולע"ל יבואו כל אורות דע"ס שבעצמות ממש בבחי' אדם שהוא בלי גבול כלל כמ"ש בו בני כו' היום ילדתיך כמו שהוא במהו"ע ממש וז"ש בו וגבה מאד וע"כ יהיה ממש בטבעית אצלו כל מה שיש למעלה באורות דקו"ח בע"ס דאצי' שהיו האבות ומשה מרכבה לשם רק ברוחניות ולא בגשמיות וטבעיות ממש וד"ל) וזהו הים ראה וינוס שנתבטל ממציאיותו וירד למטה להיות מן ההעלם גלוי דיבשה כנ"ל אבל ההרים שהן המדות רקדו למעלה בבטול שלמטה מן הדעת כאילים גם הרים דתהו עלו ורקדו בביטול שלמעלה מן הדעת מפני שבמדות שהן עצמיים לא שייך ניסה לגמרי רק שמתבטלים מגדר הגבלתם ועולין למעלה שלא בהדרגה מרגל לראש כא' כמו הריקוד כנ"ל וכל זה שהים ראה וינוס וההרים רקדו כאילים כו' היינו כמו שמפרש הטעם מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב דוקא והוא בהיות שנגלה בקי"ס מאור עצמות המאציל ממש שלפניו העלם וגלוי שוין כנ"ל ע"כ נתבטל הים וההרים בביטול שלא בהדרגה כלל כביטול הנר בפני האבוקה שעולה ונכלל בטבע עצמית ליכלל במקורו כו' וד"ל.

נר מצוה שער האמונה ע' קד, ב ואילך

ל

וכך הי' בקי"ס דכתי' הים ראה וינוס שמבחי' העלם דים (שהוא המח' שבהעלם) נעשה הוא עצמו בחי' דבור שלא ע"י צמצום והסתר כלל וז"ש שהים ראה וינוס שהוא המח' שנעשה דבור וההרים הן המדות רקדו כאילים כו'. והנה הטעם באמת שהוצרך לכ"ז לעשות שלא כסדר ההשתל' בכלל ובפרט כנ"ל לפי שלא הי' יכול להיות יצ"מ כפי סדר ההשתל' כלל, כי הרי ישראל היו משוקעים בני' שע"ט דקליפת מצרים בהסתר דק"ג שנק' עומק רע ונק' ערות הארץ שרש לכל הז' מדות רעות דק"ג כו' והי' צריך להוציאם מבחי' חשך ואפילה כזאת מעומק תחת כ"כ להעלותם ולהביאם למעלה עליונה כ"כ שהוא להכניסם לא"י וכמ"ש אנכי ארד כו' אנכי אעלך כו', שבבחי' ירידה גדולה כזו למצרים עומק תחת צריך להיות העלי' ממקום הנעלה ביותר שלא כפי הדרגת ההשתלשלו' בכל העולמות, והוא משארז"ל שנגלה עליהם מלך מה"מ הקב"ה בכבודו ובעצמו דוקא כמ"ש ועברתי באמ"צ אני ולא מלאך כו' דהיינו שצריך להיות מבחי' עומק רום דהיינו מעומק רוממות ועצמו' דא"ס כמו שהוא בלי העלם ולבוש וצמצום כנ"ל, ולזאת הי' ענין עוד מעלה ומדרגה יתירה בקי"ס שהי' גילוי אור העצמו' דא"ס ממש למטה כמו שהוא למעלה ממש שזהו למעלה גם מבחי' עמ"ר ועמ"ת כו' ולכך א' זה אלי כמו בעוה"ב כנ"ל, ומטעם זה הים ראה וינוס כו' שנעשה בחי' ההעלם עצמו גילוי שזהו הארת האצי' בבריאה כמו שהוא למעלה בלי חילוק מדרגות בין אצי' לבריאה, כי מה שיש הפרש בזה אינו רק מצד בחי' עו"ע משפיע ומקבל בכלל וים ויבשה בפרט כו', אבל בהגלות נגלות מאוא"ס עצמו ששוין

ממש אצ"י ובריאה משפיע ומקבל כו' (כמשי"ת), וזהו וירא ישראל סבא (מדות דח"ס דא"א) את היד הגדולה דעצמו' א"ס ממש אשר עשה שם הוי' במצרים כו' והוא מה שגזור ים סוף לגזרים כל"ת חסד העצמי ששוין שם העלם וגילוי כו' וד"ל.

תו"ח שמות רעג, א ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

לא

קיד ג הים ראה וינוס רבות מקץ ס"פ פ"ז בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים לישראל דכתיב הים ראה וינוס בזכות ויעזוב בגדו בידה וינס כו'. הנה מבואר באריכות ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות איך שמצות ל"ת הם גבוהים ממ"ע. שהמ"ע הן בבחי' יחוד ו"ה. המשכות אורות בכלים. אבל ע"י ל"ת ממשיכים יחוד י"ה בחי' מה שלא יכול להתגלות בשום כלי. ונקרא עלמא דאתכסיא י"ה הן בחי' הנסתרות לה' אלקינו ובחי' ו"ה נקרא עלמא דאתגליא וזהו והנגלות ו"ה נגלות כו'. ולכן הל"ת הן הם בבחי' לא שהוא מה שאין לזה כלי כו' ע"ש. אך הנסיון דיוסף גבוה משאר ל"ת שהוא רק מניעת דבר משא"כ ביוסף שנאמר ותתפשהו בבגדו לאמר כו'. א"כ ה' מוכרח לעשות מעשה רב ועצום ליפטר ממנה כמ"ש ויעזוב בגדו בידה וינס. וא"כ לא דמי כלל לשאר ל"ת שאין בה מעשה משא"כ הכא עשה מעשה רב וזהו הנקרא נסיון שכשעומד בנסיון קורע כל ההסתרות כמ"ש ע"פ אחרי ה' אלקיכם תלכו בענין כי מנסה ה' אתכם כו' יעו"ש. ולכן הנה ע"י נסיון דיוסף הנ"ל המשיך גלוי בחי' י"ה שיתגלה בבחי' כלים ממש כמו ו"ה. כי מה שבחי' י"ה אינה מתגלים בכלי רק נשאר בחי' עלמא דאתכסיא זהו ע"י קיום מל"ת שאינו בבחי' מעשה גמור רק בבחי' מניעת דבר. וכך עי"ז ממשיך ומעורר האור שלמעלה מהכלים שיאיר בעלמא דאתכסיא בבחי' משכן העדות. אבל ע"י נסיון דיוסף שזהו מעשה רב ויעזוב כו' וינס כו' המשיך האור ההוא בגילוי רב בבחינת עלמא דאתגליא ע"ד יאמר ביום ההוא הנה אלקינו זה כו' וכמ"ש ביום ההוא "יהיה שבחי' י"ה ה' במדריגות ו"ה כו' ועל כן בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים. כי הים הוא עלמא דאתכסיא שאינו נמשך בבחי' גילוי ולע"ל דוקא נאמר ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. הרי שהים הוא בחי' שלמעלה מדעת המושג. אלא רק ע"י יוסף שהמשיך הגילוי שבעלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא ממש ע"י וינס כו' לכן עי"ז נקרע הים שבחי' עלמא דאתכסיא נעשה עלמא דאתגליא ממש. וזהו כי מנסה ה' אתכם לדעת כו' שע"י שיעמדו בנסיון יתגלה להם הדעת הנעלם וזהו ענין קי"ס בחי' ומלאה הארץ דעה כו' כמים לים כו' וכמארו"ל ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא. והיינו ע"י שעלמא דאתכסיא נמשך בבחי' גילוי ממש. ועד"ז י"ל בפ"י זכור ושמור בדבור אחד נאמרו זכור מ"ע ושמור מל"ת כדי שיוכל להיות גם בחי' י"ה בגילוי כמו ו"ה כו'.

(ב) פסחים קי"ח א' פ"י ההרים רקדו כאילים על מ"ת. ופירש"י שנאמר למה תרצדון הרים גבנונים כו'. וא"כ הם טורי דפרודא ע' שרים שבשעת מ"ת גם הם רקדו ועמ"ש מזה סד"ה שובה ישראל. עוי"ל פ"י ההרים רקדו ע"ד כיצד מרקדין לפני הכלה ונתבאר ע"פ מאמר הזח"א פ' וירא דקט"ו ע"פ וה' פקד את שרה:

בגמרא פ"ז דסוטה ל"ז ע"א. היתה יהודה לקדשו כו' הים ראה כו' נחשון קפץ לים תחלה כו'. יש לפרש כי יהודה הוא הודאה וביטול כמ"ש בד"ה יהודה אתה. ובחי' הודאה זו זהו בחי' שלמעלה מברכה כמ"ש בביאור דל"ג בעומר שברוך בחכמה. והודאה בבחי' ע"ק דלית מת"ב כלל. וקי"ס בעתיקא תליא. וזהו היתה יהודה לקדשו בהודאה וביטול אמיתי שזהו ממשיך בחי' עתיקא קדישא. וזהו עדות לישראל להודות כו'. ואזי ע"י גילוי זה הים ראה ויננס כו'. רבות במדבר פ"א דר"ט ע"ג לנשיא שנכנס במדינה כו' הים ראה ויננס ועמ"ש מזה בישע"י סי' מ"ב י"א. ע"פ ישאו מדבר ועריו חצרים כו'. רבות עקב רצ"ב ד'. הים ראה שם המפורש ראה כו'. ידו של הקב"ה ראה כו' ע"ש:

(ג) עוי"ל ועיקר. ע"פ מ"ש בזהר ס"פ ויחי דרנ"א ע"א בענין ויישם בארון תרין יודי"ן כו' ובוהר ויקהל דרי"ד ע"ב ע"פ ויעש בצלאל את הארון וס"פ ויקהל דף ר"כ ע"א. מובן כמו שלמעלה ענין הארון שבו הלוחות זהו המשכת בחי' שמש ומגן הוי' אלקים לפי פ"י זהר שמות ד"ג ע"ב ובפ' פקודי דף רכ"ד ע"ב שזהו יחוד העליון דסוכ"ע בממכ"ע. כך עד"ז יוסף המשיך בחי' זו ע"י שמירת הברית ונסיון הנ"ל ולכן ויושם בארון תרין יודי"ן כו'. ובוהר יובן מארז"ל פ"ק דסוטה ד"ג סע"א וכל אותן שנים שהיו ישראל מהלכים במדבר היו שני ארונות הללו אחד של מת ואחד של שכינה מהלכין זה עם זה כו' וכי מה דרכו של מת להלך עם שכינה אמרו קיים זה כל מה שכתוב בזה. והיינו כי המשכת אור ה' בארון הוא ענין זה אלי כו' ונק' ארון הברית אדון כל הארץ כדפי' בזהר בראשית דל"ג סע"ב ויוסף המשיך בחי' זו ע"י שמירת הברית כנ"ל. ע"כ היו שני הארונות מהלכין זה עם זה. והנה גבי קריעת ים סוף נאמר מה לך הים כי תנוס כו' מלפני אדון חולי ארץ וזהו ענין ארון הברית אדון כל הארץ וכמ"ש בזהר בראשית שם דבחי' ארון הוא ל' דכר הוא למעלה מבחי' שם אד'. וזהו עדמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה ועתה יגדל נא כח אד'. שהוא מה שנמשך בשם אד' מלמעלה מעלה. גם ע"ד אדון הנפלאות שהוא בחי' נורא תהלות. משם נמשך קי"ס כדפי' בת"א פ' בשלח בד"ה אשירה להוי' כי גאה גאה. והנה ארון אותיות נורא כמ"ש הבחיי פ' תרומה והיינו ענין נורא תהלות אדון הנפלאות וע"י בחי' זו הפך ים ליבשה. וכיון שיוסף המשיך בחי' זו דהיינו בחי' הנה ארון הברית אדון כל הארץ שלכן היו שני הארונות הללו כו' מהלכין וע"ז ע"כ הים ראה ויננס ע"י ארוננו של יוסף כהובא בילקוט בתלים במקומו דקכ"ה סע"ג כי זהו המשכה מבחי' ארון הברית אדון כל הארץ. שע"ז נאמר מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב כו'. ועמ"ש מזה ע"פ ויעש בצלאל את הארון. ושם סעי' ב':

לב

ועד"ן ה' הנבואה בשעת קיי"ס שהיו מתקיימים בגופם ולא היו נבהלים ויראים והיינו ע"י כי היו בבחי' יבשה בתוך הים דהיינו שעם היותם בבחי' יבשה שהוא בחי' יש ה' שם התגלות הביטול דבחי' ים כו' וזהו ענין חיבור ב' דעות הנ"ל שגם למטה יהי' הגילוי ולא הוצרכו לכשמעט תצא רוחו ממנו כו' כי גם בעודם בגוף יוכל להיות הגילוי כו' והיינו ע"י הארת עתיקא שהוא בחי' היש האמיתי כו' וזהו שארו"ל הים ראה וינוס מה ראה הוא דכתיב ביה וינס כו' כי ביוסף כתיב בן פורת יוסף פורת אותיות תופר שהוא תופר ומחבר ב' בחי' הנ"ל דיחוד"ע ויחוד"ת להיות שניהם מתאחדים ממש. והתפירה ע"י חוט המחבר והוא המשכת הארת הקן וחוט המאיר באצ"י שיאיר כמ"כ גם בב"ע וע' בפ"י הרמ"ז בזהר פ' ויגש דר"ז ע"ב ד"ה חוטא חד נפקא כו' וזהו החסד תופר ומחבר כל העולמות כו'.

ביאורי הזהר להצ"צ ע' רטז

לג

וזהו הפך ים ליבשה שלא כסדרן בהשתל' מהעלם לגילוי ששם אין ההעלם מתגלה אבל כשנהפך ים ליבשה נתגלה ההעלם כמ"ש הים ראה וינוס פ"י הים נתגלה מהעלמו ונעשה בחי' גילוי בלבד מפני שראה הים מה שלמעלה הימנו היינו הנק' סתימו דכל סתימין שכל הנעלמים נגלין לפניו כו' . . וזהו הים ראה וינוס מהעלמו ונעשה בחי' גילוי כו' וד"ל.

ביאורי הזהר להצ"צ תשמד"ח

לד

ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה וינס כו' ההופכי הצור כו' שמספר בשבח מעלת שם הוי' המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים כו' והיינו מיש, והיינו לפי ששם אלקי' שהוא המצמצם ומעלים להיות בחי' יש עפ"י הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו הוא בטל לגבי שם הוי' המושל עליו שהוא גילוי אוא"ס ב"ה שכשמו כן הוא כו' ולכן גם הים ראה וינס כו'.

אוה"ת בראשית ה' ע' 1894

לה

ולכן ע"י ויסע ויבא ויט הפך ים ליבשה שהו"ע שעלמא דאתכסייא נהפך להיות בגילוי כמו עלמא דאתגלייא וזה"ע יחוד הנ"ל ולכן אמרו ע"פ הים ראה וינוס מה ראה ארונו של יוסף ראה דכתיב ב' וינס ויצא החוצה והיינו כי יוסף הוא קשת הזורק ג' חיצים הנ"ל שהם ג' וויין של ויסע ויבא ויט כו' שבהם ועל ידם נקרע הים.

אוה"ת בראשית ז' ע' 2304

לו

ובזה יש לפרש מארז"ל ע"פ הים ראה ויננס מפני ארונו של יוסף כמ"ש בילקוט בתילים במקומו דקכ"ה ג' ובמד"ר מקץ ס"פ פ"ז ע"י וינס ויצא החוצה. והענין דארז"ל פ"ק דסוטה ד"ג סע"א וכל אותם שנים שהיו ישראל במדבר היו שני ארונות הללו אחד של מת וא' של שכינה מהלכין זה עם זה כו' עד קיים זה כל מה שכתוב בזה, והיינו כמש"ל שענין ארון הברית זהו המשכת אור ה' הסוכ"ע בממכ"ע והמשכה זו נק' זה אלי ואנוהו וכמארז"ל ע"פ יבא זה ויקבל זאת מזה לעם זו כו' ויוסף ע"י וינס ויצא החוצה המשיך בחי' זו וע"כ ויישם בארון כו' וכנ"ל, ולכן היו שני הארונות מהלכין זע"ז, ומבואר לעיל שבחי' ארון הברית נק' אדון כל הארץ והוא למעלה משם אד' כנ"ל, וגבי קי"ס נאמר מה לך הים כי תנוס כו' מלפני אדון חולי ארץ מלפני אדון דוקא שהוא למעלה משם אד' ובת"א פ' בשלח בד"ה אשירה לה' כי גאה גאה פי' שזוה"ע נורא תהלות אדון הנפלאות, וזהו"ע ארון הברית אדון כל הארץ, וכיון שיוסף המשיך בחי' זו ע"כ ויישם בארץ כנ"ל לכן הים ראה ויננס כו' מלפני אדון כו', גם נורא תהלות נורא אותיות ארון כמ"ש הבחיי פ' תרומה דק"ח ב' בפסוק ועשו ארון. ויש להעיר ג"כ מפסוק מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב דפי' בזה"ג שלח דקס"ד דקאי על התיבה שבו הס"ת בו ירוץ צדיק ובזה"א בראשית דל"ז ב' פי' שם ה' היא המל' שהיא שם של הוי' והוא הנק' מגדל עוז והוא יסוד דנוק' אשר בו ירוץ צדיק היינו ההמשכה מבחי' צדיק הוי' בכל דרכיו בבחי' צדק כמ"ש כי צדיק ה' צדקות אהב ועי"ז ונשגב המגדל הנ"ל ע"ד ועתה יגדל נא כח אד' וכמש"ל שנק' ארון. במא"א אות א' סעי' קכ"א ארון ק' יסוד אבא והתורה שבו אורותיו, והנה בארון היו הלוחות שהם אותיות החקיקה חרות על הלוחות כמ"ש בלק"ת בד"ה אם בחקתי תלכו דרוש הראשון ובהם תר"ך אותיות בחי' כתר וכן מבואר בת"א פ' וישב בד"ה וישב יעקב שמבחי' קה"ק הי' נמשך בכנס"י בחי' רעו"ד כי זהו מבחי' אותיות החקיקה שבנפש כמ"ש בד"ה אם בחקתי, וע' בלקו"ת ר"פ במדבר בד"ה שאו את ראש דרוש הראשון. עו"ש במא"א ארון נק' יסוד דנוקבא והתורה שבו יסוד דו"א וזה נת"ל סעי' א'. והנה בתיבת נח יש ג"כ ב' פירושים אם התיבה ונח יס"א, אם התיבה מל' ונח יסוד ז"א, וכמו"כ הוא בענין הארון והתורה כו'. עו"ש במא"א ארון נק' גלגלתא דנוק' נעשית מת"ת ז"א הנק' נורא וזר שבה ומוחין שבה הוא התורה עכ"ל, והנה הגלגלתא דנוק' זהו בחי' בכל מאדך כמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה מקושש עצים בהביאור בענין פי' עושין רצונו של מקום ובד"ה תקעו בחדש שופר דרוש הראשון פ"ג שזוה"ע ענין ר"ה בחי' גלגלתא הרצון שלמעלה מהשכל כו' ומה שנמשך מת"ת דו"א הנק' נורא כי ת"ת עולה עד הכתר כו' וע' בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה וידעת היום דרוש השני מענין והנורא אל עליון כו'.

קיצור. ענין הים ראה ויננס, ארונו של יוסף ראה מלפני אדון חולי ארץ, נורא תהלות אדון הנפלאות, מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב, ב' פירושים בענין הארון אם הוא באו"א אם יסוד ז"א המאיר במל', ובתיבת נח ג"כ ב' בחי' אלו

אם שהוא גלגלתא דנוק' בכל מאדך הנמשך מת"ת דו"א בחי' נורא כו'.

אוה"ת שמות ו' ע' בידכ ואילך

לז

הים ראה וינס מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב. וברבות פ' בשלח ר"ע אומר בזכות יעקב נקרע הים שנא' ופרצת ימה. והנה אדון חולי ארץ זהו דרגא דיוסף כדכת"י ויוסף הוא השליט על הארץ והיינו לפי שהי' מרכבה לבחי' צדיק יסוד עולם שהוא אדון חולי ארץ, וצ"ל מה שייך קי"ס לבחי' יוסף ויעקב. דהנה י"ל הטעם למה פעמים כינו מדת מל' בשם ים כמו כל הנחלים הולכים אל הים וכיוצא בזה, ולפעמים כינו בש' ארץ כמו השמים כסאי והארץ הדום רגלי. אך הנה שניהם אמת, כי בים הגשמי' אנו רואים שהדגים לפי שכל עיקר חיותם הוא רק מן המים ע"כ הם מובלעים ומכוסים במים שאין יכולים להיות יש ודבר נפרד מן המים כלל דכשפרשו מיד מתים. כמו"כ יש מלאכים עליונים שבטלים במציאות לגמרי לגבי החיות אלקות המחי' ומהווה אותן עד שאין נראין ליש כלל היינו מצד שהחיות אלקות דבחי' מל' דאצי' מחי' ומהווה אותן בקירוב וגילוי מאוד שמאיר עליהם בתוקף ההתגלות ומקיפן מכל צד כמו העלול כשהוא מוקף מהעילה שלו המקפת אותו מכל צד שאזי העלול כלול ובטל לגמרי בתוך העילה שלו ומחמת זה הם ממילא כלולים ובטלים במציאות שאין ניראין ליש כלל ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים ולכך יוכל המלאך לומר ע"ע בי נשבעתי נאום ה', והיינו כיון שהוא בתכלית הביטול עד שאינו מהות כלל ואין תופס מקום ואין נראה ליש ע"כ אינו שום הסתר כלל על אור וחיות דש' הוי' המלוכב בו שאין נראה כ"א רק האור וחיות דש' הוי' והמלאך בעצמו אין נראה כלל ליש. וזהו בחי' המלאכים שנק' גוני ימא, דהיינו שהשפעה מאלקות דבחי' מל' דאצי' נק' ים לפי שמחי' אותן באופן שמקיפם מכל צד עד שמוכרחים להיות ביטול ואין לגמרי כמו שהוא מצד החיות אלקות (שלמע' ממה שיכול הנבראים להשיג הביטול) ואין להם בחירה כלל להיות נפרדים, והמלאכים נקי גוני ימא. ואע"פ שהם נבראים מאין ליש אך ה"ז כמשל הדגים שבים שהם מהות בפני עצמו זולת המים שאינם מהות מים כלל ומ"מ כיון שהמים מחי' אותן הם מובלעים ומכוסים תמיד בהמים ואין יכולים לפרד כלל. כמו"כ אעפ"י שהמלאכים אפי' היותר עליונים הם בוודאי בריאה מאין ליש דבר חדש לגמרי וכל מלאך הוא מהות בפ"ע מובדל ממדרגת זולתו כמו מיכאל וגבריאל, אך היש הנברא אינו יכול להיות נפרד כלל מהחיות אלקות כ"א שהיש כלול תמיד בבחי' ביטול כנ"ל עד שאין נראה ליש ואין נראה לנפרד ולכן שייך עליהם מלוכה כמ"ש כבוד מלכותך יאמרו כו' דקאי על המלאכים אעפ"י שאין מלך בלא עם דברים זרים ונפרדים בעצם כו' והיינו כיון שהם בריאה מאין ליש שבעצם הם בחי' יש ודבר נפרד מאלקות שהרי אינן אלקות כלל כ"א בריאה התחדשות יש מאין ורק שהיש כלול בביטול ואין נראה ליש ונפרד כו' ע"כ שייך עליהם מלוכה.

ב) והנה אופן ההשפעה השניה ממדת מל' דאצי' הוא כשנק' בש' ארץ דהיינו כמו ברואים שבארץ אעפ"י שניזונין ומקבלים כל חיותן מהארץ מ"מ הם נפרדים לגמרי מהארץ להיות יש ודבר בפ"ע כמו"כ נמשך השפעת החיות מאלקות ממדת מל' דאצי' להוות ולהחיות הנבראים ע"י ריבוי צמצומים והסתרים עד

שמתהווים הנבראים, להיות נראין ליש ודבר נפרד מאלקות, דאעפ"י שהחיות אלקות מחי' ומהווה אותן מאין ליש בכל רגע והם אין ואפס ממש לגבי החיות המהווה אותן. אך לפי שמתצמצם ומתעלם החיות אלקות עד שאין רואים אותו וגם אין משיגים המהות כו' ע"כ הם מתראים ליש ודבר נפרד כו' ומה שיש בהנבראים ביטול לאלקות הוא רק מצד השגתם מה שהם יכולים להשיג הביטול (שאינן ערוך כלל להביטול שמצד החיות אלקית עצמו והחילוק כי הנבראים משיגים הביטול מצד התחדשות ההתהוות מאין ליש בכל רגע אבל ההתהוות הנברא הוא בחי' יש ומצד החיות אלקות גם עצם ההתהוות הנברא הוא בחי' אין ואפס שהחיות אלקות המהווה הוא היש כו') ולכן מצד השפעה זו מבחי' מל' נק' מל' בש' ארץ והנבראים שנתהווים מהשפעה זו נק' ברואים שבארץ. ועיקר ענין ההפרש בין בחי' נוני ימא לבחי' בריות שביבשה הוא כמו ההפרש שבין עו"ע שהעלול מוקף מעילתו ובטל במציאות אליו לבחי' יש מאין שהיש הוא דבר נפרד כו' והרי נוני ימא הם מוקפים מהמים כמו העלול שמוקף מעילתו ובטל כו', משא"כ בבחי' יבשה וכנ"ל, והיינו שמבחי' מל' דאצי' המהווה בי"ע יש ב' השפעות הא' ע"ד עו"ע והם הנק' נוני ימא כנ"ל. והב' דבחי' יש מאין והם הנק' ברואים שביבשה ודו"ק. וב' בחי' אלו דבחי' מל' נק' ים וארץ. ולכן בריה שאוי צ"ל בנין המל' אומרים לה' הארץ ומלוואה וכו' כי הוא על ימים יסדה, והיינו ב' הבחי' דמל' הנק' ים וארץ ומקדימים בחי' ארץ כמ"ש ארץ אשר הוי' אלקיך דורש אותה מראשית השנה כו' שהעיקר הוא בחי' ארץ דהיינו מה שבחי' מל' מהווה ומחי' עד שיהי' נראה היש ודבר נפרד ומ"מ בעצמו הוא בטל ומקבל עליו עומ"ש, שע"ז הוא עיקר התגלות המלוכה לכן יש דעה ארץ קדמה אפי' לשמים וכ"ש לבחי' ים, ומ"מ מזכירים אח"כ בחי' ים ג"כ שגם על בחי' ים ג"כ שייך מלוכה כנ"ל. וצריך להמשיך בנין המל' דבחי' ים ג"כ.

ג) והנה בזהר נק' המלאכים נוני ימא והנשמות נק' ברואים שבארץ והיינו לפי שהנשמות שורדים למטה להתלבש בגוף ונה"ב להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות, ומ"מ גם בירידתם למטה בבחי' ארץ הם בבחי' ביטול לאלקות שמקבלים ע"ע עומ"ש ועומ"צ שזהו הביטול דבחי' יבשה לא בחי' ים דהיינו יש ובטל. אך מה שיכולים הנשמות לירד למטה לבחי' ארץ זהו מצד שבשרשם הם גבוהים יותר ממלאכים שרש הנשמות מזיוג גופני דו"ג דאצי' ושורש המלאכים הוא מזיוג נשיקין. זיוג גופני הוא השפעת ועצמות ומהות ח"ע ממש רק דרך הלבשה והעלם בהכלים כו'. זיוג נשיקין היא המשכת הארת ח"ע לבד ולא ע"י הלבשה והעלם כנ"ל בבחי' גילוי יותר. ולכן המלאכים שנמשכו מזיוג נשיקין יש בהם ביטול יותר מבהנשמות כנ"ל שנק' נוני ימא אך אינם יכולים להיות כ"א בבחי' ים עלמא דאתכסי', אבל אין יכולים לירד למטה בבחי' ארץ כלל. וזהו"ע הנפילים שהי' בארץ כי כשירדו מבחי' ים למטה לבחי' ארץ נפלו ממדרגתם לגמרי כי למטה בבחי' ארץ אינו יכול להיות בחי' ביטול כלל. אבל הנשמות לפי שנמשכו מזיוג גופות שמעצמות ח"ע ודרך הלבשה בהכלים ע"כ הם דוקא יכולים לירד למטה לבחי' ארץ ושיהי' גם למטה בבחי' ארץ בטל לאלקות בקבעומ"ש וזהו לקדושים אשר בארץ המה ואדירי כו', קדושים נק' הנשמות כידוע שבהם דוקא יש התוקף להיות גם למטה בבחי' ארץ בטל להש"י, וע"כ כל חפצי

בם בם דוקא. וכמ"ש כי תהי' אתם לי ארץ חפץ. וזהו אנוכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי, אדם קאי על נש"י (שנמשכים משם מ"ה כמראה אדם אבל המלאכים נק' בהמה לפי שנמשכים מש' ב"נ) שהנשמות שהם במל' דאצי' הרי בחי' מל' הי' מקיפין מכל צד והי' מוקפים מבחי' מל' הם דוקא יכולים להיות בארץ ולא המלאכים שנק' נוני ימא שאין יכולים להיות כ"א בים ולא בבחי' ארץ.

(ד) והנה גם הנשמות כשהי' תחלה בבחי' עיבור במל' דאצי' הי' בחי' נוני ימא ממש כמו המלאכים כי עובר ירך אמו הוא ומוקף ממנה ובטל אליה שהוא רק כבשר מבשרה שאין לו שום חיות כלל בפ"ע כמו"כ הנשמות כשהי' בבחי' עיבור בבחי' מל' דאצי' הרי בחי' מל' הי' מקיפ' מכל צד והי' מוקפי' מבחי' מל' דהיינו שהי' כלולים בתכלית הביטול לבחי' מל' עד שלא הי' שום מציאות יש בפ"ע כ"א שהי' בבחי' אין ממש, וע"ז אמר דע מאין באת, ואזי הי' נק' בנות ירושלים כמ"ש במ"א דהיינו שהי' בהם אז היראה בשלימות כמו שהי' למע' בבחי' מל' דאצי' כמו שהוא באצי', וגם ירושלים נק' ע"ש יראה שלם כמ"ש במד"ר, והיינו שבחי' מל' כמו שהיא באצי' מחוברת לבחי' שלם יסוד ז"א שבאצי' והנשמות כשהי' כלולים בבחי' עיבור בבחי' מל' דאצי' כמו שהוא באצי' שנק' ירושלים אזי הי' בהנשמות שלימות היראה כמו למע' בבחי' מל' כשמתחברת לבחי' שלם יסוד כו'. ועז"נ חי' ה' אשר עמדתי לפניו ואין עמידה אלא שתיקה וביטול מכל וכל והיינו כשהי' כלול בבחי' עיבור בפנימיות מל' דאצי', וא"כ גם הנשמות כשהי' בבחי' עיבור למע' במל' דאצי' הם בוודאי במדריגת נוני ימא כמו המלאכים ועוד גבוה יותר. ועיקר ההפרש שבין מלאכים לנשמות שמלאכים נק' נוני ימא והנשמות נק' ברואים שביבשה זהו דוקא מצד הלידה שבלידת הנשמות מבחי' מל' נעשים ונתהווים להיות נראה יש ודבר נפרד מאלקות וא"כ בלידה נהפך הנשמה מבחי' נוני ימא להיות ע"ד יבשה שאין העלול מוקף מעילתו רק יהי' היש דבר נפרד בפני עצמו, משא"כ לידת המלאכים מבחי' מל' הוא ע"ד עו"ע. דהנה גם למטה אנו רואים דענין הולד כשנולד לגבי היותו בבחי' עיבור הוא שני הפכים מן הקצה אל הקצה, שכשהוא בעיבור הוא ירך אמו ואין לו שום חיות בפ"ע ורק שהוא חי כאחד מאברי' ואם איהי מיייתי' הוא מייתי' ברישי', ומיד כשנולד נעשה יש ודבר בפ"ע שיש לו חיות בפ"ע בהיפך לגמרי ממה שהי' בעיבור וא"כ הלידה הוא בחי' להיות מבחי' מאין ליש כו', ואיך הוא זה, ואין לומר שזהו לפי שבעיבור אוכל ממה שאמו אוכלת ובלידה אוכל בפ"ע, שהרי אין התינוק אוכל וטועם כלום עד לאחר הלידה הרבה וא"כ באותה הרגע שנולד עדיין לא אכל וטעם למה מיד בהולדו הוא יש ודבר בפ"ע היפך לגמרי ממהות הראשון אלא הענין שבשעת לידה ממש נמשך כח עליון רוחני הפועל שינוי זה בהעובר ממהות למהות, ועד"ז יובן גם בנמשל למע' שלידת הנשמות מבחי' מל' דאצי' הוא בחי' יש מאין ממש שבלידה דוקא מתהווים הנשמות להיות יש ודבר נפרד דהיינו בחי' יבשה היפך ממש ממה שהי' תחלה בעיבור בבחי' אין וביטול לגמרי ע"ד בחי' נוני ימא כנ"ל, משא"כ לידת המלאכים מבחי' מל' בבי"ע הוא רק להיות ע"ד עו"ע ונוני ימא כנ"ל, וא"כ כדי להיות לידת הנשמות מבחי' מל' בבחי' יש מאין להיות נהפך מבחי' ים ליבשה ממש הוא ע"י הכח מבחי' עתי"ק דוקא כקיי"ס שאותו הכח השופע בהנשמות הנולדים מבחי' מל' להיות

נראים יש ודבר נפרד בפ"ע הוא נמשך מהארת עתי"ק שהוא יש האמיתי דוקא. משא"כ בלידת המלאכים מהמל' אין בהם מהארת עתי"ק כמו בהנשמות. ולכן קי"ס הוא לידת הנשמות כידוע שהזיווג בשמע"צ והלידה בשש"פ כי הלידה הוא ממה שנהפך מבחי' נוני ימא להיות ע"ד יבשה ממש וכנ"ל (ולכן לידה וקי"ס שניהם בעתיק' תלי') ורק שיש הפרש בין סתם לידת הנשמות לקי"ס כי סתם לידה הוא ממה שנהפך מבחי' ים להיות בבחי' יבשה משא"כ קי"ס הוא החיבור דים ויבשה. אך באמת ענין לידת הנשמות בשביעי של פסח הוא כמו קי"ס ממש וגבוה יותר מסתם לידת הנשמות וזה ית' לקמן אי"ה. ונמצא שמצד שרש הנשמות שמזיווג גופני שמעצמות ח"ע יכולים להיות לאחר ירידתם למטה בבחי' ארץ ועלמא דאתגליא ג"כ בבחי' ביטול לאלקות, אך כדי להיות הלידה היינו שיתהפך מבחי' ים לבחי' יבשה, שמבחי' היותם בעיבור בבחי' אין לגמרי יתהוו אח"כ בלידה בבחי' יש וזה צ"ל מעתיק דוקא שלמע' מע' מהחכ', ומה שנמשכים מזיווג גופני שמעצמות ח"ע זהו מועיל שלאחר ירידתם בבחי' יבשה כו' יהי' יכול להיות ביטול בהיש (ובד"ה והי' לכם לציצית ית' בענין תכלת עמרא הוא שזה נמשך מבחי' אבא יונק ממזל יעו"ש) וכן נת' בד"ה שובה בפ' כי עמך הסליחה למען תוורא וצ"ל שזהו דוקא בעצמות ח"ע ששם נמשך ממזלו' כו' כמש"נ בביאור והניף שזהו הגדלה וריבוי במוחי' דגדלות בחכ' ומה שנת' בסידור שקי"ס הוא דבעי לאיקר לדיקנא זהו הארת ח"ע דזווג נשיקין אין יכול להיות ביטול בהיש בבחי' ארץ אבל כדי שיתהווה היש זה צ"ל ע"י הכח דבחי' עתיק דוקא.

ה) אמנם באמת גם בהיותם בבחי' עיבור יש הפרש בין נשמות למלאכים והוא שיש דבר נוסף בנשמות מה שאינו במלאכים והו"ע לבושי הנשמות שהוא בחי' צלם כמ"ש אך בצלם יתהלך איש שהנשמות נמשך ממוחין דו"א שמעצמות נה"י דאו"א אבל הלבוש נמשך מתפארת דבינה לבושי הנשמות זהו הארביץ שכ' בזהר דהיינו ספינות, וענין הספינות היינו שע"י יכולים הברואים שביבשה לילך בים ולא יטבעו במי הים. והנה הנשמות כמו שהם למטה הם בריות שביבשה ע"כ צריכין לבחי' הארביץ שע"י הארביץ הנה גם בהיותם למטה בחי' ברואים שביבשה יכולים לשוט בים ולא יטבעו. והענין דהנה עבודת הנשמות למטה בתפילה זהו מדריגת בחי' ים עלמא דאתכסי' ממש ועסק הת' בלימוד כל ההלכות שנתלבש בגשמי' וקיום מצות מעשיות זהו בחי' ארץ עלמא דאתגלי'. דהנה התפילה עיקר' מח' והתבוננות באו"ס ב"ה דהיינו שיתבונן בעומק מח' ברוממות או"ס שאין ערוך אליו שכל סדר ההשתל' מרכ"ד עסק"ד נתהווה רק מהארה והארה דהארה וכולי קמי' כל"ח יותר מביטול טיפה א' בים אוקיינוס, וגם כל העליות דלעתיד הוא הכל רק בבתי' ש' והארה, א"ת שמות אלא שמות ולכן אני הוי' לא שנית. והרי התבוננות והשגה בביטול זה ודאי בחי' ים וגם שמוזה נמשך בחי' כלות הנפש וביטול באו"ס ב"ה כמו שאנו רואים שיש נשמה גבוה מאוד שבאו בתפילה לבחי' כלות הנפש ממש ומס"נ ליכלל ולבטל באו"ס ב"ה והוא בחי' אהבה דכל מאדך בלי"ג והוא ע"י התבוננות אתה עשית את הים והיבשה כללות עלמין סתימין וכללות עלמין דאתגלי' של כללות ס' ההשתל', ופי' אתה עשית שכעשי' גשמי' נחשבים ממש ששניהם כל"ח קמי' ונתהווה רק מהארה בעלמא, וא"כ היתה צריכה הנשמה להפרד מהתפילה שהוא הגוף ונה"ב וליכלל וליבטל לגמרי

באוא"ס ב"ה בבחי' ביטול ואין לגמרי ע"ד בחי' נוני ימא ממש והרי כמשל ברואים שביבשה נטבעים בים כו', ומ"מ אין הנשמה נפרדת ומסתלקת מהגוף כלל, כ"א שאחר הכלות הנפש בבחי' מס"נ ממש דבחי' ים היא חוזרת להשאר בגוף והפיצה דוקא בעסק התורה וקיום המצות מעשי' בגשמי' שהוא בחי' יבשה ארץ כנ"ל כי יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז כו' וע"כ היא הפיצה בזה לקיים בשמחה ובטוב לבב ואיך הוא זה הלא צריכין ליטבע בבחי' ימא עילאה בתפילה אלא הענין לפי שכל נשמה יש לה לבוש שנק' ארביץ ספינה שזהו כמשל בגשמי' הספינה חוצץ ומפסיק בין האדם והמים שלא יטבע, כמו"כ הלבוש הוא המעכב את הנשמה שלא תטבע בבחי' ים העליון דהיינו שלא תסתלק מהגוף כ"א שתשאר אח"כ למטה בבחי' יבשה וארץ לקיום תומ"צ בגשמי' דוקא, ולפי ששורש הלבוש הוא למע' מהנשמה ע"כ יוכל לעכב על הנשמה ולקיימה בגוף כו' ולכן הלבושים זהו דבר נוסף בנשמות על המלאכים לפי שהנשמות הם ברואים שביבשה ע"כ צריכים ללבושים שהם ארביץ כדי לילך ולשוט ע"י בים כו', משא"כ המלאכים שהם נוני ימא א"צ לארביץ.

(ו) והנה ע"י הארביץ יש לנשמות יתרון רב על המלאכים גם בבחי' ים ועלמא דאתכסי'. ויובן זה עפ"י מאמר הזהר בשלח כד סליק ימא גלגלוהי כולהו ארביץ סלקין ונחתין ונוני ימא מתבדרין לכל סטר. דהנה כאשר הים נח ושקט אזי הוא מכסה על הדגים וכל הנבראים שיש בו, זהו משל להשפלת מדת מל' דאצי' בבריאה להיות מקור לבי"ע, וז"ש שנים עשר בקר והים עומד עליהם מלמע' להיות מקור להם, דהיינו עתיק לבריאה, ולכן כתי' כל הנחלים הולכים כו' נחלים המה המשכה מהמדות וחוב"ב דאצי' בבחי' מל' שנק' ים והים אינו מלא מפני שמשפיע בבריאה שהמל' הוא ממוצע שיומשך השפע מאצי' לבי"ע. אמנם כאשר יגבה הגלים בים זהו"ע סילוק המים מהדגים שעולים למע' ע"י הרוח סערה המגבי' הים כו'. וכמו"כ למע' גלי הים הו"ע הגבהת ועליות המל' בבחי' רצוא ותשוקה להסתלק מבריאה וליכלל באצי', וע"ז כתי' צהלי קולך בת גלים. וזהו נעשה ע"י רוח סערה כו', שהוא מה שז"א משפיע הגבו' שבו במל' לעורר את העלאת מ"נ דמל' בתגבורת הרצוא ורשפי אש לעלות לאצי' ואזי נוני ימא מתבדרין לכל סטר, כי מה שכלולים ומתאחדין עם החיות אלקות דמידת מל' דאצי' זהו כשנק' המל' בשם ים מקור לבריאה דהיינו כשהים נח כו' (והיינו שמתאחדים בהביטול ובחי' אין ממש כמו שהוא מצד החיות אלקית עצמו המהווה כו' וכנ"ל) אבל כד סליק ימא גלגלוהי, היינו כשמשלק מדת מל' מבריאה ומתעלים ליכלל באצי' אזי א"א להם לקבל אז מבחי' מל' כלל שאזי בחי' מל' למעל' מעל' מבחי' מקור להם (והיינו שבהביטול אמיתי דיחוד עליון דאצי' שלמע' מהחיות אלקות המהווה כו' בבחי' זו א"י להתאחד כלל) אבל הארביץ סלקין ונחתין עם הגלים שאין בטלים בפני הרוח סערה. והטעם לפי שהלבושים הם גבוהים בשרשם מהרוח סערה, כי הרוח סערה זהו מגבורות דז"א דאצי' שמעוררים תגבורת רצוא ליכלל ביהו"ע דז"א דאצי' דהיינו בבחי' (חסר).

לח

ועמ"ש בענין קי"ס ע"פ הים ראה וינוס ההרים רקדו כו' הרים וגבעות חג"ת נה"י רקדו והיינו עלי' באור הסוכ"ע שנתגלה בקי"ס משא"כ הים שהוא סודכ"ד מקור התהוות היש ודבר נפרד כו' לא יוכל להתעלות באור וגילוי הסוכ"ע ע"ד עלי' הו"ק, וכענין ההפרש בין המדות לדיבור שבגילוי רב מאור השכל עד"מ אי המדות עולין ונכללין באור השכל ומזדככין אבל הדיבור נפסק או לגמרי שמחמת שטרוד או בעומק שכלו לא יוכל לדבר כו', וזהו"ע שנא' במשרע"ה כבד פה כו', וכענין צלותא בחשאי כו' וזהו"ע וינס כו' וכמ"ש במ"א שענין נצבו כמו נד נוזלי' הוא ע"ד חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו' וזהו כענין המבואר בעלי' דשם מ"ב שהוא רק ששה בחי' בכל מדה שהוא כענין ההרי' וגבעות רקדו כו'.

אוה"ת במדבר ד' ע' אישנד

לט

ועיין מ"ש במ"א ע"פ הים ראה וינוס ההרים רקדו כו' הרים וגבעות הן ו"ק רקדו שנכללו ונתעלו באור הסוכ"ע שנתגלה משא"כ הים סופא דכל דרגין שהוא המעלים להיות בחי' יש בחינה זו לא יוכל להתכלל ולהתעלות באור הסובב ע"ד עליית הו"ק שהם ההרים והגבעות שהרי הוא המעלים וכענין החילוק בין מידות לדיבור שהמדות שייך לומר שמתעלין ונכללין באור השכל שכשנופל לאדם שכל רב במוחו גם מדותיו עולין ומזדככין אבל הדיבור נפסק לגמרי שמחמת שטרוד בשכלו ועומק השגתו לא יוכל לדבר וכענין מ"ש במרבע"ה כבד פה וכעד"ז הוא ענין צלותא בחשאי כו' ועד"ז בקי"ס קמו המים כמו נד ע"ד חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כו' כמ"ש במ"א, וה"ז ממש כענין הנדרש כאן שבבחי' ש' מ"ב שהוא עליות למעלה מעלה הנה הששה מדות העצמיים שבכל מדה הם מתעלים למעלה ג"כ כמשל עליי' המדות בהגלות נגלות רבוי אור החכמה ההרים רקדו כו' אבל בחי' הגלוי שבכל מדה הוא כמשל הדבור שלא שייך בו לומר כן כ"א וינוס כבד פה חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו כנ"ל.

אוה"ת במדבר ו' ע' איתתקסח

מ

ועד"ז יובן שענין יצ"מ זהו כמו בחי' ונתתי לך מהלכים כו', ועכ"ז התחברות זו והילוך זה זהו רק ע"ד ברוך ה' מן העולם ועד העולם, המשכה והארה מעלמא דאתכסיא בעלמא דאתגליא, אבל קי"ס הפך ים ליבשה שבחי' עצמיות עלמא דאתכסיא בא בגילוי כמו עלמא דאתגליא, והיינו ע"י גילוי ש' הוי' דלעילא וכנ"ל שהוא שרש ומקור עלמא דאתכסיא וכמ"ש במ"א בענין ההרים רקדו שהריקוד זהו למעלה מבחי' ההילוך ועד"ז ה"ע קי"ס במ"ש הים ראה וינוס ההרים רקדו כו'.

אוה"ת דברים ב' ע' תשלז

מא

ויש לפרש כי ים זהו ההעלם וההסתר המקור להתהוות היש כמ"ש בד"ה הים ראה וינוס, וע"כ בגילוי אור א"ס הוכרח לברוח שזהו וינוס כי לא יוכל לקבל הגילוי, וכן ההרים הרי בתר טורי דפרודא כדמשמע בגמ' בפ' בתרא דפסחים דקיי"ח ע"ב שהן הרים גבנונים והוא ע"ד שפי" בוח"א ויצא דקס"ב ב' בענין והיו העטופים בשעתא דיהורא דנורא בנהירו דשכינת' אתגלייא כל אינון דרגין אחרנין אתכספן ומתעטפי מההוא זהרא ולא יכלי לקרבא לגבי', ועיי' בתו"א ס"פ יתרו סד"ה וכל העם רואים בפ' וינועו ויעמדו מרחוק, אבל המדבר שנק' עיר חרבה ע"ד וחד חרוב, דר"ל שאינו בבחי' יש ודבר נפרד כ"א בבחי' ביטול לאלקות יכול לקבל הגילוי, וכענין מש"ש בשעתא דאתגלייא ההוא זהרא מיד חדאן וסלקן לאתקרבא בהדי' ולאתקשרא לגביה כו'. ועל דרך זה י"ל המדרש ויסתר משה דאיכא למ"ד שלא עשה כהוגן ומ"ד שעשה כהוגן משום דל"ד לברת. במ"א נת' מדבר אין בו ישוב מפני דרום ימין המקבל קרוב אל המשפיע, ועמ"ש בד"ה הצאן ובקר ישחט להם שהדור המדבר למעלה גם מנוני ימא כו' ועמ"ש בענין דור המדבר אין להם חלק לעוה"ב שהם למעלה מבחי' תענוג כו', מדבר לשון שממה משתאה לה מחריש בד"ה ויסב אלקים כו' דרך המדבר ומדברך נאוה דור המדבר בע"ח שער ל"ו דור דיעה ע"ד אחות לנו קטנה בעליי' בכתר שחורה אני כו'. רבות שמות דק"כ ע"א קיז"ב מי זאת עולה מן המדבר.

אוה"ת נ"ך ע' רלט ואילך

מב

וזהו נגלה עליהם ממ"ה מלכותך בבחי' מל' כ"ע, וההרים רקדו היינו מדות דכנס"י נתעלו להיות בבחי' אה"ר ומורא גדול, או מורא גדול י"ל היינו הים ראה וינוס כו'.

אוה"ת על סידור (תפילה) ע' רסא

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

מג

ועיקר קרי"ס הי' ע"י בחי' קו האמצעי, ולכן אמרו"ל בוכות יעקב נקרע הים מן התורה מן הנביאי' ומן הכתובי' כו'. וגם אמרו"ל ע"פ הים ראה וינוס ארונו של יוסף ראה, שזהו הכל מקו האמצעי משה מלגאו ויעקב מלבר, ויוסף הוא בחי' אלה ותולדות יעקב יוסף, וא"ו עם המילוי וא"ו.

תורת שמואל תר"ל ע' קכ

מד

בס"ד פ' שמיני.

אמנם עדיין צ"ל בשרש ענין קרי"ס והוא ע"פ מ"ש הים ראה ויננס וארו"ל ארונו של יוסף ראה ויננס הים מפניו, ולכאוי צ"ל הלא אנו אומרים בוקע ים לפני משה ונמצא כי לפני משה נתבקע הים ואיך יתווך זה עם מה שאמרו ארונו של יוסף ראה ועי"ז ויננס, וגם צ"ל דאיתא במד"ר שטען הים עם משה שאני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בששי, ואם מפני ארונו של יוסף ברח אינו שייך טענות כלל, וגם משמע מלשון הים ראה ויננס שלא הי' טענות כלל, וגם לכאוי יפלא ממ"ש ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו למה הי' צריך להטות ידו על הים כמ"ש ויט משה את ידו על הים וגו', וגם בזה גופא צ"ל מ"ש ויט משה וגו' ויולך ה' ברות קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה, וגם מהו אומרו אח"כ ויבקעו המים הלא בקיעת המים הי' צ"ל קודם שנעשה הים לחרבה, והת"י מפרש ויבקעו המים ואתבויעו מיא לתריסר בויען כל קביל תריסר שבטיא דישראל, ולהבין כ"ו, צ"ל מ"ש אחור וקדם צרתני שקאי על בריאת האדם שנברא אחור לכל מע"ב ועכ"ז הוא קדם והיינו שכל העולם לא נברא אלא לצוות לזה, והיינו כי ע"פ פשוט הנה בריאת הדומם הוא בשביל הצומח שהרי צמיחת הצומח א"א כ"א ע"י הדומם והוא הארץ אשר תוציא צמחה ע"י הזריעה שזורעין בה וגם בלתי זריעה מצמחת דשאים ועשבים כמ"ש תוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי שנראה לעין כל שימוש בחי' הדומם לצומח כו', וכן אנו רואים שהצומח הוא בשביל החי שהרי כל הצמחים הוא בכדי שיאכלו בע"ח הדשאים והעשבים המצמיחים וכן התבואות הם אכילה לבע"ח והחי הוא בשביל המדבר שהרי אנו רואים שבהמות טהורות הותרו לאכילה כמ"ש כירק עשב נתתי לכם את כל וכתתי' וזבחת מבקרך ומצאנך, בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר, וגם במדבר נא' בתת ה' לכם בערב בשר לאכול ולחם בבוקר לשבוע (בשלח י"ו), ובבריאת בהמות טמאות הם למרכב שהם שימוש המדבר, ונמצא כי ע"פ פשוט כל הדברים שנבראו בשימ"ב בחי' דצ"ח הם בשביל האדם, וזהו שמצינו בדרו"ל במד"ר שנברא האדם אחרון לכולם בכדי שימצא הכל במוכן שאם הי' נברא ביום ב' עד"מ לא הי' מוצא מה לאכול ועל מה לרכוב, ונמצא מה שנברא אחרון הי' יתרון המעלה, ולפ"ז פי' הפסוק אחור וקדם עם שהוא אחור למע"ב מ"מ הי' קדם לשון קדימות ושבח כו', וא"כ צ"ל מה שאמר הים למשה ולא עוד אלא אני גדול ממך שאתה נבראת בששי ואני בשלישי נמצא שמה שנברא בשלישי הי' יתרון כו', אך הענין הוא דהן אמת שמה שמצא אדם הכל במוכן הי' יתרון המעלה, אמנם כ"ז הוא כשמקיים רצון בוראו בקיום דרכי ה' אשר ציונו בקיום התומ"צ, אך אם אינו נזהר לקיים רצון בוראו בקיום המ"ע וכ"ש בעשותו אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה ואשם הי' גרוע הרבה מבהמה שהרי דצ"ח מקיימים את תפקידם והוא אינו מקיים, וכמו שמצינו שארו"ל נשאו דשאים ק"ו בעצמם ומה אילנות שאין דרכם לצאת בערבוביא אמר הכתוב למיניהם אנו שדרכינו לצאת בערבוביא עאכו"כ, הרי כי השר שלהם נשא ק"ו דאילו הם עצמם אינם מסוג המדבר ומאיין יוכל לאמר וללמוד ק"ו אלא שהשר שלהם

נשא ק"ו בעצמו, והיינו בחי' המלאכים שנק' בשם דשא ועשב שהם בחי' יוצר משרתים ואשר משרתיו כמ"ש בזהר, עכ"פ הרי נשאו ק"ו מאילנות בכדי לקיים רצון בוראם, והאדם שהוא בעל שכל העובר על רצונו ית' ה"ה גרוע מהם הרבה, ובוה יובן משארז"ל ע"פ והרגת את האשה ואת הבהמה, אם אדם חטא בהמה מה חטאה, אלא כדי שלא תהא בהמה עוברת בשוק ואומרים זהו שנסקל פלוני על ידה, ויובן זה גם בעבודה שכלב שהבהמה היא בחי' נה"ב וכשפוגם באיזהו דבר הרי מוריד גם נפשו הבהמי" ג"כ שהיא באה להתתקן ע"י הנה"א מבחי' התיקון וע"י הפגם הרי מורידה עוד, ונמצא כי ה"י מקח טעות לגמרי בענין ירידת נה"א בכדי לתקן נה"ב שמבחי' התהו ולא די שלא תיקנה אלא הורידה ממעלתה ודינו בסקילה הוא בחי' לב האבן וכמו במצות סקילה היו דוחפין אותו מאחוריו נהפך על לבו הופכו על מתניו אם מת בזה יצא וא"ל העד נוטל את האבן ומניחו על לבו, כן הוא ברוחניות שנעשה אצלו טמטום הלב וטמטום המוח עד שנעשה קשה כאבן לבל יוכל לבוא לבחי' איוה השגה בהתבוננו' אלקותו ית' וכ"ש להוליד אהוי"ר כו', וזהו משארז"ל אין חיה רעה שולטת באדם אא"כ נדמה לו כבהמה, פ"י שאם לא חטא הרי נא' ומוראכם וחתכם יהי' על כל חית השדה אבל כשהטא הרי מסתלק בחי' הצלם אלקי' שבאדם ההוא, ולכן נדמה לו כבהמה ובאמת לא כבהמה סתם אלא כבהמה שחטא אדם בה, והיינו שע"י כח המתאווה שבנה"ב בא והלבישה וציירה בציור רע עד שנתחייב סקילה ואין לו תקנה אלא לקיים בעצמו מצות סקילה, והיינו כמו שאומרים בק"ש שעהמ"ט אם פגמתי באות יו"ד ונתחייבתי סקילה כו', הריני כאלו נסקלתי, והיינו שע"י שמקבל עליו דין שמים בחרטה גמורה ובעזיבת החטא מוחלין לו, ובכ"ז יובן מה שאמרו שאם חטא אדם אומרים לו אפי' יתוש קדמך, פ"י קדמך שמלבד מה שנברא תחלה ולבד מה שהיתוש לא חטא ומקיים רצון בוראו כנודע ממעשה דטיטוס, אלא שבאמת שרשו נעלה יותר הרבה שהרי שרשו הוא מבחי' התהו שקדם לתיקון, וענין קדימת התהו אין פירושו שקדם בזמן אלא שקדם במעלה ומדריגה והיינו כנודע שבתהו ה"י ריבוי האור ומיעוט הכלי ובתיקון הוא מיעוט האור וריבוי הכלים, והנה פ"י ריבוי האור ומיעוט האור אין פירושו שאור זה עצמו שהי' בבחי' התהו בריבוי נתמעט בבחי' התיקון, אלא שענין ריבוי האור ומיעוט האור הוא שמיעוט האור דתיקון אינו בערך כלל לבחי' ריבוי האור דתהו, ויובן ד"ז ממה שמצינו בדרז"ל אור שנברא ביום ראשון ה"י אדם מביט מסוף העולם ועד סופו, ודקדוק הלשון מסוף העולם ועד סופו ולא אמרו מתחלת העולם ועד סופו, והיינו שהכוונה היא מתחילת עלמא דאתכסי' מלמטלמ"ע עד סוף עלמא דאתגליא מלמעלמ"ט, ע' בד"ה אם בחוקתי תלכו (למ"ד), ונמצא כי ע"י האור שנברא ביום ראשון ה"י אדם יכול להביט בשני עולמות עלמא דאתכסי' ועדאת"ג, ואח"כ כשנתמעט האור הרי ע"י אור היום או השמש יכולים להביט רק כמו פרסא או חצי פרסא שאינו בערך כלל לקרותו בשם ריבוי ומיעוט, שנאמר שהאור שנתמעט הוא מאור זה עצמו שהי' בריבוי שהרי אינו בערך כלל וכלל והרי שניהם הם מבחי' התיקון כ"ש מיעוט האור דתיקון לגבי ריבוי האור דתהו אינו בערך כלל, ונמצא כי מעלת הנבראי' גדלה מאד על אדם החוטא שלבד מה שקדמו בזמן ההתהוות ולבד מה שמקיים רצון בוראו הנה שרשו נעלה הרבה יותר כו', ומ"מ אם האדם מקיים תומ"צ ושומר

פקודתו אשר פוקד ע"פ משה בכל פרטיהן ודקדוקיהן הרי אם כי גם אז התהו קדמה, מ"מ הרי באמת בנין התהו ושבה"כ דתהו ה"ז בונה וסותר ע"מ לבנות הוא, דהנה באדם יתכן בעת שעושה איזהו דבר מדמה בנפשו שיתקיים, אבל לא כן הוא למעלה שהי' בונה בתחלה ע"מ לסתור שהיתכן שיפלא מה' דבר אלא שבונה ע"מ לסתור, וכן בענין השבירה ג"כ כן הוא שבאדם יתכן בעת שהוא בונה ה"ה מדמה שיתקיים הגם שאח"כ אינו מתקיים ולא כן הוא למעלה שלא יתכן לומר כן והיפלא מה' דבר אלא שהי' סותר בכוונה ע"מ לבנות בחי' עולם התיקון, ונמצא הגם כי כל הנבראי שקדמו קודם בריאת האדם הם מבחי' התהו שקדם באמת לתיקון, אבל מאחר שהאדם מתקן חלקו שניתן לו לתקן בבחי' התיקון הרי כל קדימת התהו הי' בשביל זה ונמצא כי לבסוף העיקר הוא בחי' התיקון, ונמצא כי כל קדימת התהו הוא בשביל התיקון והאדם המתקן ה"ה משלים כל המכוון מבחי' התהו והתיקון, ונמצא כי כל מה שנברא הן מבחי' התיקון והן מקדימת התהו בבנין ושבירה לא נברא אלא לצוות לזה כו', וזהו בבטן עקב את אחיו שהוא מבחי' התהו להיות כי יעקב ע"י עבודתו יורש מקומו בבחי' התהו והיינו שירש בחי' אורות דתהו בכלים דתיקון כו', ולהבין ביאור הענין בעבודה שבלב זו תפלה, צ"ל תחלה שרש ענין הקרבנות, שלכאור' אם חטא אדם ומעל בקדה"ק, או בעשותו אחת ממצות ה' אשר לא תעשינה בשגגה או הי' צריך להביא קרבן על המזבח ולהתוודות עליו ולסמוך שתי ידיו עליו והכהן הי' מעלה אותו ע"ג המזבח, ולכאור' יפלא מהו ענין הקרבת הבהמה על המזבח ועי"ז יתכפר נפש החוטא, ומכ"ש שהחוטא הוא אדם מדבר ובעל שכל והנקרב הוא בע"ח שפחות מעלה מהמדבר והאיך יתכפר המדבר ע"י הקרבת הבע"ח, אך הענין הוא דהנה החוטא באדם הוא נפשו הבהמי' שהוא בחי' כח המתאווה שבנפשו הבהמי' שהלביש וצייר ציור רע בנה"ב היינו בבחי' כח המתאווה שבו עד שעבר על איזהו דבר כו', והנה נה"ב שבאדם שרשה ג"כ מבחי' פני שור אלא שהיא מבחי' פני אדם שבפני שור שהרי ד' פנים לארבעתן ולכן כשרוח שטות מכסה על השכל כמאמר אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות המכסה על האמת, ולכן גם בגשמיות עושה שטותי' גוראים עד שפועל הענין הרע והמר כו' ואז נדמה לו כבהמה להיות כי הכחות המעולים שבנפשו האלקי' מסתלקי' קודם החטא כמ"ש בכהאריז"ל ולא נשאר בו רק נה"ב אשר צייר בה ציור רע ולבש אותה בלבוש צואה כמשנת"ל, לכן התיקון שלו הוא אם זהו בשוגג להביא קרבן בהמה ע"ג המזבח והיינו שע"י הקרבת הבהמה גשמיות מתעלה גם נה"ב להיות כי דבר הרוחני א"א להיות מתעלה כ"א שהי' דבר גשם שיתאחו ע"י כי כשם שא"א להמשיך דבר הרוחני שיתפשט למטה כמשל האש או חיות הנפש בלתי הגוף, כן א"א להעלות דבר הרוחני כ"א ע"י אחיות איזה דבר גשמי שבה וע"י יתעלה הכח הרוחני, א"ל בהסתלקות איזה או מסתלק מדבר הגשמי, אבל אין זה עלי' כ"א הסתלקות מהעדר התפשטות כו', ואי לזאת בכדי שיתעלה נה"ב הי' צריך להביא קרבן בהמה ששורשה ג"כ מבחי' פני שור רק ששורשה הוא מבחי' פני שור שבפני שור והנה"ב ששורשה מפני אדם שבפני שור ולכן הרי הם קרובים לגבי הדדי ועי"ז מתעלית נפש החוטא ליכלל למעלה תחת אשר נפרדה מאלקי' חיים ע"י פעולתה שפעלה לעשות הרע בעיני ה' כו', וע"י הקרבת הבהמה מתעלית בבחי' פני שור ועי"ז החיות נושאות את הכסא עם

בחי' אדם שעה"כ לבחי' כי לא אדם הוא כו', וה"ז כדוגמת המאכל שאנו רואים שע"י המאכל יחי' האדם, כן הקרבנות נק' בשם לחם כמ"ש את קרבני לחמי לאשי הם השרפי' שנק' אשי ע"ש שכבר נשרפו בבחי' הביטול בבחי' אש שלמעלה כו', והקרבת הקרבן הוא לחם לבחי' האישים שכמו הלחם מחזק את האדם שיוכל ללמוד ולהתפלל כן לחם דקרבנות מחזק את חיות המרכבה שיוכלו להיות נושאות את הכסא והגם כי החיות נושאות ומנושאות שהכסא עצמה נותנת כח בחיות הנושאות אותה וכענין ארון נושאי נושא, מ"מ תחלה הם צריכים להעלות את הכסא ואז הכסא נושא את נושאי שבתחלה הם נושאות ואח"כ מנושאות, וכענין שארו"ל אע"פ שאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט שהוא בחי' הקרבת הכהן האש ע"ג המזבח ואח"כ אש שלמעלה יורד בחי' ארי' דאכיל קרבנין כו', וכמ"כ יובן בענין חיות הנושאות את הכסא שמתחלה הם נושאות כענין להביא מן ההדיוט ואח"כ הם נושאות* כענין אש שלמעלה ארי' דאכיל קרבנין ומעלה את הקרבן, כ"ה בענין חיות הנושאות את הכסא ובכדי שיוכלו להעלות את הכסא עם בחי' אדם שעה"כ לבחי' כי לא אדם הוא זהו ע"י הקרבנות שנק' לחמי לאשי שכמו הלחם מחזק את האדם שיוכל ללמוד ולהתפלל, כן הקרבנות הם לחם לחזק את החיות הנושאות את הכסא שיוכלו לשאת את הכסא כו', אמנם בהיות נודע כי הבהמה היא גשמיות ונפלה בשבה"כ למטה מטה מאד לכן צריך האדם להקדיש את הקרבן בפה וע"י קידוש בפה ממשיך עליו או"מ דקדושה שיוצא מהבל פה האדם, וגם ענין הסמיכה שהוא מה שסומך שתי ידיו עליו ז"ע שנותן לו כח מבחי' מ"ה, כי אדם בגימ' מ"ה ובהמה בגימ' ב"ן, ומ"ה נותן כח בבחי' ב"ן שתוכל להתעלות, ונת"ל שענין בחי' הרוחני' א"א להיות נמשך כ"א ע"י איזה דבר גשם דוקא זהו"ע הסמיכה שסומך שתי ידיו עליו כו', וכמו ביהושע נא' כי סמך משה את ידיו עליו כו' כמשנ"ת באורך בד"ה וסמך את ידו על ראש העולה כו', וע"פ הקדמה זו נבין ג"כ בתפלה שכנגד תמידין תקנו שנמצא שגם בעבודה שבלב זו תפלה יש ג"כ ענין ההקרבה והוא הקרבת הנה"ב שבאדם שעז"נ אדם כי יקריב מכם ולא נא' אדם מכם כי יקריב דאם הי' נא' אדם מכם כי יקריב הי' תיבת מכם מפריש את האדם המקריב הקרבן מכל האדם אשר איננו מקריב בעת זה קרבן, אבל כשנאמר אדם כי יקריב מכם הנה תיבת מכם מורה שההקרבה היא מכם, והו"ע בחי' הקרבת הנה"ב שבאדם ששרשה ג"כ מבחי' פני שור שבמרכבה רק הוא מבחי' פני אדם שבפני שור וכנ"ל, ולכן זאת היא עבודת האדם להקריב נפשו הבהמית הוא בחי' הכח המתאווה שבו, ויש בזה חילוקי מדריגות כמו בקרבנות נא' מן הבקר ומן הצאן, ואם עז קרבנו, כן יש חילוקי מדריגות אלו בהקרבת נפשו הבהמי' ג"כ שענין הבקר הוא כמ"ש כחמור לעול שאם מקבל עליו עומ"ש הי"ז טוב ואם לא קיבל עליו עומ"ש צריך להקריב קרבן מן הבקר היינו בחי' העול והוא לקבל עליו עומ"ש ועול תורה ואם יקבל עליו עומ"ש אזי יפרוק מעליו עול ד"א כמארו"ל כל המקבל עליו עול תורה פורקין מעליו עול ד"א, וצאן הוא קול רחמים והיינו אם פגם בהעדר הרחמנות על מי שהי' צריך לרחם עליו צריך להקריב קרבן צאן הוא בחי' התעוררות ר"ר כו', ואם עז קרבנו היינו אם

פגם בזה שארו"ל הוי עז כנמר וקל כנשר ורץ כצבי וגבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים, ואם לא קיים צריך לעורר בנפשו בחי' העזות לעמוד נגד מונע מבית ומבתוך בכדי לקיים כמארו"ל הנ"ל הוי עז (אבל עזות פנים זה א"א להעלות כלל וצריך לדחותו לגמרי שזהו מקליפת עמלק וכמו כלי חרס ששבירתן זהו תקנתן כמ"ש במ"א) וענין הקרבת חלב ודם הוא בחי' התענוג כמו החלב שמתרבה מתענוגים צריך להיות כל חלב לה' היינו להיות כל תענוגו מהתבוננו' אלקי' חיים ומלך עולם ומה יקבל תענוג מהשגת אלקותו ית', ודם הוא בחי' גבורות וחיות קיום הנפש בגוף ישים תפצו ולבו תמיד כל היום וכל הלילה לא יחשה מקיום רצונו ית', ויעורר א"ע באהבה ברשפי אש התשוקה לאהבתו ית' ה"ז בחי' הקרבת הדם, וענין הסמיכה בנפש האדם זהו ענין לימוד התורה שקודם התפלה שהתורה היא בחי' עוז ותושי' שנותנת כח בנה"א ומתשת כח הנה"ב כמ"ש בת"א בד"ה בחדש השלישי, וענין מה שמתשת כח הנה"ב היינו בכדי שיוכל להתברר וכענין משנת"ב כמ"א בענין ויברך יעקב את פרעה שברכו שיוכל להתברר, כ"ה ענין מה שתורה מתשת כח הנה"ב היינו שיוכל להתברר ולהתעלות מגשמיות ליכלל וליבטל באוא"ס ב"ה, ועוי"ל שז"ע סידור שבחו ש"מ שקודם התפלה שזהו ג"כ ע"י כח הנה"ב ג"כ שהרי בכח נפשו הניזנת מאו"ש גשמי' הוא יכול לספר בשבחו ש"מ והשראת נה"ב הוא בחלל השמאלי שבלב שמלא דם כו', וגם י"ל שז"ע קבלת מצות ואהבת לרעך כמוך קודם התפלה כמ"ש בסדור שנכון לקבל קודם התפלה מצות ואהבת לרעך כמוך, שלכאו' מה"ע ושייכות מצוה זו לתפלה, אלא שתהו ותיקון נק' ריעים זל"ז, וענין ואהבת לרעך כמוך היינו לברר בחי' התהו שיהי' כמו בחי' התיקון כו', ובכלליות השנה זהו"ע בחי' ספה"ע, ובד"פ בכ"י זהו ברכת ק"ש כמשנת"ל, ובכלל כמו סולם מוצב ארצה הנה אמרו סולם דא כבש המזבח, מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה שריחם עולה לשמים, כ"ה בענין התפלה שאמרו סולם דא צלותא מוצב ארצה שמתחילין התפלה מדברים קטנים שלא עשני עבד ואח"כ עולים בסולם היינו שכמו בסולם יש ד' שליבות, כן בתפלה ג"כ חלקיה נגד ד' שליבות עד שעולה בבחי' וראשו מגיע השמימה הוא בחי' שמע ישראל, ישראל לי ראש כו', עד שבשמו"ע אומרים ברוך אתה ה' הוא בחי' ברכה והמשכה בשם הוי' ע"ד כמו בקרבנות שע"י העלאת הקרבנות נעשה ריח ניחוח להוי' היינו ריח העלאה עד שנעשה ניחוח הוא בחי' המשכה בשם הוי', וכ"ה בתפלה שכנגד קרבנות ע"י ההעלאה בסולם ע"ז נמשך בש"ע המשכה בשם הוי' כמו ע"י קרבנות, והנה כמו המקריב קרבן הרי עבודתו בהעלאת והקרבת הקרבן הי' רק בעת הביאו את הקרבן להקריב, אבל אחרי אשר הקריב את קרבנו שוב הי' עבודתו לקיים כמו שקיבל עליו בעת הקרבת הקרבן בבחי' הסכם חזק, כ"ה בעבודה שבלב זו תפלה אחרי ההתבוננות בתפלה והקרבת חלב ודם מנפשו הבהמי' צ"ל נשאר בבחי' הסכם על כל היום שהרי א"א להיות בהתבוננו' כל היום כולו ובפרט בעלי עסקים שאחרי התפלה ה"ה עוסק בצרכי פרנסתו לפרנס בניו וב"ב ורבות מח' טורדות מעבודה שא"א לו להתבונן אז באריכות ההתבוננו' כ"א בדרך קצרה, וגם זה לא כל אדם ולא בכל עת וגם העוסקי' בתורה א"א להם להיות בבחי' התבוננות בעת עסקם בתורה, לזאת צריך כל אדם אחר ההתבוננות בתפלה לעשות הסכם חזק להיות בבחי' סומ"ר ועש"ט בניצוח והסכם חזק

בל תמוט כלל וכלל ועיי"ז נחשב לו ג"כ לצדקה כי מה לי בעת התפלה או כל זמן שנמשך אח"כ פעולת התפלה עד תפלה השני' שמתבונן שנית וכ"ש להיות בבחי' אתכפי' להזהר מרצונות זרות המבלבלים ועיי' שכובש את יצרו בלי לחשוב ולהיות סומ"ר וע"ט הרי ג"ז כקרבן יחשב כי מה לי קטלא כולא או קטלא פלגא כו', ובכ"ז יובן שרש ענין קרי"ס בענין הים ראה וינוס מה ראה ארונו של יוסף ראה, והיינו כי יוסף שליט ביצרו וכבשו במעשה דפוטיפרע ועמד בנסיון וסבל יסורים קשים ומרים ושמר אותו בסוהר, ונמצא כי בירר חלקו בתהו והרי לחלקו בירר כל בחי' התהו ונמצא כי הקדמת התהו נגד חלקו אינו קדימה בעצם כ"א כמו הקדימה לעצם הדבר, ולכן כשראה הים את ארונו נס מפניו, שהרי בירר כל חלקו בבחי' התהו ולכן לגבי יוסף אינה טענה כלל מה שקדם ונברא בשלישי הלא כ"ז הוא בבחי' התיקון ויוסף בירר חלקו בתהו שקדם לתיקון ונעשה לו הקדמה לבד לבחי' התיקון והעיקר הוא התיקון שאחר התהו כו', ובאמת גם לפני משה אין זה טענה נכונה כלל שהרי משה הי' משמיטה ראשונה, אמנם מה שנס הים לפני ארונו של יוסף אין זה ענין קרי"ס כלל שמשמע מלשון נס שריחק א"ע מן שפת הים ולא נבקע כלל שאין לשון בקיעה בכלל ניסה ולא זה הי' המכוון כי אם הי' המכוון שיוכלו ישראל לעבור ביבשה במקום אשר הי' ים תחלה וכאשר הם לא עברו את הים לרחבו כ"א באותו צד שירדו בו עלו הי' די גם במה שנס הים מפני ארונו של יוסף, אבל באמת עיקר המכוון הי' בשביל שילכו ישראל תוך הים דוקא ביבשה שזה לא די בניסה כ"א בבקיעה דוקא, וזהו ענין בוקע ים לפני משה דוקא, כי הנה כתי' אלה תולדות יעקב יוסף, ונת' בכ"ד שתולדות יעקב היינו הגילוי מבחי' יעקב כי הולדה הוא ענין גילוי מהמוליד, והיינו כי יעקב הי' בחי' ברית התיכון המברית מן הקצה אל הקצה, פי' מקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא, ובכדי להיות גילוי ממנו לארץ זהו עיי' יוסף בחי' יסוד ז"א כי יעקב ויוסף הם עץ ארז ואזוב ו"ו והמילוי הוא ג"כ וא"ו, אבל משה ויעקב הנה אמרו שמשא מלגאו ויעקב מלבר, וא"כ בכ"מ שנאמר שיעקב הוא שם הנה שם עצמו משה מלגאו וקרי"ס הי' עוד לפני משה היינו למעלה מבחי' משה כו', והענין הוא דהנה ים הוא בחי' מל' י"ס סודכ"ד, ולכן כשראה הים ארון יוסף הוא בחי' יסוד ע"ד הנה ארון הברית אדון כל הארץ, נס מפניו ע"ד שארז"ל הכלה הופכת פני' ואוכלת, אבל מ"מ אין זה בקיעה שזה רומז על בחי' הביטול לגמרי כ"א רק ע"ד הכלה הופכת פניה, אבל מ"מ היא אוכלת שלא נתבטלה לגמרי, אבל ענין בוקע ים לפני משה שנתבטל הים לגמרי ונקרע לקרעים זה הי' מלפני משה היינו מבחי' גבוה אפי' ממדרגת משה שמשא מלגאו, וזהו ויולך ה' ברוח קדים הוא בחי' המשכה מאו"ס קדמונו של עולם בחי' קדמון לכל הקדומים ומשם יכול להפך סדרי השתלשלו' שמים יעשה יבשה כו', אך כדי שיומשך מבחי' רוח קדים לזה א"ל ואתה הרם את מטך ונדוע כי א"א להגביה את המטה אם לא עיי' הרמת היד, ושרש ענין הרמת היד, הנה הידים הם בחי' מדות עליונות ואם כי לידת המדות הוא מהבינה, אמנם שרש שרשם הוא מבחי' גבוה יותר שזהו שאמרו ז"א בעתיקא אחיד ותליא וכענין שנת' במ"א בענין ההפרש בין כבש לכשב שכבש הוא כמו שהוא בסדרי השתלשלו' כ"ף רומז לבחי' כתר ב' חכ' או חוב"ב, שיין חג"ת, אבל כשב השיין קודם לבי"ת היינו כמו שרש המדות שקודמים לחוב"ב,

ועד"ז ציוה לו בכאן הרם את מטך, פי' מטך הוא ל' ממשלה וציוה שיגביה בחי' הממשלה לשלוט עליהם, ונטה את ידך הוא ג"כ כענין גודל מלשון יד ושם, על היס ובקעהו, ועי"ז ויולך ה' ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את היס להרבה ויבקעו המים, פי' הת"י ליי"ב גזרים, והיינו בכדי שכל שבט יעלה במסילה בפ"ע והיינו בהיות נודע כי י"ב שבטים הם כנגד י"ב בקר דבריאה והים מכסה עליהם מלמעלה, אמנם שרש ענין קרי"ס שיבאו בני בתוך הים בחי' עלמא דאתכסיא ביבשה ויתגלה בחי' האצי' איך שיהי' אם כפי' הוזהר או כפי' האריז"ל יהי' איך שיהי' הרי נתחבר האצי' עם הבריאה, ולהיות נודע כי גם באצי' יש י"ב גבולי אלכסונין דו"א, וז"ע ששם עלו שבטים שבטי י"ה, שעלו מבחי' י"ב בקר דבריאה להיות בבחי' שבטי י"ה הוא בחי' י"ב גבולי אלכסונין דו"א דאצי', ובכדי שכל שבט יעלה במסילתו הראוי לו בפ"ע לזה נקרא הים ליי"ב קרעים, וזהו ויבקעו המים, ונמצא כי שניהם אמת שנקרא הים תחלה מחמת בחי' הרוח קדים מבחי' קדמונו של עולם ונעשה הים חרבה, ואח"כ אמר ויבקעו המים היינו שמספר לנו שנבקע הים ליי"ב גזרים בכדי שכל שבט יעלה במסילה בפ"ע כו'.

המשך והחריס תרל"א

מה

ולהבין בתוס' ביאור מה שע"י חטאי' הנ"ל דבקו שערי' יובן ממה שארוז"ל על יוסף הים ראה וינס מה ראה ארונו של יוסף דכתי' בי' וינס ויצא החוצה ששמר שמירת הברית, ולכן כל מם שנה שהיו ישראל במדבר היו הולכים ב' ארונות ארון הברית וארונו של יוסף זה אצל זה ואם ישאל אדם כו' התשובה קיים זה מ"ש בזה, כי יוסף במצרי' מסר נפשו על שמירת הברית שלא רצה לפגום בברית העליון כמ"ש ולא שמע אלי' לשכב אצלה להיות עמה וסבל יסורי' קשים ומרים שהי' בבית האסורי' י"ב שנה חנם על לא דבר, ועי"ז וכה להיות מרכבה לבחי' ברית העליון וזהו קיים זה מ"ש בזה עד שהי' בחי' צ"ע, ולכן הלכו בשוה ארונו עם ארון הברית כו' ולכן הים ראה ארונו של יוסף וינס דהנה נת' לעיל שהארון הברית נק' ארון כל הארץ פי' ארון ל' זכר, אדני' הוא לשון נקבה דכתי' והוי' בהיכל קדשו היכל בגימ' אד' והיינו מפני כי שם אד' מסתיר על ש' הוי' כמו ההיכל שמסתיר ומכסה על האדם היושב בו כו', ואמנם ארון ל' זכר הוא כאשר ש' אד' אינו מסתיר על ש' הוי' ועיקר הגילוי הוא מש' הוי' המשפיע ולכן הוא ל' זכר, גם ארון הוא ל' מושל ושוולט ועושה כל אשר חפץ, ועד"ד דכתי' כל אשר חפץ הוי' עשה בשו"ב כו' וכמארז"ל במד"ר ארון כל הארץ מה ארון עוקר דיורים ומושב דיורין כך עקר ל"א מלכי' בימי יהושע וישב בהן ישראל ולכן נק' ארון הברית ארון כל הארץ שע"י בחי' ברית העליון נעשה יחוד והמשכת ש' הוי' בש' אד' והו"ע יחוד תושב"כ עם הארון תושב"ע"פ עד שהארון נק' ארון ל' זכר, ויוסף שהו' מרכבה לבחי' זו לכן נקרא הים מפני ארונו וכמ"ש הים ראה וינס כו' מלפני ארון, היינו ארונו של יוסף שנק' ג"כ ארון ע"ש שקיים זה מ"ש בזה שהי' מרכבה לבחי' ברית העליון כו'.

תורת שמואל תרל"ה ב' ע' תסב

מו

בס"ד פ' נח

הים ראה וינס הירדן יסב לאחור, הנה איתא מה ראה ארונו של יוסף דאיתא במדרש ובילקוט שכל המ"ם שנה שהלכו ישראל במדבר הלכו לפנייהם ב' ארונות ארון הברית וארונו של יוסף, וצ"ל מה שייכי זה לזה. אך הענין הוא דהנה הארון נק' ארון הברית אדון כל הארץ ברית הם לחות הברית תושב"כ דכתי' כתובים באצבע אלקי' ומונחי' בארון שהוא תושבע"פ וזהו יחוד תושב"כ עם תושבע"פ בארון הוא אור נון שיתגלה נו"ן אורות והנה ברית הוא ענין התקשרות כמו ברית בין הבתרי' כדי שיוכל להיות התקשרות תושב"כ עם תושבע"פ הוא ע"י א"ס שהוא למעלה מסדר השתלשלות וזהו איתן כמשמעו קשה שיומשך מבחי' שהוא למעלה מחכ' וכמו בכריתת ברית שניהם עוברי' בברית כמו"כ התקשרות אלקו' עם נש"י כ"א שבחלקו אלקות מאיר בחי' שהוא למעלה מהחכ' כמו"כ יומשך ויתגלה בנפש האדם מלמעלה מטו"ד וזהו ע"י איתן כמשמעו קשה כי עם קשה ערף והוא תשובה ביוה"כ בכל מאדך דענין כריתת ברית הוא ע"י דבר שהוא למעלה מטו"ד שבדבר שהוא ע"פ טו"ד אינו שייך כריתות ברית. והנה המשכה והשפעה זו צ"ל ע"י ברית העליון שהגם שהוא למטה מן החכ' מ"מ הוא תמיד בדומה לו ביתר שאת דמצינו יפה כח הבן מכה האב והנה איתא תמן מל תמן נצח דהוא נצח דא"ק ושורש היחוד הוא מבחי' כתר נמצא כל השפעות והמשכות מעצמות בחכ' צ"ל ע"י ברית עליון, וזהו דבשעה שביקש שלמה להכניס את הארון לקדה"ק דבקו השערי' ובי"ז וצ"ל הלא כמה טרחא ויגיעה הי' לשלמה עד שבנה את המקדש ולבסוף דבקו השערים ומהו דוקא סיבת השערי' אך הענין הוא דהנה מקום היחוד הוא בקדה"ק הגם שגם בעת שעבר בירדן נק' ארון הברית דכתי' הנה ארון הברית אדון כל הארץ עובר לפנייהם בירדן זהו ע"ש מקום היחוד שהי' בקדה"ק וזהו כשרצה שלמה להמשיך יחוד תושב"כ עם תושבע"פ דבקו שערי' שערים דוקא דכתי' נודע בשערי' בעלה נודע הוא המשכת הדעת, ואדם ידע, צ"ל ע"י העברת השערי' וברית עליון, ובשערי' כתי' שאו שערי' ראשיכם שיש להם ראשי' ושלמה פגם בראש דעל שלמה כתי' ויחכם מכל אדם ובנה על חכמתו יותר מדאי דכתי' ולא ירבה לו נשים ולא יסור את לבבו והוא אמר אני ארבה ולא אסור וכתתי' נשיו הטו את לבבו וכן בשעה שנשא שלמה בת פרעה בא גבריאלי ונעץ קנה בים והעלה שרטון ונבנה עליו כרך גדול של רומי דכתי' ולאום מלאום יאמץ דכשנעשה גרעון בקדושה נמשך תוס' יניקה לחיצונים הגם דכתי' ויביאה אל עיר דוד שגייר אותה כדבעי מ"מ לגבי שלמה נק' חטא ועון וזה מפני שפגם בברית העליון לכן כשרצה להמשיך יחוד תושב"כ עם תושבע"פ דבקו שערי' מפני שפגם בברית העליון לכן דבקו שערי'.

וביאור הענין דהנה כתי' הים וינס מה ראה ארונו של יוסף דאיתא במדרשת דמ"ם שנה שהלכו ישראל במדבר הלך לפנייהם ב' ארונות ארון הברית וארונו של יוסף ואם ישאל מפני מה זה תשובה קיים זה מ"ש בזה, וצ"ל מה ערך ארונו של יוסף לארון הברית, אך הענין הוא דהנה יוסף מסר נפשו ע"ז שלא יפגם בפגם הברית כמ"ש ולא שמע אותה לשכב אצלה להיות עמה, וסבל ע"ז יסורים קשים ומרים וישב

י"ב שנה בבית האסורים חנם על לא דבר לכן זכה להיות מרכבה לבחי' זו דהנה הארון נק' ארון כל הארץ ארון הוא ל' דכר אדנ"י היא ל' נקבה וארון ל' דכר דכתי' וה' בהיכל קדשו היכל בגימ' אד' דש' אד' מסתיר על ש' הוי' עד שיוכל להיות עוה"ז להיות נראה ליש ודבר נפרד אבל ארון הוא ל' דכר הו"ע ש' אד' כשאינו מסתיר על ש' הוי' והוא מורה שכל השפעה הוא מש' הוי' ארון הוא ל' מושל ושולט שהוא עושה כל מה שהוא חפץ כמו"כ כתי' כל אשר חפץ ה' עשה בשוב"א וכדאיתא במדרש ע"פ ארון כל הארץ מה ארון עוקר דיורי' ומיישב דיורי' כך הארון עקר ל"א מלאכי' בימי יהושע ומיישב בהן את ישראל, ויוסף הי' מרכבה לבחי' זו ונק' צ"ע, וזהו היס ראה וינס ראה ארונו של יוסף דהנה ארונו של יוסף נק' ג"כ ארון דכתי' מלפני ארון כיון שראה שהגברת משפיע על המקבל מיד נקרע, ומוזה יובן בשלמה שפגם בברית העליון לכן דבקו שערים זה בזה מה עשה אמר ר"ד רננות ומהו מספר ר"ד דוקא דהנה מצינו דביום התענית הי' אומרי' ר"ד ברכות ח"י שבכ"י מוסף עליהם עוד שש, ח"י הוא יחיד חי עולמים מלך שיומשך מן חי עולמים למלך, דהנה נת' דתורה נק' בש' גשם כמ"ש מוריד הגשם, יערוף כמטר לקחי נק' תורה בש' מטר וכת"י הנה כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב והרוה את הארץ והולידה והצמיחה כן יהי' דברי היוצא מפי, דברי היוצא מפי הוא תורה כמ"ש ודברי אשר שמתי בפיו, נמשל לגשם ושלג, וכן מצינו גבי רשב"י כי הוה צריך עלמא למטרא אמר דרוש ע"פ מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד ואזיל מטרא, לכן בעת עצירת גשמי' אמרו ר"ד ברכות ח"י שבכ"י עד שבשים שלום נמשך גמר השפעת הטיפה וזהו"ע יחיד חי עולמי' מלך שיומשך מן חי עולמי' מלך אבל בעת עצירת גשמי' הוסיפו עוד שש שהוא וא"ו ראשית המשכת הקו שלפני אצי' דבאצי' יש ג' קוין וממילא יש ג' ואיין שהוא בגימ' ח"י אבל לפני אצי' שם לא יש רק וא"ו א' והוא מסתיים בעשי' וזה דרגלי א"ק מסתיים בעשי' זהו בתפלה וגבי רשב"י לא הי' כ"כ עצירת גשם רק איצטרך עלמא למטרא ועוד שמחמת שהי' תורתו אומנתו לכן ע"י לימוד התורה יכול להמשיך זה דיש בכלל מאתים מנה דתפלה הוא חיי שעה ותורה הוא חיי עולם ויש בזה ר"ד ברכות ולכן הלכו לרשב"י דוקא, וזה שאמר שלמה ר"ד רננות ועייל לכן אמר ר"ד רננות דר"ד הוא אותיות דך וכת"י אל ישוב דך נכלם שהוא תפלת תפלה לעני שהיא גבוה מתפלה למשה ועי"ז יומשך כ"ד ספרי דאורייתא. ולא נענה, כיון שאמר ה' אלקי' אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה דהנה דוד מסר נפשו על בנין המל' כמ"ש זכר ה' לדוד את כל ענותו אם אתן שנת לעני עד אמצא מקום לה', דאיתא בזהרר מל' פה תושבע"פ קרינן לה, לכן הי' מעדן כתולעת כשהי' לומד תורה הי' לו תענוג גדול מזה, וכת"י אבן מאסו הבונים אבן היא בחי' מל' מאסו הבונים דאברהם הי' מרכבה למדת החסד יצחק למדת הגבורה יעקב למדת הרחמי' ולא הי' א' מהם מרכבה למדת המל', לכן היתה לראש פינה דדוד הי' מרכבה למדת המל', וזהו כיון שאמר ה' אלקי' אל תשב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה פ"י חסדי איהו חסיד המתחסד עם קונו קן דיליה בחי' מל' תושבע"פ מיד נענה, וזהו על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו דכיון כשאמר זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נענה נהפכה פני שונאי דוד כשולי הקדרה דידיעי כולם שנמחל לו החטא דבת שבע שאם לא נמחל לו

החטא פגם הוא ג"כ בברית העליון כמו שלמה ולמה נפתחו ולשלמה דבקו אלא שנמחל לו החטא, וזהו ביום השמיני שלח את העם פי' להיו' לעם דכתי' אשרי העם שהיו' אלקיו פי' שיומשך מש' הוי' לש' אלקי' וכתי' ישראל עם נושע בה' וכתי' כי עם קדוש אתה להוי' אלקיך, ויברכו את המלך דבזמן שישראל עושי' רצוש"מ מוסיפי' כח בגבורה שלמעלה ומל' הו"ע גבורת, לכן שלמה שפגם בברית העליון כשרצה להמשיך יחוד תושב"כ עם תושבע"פ דבקו שערי' כיון [= כ"ה בגוכי"ק. ואוצ"ל: כיון שאמר] ה' אלקי' אל תשיב פני משיחך זכרה לחסדי דוד עבדך מיד נפתחו השערים.

תורת שמואל תרל"ה ב' ע' תצט

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

מז

שש"פ

הים ראה וינוס כו' מה לך הים כי תנוס כוב מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלקה יעקב ההופכי הצור אגם מים כו'. וצ"ל מה ראה הים שמפני זה נס. והטעם מפורש מלפני אדון חולי ארץ כו'. וצ"ל מהו ענין גילוי זה שגרם ניסה בהים, וגם מה שאמר בהשבחים ההופכי הצור כו' מהו ענין שבחים אלו דוקא. ובמדרש תלים איתא ארונו של יוסף ראה. וצ"ל מה שייך ארונו של יוסף לקרי"ס. ולהבין כ"ז צריך להקדים תחלה להבין מארז"ל יפה שעה א' בתשו' ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב. דלכאורה אינו מובן מאחר שעוה"ב הוא בחי' עצמות התענוג הפשוט שנק' עדן סתימאה שסתום מכללות סדר ההשתל' והוא בחי' מל' דא"ס כו' כנ"ל ואיך נאמר דתשו' ומעש"ט בעוה"ז יפה יותר. אך הענין הוא דהנה בעוה"ב יהי' ג"כ עליות אלא שיהי' בבחי' עליות עד אין קץ ובבחי' בל"ג ממש להיות שיהי' בבחי' עיגולים שזהו בחי' המאציל עליון בחי' אור א"ס שאין סוף להתפשטותו, וכל המדרגות שבו הכל הם בבחי' א"ס ממש כו' כנ"ל. אמנם מ"מ הוא בחי' אור וזיו לבד מן העצמות וכנ"ל דהעצמות אינו בבחי' אור כ"א מאור וגם אינו שייך לומר ע"ז א"ס ומה שנק' אוא"ס הוא בחי' האור והזיו, וגם בהאור עצמו הוא מה שיש לו איזה שייכות להעולמות. דהנה נת"ל מ"ש בע"ח דגם בעיגולים יש ע"ס זהו מפני שהעיגול הוא סובב ומקיף לע"ס וממילא ה"ה כלולים בו ג"כ. וכמו עד"מ באדם כשעולה במחשבתו ורצונו לבנות בית עד"מ הרי כלולים שם כל מה שבבית אבניו ועציו ואפרו וציורו כו' אלא שהם בלי סדר והדרגה, היינו שלא יש קדימה ואיחור כו' כנ"ל. וכמו"כ יובן בדוגמא זאת למעלה כמו עיגולי כתר דאצי' שזהו כתר פרטי לעולם האצי', והוא מה שברצונו להאציל האצי' הרי עלה שם כל הפרטים דעולם האצי' וכלולים שם. וכשם שבאצי' יש ע"ס כמו"כ גם בעיגולי כתר יש ג"כ ע"ס אלא דשם הן בפשיטותן כו' כנ"ל. וכמו"כ עיגולי א"ק שהוא בחי' מח' הכללית על כל העולמות ופרצופים בחי' עקודים נקודים וברודים עד תחתית העשי' כו' הרי כל העולמות עלו במח' זו עם כל פרטיהם כמ"ש צופה ומביט עד סוף כל הדורות דוקא שכל הדורות מן אדה"ר עד דור היותר אחרון וכאו"א עם כל יצר

מחשבות לבו ודבוריו ומעשיו ותהלוכותיו מזמן היותו הכל כאשר לכל עלה במחנה"ק דא"ק, וגם דורות ל' דרי דרי, פי' שורות, והיינו בחי' ע"ס של כל העולמות כמ"ש במ"א הכל עלה במח' זו, אלא שעלו בסקירה אחת. ומובן דריבוי פרטים והפכים זמ"ז ועולים כולם בהשוואה אחת בסקירה אחת דזהו בבחי' א"ס כו', אבל מ"מ הרי יש שמה כל מה שנתגלה אח"כ בעולמות כו'. וכמו"כ גם בחי' טובב הכללי שסובב ומקיף כל ההשתל' שמצד הקו מרכ"ד עד סוכ"ד. והוא מבחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום מה שעלה ברצונו הפשוט שיהיו עולמות נאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים ושיער בעצמו בכח כל העולמות איך שיהיו בפועל כו'. וזהו"ע גליף גליפו בטה"ע, שהו"ע חקיקת האותיות דעולמות ופרצופים שנתהוו לאחר הצמצום נחקקו בבחי' אורו ורצונו הפשוט שנק' טה"ע בכלל בבחי' השערה בכח כו' אלא שהשערה הזאת הרי יש בה כח העצמות, הגם שהוא ההשערה בהמקבלים שהרי זהו מה ששיער בכח מה שיהי' בפועל כו', מ"מ הרי יש בו כח העצמות ממש. (כי האור הוא לפי אופן המאור וכמ"ש במ"א בענין אור ומאור שהוא גילוי העצם כמו העצם כו') ולזאת הוא בבחי' בלי גבול ממש ואינו בערך הגבלה דעולמות, דמציאות הגבול לא יש שם כלל וכלל כו'. ובכדי שיהי' בפועל מה ששיעור בעצמו בכח כו' הוצרך להיות הצמצום באו"ס שסילק אור הפשוט על הצד ונמשך הקו. הגם שהוא מהאו"ס שלפני הצמצום, אמנם הרי נמשך לאחר הצמצום בבחי' קו מצומצם (וכענין לעולם ישנה אדם לתלמידו בדרך קצרה כו' כמ"ש במ"א) והאו"ס מה שעלה ברצונו הפשוט והיינו מה ששיער בכח כו' הוא בבחי' מקיף וסובב כללי על כל סדר השתל' דקו מרכ"ד עד סוכ"ד כו'. ומכ"ז מובן דהגם שמובדל בערך מההגבלה דסדר ההשתל' שלאחר הצמצום היינו אף גם בחי' גבול היותר עליון וכמו בחי' א"ק (דשם אינו שייך בחי' גבול ח"ו. ומובן מהנ"ל שכל הדורות הם שם בסקירה אחת כו', והכלים דשם הם רק שרש נשמות דגופות כמ"ש בע"ח שער דרושי אבי"ע (ד' שקלאו) פ"ד אלא שלגבי או"ס שלפני הצמצום נק' גם זה גבול) שאינו שייך כ"ז בבחי' הסובב הכללי שהוא בחי' או"ס שלפני הצמצום כו' כנ"ל. מ"מ הרי עכ"פ שיעור בעצמו כל מה שיתהווה לאחר הצמצום ובא אח"כ בבחי' מקיף עכ"פ שמקיף את הקו מראשו עד סופו כו'. וה"ז ירידת האור העצמי מכמו שהוא בעצמותו קודם שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' וקודם ששיער בעצמו בכח כו'. וכמו עד"מ באדם למטה דמה שמצמצם שכלו בשביל המקבל ומשער בעצמו איך ומה ישפיע אל המקבל כו' ה"ז ירידה וצמצום מכמו שמשכיל ההשכלה לעצמו שאינו בערך המקבל כלל כו'. ומכ"ש לגבי עצמות הכח קודם שמגלה אור ההשכלה כו'. וכמו"כ יובן למעלה כביכול דמה שעלה ברצונו הפשוט להאציל כו' ה"ז ירידה כביכול לגבי בחי' עצם האור כמו שהוא לעצמו טרם שעלה ברצונו כו' (ועמ"ש בד"ה מן המיצר, רמ"ח, בענין י"ה שבעצמות יעו"ש). ונמצא מובן מכל הנ"ל דכל בחי' העיגולים יש להם איזה שייכות לעולמות עכ"פ.

י"ל בדרך אפשר דלגבי עצמות הנה כל בחי' עיגולים אף גם בחי' סובב הכללי שהוא בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום הוא ג"כ רק בחי' ממכ"ע. הגם דלגבי עולמות ה"ז בחי' סובב להיות שהוא למעלה מבחי' התלבשות בהם מ"מ לגבי עצמות גם בחי' סובב הכללי בעצמותו גופא כביכול הוא בחי' ממכ"ע. וי"ל שיובן ע"ד בבחי'

מל' דאצי', דהנה ידוע דיש במל' ב' מדריגות א' השפעה בדרך ריחוק, והב' השפעה בדרך קירוב, שעו"ג ארוממך אלקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד, ארוממך אלקי המלך הוא בחי' מל' כמו שהוא בבחי' רוממות והתנשאות, וכידוע דמדת המל' חלוק מכל המדות, דכל המדות משפיעים בדרך קירוב, וכמו החדס למטה שגורם השפעה ה"ז מחמת קירוב האוהב אל הנאהב, ואופן ההשפעה הוא בדרך קירוב כו' ולמעלה החדס עצמו מחי', כמ"ש מכלכל חיים בחדס. ומדת הגבו' הגם שמשפיע גבורות מ"מ ה"ז בקירוב, ולמעלה אתה גבור כו' מחי' מתים שנמשך בקירוב, ועד"ז כל המדות דאצי'. אבל מדת המל' הוא בחי' רוממות והתנשאות דוקא, וע"י שמרומם עי"ז הוא מלך. ולכן ארו"ל אין רוכבין על סוסו ואין רואין אותו כשהוא ערום כו' שתהא אימתו עליך, שעיקר ענין המלוכה הוא היראה והאימה וכמ"ש ובעבור תהי' יראתו על פניכם. ובכדי שתהי' היראה צ"ל מובדל ומרומם, ומטעם זה אינו שייך מלוכה על בנים מפני שהוא עמהם בקירוב כו' כ"א על עבדים דוקא, וכל מה שהוא מרומם יותר יתור תפול האימה כו'. וכמו"כ יובן למעלה שמדת המל' הוא בחי' רוממות והתנשאות וכמ"ש המלך המרומם לבדו ואינו כמו כל המדות שהם בבחי' השתל' מל' שלשלת פי' שהם בבחי' עו"ע שיש קירוב הערך מהעילה אל העלול, כי כל עו"ע יש בו ע"ס, והג"ר שבעלול מלבישים את הז"ת מהעילה שלו, והיינו כ"ז בעולם האצי' שהוא ל' אצלו וסמוך שמאיר בבחי' קירוב. אבל בחי' המל' שעיקר המכוון הוא להיות מלך על עם דוקא בבחי' עולמות נפרדים, ולכן בכדי שיוכל להיות מל' כ"ע שיתהוו ג' עולמות ביי"ע נפרדים בע"ג צ"ל דוקא בחי' רוממות והתנשאות. דבסדר והדרגה דבחי' השתל' עו"ע א"א להיות מציאות הגבול כ"א ע"י הרוממות דוקא. וזהו בחי' הא' דמל' שהוא בחי' השפעה בריחוק דוקא. אמנם יש במל' גם בחי' השפעה בקירוב והוא בחי' דבר ה' המחי' ומהוה, כמ"ש בדבר הוי' שמים נעשו ובחי' לעולם ה' דברך נצב בשמים, שהדיבור עומד תמיד בהנברא. וזהו בחי' השפעה בקירוב להוות ולהחיות כל נברא בפרט כל חד לפום שעורא דילי' כו'. ובחי' זו במל' זהו כמו שמדת מל' בוקעת את הפרסא שבין אצי' לבריאה ונעשית בחי' עת"י לבריאה ומתלבשת בבחי' ג"ר דו"ק דא"א דבריאה כמ"ש בע"ח שער סדר אבי"ע פ"א, וא"א דבריאה הוא שרש ע"ס דבריאה אז נק' בחי' השפעה בקירוב מפני שמתלבשת בעולם הבריאה, אך בחי' המל' כמו שהיא באצי' שלמעלה עדיין מבחי' התלבשות בבריאה, ה"ז בבחי' ריחוק מעולם הבריאה ובבחי' רוממות והתנשאות כו'. וזהו ארוממך אלקי המלך מצד בחי' רוממות שבמל' כמו שהוא למעלה באצי', ואברכה שמך זהו כמו שהוא בבחי' המשכה והתלבשות בעולם הבריאה להיות עתיק לבריאה שמתלבשת בבחי' אריך דבריאה ובע"ס כו'. והנה אחר כ"ז מ"מ הרי גם בחי' עליונה שבמל' שהוא בבחי' רוממות והתנשאות שלגבי עולמות ביי"ע הוא בבחי' מקיף וסובב (וי"ל שהוא כדוגמת בחי' סובב הכללי שה"ז למעלה ממה שנעשה בבחי' עתיק לבריאה כו'. ועמ"ש בביאור דמי מנה בלקו"ת בענין חול ועפר, וי"ל דבחי' עפר המבואר שם הוא בחי' אנת הוא חד כו') הרי באצי' גופא הוא בחי' ממכ"ע. וכידוע דז"א ומל' הוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע, וכמ"ש וכבוד ה' מלא את המשכן כו' דכללות ענין מדת המל' באצי' גופא הוא בחי' הגילוי. וכמו בחי' מל' של כל ספי' שהוא ההתגלות של הספי' וכמו מל' שבחדס הוא

התגלות מדת החסד כו' וכן מל' שבחכ' הוא בחי' הגילוי וההשפעה שבחכ' כו' וכמ"ש בזוהר בענין בחי' זו"נ כשהם בבחי' עיבור בבינה שזהו הקו הג' שבאות ה"א שהוא כדמות וא"ו והקוין שבסוף הוא בחי' המל', ואמר ע"ז דאויש פסיעה לבר, והיינו מה שהוא בחי' התגלות חוץ לעצם, וזהו דאויש פסיעה לבר מעצמותו. וכמו"כ המל' שבכל ספי' הוא ההתגלות של הספי' היא, וכמו"כ כללות בחי' פרצוף המל' הוא בחי' ההתגלות לבד. ולכן בנין פרצוף המל' הוא מהספי' שלמעלה ממנה, ממל' שבחכ' נעשה חכ' שבמל' וממל' שבחכ' נעשה חסד שבמל' כו', להיות בחי' המל' רק בחי' ההתגלות דשייך להעולם שלמטה ממנה (ומ"מ בחי' מל' הוא ספי' בפ"ע כי אין עצם מציאותה מהספי' שלמעלה ממנה כ"א התגלותה בלבד כמ"ש הפרד"ס וכמ"ש מזה באורך בד"ה כל הנהגה מסעודת חתן, רנ"ב) ולכן נק' כללות המל' בשם שכינה גם בחי' המל' כמו שהוא באצ"י, עמ"ש בס' אשל אברהם על מאמר הקדמת הזוהר ר"ח פתח כשושנה כו' אוף הכי כנס"י כו'. הרי דבחי' המל' בכלל הוא בחי' ממכ"ע שהוא בחי' הגילוי השייך לשלם שלמטה ממנו כו'. והדוגמא מזה יובן למעלה בבחי' מל' דא"ס שיש שם ג"כ ב' מיני השפעות הנ"ל השפעה בקירוב והשפעה בריחוק. וענין השפעה בקרוב הוא כמ"ש בע"ח שער שבירת הכלים פ"ה שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק, דכשם שמל' דאצ"י נעשה כתר ועתיק לבריאה אחר שבוקעת הפרסא שבין אצ"י לבריאה כו' כנ"ל, כמו"כ יש ג' עולמות ביי"ע כללים וא"ק הוא בחי' אדם לבריאה דכללות. ומל' דא"ס בוקע את הצמצום ומאיר לאחר הצמצום בבחי' קו כידוע ומבואר במ"א. וראשית המשכת הקו הוא בחי' עתיק דא"ק, כי א"ק הוא בסוד אריך לגבי כללות ארבע עולמות אבי"ע כמ"ש במ"ח מסכת כללות העולמות פ"ב. וראשית המשכת הקו הוא בחי' עתיק דא"ק שהוא לעילא מגולגלתא דילי' ונמשך הקו ונתלבש בפרצוף א"ק כו'. ובחי' זו מאחר שהוא לאחר הצמצום י"ל דבד"כ הוא בחי' השפעה בקירוב כו', ובחי' מל' דא"ס כמו שהוא לפני הצמצום ה"ה מרומם ונשגב לגמרי מגדר עולמות. וכמ"ש המלך המרומם לבדו מאז בחי' מל' דא"ס אשר מלך בטרם כל יצור נברא כו' הוא מרומם ונשגב גם מבחי' מאז ומקדם הוא בחי' א"ק פרצוף היותר עליון שאחר הצמצום ה"ה מרומם ונשגב מזה לגמרי וכנ"ל שהוא מובדל בערך מכל בחי' גבול ומציאות אפי' מציאות היותר עליון כו'. ומבחי' זו הוא בחי' השפעה בריחוק הערך והוא בחי' סובב הכללי הנ"ל שסובב ומקיף כללות ההשתל' מראשית כל דרגין עד סוף כל דרגין בהשוואה כו'. והנה כשם שנת"ל בבחי' מל' דאצ"י דכללות בחי' המל' אפי' כמו שהוא באצ"י הוא בחי' ממכ"ע שהוא הגילוי השייך לעולמות שלמטה כו', כמו"כ י"ל בבחי' מל' דא"ס גם כמו שהוא לפני הצמצום הוא בחי' הגילוי באו"א"ס גופא לפי אופן העולמות שאחר הצמצום, וכנ"ל שהוא מה שעלה ברצונו להאציל ולברוא כו' ושיער בעצמו בכח כל מה שיהי' בפועל אח"כ לאחר הצמצום. וא"כ י"ל דכללות בחי' זו לגבי העצמות הוא בחי' ממכ"ע ור"ל שהוא בבחי' מדידה וגבול לפי אופן העולמות. הגם שלגבי העולמות הוא בחי' בל"ג ממש כנ"ל מ"מ לגבי העצמות ה"ז כביכול בחי' מדה וגבול שמדד והגביל בעצמותו גופא כביכול שהעולמות יהיו באופן כך וכך דוקא כו'.

ועם הנ"ל יובן ענין אחד מה שארז"ל ע"פ היום לעשותם ולא למחר לעשותם. דעולם המעשה הוא דוקא עוה"ז הגשמי שבו ניתנה הבחירה לבחור בטוב. ולא עוד אפי' אם עבר עבירה יכול הוא לשוב בתשובה ולחזור לעבודת ה'. משא"כ בעוה"ב אינו שייך ענין הבחירה ואינו מועיל תשובה שם כ"א בא על שכרו לפי עבודתו ומעשיו בעוה"ז כן בא על שכרו לעוה"ב כו'. והטעם בזה משום דעוה"ב הוא בחי' ממכ"ע בחי' גילוי אור והכל במדה וגבול בסדר והדרגה ואין לך דבר שאין לו מקום מוגבל ואין להרע שייכות עם הטוב כלל ולכן מקום שנמשך רע לא נמשך טוב כלל. משא"כ בעוה"ז נמשך בחי' סוכ"ע אלא שהוא בהעלם כמ"ש במ"א. ונמשך הטוב גם במקום שיש רע, ולכן אעפ"י שעשה עבירה יכול לעשות מצוה ויכול הוא לשנות את טעמו מרע לטוב. משא"כ בעוה"ב הנה כשהוא ברע ר"ל ה"ה רחוק לגמרי מהטוב ואינו שייך שיתהפך מרע לטוב כו'. ושרש הענין בזה הוא דממכ"ע הוא בסדר והדרגה במדידה והגבלה כך וכך דוקא וממילא כל אחד על מקומו יבא וא"א שישתנה כו'. משא"כ בחי' סוכ"ע הוא למעלה מבחי' מדה וגבול כנ"ל באורך, לכן נמשך הטוב גם במקום ואפשר שיתהפך מרע לטוב כו', כמ"ש כ"ז בלקו"ת פ' פנחס ד"ה צו את בני דרוה"ר יעו"ש. ולכאורה אינו מובן שהרי ידוע ומבואר בכ"מ דבעוה"ב יהי' גילוי בחי' סוכ"ע דוקא כמ"ש בכ"ד וכנ"ל באורך, וא"כ הדרא קושי' לדוכתי' למה אינו מועיל תשובה בעוה"ב. וע"פ הנ"ל י"ל דהרי בעוה"ב יאיר ויתגלה בחי' טוב הכללי ונת"ל דגם בחי' טוב הכללי הוא בבחי' מדידה והגבלה לפי אופן העולמות, ומאחר שהוא ג"כ בחי' מדה וגבול לכן א"א שיתהפך ממדריגה למדריגה. ועיקר ענין מה שבעוה"ז שייך מעשה המצות ומועיל תשובה הוא משום שבמצות שלמטה נמשך בחי' העצמות ממש שלמעלה גם מבחי' טוב הכללי ומשום זה גזרו אומר דיפה שעה א' בתשו' ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב משום שהגילוי היותר עליון דעוה"ב הוא בחי' טוב הכללי והוא בחי' מל' דא"ס שלפני הצמצום כו', וכ"ז רק בחי' אור וזיו מן העצמות כנ"ל. אבל בתו' ומצות למטה בעוה"ז נמשך בהם בחי' העצמות ממש שלמעלה מכל בחי' אור וגילוי כו'. וראי' לזה ממארז"ל ע"פ עם המלך במלאכתו ישבו במי נמלך בנשמותיהם של צדיקים, והיינו שנמלך עם נשמות הצדיקים כמו שירדו למטה בגופים דזהו נק' צדיקים, כי צדיקים שייך לומר במקום התורה ומצות ונמלך עמהם על בריאות העולם. וענין המלכה ידוע שזהו עד"מ שממליך עם אוהב כנפשו על איזה דבר אם ירצה בזה א"ל. ובהכרח לומר שאותו שממליך אתו הוא חזק ומקושר אצלו בפנימיות נפשו למעלה מעלה מהרצון בהדבר ההוא, ולכן מבטל את הרצון אליו וכפי שיגזר אומר כן יהי' כו'. וכמו"כ יובן בדוגמא למעלה שנמלך על הרצון לבריאת העולמות, והיינו בחי' רצון פשוט הנ"ל אם ירצה בזה ונחלט הרצון ע"י נש"י כו'. וענין הממלכה וההחלטה הוא שעלה לפניו ההעלאת מ"ן דמעשה הצדיקים שיהי' נשמות בגופים ויקיימו תומ"צ משום זה נחלט אצלו ית' הרצון הפשוט הנ"ל לרצות בבריאות העולמות כו'. וא"כ מאחר דתומ"צ החליטו בחי' הרצון הפשוט הרי בהכרח דתומ"צ הם בבחי' העצמות למעלה מבחי' הרצון הפשוט כו', וז"ש בי מלכים ימליכו שהתו' אומרת כן בי מלכים כו' להיותה למעלה מבחי' מל' דא"ס ששייך לעולמות כנ"ל, וכמ"ש במ"א דעיקר התהוות העולמות הוא מבחי' הרצון דאנא אמלוך כו'.

ולכן בר"ה שאז זמן בנין המל' בשרשה הראשון בבחי' התעוררות הרצון למלוכה בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום כו' כמ"ש במ"א ה"ו ע"י ד"י"ד פסוקי מלכיות שאומרים בתורה וכמארו"ל אמרו לפני מל' כדי שתמליכוני עליכם, שע"י שאומרים יו"ד פסוקי מל' בתורה שלמטה עי"ז נעשה בנין המל' בשרשה הראשון, הרי מובן מזה דתומ"צ הם בשרשם למעלה מבחי' מל' דא"ס. והענין הוא דהנה ידוע המאמר בת"ז רמ"ח פקודי רמ"ח אברי' דמלכא, וידוע דמלכא הנא' בוהר הוא בחי' ז"א. וכשם שבאצי' בחי' ז"א הוא למעלה מבחי' העולמות בי"ע, דבחי' מל' הוא ששייך לעולמות בי"ע ונק' שכינה כנ"ל, אבל בחי' ז"א הגם שמו"א נמשך במל' אבל בעצם הוא קדוש ומובדל מעולמות בי"ע ונק' סוף עולם הא"ס כמ"ש במ"א, ונק' בוהר מלכא קדישא. וכמו"כ חו"ב דאצי' הרי בינה נק' שכינתא עילאה וחכ' נק' קדש עילאה כידוע ומבואר במ"א. וכמו"כ למעלה מעלה עד שרשן הראשון בבחי' אוא"ס שלפני הצמצום הנה בחי' מל' דא"ס הוא בחי' האור וגילוי בעצמותו השייך להעולמות כנ"ל. ובחי' מלכא הוא בחי' עצמות המאור שממנו נמשך כל גילוי אור, אבל הוא בעצם הוא למעלה מעלה מכל בחי' אור וגילוי כו'. ועז"א רמ"ח פקודי רמ"ח אברי' דמלכא, פי' פקודי' הן המצות כמו שהן בעשי' דהוה פקודי' ל' ציווי, וענין הציווי שייך רק על דבר נפרד והיינו בחי' עשי' שהוא יש ודבר נפרד. (עמ"ש בד"ה והי' אמונת עתיך הנ"ל בענין הבחירה כו') לכן המצות שנתלבשו בעשי' נק' בשם פקודי' ורמ"ח פקודי' אלו בעשי' גשמיות הן רמ"ח אברי' דמלכא ממש דבחי' עצמות המאור שנמשך ומתלבש בהמצות גשמיים, והם למעלה ג"כ מבחי' מצות העליונות. וכמו הקב"ה מניח תפילין שהוא ג"כ המשכת אור וגילוי העצמות, ולכאורה אין ערוך כלל תפילין שלמטה שכותבין ד' פרשיות בדיו גשמי על קלף גשמי לגבי התפילין דמארי מלכא בבחי' הדקות והרוחניות והם המשכת תוס' אורות למעלה כו'. מ"מ התפילין הגשמיים שלמטה גבהה מעלתן על התפילין דמארי עלמא למעלה. דשם הוא בחי' גילוי אור לבד ואין זה בחי' העצמות, אבל בתפילין הגשמיים שלמטה נמשך בהנתן בחי' עצמות ממש שלמעלה מכל גילוי אור כו' (והטעם שבמעשה הגשמי דוקא יומשך בחי' העצמות ממש ומהו הכוונה בזה ית' לקמן בעז"ה). וזהו שאמרו"ל אל תהיו כעבדים המשמשי' את הרב ע"מ לקבל פרס אלא הוה כעבדי' המשמשי' את הרב שלא ע"מ לקבל פרס או ע"מ שלא לקבל פרס. ולכאורה אינו מובן למה לא ירצה בהקבלת פרס דעוה"ב הלא אין זה קבלת פרס גשמי ח"ו, אלא הוא תענוג העצמי הפשוט מה שהוא חי בחיים הנצחים דאור א"ס חיי החיים כנ"ל דהוה קבלת שכר דהעבודה במעשה"צ למטה, ומי שאין לו חלק לעוה"ב ה"ז עונש גדול מאד וכמו ואלו שאין להם חלק לעוה"ב כו', ואיך אומר אל תהי' כעבדים המשמשי' את הרב ע"מ לקבל פרס כו'. אך הכוונה הוא שלא יעשה עיקר מהעוה"ב ר"ל שעיקר העשי' יהי' בכוונת העוה"ב. וע"פ פשוט הוא שכל מה שעושה את המצוה הוא בכדי שיזכה עי"ז לעוה"ב, ובפנימיות הכוונה דעיקר כוונתו בהמצוה הוא כוונת המצוה היינו הכוונה וההשגה פרטית שבהמצוה שמשיג היטיב את האור האלקי הפרטי שבמצוה הזאת ונרגש האור בנפשו היטיב בבחי' טוב טעם ומתענג מאוד על האלקות בהתפעלות נפשו ונדבק באלקות שמרגיש בנפשו לבלי יפרד כלל וחי בזה ממש. ובדרך הילוכו מדרגא לדרגא כו' מתעלה בבחי' מדר' עליונה יותר ה"ה

משיג השגה והרגשה עליונה יותר בהאור האלקי דמצוה זו עצמו, וכן הולך מדרגא לדרגא עד שבג"ע משיג יותר את האור האלקי בבחי' פנימיות יותר, וכן הוא כל העליות דג"ע מה שמשיג השגה עליונה ופנימיות יותר בהאור זה עצמו של המצות, עד שבעוה"ב בא לבחי' גילוי אור היותר עליון שבמצוה הזאת שנרגש אצלו כו' וזהו כל עיקר עבודתו בעסק התורה ומצות כו'. והנה הגם כי בודאי היא עבודה גדולה בהשגה ודביקות אלקות כו' מ"מ אין זה עבודה תמה כלל, וכ"ז הוא בכלל עובד את עצמו כי אין מכוון לבו ונפשו לה' לבדו כ"א רק לגרמי' להחיות נפשו לבד כו'. כ"א עיקר עבודה תמה היא כשעושה המצוה משום המצווה שנצטווה בעשיית מצוה ואינו הולך אחר הטעם והכוונה פרטיות שבהמצוה ולא איכפת לו אם יודע את הטעם והכוונה בזה או שאינו יודע את הטעם הכל שווה אצלו ועושה את המצוה כדבעי למהוי, רק משום שנצטווה בעשיית המצוה והיינו בכח המצווה ובוה יחי' נפשו, כמ"ש אלה המצות אשר יעשה אותם האדם וחי בהם שהחיות הוא בעשיית המצוה עצמה ובבחי' הדביקות לדבקה בו בחי' איליו ולא למדותיו כו'. וגם מה שרוצה בהמשכת האלקות הוא רק לעשות נח"ר ליוצרו שכך עלה ברצונו שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו', ועבודה כזו היא עבודה תמה ושלמה, ואם כי בודאי צריך גם להתבונן ולהשיג כוונה הפרטית של המצוה אבל העיקר הוא עשיית המצוה, כנ"ל, וגם הכוונה והדביקות הוא ג"כ לעשות נח"ר ליוצרו (וזהו ג"כ בכלל שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים כו') ולא להנאת עצמו כו' וזאת היא העבודה השלימה כו'. והענין הוא כי לא הי' הכוונה בירידת הנשמה בגוף בשביל להשיג השגת אלקות בלבד כי ע"ז לא הי' צריך לירד הנשמה למטה. שהרי בעולמות העליונים שם ההשגה באלקות באופן אחר. וכמו בעולם הבריאה דאימא עילאה מקננא בכורסייא, הרי מלאכים ונשמות דבריאה משיגים באלקות באופן אחר לגמרי מכמו שמשגת הנשמה למטה, וכ"ש נשמות דאצי" שמשיגים בבחי' פנימי' ועצמיות אוא"ס כו'. וכאשר מלאכים ביקשו אשר תנה הודך על השמים לא בקשו תורה בגשמי' כ"א ברוחני', והם היו משיגים כל הכוונות ורוזין דאורייתא והיו עי"ז בבתי' דביקות נפלא באוא"ס. ואם הי' עיקר הכוונה להשיג סודות התומ"צ כנ"ל היו צריכים ליתן תו' למלאכים ונשמות למעלה. והלא לא כן הוא כ"א ירדה הנשמה ונתלבשה בגוף חומרי, וכמו שהוא למטה דוקא ניתנה התורה דלכה"פ הי' צריך להעלותן למעלה על הרקיע ולהפשיטן מחומריותן וליתן להם תורה שם. אלא מובן מכ"ז דלא הכוונה וההשגה הוא העיקר כ"א העיקר הוא העשי' בפועל בגשמיית דוקא. ולכן ניתנה התורה למטה לנשמות בגופים גשמיים דוקא כו'. וזהו שאנו רואי' דבר פלא במ"ת שהרי היו שם נשמות היותר גבוהים משה ואהרן וע' זקנים וכללות דור המדבר הי' דור דיעה, ומ"מ נאמר להם דברים פשוטים לגמרי כמו לא תרצח לא תנאף לא תגנוב שאינו בערך לנשמות גבוהים כאלו, וגם מא' אנכי הוי' אלקיך הי' מצות אמונה ולא השגה כו' ולכאורה כשנאספו נשמות גבוהים כאלו וירד ה' על הר סיני היו צריכי' לגלות להם סודות ורוזין דאורייתא כו'. אך הענין הוא דאם הי' הכוונה בידיעת והשגת רזי תורה באמת הי' כן שהי' מגלה להם הרוזין כו', אבל באמת לא זאת הוא הכוונה כ"א עשיית המצוה בפועל ולכן נאמר להם דברים פשוטים להורות ע"ז שהעיקר הוא העשי' דוקא, והיינו

מפני שבעשיי המצוה יש בה בחי' עצמותו ומהותו שלמעלה מכל הכוונות והגילויים כו', ולכן אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס שזהו"ע הכוונה וסודות התורה שזה יתגלה לעתיד בעוה"ב אלא הו' כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס והיינו שהעיקר יהי' מעשה המצוה עצמה כי כל הגילויים דעוה"ב הכל הוא רק בחי' אור וזיו הא"ס, אבל בעשיית המצוה יש בה בחי' העצמות ממש כו' כנ"ל. וזהו שארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, דחיי עוה"ב הוא בחי' אור לכד, אבל בתשו' ומעש"ט הוא בחי' עצמות המאור שלמעלה מכל גילוי אור כו'. ועפי"ז יובן ג"כ מה שכל הגילויים דעוה"ב הם ע"י מעשה המצות דעכשיו, דהרי מהמאור נמשך כל גילוי אור ולזאת מעשה המצות שבהם בחי' עצמות המאור יהי' עי"ז כל הגילוי אורות דעוה"ב. וכמו"כ עכשיו ע"י עשיית המצוה כדבעי למהוי מצד שנצטוו בהמצוה כו' כנ"ל עי"ז זוכה להשיג הכוונות ורויזן דאורייתא להשיג אור א"ס ב"ה כו'. והיינו שהאדם אין צריך לעשות עיקר מהכוונה כ"א העשי' הוא העיקר שהרי נצטווה לעשותה ולא יהי' נוגע לו כלל אם יודע הטעם והכוונה אם לא כ"א לעשותה כדבעי כו'. ועי"ז יזכה ממילא להכוונה והשגת אלקות כו'. וזהו שיפה שעה א' בתשובה ומעש"ט בעוה"ז בעשי' בפועל מכל חיי העוה"ב שהם הגילויים דלעתיד וע"י מעשה המצות דעכשיו יזכה להגילויים דלעתיד כו'.

90 המאמרים תרנ"ד ע' רכז ואילך

מה

בס"ד, שביעי ש"פ תרס"ד. הנחה

הים ראה וינס הירדן יסב לאחור ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן כו', וצ"ל מהו"ע ניסת הים דבהרים אמר רקדו ובים אמר ל' ניסה כו' דהרי כשם שהי' בההרים רקידה הי' יכול להיות ג"כ ניסה כו', וכמו"כ בהים הי' יכול להיות ג"כ רקידה ולמה הי' דוקא בההרים רקידה ובהים הי' ניסה כו'. ואיתא במדרש כשהלך משה לבקוע את הים א"ל הים מפניך לא אבקע כו' אני גדול ממך כו' א"ל משה להקב"ה הים אינו רוצה להבקע ממני כו' מיד נתן הקב"ה ימינו על ימינו של משה כו' וכשראה הים ברח כו' א"ל משה להים מפני מה אתה בורח א"ל מפני אלוה יעקב מפני יראתו של הקב"ה כו' מיד הרים משה את ידו ובקע את הים שנאמר ויבקעו המים כו', וצ"ל שאלת משה מפני מה אתה בורח הלא הכוונה היתה כך, ואדרבה פלא הוא מפני מה לא רצה לבקע מתחלה ומדוע שאל אותו מפני מה אתה בורח כו'. והנה משמעות הענין הוא דלאחר שברח הים הי' צריך ג"כ לבקיעת הים דהרי אומר מיד הרים משה את ידו כו' וצ"ל דהרי בזה שברח הים ממילא נעשה יבשה ולמה צריכים עוד קי"ס כו'. וגם צ"ל דקודם הפסוק הזה אומר בצאת ישראל ממצרים כו' ואח"כ אומר הים ראה וינס מה שייך זל"ז כו' הלא זה הי' בעת קי"ס ומה שייך זה ליצי"מ כו'. ולהבין כ"ז צ"ל תחלה מהו ענין הרים וים ברוחניות כו', דהנה הרים קאי על חג"ת כמ"ש בזה ע"פ שמעו הרים ריב הוי' וגבעות מוסדי ארץ הרים אלו אברהם כו' וכמאמר תז"ל לא כאברהם שקראו הר כו' דהנה ענין מדות הו"ע בליטה ויציאה תוץ לעצמותו כו' דזהו

ג"כ ענין הרים דהנה הר הוא חתיכת עפר הבולט לחוץ כו' דכל שטח הארץ הוא בשוה וחתיכת עפר הבולט לחוץ מהשטח הוא הר כו' וזה קאי על מדות שבלב הנולדים מהשכל כו' דבשכל אין שייך ענין הבליטה דשם הוא ענין הדביקות כו' והמדות שבשכל הוא נק' ג"כ הרים דהם ג"כ בחי' בליטה והתפעלות כו', אך המדות שברצון אין שייך לקוראם הרים דשם הוא הוזהר כל העצם כו' דענין הר הוא דהעצם עומד במקומו ונמשך בבחי' בליטה לדבר א' (בל"א ער ציהט זיך צוא א זאך), אבל המדות שברצון שניזו בכל עצמותו אין שייך לקוראם הרים כו', אך מ"מ כללות המדות נק' הרים משום דכל מדה הו"ע התפעלות כו' והתפעלות הו"ע בליטה, וזהו הרים אלו חג"ת כו'. וגבעות הם הרים קטנים והו"ע נה"י דהם ענפי המדות כו' דנצח ענף החסד והוד ענף הגבורה דהתפעלות והחיות שהי' בהמדות אין בהם וזהו"ע גבעות דהבליטה הוא בקטנות כו', ובמ"א מבואר דענין גבעות הוא התעוררות המדות שנעשה מהתעוררות המדות של הזולת כו' למשל מי שאין לו בעצמו התעוררות האהבה לאלקות ורואה הא' שמתפלל בהתלהבות האהבה שעיי"ז נתעורר לבו כו' והו"ע גבעות, אך בד"כ הרים אלו חג"ת וגבעות אלו נה"י. וכמו"כ למע' המדות עליונות שנאמר עליהם לך הוי' הגדולה והגבורה כו' הם בבחי' בליטה והתפעלות, הן מלמטלמ"ע והן מלמעלמ"ט כו', דמלמטלמ"ע העל"י היא בבחי' התפעלות כו' וכמו"כ מלמעלמ"ט המשכת החסד הוא בבחי' התפעלות כביכול כו' וכן המשכת הגבורה הוא בבחי' התפעלות כו' וזהו"ע הרים. אבל ים היא בחי' מל' ולכן נק' ים סוף שהוא סופא דכל דרגין דאצ"י כו' דהמל' מעלמת על האורות עצמי"י דאצ"י שלא יתגלו על הנבראים המתהווים מהם כו'. ולהבין שרש ענין המל' הנה איתא כל מה שיש ביבשה יש בים כו' חוץ מן החולדא, שיש בהים אדם ובהמות וחיות אך הים מכסה ומסתיר עליהם שלא יתגלו כו', וכמו"כ יובן למעלה דהנה כל פרטי דצח"מ ישנם באצ"י כו' וכמאמר בעשרה מאמרות נברא העולם כו' דקאי על בחי' אותיות ואורות דאצ"י שהם מקורים לעולמות ביי"ע כו' ואם הי' המשכת האורות דאצ"י בגילוי על הנבראים דבי"ע לא הי' אז בבחי' יש והיו בטלים במציאות ממש כו', דהנה הנבראים דבי"ע הם נבראים בע"ג דאפי' הנבראים היותר גדולים כמו נשמות ומלאכים היותר גבוהים כמו למשל מלאך מיכאל שעומד בבחי' אהבה ודביקות לאלקות כו' וזהו הביטול שלו כו' מ"מ הוא מציאות יש והביטול שלו הוא רק ביטול היש כו' וכמו"כ (ואין הכוונה כאן על המשכת האורות דוקא ולא הכלים אך הכוונה היא בכלל על המשכת האצ"י דאם הי' בגילוי עליהם לא הי' בבחי' יש), והמשל לזה הוא כמו אור וזיו השמש כשהוא כלול בגוף כדור השמש הוא אין ואפס ואינו עולה בשם אור וזיו כלל כו', ואף דודאי ישנו שם ואדרבה ביתר שאת ויתר עז כו' דאנו רואים דכל שהאור בקירוב ביותר אל המאור הוא מאיר ביותר כמו למשל אור האבוקה כל מה שבקירוב אל האבוקה האור שם ביותר כו' וכמו"כ באור וזיו השמש כל מה שבקירוב אל השמש האור שם ביותר ולכן באויר הראשון האור שם בתוקף עד ששורף כו' ומובן מזה דכשהוא כלול בגוף כדור השמש הוא בתוקף יותר, ומ"מ אינו עולה בשם אור וזיו כלל כו' דאימתי הוא במציאות אור דוקא כשהוא מרוחק ממקורו אבל כשהוא במקורו אינו במציאות אור כו', וכמו"כ יובן למע' דאם הי' מאיר בגילוי על הנבראים דבי"ע האורות דאצ"י לא

הי' אז בבחי' יש והיו בטלים במציאות ממש כו', אשר האמת הוא דהנבראים כמו שהם לאחר שנתהוו המה ג"כ בטלים במציאות ממש כו' דהאור האלקי הנמשך עליהם להוותם ולהחיותם ולהעמידם הוא מאיר בגילוי עליהם כמ"ש לעולם ה' דברך נצב בשמים כו' שהדבר הוי' המחי' את הנבראים מאיר בגילוי עליהם, דההעלם וההסתר הוא רק לגבי הנבראים כו' דאף שהכוונה היתה שהאור יתעלם ויסתתר מ"מ זהו רק לגבי הנבראים אבל לגבי אוא"ס אין שייך שום העלם והסתר כו' והאור מאיר בגילוי עליהם, אלא דהן הן גבורותיו דאעפ"י שהאור מאיר בגילוי מ"מ הן במציאות יש כו'. וכי"ז הוא ע"י המל' דמל' הו"ע רוממות והתנשאות כמ"ש הוי' מלך גאות לבש כו' דהוא בחי' לבוש הגאות וההתנשאות אשר בזה נתעלם האור דאצי' כו' וכשם שהלבוש מכסה ומעלים על האדם המלוכב בו כו' כמו"כ המל' מעלמת על האורות דאצי' שלא יתגלו על הנבראים דבי"ע כו', והנה במל' מאירים האורות בבחי' גילוי כו' אך המל' מעלמת עליהם שלא יתגלו על הנבראים כדי שיהי' בבחי' יש כו', דהנה ענין רוממות והתנשאות אין שייך רק על עבדים הזרים ומרוחקים ממנו כו', דהנה על בנים אין שייך ענין מלוכה והתנשאות דאפי' אם יהי' לו מאה אלף בנים אין נופל עליהם ענין מלוכה כו', ואף שהביטול וההכנעה של הבן הוא ביותר מהביטול של העבד דהוא עצם א' כו' אך היא הנותנת דמשום שהוא עצם א' אין נופל ע"ו ענין המלוכה כו' כמו שאין שייך ענין מלוכה על האברים שנשמעים לרצונו כו' משום שהוא הוא עצמו כו' (בל"א דאס איז דאך ער), וכמו על הבן דברא כרעא דאבוה אין שייך עליו ענין מלוכה כמו"כ על השרים ג"כ אין נופל ענין מלוכה משום שיש להם השגה קצת בגדולת המלך כו', והביטול שלהם הוא מצד השגה ואין זה ענין מלוכה כו'. אך עיקר ענין המלוכה הוא דוקא על עבדים המרוחקים ממנו אשר אין להם שייכות אליו כלל כו' ומפני שהם מרוחקים ממנו לזאת שייך עליהם ענין רוממות והתנשאות ומפני שהם בטלים אליו לזאת הו"ע המלוכה כו', וכמו"כ יובן למע' דרוממות והתנשאות של המל' הוא על הנבראים דבי"ע דוקא כו' אלא שבזה אינו דומה למטה לכמו שהוא למע' דלמטה הרוממות וההתנשאות הוא לאחר שיש לו עבדים הזרים ונפרדים ממנו כו' אבל למע' הוא שמוה שהמל' הוא בבחי' רוממות והתנשאות מזה גופא נעשו הנבראים בבחי' יש כו' דענין הרוממות הוא ענין עלי' והסתלקות האור ומזה גופא הם נעשים בבחי' מציאות יש כו', וכי"ז הוא מבחי' מל', אבל מבחי' ז"א לא היו יכולים להיות בבחי' יש דידוע ההפרש בין מדות למל' דבמדות הוא השפעה בקירוב כו' ובמל' הוא השפעה בריחוק כו' והנה השפעה בקירוב הו"ע בדרך גילוי אור כו' ולזאת לא היו יכולים להיות בבחי' מציאות יש כו' ודוקא מבחי' מל' דהו"ע השפעה בריחוק היינו שהוא בחי' עלי' והסתלקות מזה הוא שנתהווה מציאות יש כו', וזהו לך הוי' הממלכה והמתנשא כו' דע"י ההתנשאות של בחי' מל' מזה דוקא נתהוו בבחי' יש כו'. והנה בפרטות יש נשמות המתהוים מבחי' ז"א דהם בבחי' קירוב כו' ועיקר עבודתם הוא עבודה דמוח ולב כו' היינו שהשגתם היא השגה אמיתית כו' ומאיר אצלם האור האלקי בהשגתם כו' ובטלים ומתרחקים באור האלקי המתגלה בהשגתם והביטול שלהם הוא מצד הגילוי אור כו' דכשמתבונן בהאור האלקי המלוכב ומתגלה בהעולמות ובכלל הו"ע בחי' ממכ"ע אשר בזה מאיר האור אצלו בגילוי כו'. ואף דכשמתבונן בהפלאות

ורוממות אוא"ס איך שבעצמות אוא"ס ב"ה הוא מופלא ומרומם מבחי' עולמות אשר מזה נולד האהבה ברשפי אש בבחי' תשוקה וצמאון כו' מ"מ זה אצלו בבחי' הרגש שמרגיש את ההפלאה כו' והביטול שלהם הוא רק מצד הגילוי אור כו', ועבדים הו"ע נשמות המתהווים מבחי' מל' דהם בבחי' ריחוק שאין אצלם העבודה דמות ולב היינו שאין מאיר אצלם האור האלקי בהשגתם כו' והביטול שלהם הוא רק מצד קבועמ"ש כו' והוא כמו למשל העבד שבטל לאדונו שאין זה מצד ההשגה שמשיג גדולת האדון כו' ואין לו אהבה אליו רק הביטול הוא מצד אימת ופחד האדון עליו כו', ואין הכוונה על בחי' יראת העונש שזה מדרי' נמוכה מאד כו' אך היראה הוא משום שידוע שהוא עבד והוא קבל אותו אדון על עצמו לזאת הוא בטל אליו כו', וכמו"כ יובן בהנשמות שנק' עבדים שאין להם השגה בגדולת אוא"ס כו' ואין מאיר אצלם האור האלקי בהשגתם והביטול שלהם הוא רק מצד קבלת עול כו' כמ"ש שום תשים עליך מלך כו' שתהא אימתו עליך שהביטול הוא רק מצד קבלת עול כו'. וזהו"ע שיש בנשמות בחי' שרים ובחי' עבדים כמאמר ריב"ז אני כשר לפני המלך ורחב"ד כעבד לפני המלך כו' ההפרש הוא בין שרים לעבדים כו' השר יש לו השגה בגדולת המלך כו' ויש לו קירוב אל המלך כו' ועל פיהם נחתך דבר המלכות כו' ועל ידם מתגלים חוקי המלך כו' משום שיש להם קירוב אלא לזאת הם יודעים רצונו דיש בידם לשפוט חוקי המלך אם יהיו באופן כך או באופן כך כו', אבל העבדים אין להם השגה בגדולת המלך ואין להם שום קירוב אליו כו' ואין בידם לשפוט איך יהיו חוקי המלך כו' אך עליהם מוטל לעשות בפועל כל מה שנצטוו ע"י השרים כו'. וכמו"כ יובן בנשמות דהנה הנשמות שנק' שרים הם מארי תורה תנאים ואמוראים כו' שיש להם קירוב אל אוא"ס כו' ולזאת הם בעלי דיעה לשפוט חוקי התורה אם יהי' באופן כך או באופן כך כו', אבל הנשמות שנק' עבדים אין להם קירוב אל האוא"ס ואין שייכים כלל לשפוט חוקי התורה כו' אך עליהם מוטל לעשות בפועל ככל אשר נצטוו ע"י מארי תורה כו' ואין העשי' שלהם מצד השגה כו' רק משום שנצטוו לעשות כך כו', ומפני שהמה מחולקים בעצם בשרשם לזאת בהגלות נגלות עליהם אור אלקי בעת רצון מחולקים המה ג"כ בעבודתם כו' דהנה הנשמות שיש להם קירוב אל אוא"ס לזאת פועל עליהם הגילוי אור בהגדלת השמחה והגדלת המדה כו' משום שהם שייכים אל הגילוי אור כו' אבל הנשמות שאין להם קירוב אל אוא"ס מפני שאין להם שייכות אל הגילוי אור לזאת פועל עליהם הגילוי אור אדרבה הריחוק וכיוון הנפש ביותר כו', והמשל לזה הוא כמו המלך שיש על השרים והעבדים הנה השרים יש שיש להם קירוב אל המלך הם ששים ושמחים ביותר כו' משום ששייכים בעצם לגילוי המלך כו' אך תמיד יש לו סדר והנהגה איך שמתנהג עם השרים אך בעת שמתגלה עליהם בעצמו ה"ז פועל בהם הגדלת השמחה כו', אבל העבדים שאין להם קירוב אל המלך ואין שייכים לגילוי המלך כו' לזאת בהגלותו עליהם ה"ז פועל בהם הריחוק וכיוון הנפש ביותר עד שאין ביכולתם לעמוד על עצמם כלל כו', וכמו"כ יובן בנשמות דהנשמות שנק' שרים שהם בבחי' קירוב אל אוא"ס ושייכים בעצם לגילוי אור כו' לזאת בעת הגלות עליהם אור אלקי ה"ז פועל בהם הגדלת השמחה והגדלת המדה כו', דהנה באהבה יש כמה מדרי' אהבה שע"פ טו"ד ואה"ר ואהבה בתענוגים כו' דאהבה רבה באה ג"כ מהתבוננות כו'

שהוא מצד גילוי אור, וכן אהבה בתענוגים יש בה ג"כ הרגש החכ' (בל"א דא איז פאראן א דער הער פון חכ'), עד שיש אהבה בבחי' כלות הנפש שהיא ג"כ מצד הגילוי אור דמשום שמתגלה אצלו גילוי אור שלמעלה מהכחות המוגבלים שלו לזאת נכלה נפשו בהגילוי אור הלזה כו', וכ"ז הוא בהנשמות שיש להם קירוב אל האוא"ס ושייכים לגילוי אור אלקי אלקי כו', אבל בהנשמות שנק' עבדים שאין להם קירוב אל אוא"ס ואין שייכים אל גילוי אור אלקי לזאת פועל בהם הגילוי אור הריחוק וכיוון הנפש ביותר כו', וע"ד שהי' במ"ת שכת"י וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק כו' דעם הוא מל' עוממות ונפרדים היינו בחי' עבדים כו' ולזאת ויעמדו מרחוק שפעל בהם הגילוי אור הריחוק ביותר שהיו נסוגים אחור וע"ד דכת"י בלעתיד ובאו במערות צורים ובנקיקי הסלעים מפתח הוי' ומהדר גאוונו כו' ועד"מ מי שהוא ירא הוא בורח ומתחבא כו', וזה יהי' בנשמות שנק' עבדים שאין להם שייכות אל הגילוי אור לזאת יפעל בהם הגילוי אור הריחוק והכיוון ביותר כו', ואין הריחוק הזה לגרעיותא כו' דהרי בא אדרבא מצד הגילוי אור רק שהגילוי אור פועל בהם שיהי' בבחי' ריחוק וכיוון כו', וטעם הדבר הוא מפני דשרשם הוא מבחי' מל' שהיא בחי' השפעה בריחוק ואין להם קירוב אל אוא"ס ואין שייכים לגילוי אור לזאת פועל בהם הגילוי אור הריחוק והכיוון כו', וכמו"כ יובן למע' דהנה ז"א שהוא מבחי' קירוב לזאת פועל בהם הגילוי אור אלקי הגדלת המדות. וזהו ההרים רקדו דענין הרקידה מורה על הגדלת המדות עד"מ למטה מי שהוא מרקד ה"ז מהגדלת השמחה ששמה ביותר כו' וכמו"כ יובן למעלה דענין הרקידה הו"ע הגדלת המדות כו' דהנה המדות הם הארה כו' רק שהיא הארה הדבוקה בהעצם אבל מ"מ היא הארה בעלמא כו' ומקור אמיתי שלהם הוא האוא"ס אלא שירדו ונמשכו למטה בדרך ירידה והמשכה כו' כמ"ש וירדתי ואצלתי כו' שהוא בבחי' המשכה וירידה ממקורם כו' ולכן בהגלות עליהם מקורם נעשה בהם הגדלת המדות, וזהו ההרים רקדו שנכללו חג"ת דו"א בחג"ת דעתיק דזהו"ע יד הגדולה יד החזקה יד הרמה כו', וענין ההתכללות הוא שנכללו בהמדות שלמע' ולא שנתבטלו לגמרי כו' והוא כמו נר שנכלל באבוקה שלא נעשה בזה העברת הנר כו' רק מפני שהוא חלק קטן ממנו לזאת הרי הוא נכלל בו דכ"ז שהוא בריחוק ממנו ה"ה מאיר בפ"ע ועי"ז שנתקרב אל האבוקה ה"ה נכלל בהאבוקה כו' אבל אין זה העברת הנר, וכמו"כ יובן למע' דההרים רקדו היינו שנכללו במקורם ולא הי' בהם ההעברה כו', אבל היס ראה וינס כו' דים הוא בחי' מל' שהוא בבחי' ריחוק לזאת ע"י הגילוי אור נעשה בו הריחוק ביותר כו' כמ"ש וירא העם וינועו ויעמדו מרחוק כו' דמי שאינו שייך לגילוי אור פועל בו הגילוי אור הריחוק ביותר כו', וזהו"ע שאלת משה ששאל להים מפני מה אתה בורח כו' היינו ששאל אותו מדוע לא הי' בדרך התכללות כו' ועי"ז השיב לו מפני יראתו של הקב"ה כו' היינו משום שהוא אינו שייך לגילוי אור לזאת פועל בו הגילוי אור הריחוק והכיוון ביותר ומשו"ז אמר מפני יראתו של הקב"ה דוקא כו' ולכן הי' בדרך ביטול והעברה לגמרי כו', וי"ל דכאן נתגלה מעלת משה על היס דמתחלה אמר לו

הים אני גדול ממך אבל כאן נתגלה מעלת משה כו' דהנה בזה שנתן הקב"ה ימינו על ימינו של משה הרי פעל זה במשה הקירוב ביותר דמשה הי' נשמה דמ"ה ושייך בעצם לגילוי אור ולזאת ע"י הגילוי אור נתקרב ביותר כנ"ל כו', אבל הים שהוא בבחי' ריחוק ואין שייך לגילוי אור לכן פעל בו הגילוי הביטול וההעברה לגמרי כנ"ל ובוזה גדלה מעלת משה על הים כו'. אך מ"מ צ"ל עוד שמשמעות הענין הוא דלאחר שברח הים הי' צריכים ג"כ לקריעת ים סוף כמו שאמר מיד הרים משה את ידו כו' וצ"ל דהרי בזה שברח הים הרי נעשה ממילא יבשה ולמה צריכים עוד לקי"ס כו', וגם צ"ל מה שייך זה ליצי"מ דמתחלה אומר בצאת ישראל ממצרים כו' ואח"כ אומר הים ראה וינס כו' מה שייכות זל"ז כו'. ולהבין כ"ו צלה"ק תחלה ענין לידת הנשמות דידוע דלידת הנשמות הוא בשביעי ש"פ דהנה בשמע"צ אז הוא זמן הקליטה דאור זרוע לצדיק נקלט בבחי' מל' ושוהה שם שבעה חדשים וזמן הלידה הוא בשביעי ש"פ. ולהבין ענין לידת הנשמות צלה"ק תחלה מ"ש שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד כו' ואיתא בכתבי הארז"ל דהוי' אלקינו הו"ע יחוד הו"ב והוי' אחד הו"ע יחוד זו"ג כו', דהנה או"א הם תרדל"מ כחדא שריין וכחדא נפקין דזיווגיהו תדיר לצורך קיום העולמות דהנה החכ' היא בחי' אין ובינה היא בחי' יש וצ"ל תמיד יחוד הו"ב לצורך ונהר יוצא מעדן כו' יוצא הוא ל' שהיא בחי' עדן כו'. והנה ידוע דעצמות או"א"ס הוא למע' מבחי' חכ' שהחכ' אינה בערך הא"ס דהתהוות החכ' מלמע' מן החכ' אינה בדרך עו"ע רק בדרך יש מאין כמ"ש והחכ' מאין תמצא כו' שהחכ' היא בבחי' יש מאין, וידוע דעו"ע הם בערך זל"ז שהעלול הי' כלול בתוך עלתו בהעלם ואח"כ הוא יוצא בהתגלות כו' וכמו שהוא בהעלם הוא בבחי' דקות והעדר המציאות ואח"כ נעשה בבחי' מציאות כו', וענין העלם וגילוי שבהעלול אין הכוונה דהעלם העלול הוא כמו שהעלול כלול בתוך עלתו כו' דהנה הגילוי של העלול הוא כמו שהעלול יוצא בהתגלות וכמו"כ נאמר דהעלם העלול הוא כמו שהעלול כלול בתוך עלתו כו' ובאמת אין הדבר כן רק דכללות העלה הוא העלם העלול כו' דהרי העלה מחייב את העלול ובהמצא העלה נמצא בתוכה העלול המחייב ממנה וכמו למשל בשכל ומדות הרי השכל מחייב את המדות כו' וא"א להיות שכל בלא מדה כו', ואינו דומה לרצון כו' דאין הרצון מחייב את השכל דהרצון יכול להיות בדבר שאין בה שכל כלל כו' ואף דידוע דהרצון מגלה את השכל כו' אך היינו בדבר שיש בו טעם או הרצון מגלה את הטעם כו' אבל יכול להיות הרצון בדבר שאין בו טעם כלל כו', משא"כ בשכל ומדות אין יכול להיות שום ידיעה שמצד השכל בלא מדה כו' ואף דהידיעה אינה מצד השגה רק מצד כח החכ' מ"מ מוכרח בה להיות איזה מדה כו' היינו שיש התפעלות הנפש בזה כו' הידיעה דמצד הראי' אין בה התפעלות ושם הו"ע הדביקות כו' אך הידיעה שמצד השכל א"א להיות בלא מדה כו' דהשכל מחייב את המדות כו', וכמו"כ א"א להיות מדות בלי שכל המולידים כו' דמה שיש מדות בלא טו"ד הו"ע מדות שברצון אך המדות שע"פ טו"ד א"א להיות בלא שכל כו' וכן שכל בלא מדות ג"כ א"א להיות דשכל מחייב את המדות כו', ולכן אנו רואים דבעו"ע העלול הוא כלול בתוך העלה דתיכף בהמצא העלה ימצא בתוכו העלול המחויב ממנה כו', משא"כ בענין יש מאין הרי האין והיש אינם בערך זל"ז דאדרבא היש הוא היפך האין כו' ואין האין מחייב את

היש כו' דלא משום שיש בחי' אין מוכרח להיות יש, והתהוות יש מאין הוא משום דכך עלה ברצונו ית' במאמר כשעלה ברצונו הפשוט להאציל ולברוא כו' וכמ"ש בזהר כד סליק ברעותא דמלכא למברי עלמא כו' דענין בריאה יש מאין הוא מצד רצונו ית' כו', וגם בזה אינו דומה ענין בריאה יש מאין להשתל' עו"ע דבהשתל' עו"ע הרי העלול הי' עלול בתוך עלתו כו' משא"כ בענין יש מאין הרי מציאות היש לא הי' תחלה בהאין כו', והגם דכשהי' עליית הרצון על בריאת העולמות הרי היו כלולים שם כל העולמות והנבראים כו' והמשל בזה הוא כמו אדם שחושב לבנות איזה בנין הרי הי' במחשבתו כל האורך ורוחב הבנין והאבנים והעפר והעצים כו' וכמו"כ הוא למעלה דכשעלה ברצונו לברוא העולמות הי' שם השערה דשיער בעצמו בכח כל מה שעתיד להיות בפועל וא"כ הרי כלולים שמה כל הנבראים כו', אך כ"ז הוא הרוחניות של הנבראים כו' אבל עצם מציאות היש לא הי' בהאין כו' ואופן התהוות היש הוא בדרך ממילא ומאליו כו' דלא כמו בהשתל' עו"ע שהוא בדרך התלבשות שהמלביש אינו מרגיש את האין המלוּבש בו כו' והוא רק בדרך ממילא ומאליו כו', והגם דכת' בראשית ברא אלקים כו' ברא הו"ע התלבשות כח הפועל בהנפעל כו' אך כ"ז הוא מצד האורות המתלבשים ובכלל הו"ע ממכ"ע וידוע דבכח הממלא הרי לא הי' יכול להיות התהוות היש כו' אך אופן התהוות הוא דוקא בדרך ממילא ומאליו ולא בדרך התלבשות כו'. וכמו"כ יובן דהתהוות החכ' מהאוא"ס שלמע' מהחכ' הוא בדרך יש מאין שהוא באין ערוך כו' כמ"ש כולם בחכ' עשית כו' דחכ' הוא בבחי' מציאות מדוד דהרי החכ' אינה בחי' בינה והבינה אינה בחי' חכ' כו' ואינה בערך אל האוא"ס כו', והגם דהוא הבחי' אור א"ס ולא בחי' עצמות ממש כו' מ"מ הרי היא בחי' א"ס וכל מה שהי' בבחי' מציאות פרטי הרי אינה בערך אל הא"ס כו' והתהוות החכ' מהאוא"ס שלמע' מהחכ' הוא בדרך יש מאין כו', וכמו בנפש אנו רואים שמציאות החכ' לא"ס יש בהכח המשכיל שלמע' מהחכ' כו' וכידוע שכח המשכיל הוא רק מקור על בחי' שכל אבל הוא בעצמו אינו במציאות שכל כו' ולזאת אין אנו מרגישים אותו כו' הנהה השכל הגלוי אנו מרגישים אף טרם שמשכילים בו איזה השכלה כו' משום שהוא בבחי' מציאות שכל כו' אבל הכח המשכיל אין אנו מרגישים אותו משום שאינו בבחי' מציאות שכל ואין אנו יודעים אותו רק משום שאנו מרגישים השכל הגלוי ובהכרח לומר שיש לו איזה מקור כו' וגם אנו מרגישים איך שנמשך מכח המשכיל אל השכל הגלוי אבל הוא בעצמו אין אנו מרגישים כלל כו' משום שאינו בבחי' מציאות שכל כלל כו', וכמו"כ יובן למע' דהתהוות החכ' מהאוא"ס שלמע' מהחכ' הוא בדרך יש מאין שמציאות החכ' לא הי' בהאוא"ס שלמע' מהחכ' כו', ומ"מ חכ' נק' אין לגבי בינה כי החכ' היא היש הראשון שנתהווה מן האין ולזאת מאיר בה גילוי האין כו', וכמו בעולמות ב"ע הרי ראשית התגלות היש הוא בעולם היצירה אבל בעולם הבריאה אין שם מציאות יש כ"כ כי שם הוא אפשרי המציאות כי הוא היש הראשון יש מאין לגבי השתל' עו"ע כו' כי בהשתל' עו"ע יכול להיות מציאות העלול בלעדי העילה כו' כמו למשל בשכל ומדות יכול להיות מציאות המדה בלא השכל המולידה כו' היינו אף כששוכח השכל והטעם המחייב את המדה מ"מ לא יסתלק המדה כו' אבל בענין יש מאין הרי כל מציאות היש הוא רק האין המהווה ומחי' אותו כו' כי ענין

בריאה יש מאין הו"ע התחדשות וכל התחדשות תלוי בכח המחדש ומבלעדי כח המחדש לא יש שום התחדשות כו', וכ"ז הוא בכל הנבראים שכל מציאותם הוא רק האין המהווה אותם אך המעלה בחכ' הוא כי בה נרגש איך שכל מציאותה הוא רק האין כו' כמ"ש בתניא דא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו וזו היא מדרי' החכ' כו' דמבואר במ"א דבמציאות היש שם הוא הביטול דאין עוד כו' וזה נרגש גם בחכ' איך שהוא לבדו הוא ואין זולתו כו' ולכן נק' החכ' אין לגבי בינה. וזהו הוי' הוא בחי' חכ' ואלקינו הו"ע אלקה שלנו המושג לנו והו"ע בינה כי בינה היא בחי' יש כמ"ש להנחיל אוהבי יש כו' והוי' הוא בחי' חכ' ולכן הוי' בראשו יו"ד כי בכדי שיוכל להתהוות מציאות החכ' הי' צ"ל צמצום באו"ס דהו"ע התעלמות אור הראשון כו' וסילק אורו הגדול אל הצד כו' כנ"ל ולכן נרמז החכ' בש' הוי' להורות שהיא בחי' אין כו', וכדי שיומשך מבחי' חכ' לבחי' בינה הוא ע"י ד' אותיות הוי' כו' דיו"ד הו"ע צמצום וה"א הו"ע התפשטות והוא"ו הו"ע המשכה וה"א אחרונה הו"ע התפשטות כו', וזהו הוי' אלקינו הו"ע יחוד חו"ב. והוי' אחד הו"ע יחוד זו"נ דהנה אחד הו"ע התאחדות הפרטים והנה על עצמות א"ס אין שייך לומר התאחדות הפרטים דהוא בחי' יחיד (בל"א איינציג בעצם), רק דקאי על בחי' ז"א שהוא בחי' פרטים חסד גבורה תפארת כמ"ש לך הוי' הגדולה והגבורה כו' ומ"מ הם בטלים ומתיחדים באחד כו' וגם דאחד הוא א"ח ד' דא"ח הו"ע ז"א כו' וד' הו"ע דבור עליון וזהו דהוי' אחד הו"ע יחוד זו"נ כו'. והנה כדי שיהי' הצמצום וכללות כל ההשתל', בתחלה הי' משום דכך עלה ברצונו ית' מצד כי חפץ חסד הוא כו' וגם בזה גופא נאמר במי נמלך בנשמותיהן של צדיקים כו' דהמלכה וההחלטה על העולמות היתה כדי שיהי' נשמות בגופים דוקא ויקיימו תומ"צ כו' אך מ"מ תחלת ההתעוררות היתה משום כי חפץ חסד הוא בלא שום אתערותא דלתתא כו', אך עכשיו באתערותא דלתתא תלוי מילתא דנש"י צריכים להמשיך כ"ז ע"י עבודתם דהנה נש"י עלו במח' הו"ע בחכ' דמח' ביובלא לא אתפרשין לעלמין ועלו במח' היינו מדרי' עליונה שבמח' דהו"ע מתה"ק כו' ולכן ע"י הנחת עצמותם וע"י המס"נ שלהם שמוסרים נפשם באחד כו' וע"י הביטול שיש בהם מצד הגילוי אור כנ"ל ביכולתם להמשיך שיהי' הצמצום וכללות כל ההשתל', וזהו שמע ישראל ע"י שנש"י עלו במח' לכן ע"י המס"נ שלהם וע"י הנחת עצמותם ביכולתם להמשיך כללות כל ההשתל' וזהו הוי' אלקינו הוי' אחד.

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

מט

בס"ד. שש"פ, רצ"ד.

הים ראה וינוס הירדן יסב לאחור, ההרים רקדו כאלים גבעות כבני צאן, והנה אומרו הים ראה וינוס הירדן יסב לאחור קאי על קי"ס, ואומרו ההרים רקדו וגו' אמרו"ל (פסחים דקי"ח ע"א) דקאי על מ"ת, והיינו דתוארי ניסה ורקידה האמורים בים ובהרים הוא להורות על ההתפעלות שלהם, דהתפעלות הים והירדן הוא בניסה ונסיגה לאחור, והתפעלות ההרים וגבעות הוא ברקידה, וצ"ל מהו ענינם בכלל ומפני מה התפעלות הים והירדן שהם מים הוא בדרך ניסה ונסיגה לאחור, והתפעלות ההרים וגבעות שהם יבשה וארץ הוא בדרך רקידה, והניסה ונסיגה לאחור דים וירדן אינו מבאר אופן הניסה ונסיגה לאחור, לא כן בהרקידה דהרים וגבעות שמבאר אופן רקידתם בתואר מוגבל, דרקידת ההרים הוא כאלים ורקידת הגבעות הוא כבני צאן. ובכללות הענין א"מ דמאחר שאפשר להיות רקידה בהרים מפני מה לא הי' בים ג"כ רקידה, או מאחר שהי' ניסה בים מדוע לא הי' בהרים ג"כ ניסה. והנה במד"ר שמות פכ"א ע"פ ואתה הרם את מטך ונטה את ירך על הים ובקעהו וגו', מיד שמע משה להקב"ה והלך לקרוע הים, וכיון שהלך לקרוע את הים לא קבל עליו להקרע, א"ל הים מפניך איני נקרע, אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בששי, כיון ששמע משה כך הלך ואמר להקב"ה אין הים רוצה להקרע, מה עשה הקב"ה נתן ימינו על ימינו של משה שנא' (ישעי' ס"ג י"ב) מוליך לימין משה זרוע תפארתו וגו', מיד ראה (הים את) הקב"ה וברח כו', א"ל משה מפני מה אתה בורח, א"ל הים מפני אלוקה יעקב מפני יראתו של הקב"ה, מיד כיון שהרים משה ידו על הים נבקע. וצ"ל תוכן שאלת משה מפני מה אתה בורח, איזה שאלה היא, דלכאוו' מוקשה הדבר ונפלא הוא מדוע לא ברח תחלה, ועם היות דטענת הים אני גדול ממך שאני נבראתי בשלישי ואתה נבראת בששי היא טענה גדולה ועצומה, ומ"מ הלא גם הים יודע מעלת האדם, דהים הוא מהנבראים דשי"ב, דהגם שהוא נברא שלמטה הוא קיים באיש כמו צבא השמים, והגם דארץ היא ג"כ מנבראי ששת ימי בראשית שקיימין באיש כמו השמים וצבא השמים, מ"מ יש הפרש בין ים לארץ, דארץ חטאה ולכן נתקללה כמ"ש ארורה האדמה בעבורך וגו', וכת"י ועתה ארור אתה מן האדמה וגו', ופרש"י יותר ממה שנתקללה היא כבר בעונה וגם בזו הוסיפה לחטוא, והוכרחה להטהר במי המבול, מלבד א"י דלדעת ר"י (מנחות דקי"ג ע"א) דס"ל דבא"י לא הי' המבול רק הבלא דמבול, משא"כ הים שהוא מברואי מטה דקיימין באיש והוא כמו שהי' בשי"ב, שלא הי' בכלל החטא דעה"ה, וידוע דנבראי שי"ב היו בעלי דעה והשכל, וכנראה מויכוח דהנחש וחווה, וא"כ הלא הים ידע במעלה האדם בכלל ומעלת משה בפרט, וקשה מדוע לא ברח בתחלה, ומהו שאלת משה מפני מה ברחת. ועוצ"ל דמשמע שאחר שברח הים הי' נצרך עוד לבקוע אותו, והבקיעה הי' ע"י משה, כאומרו מיד כיון שהרים משה ידו על הים נבקע, ולכאורה מאחר שברח הים הרי נעשה יבשה ולמה צריכים עוד להבקיעה. והנה קי"ס הוא אחר יצי"מ וקודם מ"ת, ובא ע"י מס"ג, דזהו סדר הכתובים

בצאת ישראל ממצרים וגו' היתה יהודה לקדשו וגו', ואמר"ל (סוטה דל"ו ע"א) קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחלה, ואח"כ הים ראה וינוס וגו' שהוא קי"ס, ההרים רקדו וגו' שהוא מ"ת. וידוע דכל המועדים הם המשכות הגלויים בעבודה בנפש האדם, וענינו בעבודה הוא דקי"ס הוא הוראה על שלימת המדרי' דיצי"מ ויסוד העבודה דמ"ת. והנה יצי"מ הוא היציאה מהמצרים וגבולים, וכמ"ש במ"א בארוכה דיש מצרים דקדושה והוא מיצר הגרון המפסיק בין השכל שבמוח למדות שבלב, והוא דאור השכל מתעלם ומתצמצם ועי"ז הנה נולדים המדות שבלב, והיינו דמהמדות שבשכל נעשים שכל למדות, והוא עי"י מיצר הגרון, שהשכל מתעלם ומתצמצם שם ואז אינו לא שכל ולא מדות. ועי"ד צמיחת התבואה והפירות הנצמחים מהגרעינים הנזרעים, דזהו דוקא כאשר הגרעין הנזרע נרקב ונפסד והי' כלא הי', הנה אז הוא נקלט בארץ ומעורר את כח הצומח להצמיח וצומח התבואה או הפירות. וכן הוא דבכדי אשר מהשכל יהי' מדות שנהפך ממהות למהות, דמהות שכל יהי' מהות המדה הוא עי"י האיך באמצע והוא מיצר הגרון, וזהו מצרים מיצר מי, דמי הוא בינה שהוא ההשגה וההבנה, ומיצר מי הוא הוא התעלמות ההשגה, ויצי"מ הוא מרחב וגידול המדות הבאים בכח אור השכל שבמוח אחר יציאתן מן הגרון, והיינו דהעיקר הם מדות לפי שעיקר הוא מה שבא בגילוי בפעולות טובות ממש, אבל הם בכח אור השכל שהן המה המעוררים ומאירים את המדות.

והנה אחר יצי"מ הי' קי"ס דענינו הוא שהים נהפך ליבשה, ובני"י הלכו בתוך הים ביבשה, והיינו דקי"ס הוא כולל ב' מעלות מעלת היבשה ומעלת הים, וכללות הגילוי דקי"ס בא עי"י מס"ג דוקא. והענין הוא דהנה כתי' (תהלים קל"ו ו') לרוקע הארץ על המים כל"ח, דהנה בתחלת הבריאה הי' המים מקיפים את הארץ, והארץ הי' מוקף מהמים, והמים מוקפים מרוח, וכמ"ש ורוח אלקים מרחפת ע"פ המים, כי הנה יש ד' יסודות אש רוח מים עפר, דיסוד האש הוא המעולה מהם לפי שהוא רוחני מכולם, ויסוד העפר נמוך מכולם שהוא גשמי, וכל יסוד שהוא גשמי יותר הוא למטה ביותר, והיסוד הרוחני ממנו שוכן עליו, ולכן הנה יסוד העפר שהוא גשמי יותר מכל הד' יסודות הי' למטה מכולם, ויסוד המים שהוא רוחני יותר מיסוד העפר הי' מקיף את העפר, והגם דגם מים הם כבדים במשקל וענינם שיורדים מגבוה לנמוך, מ"מ הרי העפר כבד יותר, והרוח שהוא רוחני יותר מיסוד המים הי' שוכן על יסוד המים, והאש שהוא מעולה ורוחני מכולם הי' למעלה מכולם. אמנם זהו מצד טבע הבריאה שהטביע הקב"ה בטבעי הד"י כל אחד מהם לפי מדריגתו ומעלתו, אבל אח"כ גזר הקב"ה שיקוו המים מתחת השמים אל מקום א' ותראה היבשה דוקא, והיינו דלא זו בלבד שהמים לא יכסו על העפר, כ"א המים יתקבצו למקום א' ותראה היבשה, והיינו שהוא היפך טבעם בטבע התולדה, וזהו לרוקע הארץ על המים היינו שיהי' הארץ על המים להיפך מטבע הבריאה, הוא בשביל כי לעולם חסדו, דהוא מחסד הוי' עלינו, להיות כי עיקר המכוון בברה"ע הוא בשביל בריאת האדם, כמ"ש אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דמה שאנכי עשיתי ארץ בכלל ושהי' הארץ על המים הוא בשביל האדם, ובריאת האדם הוא בארץ דוקא, היינו ביבשה ולא בים. דלכאוי' הרי בראים שבים הרי יש בהם יתרון לגבי נבראי היבשה, בזה דנבראי הים הם מובלעים

במקורם, ואופן קבלת חיותם הוא בדרך התאחדות במקורם, וברואי הארץ הרי אופן קבלת חיותם הוא בדרך פירוד ממקורם, להתוכן פנימי שבוהו הוא והנשמה קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף הרי אופן חיותה בדוגמת ברואי הים שמובלעים במי הים וזה כל חיותם, הנה כמו"כ הרי הנשמה היא תמיד בדביקות ניכרת במקורה אלקים חיים וזה כל חיותה, משא"כ בירידתה למטה להתלבש בגוף גשמי הרי זה בדוגמת ברואי הארץ, דעם היות דכל חיותם וקיומם הוא ממקורם ומ"מ ה"ה נפרדים ממקורם, וכן הוא בחיות הנשמה בהיותה למטה שהוא בהסתר מקורה, וא"כ הרי הי' צ"ל בריאת האדם בים ולא ביבשה, ומ"מ בריאת האדם הוא בארץ דוקא. דמכ"ו מובן שיש מעלה יתירה בארץ לגבי הים, עד בכדי שיושלם המכוון דבריאת האדם ושיהי' עבודתו כפי שגזרה חכמתו ורצונו ית', הנה בשביל זה נבראה הארץ, דזהו אנכי עשיתי ארץ ואדם עלי' בראתי, דבראתי בגי' תרי"ג, דתכלית הכוונה הוא קיום התומ"צ, וקיום זה ע"י האדם דוקא, הנה שלימות הלזו הוא ע"י ארץ דוקא ולא ע"י הים, ובשביל זה הי' עליית הארץ על גבי המים להיפך מכמו שהי' בתחלת הבריאה, אשר ע"י עלי' זו נתעלה הארץ על המים, עד שעכשו לאחר הגזירה דעליית הארץ על המים, הנה כשצריכים להלוך בים נקרא הילוך זה בשם ירידה, כמ"ש יורדי הים, להיות כי עפר הוא גבוה במעלה ובמדריגה לגבי ים. והענין הוא דהנה מי הים הם מלוחים בטבעם עד שא"א לשתותם להיותם מלוחים, ורק כאשר מי הים בוקעים את עפר הארץ ויוצאין הנה ע"י הילוכם דרך עפר הארץ הם נעשים ערבים ומתוקים לשתות. והדוגמא מזה יובן במעלת מדריגת הנשמה, דכמו שהיא למעלה קודם ירידתה למטה להתלבש בגוף היא במעלת מדרי' ים, מצד עצם מעלתה, אבל מי הים הם מלוחים, אמנם בירידתה למטה להתלבש בגוף שנמשל לארץ, דכתי' בי' כי עפר אתה וגו', הנה כשעוסק בתו"מ ובעבודה שבלב הרי בוקע את ההעלם וההסתר של הגוף ונה"ב, וגבהה מעלת הנשמה לגבי מעלת היותה קודם הירידה, כדוגמת מעלת מים חיים לגבי מי הים, דבשש מעלות שבמקואות דזו למעלה מזו, הנה המעלה היותר עליונה היא מים חיים, ואפילו לדעת ר' יוסי דכל הימים מטהרים בזוחלין (מקואות פ"ה מ"ו), אינם כמים חיים שהן טבילה לזבים והזיי' למצורעים וכשרים לקדש מהן מי חטאת, משא"כ הימים דפסולין לזבים ולמצורעים ולקדש מהם מי חטאת. אמנם מעלת מי הים לגבי מים חיים שהם מלוחים הוא בזה דמלח נותן טעם בכל דבר ומקיימו, והיינו דהנשמה בהיותה למעלה טרם ירידתה היא בבחי' ים, דמי הים הם מלוחים, ויש בהם טעם שהיתה בבחי' טעם והשגה באלקות, ובירידתה למטה הנה בתחלה נחסר זה, דזהו"ע הירידה, אבל ע"י ירידה זו נעשה העלי' דיכולה לבוא לבחי' מים חיים שגבוהים יותר מבחי' מי הים.

וביאור הענין הוא, דהנה יש ב' מיני אהבות והם האהבה דבכל נפשך והאהבה דבכל מאדך, דהאהבה שבכל נפשך הוא האהבה שע"פ טעם ושכל, וכמשל הנפש שמחי' את הגוף, דכאשר האדם בתכלית הבריאות אינו מרגיש מחסור בחיות ואינו מרגיש יוקר החיים, אבל כאשר האדם אינו בשלימות בריאותו והוא מעונה וחלוש ירצה במאד שיתחזק בריאותו, כי מרגיש הוא יוקר החיים ומשתדל בכל מיני השתדלות ברפואות וסגולות שיהי' התפשטות חיות נפשו באברי גופו, מפני שיודע

דחיים הוא טוב. וכן הוא בעבודה דכשיתבונן שהקב"ה מחי את העולמות והנבראי, וכמ"ש ואתה מחי את כולם, וע"י העמקת דעתו בהתבוננות מרגיש טיב הדבר, ער פילט דיא גוטסקייט פון דעם, היינו שמרגיש טוב טעם באלקות שהו"ע קרבת אלקים לי טוב, הנה מתעורר באהבה, וכמ"ש לאהבה את ד' כי הוא חייך כו', והיא אהבה שע"פ טו"ד. אמנם אהבת בכל מאדך היא אהבה שלמעלה מן הטעם והיא בל"ג, ואהבה זו באה לא ע"י התבוננות כ"א מההסתר וההעלם דוקא, וכהכלל הידוע דגילוי כחות הנעלמים שבנפש הוא ע"י המנגד דוקא. וכמו שאנו רואין במוחש בגילוי השכל דע"י איזה קושיא דוקא הנה ע"י מתגלה כח הנעלם מהמשכיל ואז בא לאמיתת עומק השכל ההוא, וכדאי' בזה ע"פ עדן עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחכה לו למאן דדייק במילי' דחוכמתא, דדוקא כאשר מדייק בכל דבר שכל והשגה, והיינו דלא כמו שתופס הענין בסקירה ראשונה כ"א כאשר מעורר כמה קושיות והערות, הנה ע"י מוציא כח הנעלם שבכח שכלו שבא לעומק הכוונה הנעלמת שבהשכלה ההיא. וכמו"כ בכדי שיגלה עומק עצם הנפש הוא ע"י הסתר והעלם הגוף דוקא, ועד"מ מים כשסותמין אותן ה"ה מתגברים ושוברין הסתימה והולכין במרוצה יתירה, כך הנה"א מצ"ע כתי' בי' רשפי' רשפי' אש שלהבת י"ה, כמו הלהב עולה למעלה, הנה כמו"כ יש בהנה"א רצון ותשוקה לכלול באלקות, וכמ"ש רוח האדם העולה היא למעלה, וכשהייתה למעלה הייתה בבחי' דביקות תמיד באלקות, וירדה ונתלבשה בגוף ונה"ב שמעלים ומסתיר, אשר בזה סותמים כל דרכי הילוכה בקדש שאינה משגת כלל אותן ההשגות שהשיגה למעלה, ומכש"כ שאינה מרגשת האור האלקי כמו שהי' קודם ירידתה, וגם סותמים דרך הילוכה בתומ"צ שהנה"א רוצה בזה והגוף ונה"ב אינם מניחים אותה, ומשתדלי' להראות לה תאוות ותענוגי עוה"ז, אשר בזה פועלים הם על הגוף פעולה רעה, דאף גם אם עושה מצוה ומקיימה ה"ו בקרירות דרך מצות אנשים מלומדה, וכה מתעמם הוא ומתקרר עד שנעשה עולמי, ער וערט א' ועלטיקער מענטש ואָס עניני עולם רירן אים מעהר אָן וי עניני תו"מ. וכאשר הנה"א מתבונן בזה איך כי ירד מאיגרא רמה להיות רואה באלקות בראי' חושית, ובא לבירא עמיקתא להתגשם ולהתעב בגשמיות ועביות הרצונות של הנה"ב, ה"ה מתמרמר מאד וצר לו במאד ע"ו, ומתגבר בכחות העצמיים שלו ובוקע ושובר חשך הגוף והנה"ב ויוצא מגדר הגבלת הכלי למעלה מטו"ד לגמרי, וכמו מי שמציל א"ע מן המות ר"ל שזהו ע"י כחות עצמיים של הנפש למעלה מטו"ד, הנה כמו"כ הנה"א בורח מן מיצר הנה"ב ומתגבר בכחות העצמיים שלו לשבור סתימת הגוף ונה"ב, מה שלא נמצא מרוצה והמשכה כוז בהנשמה קודם ירידתה למטה, דאז נקראת בשם נוני ימא דמי הים הם מלוחים, ויש בהם יתרון מה שהמלח נותן טעם בכל דבר, ובענין הנשמה הוא מה שיש לה טעם בהשגה אלקית, ובירידתה הרי נחסר טעם זה, אבל ע"י העלם והסתר הגוף ונה"ב וסתימתן בא הנה"א לעבודה פנימית דעצם הנפש שלמעלה מטו"ד ולא בבחי' הרגש כלל, והיינו דלא משו"ז שהרגיש את האור האלקי נעשה הרצון בהמשכה גדולה כוז, כ"א שזה בא מן המיצר של הגוף ונה"ב, וזה מגיע עד רום המעלות, עד שע"י נעשה המשכה פנימי' כמו המשכת עצם אל עצם ממש, ונמשלה אהבה זו למים חיים שהם מי הים העוברים דרך עפר הארץ דוקא, וכמו שהמים הנובעים מן המעיין הם נובעים

תמיד, כך הנה אהבה זו יכולה להיות בתמידות, כי יש אהבה שהיא ברשפי אש והיא בחי' אהבה דבכל נפשך, והיא אהבה הבאה בטעם ושכל, וכשנחלף ההתבוננות הנה חולף ועובר גם האהבה הבאה מההתבוננות, אבל האהבה דבכל מאדך יכולה להיות בתמידות להיותה למעלה מן הטעם. וזהו"ע קי"ס שהוא ההילוך ביבשה בתוך הים דכולל ב' המעלות דים וארץ, דזהו הכנה לקבלת התו' בפנימיות, והוראה על יצי"מ שהו"ע גילוי המדות, וזהו הים ראה ויננס כו', דים וירדן הם בחי' מוחין, ובפרטיות ים הוא חכ' וירדן בינה, ובגילוי המדות המוחין מסתלקים, ואופן סילוקם הוא דחכ' הוא בדרך התעלמות, ובינה בדרך נסיגה לאחור, וענין הבקיעה הוא הביטול.

*

מאמר זה לא נשלם מפני ענין שאין לבארו בכתב, וכשיעזור השי"ת אז יתבאר הענין בעזרתו ית' באופן הנדרש בארוכה.

ד"ה הים ראה ויננס שש"פ תרצ"ד

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ג

קריעת ים סוף בכוח "עצמות יוסף"

איתא במדרשי "בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים לישראל, הדא הוא דכתיב הים ראה ויננס, בזכות ויעזוב בגדו' בידה ויננס". ומודגש בלשון חז"ל "עצמותיו (של יוסף)". וכן הוא בלשון הכתובי' "ויקה משה את עצמות יוסף עמו".

וצריך להבין, הרי אין זה לשון כבוד' (הגם שיוסף בעצמו אמר והשביע את בני" "והעליתם את עצמותי מזה אתכם"⁵), והי' מתאים יותר הלשון "ארונו של יוסף" וכדומה?

וי"ל הביאור בזה, בהקדים הטעם עפ"י פנימיות הענינים שארונו של יוסף הי'

1) ב"ר פפ"ז, ה. וראה תנחומא ס"פ נשא. זח"ב מט, א. ח"ג ריד, רע"א. ועוד.

2) וישב לט, יב.

3) בשלח יג, יח-יט.

4) בסוטה יג, ב "מפני מה נקרא יוסף עצמות בחייו מפני שלא מיחה בכבוד אביו כו".

אבל מובן שגם לאחר מותו, השם "יוסף" סתם או "ארונו" מכובד יותר מלשון עצמות. וראה ש"ך עה"ת (בשלח שם) שמביא ממדרש "מפני מה נקרא יוסף עצמות מפני שלא מיחה כו", ומפרש: הקשה להם ז"ל שיוסף נחנט ודרך התנוטים שאינם כלים ואין הבשר מתעכל, אלא מעמיד אותו בלחותו, א"כ איך אמר ויקח משה את עצמות, אלא לפי שנתעדן בשרו כו'. וראה ראב"ע בשלח שם.

5) ויחי נ, כה.

6) ע"ד הלשון (ויחי מז, ל. מט, כט. נ, ה) בהעלאת יעקב "ונשאנני ממצרים גו' קברו

אותי גו'" "אקברה את אבי".

צריך ללכת עם בני" במדבר, כי זה נתן להם כח בעבודתם, ללכת במדבר ולקריעת ים סוף, ובוזה הי' צריך להיות "עצמות יוסף", העצם והתוקף של יוסף, כי עצמות הוא ענין התוקף והחוזק של האדם והבעל חיים. והעצם של יוסף בא לידי ביטוי בשמוי"ב"ותקרא את שמו יוסף, לאמר יוסף הוי' לי בן אחר"¹⁰.

והענין בזה, עבודתו של יוסף היא "יוסף הוי' לי בן" - להוסיף בקדושה¹¹, ולא רק זה אלא "לאמר יוסף הוי' לי בן אחר" - שגם יהודי שהנהגתו היא באופן של "אחר", שאינו צד הקדושה¹², מהפך אותו ל"בן", "בנים אתם להוי' אלקיכם"¹³.

ולכן כאשר בני" היו צריכים לצאת ממצרים, שאז התגלה בכל העולם הקיום בפועל האמירה "שלה את בני"¹⁴, שיהודים הם בניו של הקב"ה, נדרש אז מבני" מדה כנגד מדה¹⁵, לגלות אצלם הענין של "יוסף הוי' לי בן", ו"בן אחר", שהו"ע ד"עצמות יוסף" (וזה נפעל ע"י משה, שהוא רועם של ישראל ומוציאם ממצרים)¹⁶.

תהלות מנחם עה"פ

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

נא

מפני שנעשה בהן נס, י"ל דלתות שערי נקנור הוא לנגד ת"ת ויסוד, כי גוף וברית כחד חשבינן. והיסוד הוזה הוא בחי' יסוד שבחזה, הבן פורת עלי עין בל"ת להאריז ל פ' ויחי ע"ש, והיינו לנגד יעקב ויוסף. הדלת שהשליכוה לים, הוא הדלת דיוסף, יסוד, כי יוסף יסוד הוא בחי' דג שבים, ונעשה בה נס, (שעלתה מן הים, הוא ע"ד הים ראה ארונו של יוסף וינוס) נס דוקא שקאי על יסוד, ונס הוא לשון הרמה, הוא בחי' יסוד שבחזה, בחי' קמה אלומתי, נ"ס הוא מספר שני חיי יוסף. והדלת שלא השליכוה, הוא בחי' דלת דיעקב ת"ת עצמו, ונחשתן מצהיב כי שופרי' דיעקב מעין שופרי' דאדם הראשון.

תורת לוי יצחק ש"ס משנה וגמרא, ע' שלא

(7) כן פירש מגלה עמוקות אופן יז בפסוק זה. וראה גם אוה"ת בשלח (כרך ז) ע' ב'תרסג.

(8) להעיר גם מטעמי מצות (בא יב, מו) "ועצם לא תשברו בו". וראה הינוך מצוה טו.

(9) כמארז"ל (יומא פג, ב) ר' מאיר הוה מדייק בשמא". וראה שם מעשה רב.

(10) ויצא ל, כד.

(11) ראה אוה"ת ויצא רכ, א ואילך. ויחי שפו, א ואילך. שצ, א ואילך. שצו, ב ואילך.

ועוד.

(12) ל' התניא פ"ו.

(13) פ' ראה יד, א. וראה לקו"ש ח"א ע' 2 ואילך ובהערות שם.

(14) שמות ד, כג.

(15) ראה סוטה ת, ב.

(16) מלקו"ש חכו"ע' 58 (משיחות ש"פ בשלח ה'תשכ"ג - ה'תשל"ח, ש"פ וארא ה'תשמ"ה).

קי"ד, ד – ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן. כ"ק אדמו"ר הזקן

נב

ואמר עוד במדרש בפי' ההרים רקדו כאילים דהיינו ג"כ שברחו מלפניו. כי ענין הרים אלו הם מ"ש למה תרצדון הרים גבנונים וכדפירש"י (פסחים קי"ח ב') שהם בחי' הרי בתר טורי דפרודא, והיינו כי כמו הר הוא בליטה וגובה כך הוא ענין גסות הרוח שהוא בחי' יש ודבר כו' משא"כ הר סיני דת"י (בשופטים סי' ה') שהוא חליש וזעיר מכל טוריא היינו בחי' ביטול ובחי' מעט הגובה שבו זהו ע"ד שת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית כו' כמ"ש הפי' בד"ה יביאו לבוש מלכות. משא"כ הרים הנ"ל שהם בבחי' יש וגסות ועז"נ וכל הר וגבעה ישפלו כו' וע"כ רקדו וברחו שלא יכלו לקבל המשכה וביטול זה.

לקו"ת במדבר ד, ב

נג

כי הנה יש טורי נהורא וטורי חשוכא פי' טורי נהורא הם המדות שנמשכים מן השכל חג"ת דז"א וטורי חשוכא הם המדות שלמעלה מהשכל אהבה רבה חג"ת דא"א וזהו ענין מדלג על ההרים שנמשך מבחי' טורי חשוכא חג"ת דא"א בחג"ת דז"א, וזהו ענין ההרים רקדו כאילי' עליי' חג"ת דז"א והתכללותן בגילוי אור חג"ת דא"א וכמ"ש במ"א בד"ה הים ראה כו' ההרים רקדו כו'.

לקו"ת שיר השירים טו, ג

כ"ק אדמו"ר האמצעי

נד

דרוש ההרים רקדו של ז' של פסח

ההרים רקדו כאילים [גבעות] כו', הנה מבואר בפרי עץ חיים בענין קריעת ים סוף בו' של פסח שהוא זמן לידת הנשמות ובשמיני עצרת הוא זמן הקליטה כו' וז' חדשים עד ז' של פסח הוא זמן עיבור הנשמות בבטן המל' ובו' של פסח בקריעת י"ס הוא בחי' לידה. ויש להבין לכאורה מה שייכות יש לענין לידת הנשמות בקריעת י"ס שהלכו בני ישראל בתוך הים ביבשה כו'. אך הענין יובן בהקדם המאמר דישראל עלה במחשבה. דהנה כתיב למען אחי ורעי כו' שכנ"י נק' אחים ורעים להקדב"ה. והענין הוא כידוע דקודב"ה הוא בחי' המדות דאצ"י שמלוּבש בהן בחי' מוחזו דא"א שנק' קודש, והיינו ענין קדו"ש וברו"ך כו' וכמ"ש במ"א. וידוע דהמחשבה מלבשת לשכל ומדות ומתאחדת עם השכל והמדות, כנראה לעין שהשכל מתאחדת באותיות המחשבה שנק' מחשבת [ה]שכל כאשר טרוד שכלו במחשבה וענין דבר מה כו' והיו לאחדים ממש בלי פירוד כלל ביניהם כאילו המה עצם אחד ממש. ולכאורה אנו רואים שיש מציאות שכל טרם בואו להתלבש ולהתמשך באותיות מחשבה כלל, וראי' לדבר

מה שאנו רואים ששכל זה אשר יתמשך בצירופי אותיות מחשבה כאלה הרי ששכל זה עצמו יתמשך בצירופי אחרים בשעה אחרת וכמו לבוש יחליפם השכל לאותיות פושט ולובש כו', אך מ"מ מתאחדת המחשבה עם השכל ביותר, והוא לפי שכאשר נתהווה מציאות השכל מלמעלה מן השכל או מתהווה עמו בחי' אותיות המחשבה שיתלבש בהן בגילוי רק שכלולים בו בהעלם ואח"כ יוצאים לידי גילוי, וכידוע שבכללות מהות כל שכל יש לו בחי' אותיות המיוחדים אליו שא"א לו להתפס כ"א באותיות כאלה דווקא להיותם שייכת אליו מתחילת התהוות העצם של השכל ממקורו כו'. ובוה יובן למעלה במ"ש כי אתה אבינו בחי' אור אבא דאצי', לפי שכנ"י נקרא' בני"ם וכמו משל הטיפה במוח האב כו', וידוע שס' ריבוי נשמות ישראל שעל"ה במחשבה היינו בחי' ס"ר אותיות הכלולים באור אבא ומתאחדים עמו בתכלית היחוד, כנ"ל במשל מחשבת שכל כו', וע"כ נקרא אחים וריעים כו' גם לבחי' מוחין דאבא ואמא שבמדות דאצי' שנקרא קוב"ה כנ"ל, לפי שס"ר אותיות הללו נאצלו מתחילת אצי' דחכמה, והוא יו"ד דשם הוי' בכלל דיו"ד בחכמה וה' בבינה כו', משום דמצד עצמות אור או"ס לאו מכל אינון מדות כלל רק בבחי' אותיות ושמות בלבד רק ביו"ד נאצל' אור החכמה ובינה בה"א והוא שם ע"ב וס"ג כו' וכיוצא, כי על עצמות או"ס לא יתכן בחי' קריאת שם רק על בחי' התגלות אורות בכלים מכלים שונים כידוע וד"ל. ולהיות כן הרי ס' ריבוי אותיות [דאור] החכמה שהן מתאחדים בעצם אחד עם אור החכמה מתחילת אצילות' מעצמות אור או"ס מובדלים ומיוחדים המה משאר אותיות הנמשכים מן החכמה בשביל בריאת העולמות, כמו כולם בחכמה עשית כו'. וכך בחי' ס' ריבוי האותיות דתשב"כ דאורייתא מח"ע נפקת כידוע ג"כ מיוחדת בעצם אור חכמתו ית', והיינו שאמר בזהר ג' קשרין הן אורייתא וקוד"ב וישראל כו'. אך הסדר כך הוא דס' ריבוי נשמות ישראל מתקשראן בס' ריבוי אותיות תורה וכל ניצוץ יש לו אות מיוחד (וע"כ אפילו ע"ה גמור עולה לתורה ומברך כו'), וס' ריבוי אותיות תורה מתקשראן בעצמות אור החכמה שבה מלובש עצמות אור או"ס שנק' קודב"ה כו' וד"ל. וא"כ הרי מזה מובן דנשמות ישראל בשרשם באור אבא כמ"ש כי אתה אבינו"ו כנ"ל המה בחי' אלקי' ממש וכמ"ש ה' בחכמ"ה כו' ושם נקר' ריעים. אך בבחי' המדות שנאצלו מחכמ"ה שנקר' ז"א שם נקר' אחיים, להיות שאנו רואים שכמו שהמחשבה מתאחדת עם החכמה כנ"ל כך מתאחדת במדות שהרי כל מה שחפץ בלבו מיד מתלבש באותיות המחשבה ונקר' הרהורי לבו כו'. וכנ"ל באותיות השכל כך הוא באותיות המחשבה שמלבשת למדות שיש ס' ריבוי אותיות לנגד ו' מדות כל א' וא' כלול מק' אלף שהן י"ב [ג"א שהן] י"ב שבטי י"ה (ובבחי' י"ב שבטים דאבא ואמא שנק' י"ה הוא ענין ס' ריבוי אותיות שבחכמה כנ"ל, והטעם למספר ס' ריבוי דוקא באור אבא ג"כ היינו משום שנאמר מ"ה שמ"ו ומ"ה ש"מ בנו מה ג' אד"ם ואדם קדמאה אור אבא הוא בחי' ו' קצוות דאבא כו' וד"ל). וע"כ נקרא' אחים להקדב"ה בחי' המדות דז"א לפי שס' ריבוי אותיות הכלולים במדות עליונים דז"א המה מתאחדים בתכלית עמהם מטעם שנאצלו יחד עם המדות מתחילת אצילותם כו' כנ"ל באותיות שבחכמה וד"ל.

אך הנה כל זה הוא בבחי' שורש הנשמות דישראל כמו שעלה במחשבה דחכמ"ה ומחשבה דמדות כו' כנ"ל דאיהו וחייהו חד כו' בבחי' אלקי' ממש או נק' אחים

וריעים. אמנם תכלית כוונת המאציל הי' בשביל התהוות בריאה מאין ליש דוקא דהיינו שהנשמה תרד להיות בבחי' בריאה מאין ליש בבחי' [בריאה ו]נפרד דוקא, כי בהיותה בבחי' האצ"י הרי היא כלולה בבחי' אי"ן דאור א"ס שבאצ"י דאיהו וחייהי חד כו' כנ"ל הגם שאין שרשה באצ"י רק בבחי' אותיות דחכמה ומדות כנ"ל מ"מ מתאחדת בעצמות אור א"ס ממש, וז"ש כי חלק הוי' עמו כו' שהוא בחי' אלקו' ממש והיינו בבחי' עצמות אור א"ס ממש ולא בבחי' מדות כמו חכמתו ומדות[יו] וכה"ג, שהרי מצד עצמו לאו דאית לי' מכל אינון מדות כלל כמ"ש כי לא אדם הוא כו' וגם מה שנקר' מחשבה הרי נאמר כי לא מחשבותי כו', ואם כן יש להבין איך אפשר שיהי' כ"כ שינוי ממהות בלתי בע"ג לבחי' בע"ג ותכלית להיות הנשמות אלקו' ממש בבחי' בריאה מוגבלת מאין ליש אשר אין ערוך לך כו'. אמנם הענין הוא דזה השינוי בנשמות במהות האלקי דאצ"י להיות בכח בריאה בע"ג הוא ע"י בחי' עיבור הנשמות בבטן המל' ואח"כ גולדים ויוצאים בבחי' יש כו'.

והענין הוא לפי שבחי' המל' עצמו הוא בחי' לבוש והעלם להלביש ולהעלים ולהסתיר לאור [ה]אלקי' שבאצ"י כידוע בפ"י ה' מלך גאות לבש ונקרא לבו"ש מלכו' כו' והוא בחי' התגלות אור האצ"י מבחי' האי"ן לבחי' י"ש ונקר' מראה דמות כבוד ה' ונקרא אמא תתאה או מטרוניתא לשון שררה ואדנות להיות אדון כל הארץ מפני שבחי' המל' הוא ענין ההתנשאות על זולתו כו' כי אין מלך בלא עם כו' כידוע, וע"כ ג"כ יש בטבע בחי' המל' להלביש ולעשות שינוי המהות בכל אור הנמשך בה מעולם האצ"י להיות בבחי' יש גמור, כמו הנשמה האלקי' דכתיב בה אור זרו"ע לצדיק עליון בחי' יסוד ז"א מבחי' המ"ד ששרשם בפנימיות אור אבא כמ"ש כי בני"ם את"ם כו' וכמ"ש כי אתה אבינו"ו כו' כנ"ל, וידוע דכל הנשמות נולדו מיתוד מ"ד ומ"ן דזו"נ אך בשהיית אור הנשמה אלקי' שהיא אור הזרוע לצדיק כו' בבטן המל' ט' חדשים ע"י זה נשתנה ממהות למהות להיות בבחי' הישות בבחי' בריאה בע"ג כו' וכמ"ש אלי' חי ד' אשר עמדת"י לפניו ועמידה זו עכבה היא שנתעכב אור נשמתו בבחי' עיבור בבטן המל' י"ב חדשים ע"כ גם גופו עלה למרום כו' כמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו ענין קליטת אור הזרוע לצדיק עליון בשמיני עצרת שהוא מבחי' קליטת דאור כללות הנשמות כו' בבטן המל' דאצ"י, כי זה פ"י עצרת לשון קליטה כידוע. והנה לזה הטעם אנו אומרים בשמיני עצרת מוריד הגשם כי שורש הגשמים למעלה הוא בחי' מי החסדים העליונים כמ"ש גשם נדבות תניף אלקי', שהוא בחי' המ"ד דז"א שמתחלק לטיפין טיפין ונמשכין ברחם הגוף ונקלטים שם, והוא הממתיק לגבורות דמ"ן דנוק' שהוא בחי' אלקי' וזה שכתוב תניף אלקי' כו' והוא שורש הנשמות. ומתעכבין שמה ז' חדשים עד ז' של פסח שאז זמן בחי' לידת הנשמות עד"מ בחי' לידה הגשמי' שנפתח הרחם כו' וכמו בהתהוות [ה]ולד גשמי' שבטיפה ממות האב הרי הוא כלול מכל רמ"ח איברים בבחי' ההעלם והדקות בתכלית רק ע"י שהייתה בבטן הנוקבא מתהווה גידולו והתפשטותו מעט מעט בציור רמ"ח איברים גשמי' והוא ע"י מה שאוכל ממה שאמו אוכלת כו' כי מה שאמו אוכלת כל זמן העיבור מתהפך לדם ונעשה מ"ן להגדיל איברי הולד כו', וגם מה שאמרו האשה מזרעת אודם שממנו בש"ר

כו' הגם שזהו בחי' המ"ן דבשעת היחוד מ"מ נמשך ונתפשט אודם זה להגדיל הבשר והגדין כו' כל זמן העיבור ע"י מה שאמו אוכלת כו' וכמ"ש במ"א, ומזה בא סיבות התפשטות הולד בגידול גמור בתשלומו ז' חדשים או ט' חדשים כו' להיות גוף שלם לנפשו כו'.

וכך יובן למעלה בבחי' התהוות הנשמה האלקי' בבטן המל' ז' חדשים, שתחילה הי' אור הנשמות בתכלית ההעלם כרמ"ח איברים בצלם אלקי' כלולה בבחי' המ"ד דהיינו [ב]אור הזרוע כו' בבחי' האין האלקי ממש וכמ"ש בקין קניתי איש את הוי' ממש וכיוצא, וכדי שתהי' הנשמה האלקי' בבחי' יש בבחי' נפרד מאור אלקי עצמו הוא ע"י שהייתה בבטן המל' ז' חדשים שמתגדלת מעט מעט בבחי' התפשטות יש כו', והן המה הנקר' בני אלקי' כו', והוא ע"י בחי' בירורים דמל' שהיא אוכלת כו' כנ"ל, וגם נמשך בחי' גילוי אורות עליונים במ"ן דגוף להיות לה כח להגדיל' הול"ד שהוא בחי' גבורו' דאימא שנתוסף אור וחיות גדול מה"ג דאימא כו' שהן הפועלים להיות התפשטות הנשמה באור וכלי כו' (ומ"ש במ"א בענין נשמת אלי' שנתעכב בבחי' עיבור יב"ח כו' ע"כ הי' גם בגופו בחי' ביטול יותר כנ"ל, וא"כ הרי מזה יש סתירה לכאורה על ענין הנ"ל בבחי' המלכו' שהמלכו' עושה בחי' יש, ומכאן משמע להיפך דהמל' עושה בחי' אין וכל שמתעכב בה יותר יותר יהי' בו בחי' הביטול דמהו' כו'. אמנם הענין הוא דשניהם אמת שהרי בחי' המל' מצד עצמו יש בה בחי' אין יותר מכל הספי' דלית לה מגרמי' כלום להיות' רק בחי' התגלות כו', אבל מצד בחי' התלבשות' למטה בבי"ע הוא בחי' יש אין מלך כו'. אך גם בזה עדיין לא יתיישב מאחר שטעם בחי' האין דנשמות שבעיבור אינו רק מצד בחי' כלי המל' כשהנשמה בקליט"ה היטב ברחם הגוף כו' וכל שנקלט [ונקשר] שם יותר ונתעכב בעיכו' יותר יותר יבא לבחי' הביטול כו', וכמ"ש במ"א בענין הנפילי' היו בארץ כו', והרי מצד בחי' הכלי שבה עושה בחי' י"ש היפך בחי' האי"ן כנ"ל דהיינו בהתלבשות המל' למטה בבי"ע שהוא בחי' הכלי כו'. אך באמת יש ב' מדריגו' הפכיים בזה האחד בחי' ה"ג שברחם הגוף לצורך עצמו שהן בחי' אור חוזר כמו ואל אישך תשוקתך וכן בענין גידול הולד מבחי' הגבורו' דמ"ן שעושהו בבחי' אי"ן וביטול' ל, והבי' בחי' ה"ג הללו עצמן שנמשכין למטה לצורך העולמ' לצמצם בחי' יש, והן המתהפכי' לבחי' החסדים לירד למטה להיות ראש לשועלי"ם, כמ"ש ההפכי הצור [מבחי'] ה"ג אין צו"ר כאלקינו אג"ם מים ריבוי מי חסדים להחיות רוח שפלים כו', ומזה ג"כ בא הגדלת הולד בבחי' התפשטות ויש כנ"ל שהן מבחי' ה"ח דמ"ד המגדילי' כאשר הגבורו' דנוק' מתהפכי' לחסדים וכמ"ש אין צור כאלקינו וא' בוהר ע"פ מראש צורי' דמסטרא דאימא אתמתח ומצטייר בצירוא דאבוה כו' והוא מבחי' ה"ג דאימא שנהפך לחסדים, והיינו כמ"ש במ"א בענין אכל ולא שתה שהמ"ן דומה למשקה שמחמתו מתפשט כח החיו' שבמאכל בכל האיברי' והמ"ד נק' אוכל כו' וא"כ כל התפשטו' וריבוי בא מגבורו' דנוק' שנהפך לחסדים להגדיל, והן עצמן בבחי' ביטול והסתלקו' כמו ואל אישך כו', וכמו על"י בא"ר כו' שהן כל הנשמות הצרורות בצרור החיים בבחי' המל' (דר"ת בא"ר בידך אפקיד [רוח] כו') שעולין בכללות העלאות מ"ן דמל' כמ"ש בע"ה. ונמצא דשניהם אמת ואין כאן סתירה כלל, וגם מה שאליהו נתעכב יב"ח אע"פ שע"י הגבורו' דמ"ן

הי' מהראוי להיות בבחי' יש יותר, אבל בחי' הביטול דה"ג נתגבר בו יותר כל משך זמן זה, וז"ש אשר עמדתי כו' (ובענין איילת השחר ותיבת נח מבואר שבחי' האין וההעל"ם כל ימי העיבור הוא העושה לבחי' י"ש בט"ח והכל עולה לסגנון א' וד"ל).

והנה בז' של פסח בקריעת י"ס הוא בחי' לידת הנשמו' שיוצאים מבחי' העלם העיבור דז"ח שבמלכו' משמ"ע כנ"ל. וענין בחי' לידה למעלה הוא כדוגמת הלידה גשמי' למטה שנפתח הרחם כו'. אך כדי שיפתח הרחם הצר צריך להיות המשכת כח גדול לזה כמו שנא' וכ"ח אין ללידה כו' שבשביל לידת הולד בפתחת הרחם צריך להיות עוז וכח גדול מלמעלה מכפי המדה הראשונה דוקא כו'. וכך יובן למעלה שז"ש קול ה' יהולל אילות כו' ל' חלל ופתיחה כו' כמו אילה דרחמה צר ומקשה לילד כו', וכמ"ש בזהר בהאי איילתא דאתא נחש ונשיך לה כו'. שזהו ענין קריעת י"ס ל' קריעה ופתיחה, כמ"ש בכתבי האריז"ל ומבואר במקום אחר, אך כללות הענין הוא שהי' צריך להיות בחי' המשכת אור עליון מעצמו' המאציל שלמעלה מכפי הסדר ההשתלשלות בשביל כח ללידת הנשמות שיצאו מאין דעיבור שבמל' ליש ומהות בריאה ב"ג בפו"מ, והוא ע"י ההארה במדת מל' מבחי' שלמעלה מן ההשתלשלות לגמרי והוא מבחי' פנימי' ע"י שהוא בחי' ה"ג דא"ק שנק' רוח קדים מבחי' קדמונו של עולם הנאצלים שמאיר במזרח שנק' קדם וכמ"ש במ"א בענין שער הפונה קדים כו'. וזהו ויולך ה' ברוח קדים עזה כל הלילה בבחי' המל' שנק' י"ם העליון כדי לקרוע את הים ויתגלה בו היבשה בחי' עלמא דאתגליא מאין ליש כידוע וד"ל.

וזהו שאמרו בזהר ע"פ מה תצעק אלי בעתיקי' תלי"א פי' בבחי' כת"ר הכללי דאצ"י שנק' סובב ומקיף בכללות לכל השתלשלות דאבי"ע ששם אצ"י ועש"י שזין ויוכל להיות משם ההתהפכות מים ליבשה מהעלם לגילוי שזהו בחי' לידת הנשמות דאצ"י מאין האלקי להיות בבחי' יש שהוא בחי' יבשה כידוע. אבל אם הי' האור העליון בא כפי סדר ההשתלשלות דאבי"ע א"א להיות בחי' היפק [השתל'] הים ליבשה שהוא התהוות היש מבחי' אין. ויובן זה עד"מ הידוע באדם התחתון שהארת הרצון בא במדה ושיעור בשכל אחר צמצום כח הרצון עצמי ואחר כך מתצמצם השכל ומאיר במדות וכן המדות מתצמצמין ובאין להאיר באותיות הדיבור ואז אותיות הדיבור באין מן העלם המחשבה לגילוי בשיעור ומדה דוקא, אבל עיקר הדבר נשאר סתום ונעלם במחשבה וכן עיקר המחשבה נשאר במדות ונק' מאמ"ר סתום וכך עד רום המעלות עד גם בחי' הרצון שנק' מחשבה עילאה נשאר סתום למעלה מן הרצון כו'. אך כאשר צריך להיות גילוי העלם המחש' בדיבור וכן מהעלם המדות במחשבה ועד"ז מכל העלם נעשה גילוי כו' עד הרצון עצמי הוצרך להיות שפנימי' הרצון הנעלם יבא לידי גילוי ולא יתצמצם בשביל הארת השכל כלל ואז ממילא גם העלם השכל בא במדות והעלם המדות במחשבה עד העלם המחש' שבא לידי גילוי בדיבור כו' וד"ל.

והנמשל מזה יובן ג"כ למעלה כמ"ש יקו"ו המים ותראה היבשה שזהו בחי' העלם עולם המחש' עלמא דאתכסי' בשביל שיתגלה היבשה בחי' עלמא דאתגלי' עולם הדיבור, וכך עד"ז ממדות למחש' עליונה ומחו"ב דאצ"י למדות כו',

עד שגם בחי' הרצון העליון מתצמצם בהעלם בשביל גילוי אור החכ', וכך גם בחי' רצון העליון ותענוג העליון הבא בגילוי הוא אחר צמצום בחי' רצון הקדום דהיינו בחי' א"ק ולמעלה מעלה שנק' רצון פשוט או מחשבה פשוטה שנשאר בהעלם עצמות המאציל ממש שנק' מאמר סתום בכללות. אמנם כדי שיבא בחי' העלם די"ם העליון לידי גילוי דהיינו שהים עצמו נהפך ליבשה וצמצום ולא כמו שנאמר יקוו המים אל מקום א' כו' שנתצמצם ונתעלם הים ע"כ ממילא נתגלה היבשה, כנ"ל במשל העלם וצמצום המחשבה כדי שיתגלה הדיבור, אבל כאשר המחשבה הנעלמה בעצמה באה לידי גילוי בהכרח שיהי' בחי' גילוי ההעלם במקור הראשון שאין למעלה הימנו, והוא בבחי' פנימי ע"י וא"א שהוא פנימי הרצון והתענוג העליון שנגלה העלם הרצון הפשוט בהם וממילא נגלה העלם הרצון והתענוג בחו"ב דאצ"י ועד"ז מחו"ב למדות ומן המדות למחשבה ומן המחש' יוצא כל ההעלם לידי גילוי ונעשה ממאמר סתום מאמר פתוח. והוא ענין קיי"ס שנהפך י"ם ליבשה מההעלם עצמו נעשה גילוי, שזה בהכרח בא מבחי' הארה שלמעלה מסדר השתלשלו' דעו"ע שאינו אלא ע"י צמצום העילה כו'. וזהו ברוי"ח קדי"ם עו"ה בחי' תגבורת הארה להיות בוקע ההעלם כמ"ש ויבקעו המי"ם וקאי עד רום המעלות בבחי' סובב הכללי הנ"ל. וזהו עיקר ענין קיי"ס שקריעה זו היא העברת בחי' צמצום והעלם המעלי' ומסתיר שיבא לידי גילוי, והוא [דוקא] מפני ה[ה]ארה שלמעלה מן ההשתלשלו', אבל כפי סדר ההשתלשלו' א"א שיהי' מן ההעלם גילוי מאין ליש כו' וד"ל.

וזהו ההרים רקדו כאילים כו', דהנה ידוע שההרים נק' בחי' המדות עליונות וידוע שיש ב' מיני מדות, הא' בחי' מדות דו"א שהוא בחי' התיקון שם מ"ה גי' אדם כו' ושם האורות מוגבלי' בכלי' ע"פ בחי' החכ' והדעת המתפשט במדות, והיינו בחי' הרים כמו ההר שעולה בגובה על שטח הארץ כך המדות למעלה מבחי' הדיבור. ויש הרים הגבוהי' גם בים, ולמעלה הוא בחי' המדות העליונות דתוהו שלמעלה מן החכמה, כי בחכ' יסד ארץ אבל ההרי"ם הגבוהי"ם שבים הוא כמו הרי אררט דכתיב ותנח התיבה בחדש השביעי על הרי אררט שהוא בחי' עליות המל' או בינה על הרי"ם העליונים ביותר, והוא בבחי' מדות שבכת"ר, ובזהר נק' טורא דחשוכ"א, ובחי' המדות דתיקון שלמטה מן החכ' נק' טורי דנהורא. ובכאן מדבר בבחי' ההרים דתיקון שנק' טורי דנהורא והוא בחי' חג"ת דו"א בכלל, וע"כ האבות שהיו מרכבה לזה נק' ג"כ הרים כמ"ש שמעו הרים את ריב ה' כו', ויש בחי' דכר ונוק' בחי' מ"ה ובין והרים הוא בחי' דכר וגבעות בחי' נוק' או גבעות הוא בחי' נה"י שהן ענפים המסתעפי' מחג"ת או חג"ת דבריאה שנק' גבעות לגבי חג"ת דאצ"י. ויהי' איך שיהי' הנה הכונה כאן באמרו שההרים רקדו כו' בחי' ריקו"ד הנה הוא בחי' עלי' והסתלקות כלפי מעלה שלא בהדרגה כלל. כי הנה בחי' ההילוך מלמטה למעלה הוא בחי' העלאה בהדרגה מעט מעט, וכך כל עליות [ה]עולמות כמו מידי חודש ושבת או בכל שמיטה דו' אלפי' כו' שיש עליות לכל העולמות דהיינו מעולם העשי' עולה בבחי' עולם היצירה ויצירה בבריאה כו' וכן עד"ז באצ"י ולמעלה מעלה הכל הוא בהדרגה, שמבחי' נה"י דעשי' עולה בחג"ת דיצירה כו' ועד"ז בבחי' ביי"ע שבאצ"י שהוא [חב"ד] חג"ת כו' שבאצ"י ועד"ז למעלה מן האצ"י כו'. וזהו הנק' הילוך כמו ילכו מחיל אל חיל שהוא עלית

הנשמות מג"ע דיצי" לג"ע דבריא' וכה"ג.

אך בחי' הריקוד [הוא] בחי' עליה גדולה שלא בהדרג' כלל, עד"מ בריקוד הגשמי שמרקד מלמטה הגבה למעלה מראשו' כו', וזה מורה על היות בחי' העלאה למעלה מן הדעת והשכל דוקא, כי כל הדרגה הוא הילוך על פי השגה דהיינו מהשגה להשגה יותר עליונה שלעולם לא יעלה יותר מכפי [ה]השגה, אבל כאשר יעלה בכח שלמעלה מן השגה או תהי' עלי' בלי הדרג' כלל. וזה[ו] ההפרש בין שאר עליות העולמו' שעולי' בעילוי אחר עילוי מצד השגת אלקו', אבל עלי' זו דהרי"ם בזמן יצ"מ שפסח ה' כו' הרי שהי' בחי' גילוי העלם עצמו' אא"ס שהי' סתום ונעלם בעצמו' כו' כנ"ל, והרי ממילא אין בחי' העלי' דהרים בהדרגה שעפ"י הדעת אלא בבחי' ביטול בעצמות אור אין סוף שבכת"ר בבחי' ביטול שלמעלה מן הדעת כביטול כנר בפני האבוקה שנמשכת למקור חוצבה מאל"י וממילא כו', והוא בבחי' ריקו"ד שלמעלה מן הדעת.

וזהו בצאת ישראל ממצרים כו' שפסח ודילג על ההרי"ם כו' שנגלה בחי' העלם עצמות כנ"ל שלא בבחי' השתלשלות דהעלם וגילוי אלא מן ההעלם עצמו נעשה גילוי כנ"ל אזי ממילא נתבטל התחתון בביטול שלמעלה מן הדעת, עד"ד הידוע במיכאל וגבריאל שמתבטלין לגמרי מפני הארת אור עליון עליהם למעלה מכפי צמצום כלי קבלתם. כך כל [עילה שמתגלה] בעלול יותר מכפי הצמצום כו' או ממילא נתבטל העלול ביותר מכפי המדה שלו עפ"י השגתו כו'. וא"כ הרי יובן מה שכתוב ההרים רקדו דקאי בין על הרים דתיקון שנק' טורי' דנהורא בין על הרים דתוהו שנקר' טורי' דחשוכא כו', רק הרים דתיקון יצאו מבחי' הגבלות הכלים שלהם המוגבל בשיעור ומדה שע"פ החכמ' ונכללו באור הסובב ומקיף כו' בבחי' ביטול שלמעלה מן הדעת כו', וגם בחי' הרים דתוהו שלמעלה מן החכ' והם בחי' מדות שבכתר גם הם יצאו מבחי' הגבלתם באור הכתר ע"פ בחי' חכ' שבכת"ר, וכמ"ש כימי צאתך מא"מ אראנו נפלאות לעתיד, וע"כ מזכירין יצ"מ גם לימוהמ"ש לפי שעליו העולמו' הי' או עד רום העליות כמובן מתוך משל הנ"ל וכמ"ש במ"א בארוכ' וד"ל.

וזהו ההרים רקדו כאילים שמרקדין בבחי' שלמטה מן הדעת אבל שורש זה הביטול שלמטה מן הדעת הוא למעלה מן הדעת, כנראה בענין ריקוד הגשמי שמפני שבא בבחי' ביטול שלמעלה מן הדעת ע"כ מרקד בבחי' שלמטה מן הדעת כי הא בהא תלי' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנה ההרי' רקדו כאילי' כו' אבל הים ראה וינוס כו' ולא נא' בו ריקוד כו', וענין ניסה זו הוא בחי' ביטול לגמרי והוא כמ"ש ויולך את הים ברוח קדי' כנ"ל שנס הים לגמרי, ואח"כ ויבקעו המי"ם שהוא ענין קרי"ס כנ"ל. והענין הוא להיות ידוע שהים נק' סופא דכל דרגין והוא בחי' המלי' שנק' ים סוף כמ"ש כל הנחלים הולכים אל הים [והים כו'] והוא בחי' הצמצום וההעלם.

נה

וְזָהָן ההרים רקדו כאילים בחי' העלאה מצומח שבדומם דאצי' שהוא למעלה ממה שהים ראה וינס דים הוא בחי' המל' ע"כ הים ראה בחי' גילוי ע"י בז"א וינס אבל ההרים רקדו למעלה.

סה"מ דרושי חתונה א' ע' רטו

נו

וְכַמוֹ ביצ"מ שא' ההרים רקדו כאילים כו' לפי שקול דודי מדלג על ההרים כו' וכן במ"ת שירד ה' על ה"ס כו' שהי' זה מחמת שמחה שבעצמותו ע"כ נגלה למטה כמו למעלה בבחי' דילוג גדול שלא כפי סדר ההשתל' כנ"ל.

סה"מ דרושי חתונה ב' ע' תלט

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

נז

וְהִנֵּה במ"ת כתיב ההרים רקדו כדאיתא פב"ת דפסחים קי"ח א' ופרשי' דכתיב למה תרצדון הרים גבנונים כו' תלים ס"ח ט"ז . . . תרצדון פירושו תרקדון . למה תרצו דין עם סיני כו' כי הר הגבהה וסיני הר קטן ע"ד ת"ח צ"ל בו שמינית שבשמינית כו' . . . משא"כ תבור וכרמל גסות כו' . . . ושרתה בהר סיני שהוא השפל שבהרים ובכל ההרים הגבוהים לא בחר הקב"ה למ"ת אלא בו כו' . . . ומש"ש עכומ"ז זהו גסות כו' כי כל מי שיש בו גסות ראוי לגדעו כאשרה כו', ורע"ק מפרש על השבטים, והיינו כי בנימין צדיק משא"כ הם בע"ת שגנבו את יוסף כו' ולהיות השראת השכינה למטה זהו דוקא בבחי' צדיק כמ"ש בס"א ולכן היסוד של מזבח רק בחלקו של בנימין ובחלק יהודה שהי' במזרח לא הי' יסוד מטעם זה שהי' במכירתו של יוסף . . . ומה שנק' סיני הר גבנונים שפסל כל הרים שבעולם כו' והנה אע"פ שהם הרים גבנונים עכ"ז ההרים רקדו כאילים לגודל החרדה כו' והיינו כמ"ש מלפני אדון חולי ארץ כו' ע"ד מ"ש במיכה רס"ו א' כי הנה ה' יוצא ממקומו וכו' ונמסו ההרים תחתיו כו' ומקומו היינו ש' אד' שנק' היכל לשם הוי' וכשיוצא ממקומו ומאיר בגילוי נק' אדון ל' דכר שמראה אדנותו וכוחו וכענין ועתה יגדל נא כח אד' . . . כי הת"ת בהיותו במל' יקרא אדון וא"כ זהו ענין שילוב הוי' באד' וזהו ענין אדון הנפלאות ואדוני האדונים עיין שם. ועיין מ"ש בד"ה דרשו את ה' בהמצאו כי שם אד' גימ' היכל ומה נמשך ההיכלות שהם מסתירים ומעלימים כו' אבל שיהי' גלוי שם הוי' מתוך שם אד' שלא יהי' מעלים וזהו בחינת אדון חולי ארץ.

ביאורי הזוהר להצ"צ א' ע' סח

נח

נמ"ש בזהר אלמלא הו' ידעין ישראל רחמותא דרחים לון קוב"ה הו' שאגין כארי דכתיב הכפירים שואגים לטרף כו' בבחי' דילוג וקפיצה שלא כדעת העולם שסוברים שהאדם הולך ממדריגה למדריגה בעבודתו כסדר השתלשלות אלא דוקא בבחי' דילוג וכמ"ש במ"ת ההרים רקדו כאילים בבחי' בהמה בלי דעת וכמשארז"ל ההרים אלו אבות כו' וכל א' יש בו מבחינת האבות כו' אהוי"ר המסותרת אלא שהיא מכוסה בלבוש שק ובצאת הנפש ממאסרה היא נה"ב ואהבות זרות תתלהב ותתלהט לאהבה את הוי' למעלה מן הטעם ודעת כאילים כו' בבחינת ריקוד ודילוג כנ"ל וזהו ענין הפסח מלמטה למעלה בחי' מלכות הוא פסח להוי' ר"ל בבחי' דילוג. וזהו ולקחו להם איש שה כו' זכר תמים להיות בבחי' רקדו כאילים והו"ע בהמה רבה שלמע' מבחי' אדם נמצא מובן ענין קרבן פסח שייך דוקא לענין יחוד קוב"ה ושכינתי' שבא ע"י דילוג שלא כסדר ההשתלשלות בין בהמשכת בחי' חתן קול דודי כו' ומדלג ובין בבחי' כלה ההרים רקדו כאילים כו'.

אוה"ת שמות א' ע' רצו

נט

אך כדי להגיע לבחי' הרים הגבוהים שלמעלה מהטעם ודעת א"א להגיע אליו ע"י תורה ומצות לבד כ"א ע"י תשובה מעומקא דליבא שלמעלה מן הדעת . . . וכך ע"י המרידות שבנפשו על ריחוקן מאת ה' הוא מעורר את האהבה עליונה שלמעלה מהדעת וזהו הרים הגבוהים ליעלים בחי' שופר של ר"ה של יעל פשוט, וגם ההרים רקדו כאילים כתיב בחי' שופר של איל.

אוה"ת דברים ד' ע' א'תרמא

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

ס

וזהו מ"ש ההרים רקדו כאילים גבעות כו', כי ריקוד הוא בחי' דילוג וכמ"ש קול דודי הנה זה בא מדלג זהו ע"י כאילים שהם בחי' ביטול דהיינו שכדי שיהי' נמשך בחי' איש זהו ע"י דילוג כו', וזה הי' בשעת יצ"מ נמשך בבחי' איש לפי שמתחלה עבדים היינו לפרעה לפי שלא הי' מאיר בבחי' איש אשר שם כחשיכה כאורה ע"כ הי' שליט' לאיש דקליפה, וכמ"ש במד"ר שיש שני בחי' איש, איש יהודי וכן יש לעומת זה איש צר ואויב המן הרע. וזהו מ"ש באחשורוש לעשות כרצון איש ואיש, אך זה א"א כ"א רק כשנמשך בבחי' איש דקדושה ממילא נופל איש דלעו"ז כו', וזהו שאח"כ בשעת יצ"מ כשנמשך בבחי' איש ויקחו להם איש ע"כ הי' יצ"מ וכיון שנמשך בבחי' איש ביצ"מ לכן אח"כ בשעת מ"ת קידש הקב"ה את ישראל וכמ"ש וקדשת אותם כי האיש צריך לקדש.

תורת שמואל תרכ"ט ע' נח

סא

ובכ"ז יובן ג"כ ענין מה שקרי"ס הי' בזכות יעקב, והיינו כי הגם שקרי"ס נמשך מבחי' הגבוה יותר ממדריגתו של יעקב, והיינו מלפני משה הוא בחי' הרוח קדים מגיע לבחי' בארוכה, ויעקב הוא מלבר כו', מ"מ זכות יעקב הגיע לשם, שענין הזכות מגיע לבחי' גבוה יותר ממה שהוא בעצם וכן ענין הברית התיכון ה"ה מברית מן הקצה העליון שגבוה ממנו וכמו ת"ת שעולה עד הכתר, ולכן שניהם אמת שקרי"ס הוא שבוקע ים לפני משה עדיין ומשה מלגאו ומ"מ הי' זה ע"י בחי' זכותו של יעקב וכמ"ש מה לך הים כי תנוס וגו' מלפני אלקה יעקב הוא בחי' הזכות שלו שמברית מן הקצה אל הקצה מבחי' קצה העליון כו'.

המשך והחרים תרל"א

סב

אבל בחי' בעת הוא בשעתא חדא יש קונה עולמו בשעה אחת, ומה שהצדיק ממשיך כל ימיו ע"י עבודתו יכול להמשיך בע"ת בשעתא חדא, והיינו לפי שבעת משכין לי' בחילא יתיר וממשיכי' המשכה שלמעלה מהשתלשלו' שזהו ענין בחי' ריקוד. וזהו ההרים רקדו כאילים. והנה אף שהרים קאי על האבות, אך באמת יש בחי' אבות בכל או א מישראל וכמשארז"ל אין קורין אבות אלא לשלשה והיינו לפי שבחי' אבות יש בכאו א שהיא ירושה מאבותינו רק שבחי' האבות הוא בגלות וכמשארז"ל זרעא דאברהם בגלותא דאדום וזרעא דיצחק בגלותא דישמעאל, והיינו לפי שעל אהבה דאברהם מכסה בחי' אדום שהוא בחי' כעס ורציחה, ועל בחי' פחד יצחק מכסה ומסתיר בחי' ישמעאל שהוא בחי' תאוות גשמי' כו', אך מ"מ יש בהם בחי' האבות בהעלם וצריך להמשיכן מהעלם אל הגילוי. וזהו ההרים רקדו כאילים שהריקוד הוא מגיע למעלה מבחי' חכמה כי אילים הוא בחי' בהמה שלמטה מן הדעת ושרשן הוא מבחי' בהמה רבה שלמעלה מן הדעת והיינו לפי שהריקוד הוא בחי' אהבה דכל מאדך שהוא בבחי' בלי גבול ממש שלמעלה מן הטו"ד כו'.

תורת שמואל תרל"ד ע' לג

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

סג

וזהו ההרים רקדו כאילים. והנה אף שהרים קאי על האבות, אך באמת יש בחי' אבות בכל או"א מישראל וכמשארז"ל אין קורין אבות אלא לשלשה והיינו לפי שבחי' אבות יש בכאו"א שהיא ירושה מאבותינו, רק שבחי' האבות הוא בגלות וכמשארז"ל זרעא דאברהם בגלותא דאדום וזרעא דיצחק בגלותא דישמעאל, והיינו לפי שעל אהבה דאברהם מכסה בחי' אדום שהוא כעס ורציחה ועל בחי' פחד יצחק מכסה ומסתיר בחי' ישמעאל שהוא בחי' תאוות גשמיים, אך מ"מ יש בהם בחי' האבות

בהעלם וצריך להמשיך מהעלם אל הגילוי. וזהו ההרים רקדו כאלים שהריקוד הוא מגיע למעלה מבחי' חכ', כי אלים הוא בחי' בהמה שלמטה מן הדעת ושרשה הוא מבחי' בהמה רבה שלמעלה מן הדעת והיינו לפי שהריקוד הוא בחי' אהבה בבל מאדך שהוא בל"ג ממש שלמעלה מן הטעם ודעת.

סה"מ תרנ"ב ע' רצ

סד

והנה הגם שמלמעלמ"ט יש ג"כ בחי' דילוג וכמ"ש קול דודי מדלג על ההרים, אך הדילוג שמלמעלמ"ט הוא רק מבחי' חכ', כי אורייתא מחכ' נפקת אבל ע"י ריקוד שבבחי' כלה עי"ז נמשך המשכה מבחי' כתר שהוא בחי' טעמים. נמצא שיש מעלה בבחי' כלה לבד מה ששורש הכלה בחי' בת נמשך מבחי' אבא וכמ"ש אבא יסד ברתא עוד זאת שבחי' כלה מגיע לבחי' עליונה יותר שהוא בחי' כתר, וע"י הריקוד שבבחי' כלה נמשך המשכה בבחי' חכ'. אך כיצד מרקדין דהיינו איך נמשך הריקוד בבחי' גילוי, לפי שאף שנאמ' ההרים רקדו שהוא בחי' אבות ובחי' אבות ישנו בכאו"א, אעפ"כ זרעא דאברהם בגלותא דאדום כו' ובחי' המדות רעות הם מסתירים על בחי' ההרים ואינו נמשך בהם הריקוד לידי גילוי. וע"ז אמרו כיצד מרקדין לפני הכלה שיומשך בחי' פנימיות שבכלה, בש"א כלה כמות שהיא דהיינו לפ"ע האתכפיא ואתהפכא שמהפך את החשך לאור ומסיר את ההעלם והסתר כך נמשך בחי' הריקוד.

סה"מ תרנ"ב ע' רצא

סה

ולכן לעתיד שיהי' אור הלבנה כאור החמה כו' ויהי' יחוד הוי' אלקי, דכולא חד ממש וכמ"ש הוי' לי לאלקי' כו' אזי כולך יפה רעייתי ומום אין בך כו' לכן אז ידלג כאיל פסח, כי ענין ההרים רקדו כאילים הוא עליית חג"ת דאצי' ליכלל בבחי' ביטול באוא"ס ב"ה ולע"ל גם פסח שמק"נ ידלג כאיל כו' וכמו"כ הוא ביצי"מ ע"י שנגלה עליהם ממה"מ הקב"ה יצאו ממ"ט שע"ט שזהו ע"ד ידלג כאיל פסח והוא שנעשה ע"י הדילוג מלמעלה גילוי בחי' עצמות אוא"ס ב"ה, וז"ע מדלג על ההרים יותר מבחי' ההרים רקדו כו'.

סה"מ אנת"ר ע' עח

סו

וזהו מה דכתי' אז ידלג כאיל פסח. דהנה בקרי"ס כתי' ההרים רקדו, ההרים היינו חג"ת דאצי' רקדו והיינו שעולים להכלל בעצמות אוא"ס. אך זהו רק במדרי' דקדושה, אבל לעתיד כתי' אז ידלג כאיל פסח והיינו שגם ק"נ ידלג כאיל והיינו מפני ריבוי הגילוי שיאיר לעתיד אז גם ק"נ יתעלה להכלל באוא"ס.

סה"מ אנת"ר ע' ר"ז

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ס"ו*

דהנה ההפרש בין הילוך וריקוד מבאר כ"ק אדמו"ר הזקן בלקו"ת, דאף שגם בהילוך הוא עולה ממדריגה למדריגה ומעולם לעולם, מ"מ העלי' היא בסדר והדרגה, אבל עבודה כזו לנתק עצמו (צו אפרייסן זיך) לגמרי ממדריגתו הקודמת ולעלות שלא בהדרגה כלל למעמד ומצד אחר לגמרי, הנה עבודה זו נקראת בשם ריקוד, כמ"ש רקדו כאילים, שענין הריקוד, היינו עבודה שלמעלה מן הדעת, הוא כאילים שאין בה דעת. והיינו שענין הריקוד הוא הילוך שלא בערך, העבודה של שטות שלמעלה מטו"ד.

סה"מ באתי לגני ח"א ע' טד

ס"ו**

ובזה יובן מה שארוז"ל במדרש לנשיא שנכנס למדינה וראו אותו בני המדינה וברחו, נכנס לשני' וברחו מלפניו, נכנס לעיר חריבה והיו מקלסין אותו אמר הנשיא זו העיר הטובה כו' כך כשבא הקב"ה לים ברח מלפניו שנאמר הים ראה וינוס וכן ההרים רקדו כאילים אח"כ בא למדבר חריכה קדמה אותו וקילסה אותו כו' ושם ניתנה תורה. דענין הים הוא בחי' המלכות, דכשם שהים מסתיר על הנבראים שבתוכו כך ענין ספירת המלכות שהוא כח הפועל בנפעל הוא בהעלם בהנבראים. וענין ההרים הוא המדות. ולכן הים ראה וינוס ההרים רקדו כאילים, כי הביטול דים והביטול דבחי' המדות אינו ראוי להמשכה דמתן תורה. ודוקא ע"י הביטול דמדבר שהיא מדינה חריכה, הי' יכול להיות הגילוי דמתן תורה.

סה"מ תשל"ב ע' 128

קי"ד, ה – מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור. כ"ק אדמו"ר הצ"צ

סז

ובכל הנ"ל יש לפרש הפסוק מה לך הים כי תנוס כו' מלפני אדון חולי ארץ. דלכאורה קשה דהל"ל חולי ים כי אם שואלים לים ממי נתיירא ה"ל להשיב מלפני אדון חולי ים. גם מ"ש אח"כ ההפכי הצור אגם מים, אינו מובן השייכות לכאן דאדרבה הכא המים נסו וכו'. אך כי פי' חולי ארץ פי' רבינו יונה ז"ל שהוא כמו ותחולל ארץ ותבל שהוא לשון בריאה, והיינו רמז למה שבבריאת הארץ רקע הארץ על המים ע"י מאמר יקוו המים כו', ומפני זה נרתעו המים ונסוכו כדפי' בספר רוממות אל. וביאור הדברים מובן ע"פ הנ"ל דהים הוא מבחי' עגולים דתהו שענינם בחי' הרצוא ולכן גלי הים מגביהים א"ע למעלה שזה מורה על תשוקתם ליכלל במקור חוצבם כמ"ש בזהר פ' נח. וענין הים ראה וינוס ונהפך ליבשה הוא התהפכות מבחי' אם רץ לבך להיות בבחי' שוב לאחד שהן הן קיום התורה ומצות מעשיות הנק' ארץ שהן בחי' שוב כנודע ומבואר במ"א שלכן נק' בחי' ארץ לפי שנתלבשו בעשייה גשמיות, משא"כ בחי' ים נוני ימא עבודתם ברוחניות בעליות העולמות כמו הדגים ששטים בים כו', ועל כן שואלים לים למה נס ונתבטל מבחי' שלו שתשוקתו ליכלל במקורו, וע"ז השיב מלפני אדון חולי ארץ כי בחי' השוב נמשך מצד בחי' שלמעלה מעלה ממקור הבחי' שמשם נלקח הרצוא כו' כמבואר במ"א ע"פ אשירה כי גאה גאה כו' שלכך ירדה הנשמה ממקורה שהיתה עומדת שם באהוי"ר גדולים כדי לקיים התומ"צ מעשיות שהן מבחי' נורא תהלות אדון הנפלאות כו' משא"כ הרצוא הוא בחי' קדושים בכל יום יהלוך כו' ע"ש, וכמ"ש ג"כ לעיל דבחי' יושר שהוא בחי' ארץ הוא בחי' רוח שהוא למעלה מבחי' ים שהוא עיגולים בחי' נפש, וז"ש ג"כ ההפכי הצור כו' כי הצור הוא אבן שממנו מוציאים האש והוא מקור ושרש הגבו' שהן בחי' רצוא וההפכי הצור להיות אגם מים הוא בחי' התהפכות הרצוא לשוב.

דרך מצוותיך ע' קסג, א ואילך

סח

כי במקלי עברתי את הירדן. וארוז'ל במד"ר פ' וישלח פע"ו דפ"ה ע"ד ר' יהודה בר סימן בשם ר' יוחנן אמר בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו שלא עברו ישראל את הירדן אלא בזכותו של יעקב שנאמר כי במקלי עברתי את הירדן עד מה לך הים כי תנוס הירדן תסוב לאחור מלפני אלוה יעקב. הנה מקל ענין רודה ומושל כמבואר במשנה רפ"ג דע"ז ד"מ סע"ב ובגמ' שם דמ"א ע"א מקל שרודה א"ע תחת כל העולם כולו. וא"כ בחי' זו זהו ענין מ"ש צור ישראל מושל באדם צדיק מושל יראת אלקים בש"ב סי' כ"ג ג' ופרש"י צור ישראל ומושל באדם אני ומי מושל בי צדיק שאני גזור גזרה והוא מבטלה. וצדיק הוא יסוד והוא הנק' מקל כמ"ש במא"א אות שי"ן סעיף ה'. וזהו כי במקלי עברתי את הירדן. ואם מקל יסוד י"ל ע"ד הים ראה וינוס ארונו של

יוסף ראה. שהוא יסוד. וידוע דאלה תולדות יעקב יוסף. ואם מקל ת"ת ו' גדולה היינו ג"כ שעי"ז ההמשכה דקו האמצעי. ת"ת ויסוד. ביבשה עבר ישראל את הירדן הזה ביהושע סי' ד'. כי זהו ענין צדיק מושל כו'. וע' בזהר וישב דקפ"ב ע"ב יעקב ויוסף הם ו"ו דהיינו יעקב הוא ו' ויוסף הוא המלוי שלו שהוא ג"כ ו'.

אוה"ת בראשית ב' ע' 464 דלג

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

סט

ומעתה יובן ענין ומקלכם בידכם ע"פ מ"ש הרקנטי שזהו ע"ש כי במקלי עברתי את הירדן הזה וכנ"ל, ואמנם באמת אינו שייך פסוק זה לכאן כי פ"י מקל דיעקב הוא ל' שררה וממשלה כו', אך הענין יובן בהקדם ענין מטה משה, ובכדי להבין ענין מטה משה צ"ל שרש ענין ג' מטות שמצינו בכתוב מטה דיעקב דכתי' בו ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולזו כו', וכן בהילוכו אמר כי במקלי עברתי את הירדן, ומטה משה דכתי' בו ואתה הרם את מטך, ומטה דלע"ל דכתי' מטה עוזך ישלח ה', וצ"ל שרש ענין ההפרש ביניהם, וגם צ"ל מה דאיתא במד"ר שקרי"ס הי' בזכות יעקב, ע' מד"ר וישלח פע"ו ר' יהודה בר' סימון בשם ר' יוחנן בתורה ובנביאי' ובכתובים מצינו שלא עברו ישראל את הירדן אלא בזכות יעקב, בתורה כי במקלי עברתי את הירדן, בנביאי' והודעתם את בניכם לאמר ביבשה עבר ישראל את הירדן, ישראל סבא, בכתובים מה לך הים כי תנוס הירדן וגו' מלפני אלקי' יעקב, וצ"ל הלא נת' בד"ה והחרים באריכות שקרי"ס הי' מלפני משה, וכמ"ש בוקע ים לפני משה וגם כי משה מלגאו ויעקב מלבר, ואיך א' שקרי"ס הי' בזכות יעקב, גם צ"ל בענין המטה משה שנמצא בו חילוקי' בדרז"ל דהנה בי"ח ערך משה סי' ע"ג הביא (והוא מרע"מ פ' משפטים דקט"ו א') שהמטה הי' מעה"ד טו"ר, ומצד הרע שבו גרם שחטא בסלע, וכשחזר בתשו' נפק ממדרגה זו שהי' תחלה נער ועבד דכתי' והנה נער בוכה וכת"י עבדי משה ונק' בן להקב"ה ונמסר לו מטה אחר מעץ היים והיינו וא"ו, והוא כי שמע ישראל ובשכמל"ו הם מ"ט אותיות ז"ע מ"ט בחי' צדיק מט לפני רשע ס"מ, וע"י היחוד דק"ש בשית תיבין נעשה מוט בוא"ו, ועי"ז לא יתן לעולם מוט לצדיק כו', ומה שהי' תחלה מט לפני כו' זהו לפי שרק מ"ט שע"ב נמסרו למשה ואם הי' נמסר לו שער החמשים לא הי' בא לזה, ולא הי' חוטא בסלע, ובערך יעקב סי' קפ"ד הביא (והוא מהילקוט פ' חוקת רמז תשס"ג דרל"ח ד' ודרל"ט א', שמביא בשם מדרש ילמדנו ע"פ מטה עוזך ישלח ה' מציון) מטה שהי' ביד יעקב שנא' כי במקלי עברתי וגו', הוא הי' ביד יהודה שנא' ומטך אשר בידך וגו' והוא הי' מטה משה והוא הי' ביד אהרן דכתי' וישלך אהרן את מטהו והוא הי' ביד דוד דכתי' ויקח מקלו בידו והוא הי' ביד כל מלך ומלך עד שחרב בהמ"ק וכן עתיד אותו המטה למסור ביד מהמ"ש, ולהבין כ"ז צ"ל למה היו צריכי' את המטה לאותות ומופתים שנעשו במצרים בפרעה ובכל עבדיו כמ"ש ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות, וגם בקרי"ס נא'

ואתה הרם את מטך מה"ע המטה שהי' צריך לעשיית האותות והמופתים וקרי"ס, ומדוע בהכאת הנהר דלע"ל לא נא' מטה כלל, כמ"ש והניף ידו על הנהר, ואם כי גם בקרי"ס נא' ונטה את ידך וכתי' ויט משה את ידו על הים, מ"מ נא' לו תחלה ואתה הרם את מטך.

קיצור. ברקנטי ומקלכם ע"ש כי במקלי, מקל דיעקב ל' שררה, יש ג' מטות של יעקב משה ולע"ל, קרי"ס הי' בזכות יעקב, ונת' במ"א שהי' מלפני משה דוקא, חילוקי דרו"ל בענין מטה משה, וצ"ל למה ה"צ המטה להמופתים, ולע"ל יהי' ביד עצמה כמ"ש והניף ידו.

המשך וככה תרל"ז אות קטז

ע

ובכ"ז יובן ג"כ ענין מה שקרי"ס הי' בזכות יעקב, והיינו כי הגם שקרי"ס במשך מבחי' הגבוה יותר ממדריגתו של יעקב, והיינו מלפני משה הוא בחי' הרוח קדים וכמו שנת' בד"ה והחרים באריכות, וגם יעקב הוא מלבר כו' מ"מ זכות יעקב הגיע לשם, שענין הזכות מגיע לבחי' גבוה יותר ממה שהוא בעצם, וכן ענין הברית התיכון הרי הוא מברית מן קצה העליון שגבוה ממנו, וכמו ת"ת שעולה עד הכתר, ולכן שניהם אמת שקרי"ס הוא שבוקע ים לפני משה עדיין ומשה מלאו, ומ"מ הי' זה ע"י בחי' זכותו של יעקב וכמ"ש מה לך הים כי תנוס וגו' מלפני אלק' יעקב הוא בחי' הזכות שלו שמברית מן הקצה אל הקצה מבחי' קצה העליון כו':

המשך וככה תרל"ז אות קיט

קי"ד, ו – ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן.
כ"ק אדמו"ר הזקן

עא

וכמ"ש בזהר אלמלא הוו ידעין ישראל רחימותא דרחים לון קוב"ה הוו שאגין כארי' דכתיב הכפירים שואגים לטרף כו' בבחי' דילוג וקפיצה, שלא כדעת העולם שסוברים שהאדם הולך ממדרגה למדרגה בעבודתו כסדר השתלשלו' אלא דוקא בבחי' דילוג וכמ"ש במ"ת ההרים תרקדו כאילים בבחי' בהמה בלי דעת וכמרז"ל הרים אלו האבות, וכך הנה בכל נפש מישראל בפרט יש בו בחי' האבות כי אברהם הוא בחי' אהבה אברהם אוהבי ויצחק בחי' יראה ופחד יצחק הי' לי כו' שהוא בחי' אהו"ר המסותרת בלב כל נפש מישראל בתולדותם אלא שהיא מכוסה ומלוכש בלבוש שק היא נפש הבהמית וכמ"ש בזהר בנוי דאברהם בגלותא דאדום בנוי דיצחק בגלותא דישמעאל כו', ובצאת הנפש ממאסרה היא נפש הבהמית אהבות זרות תתלהב

ותתלהט הנפש לאהבה את ה' למעלה מן הטעם ודעת כאילי' כו' בבחי' ריקוד ודילוג כנ"ל.

ד"ה כיצד מרקדין תקע"א

כ"ק אדמו"ר האמצעי

עב

אבל לעתיד הרי יתעלה בחי' זו"נ למעלה בעצמות פנימית הכתר כמו שהוא במקומו למעלה ולא כמו שהוא יורד למטה כי ביצ"מ היו ישראל בבחי' הקטנות ולא יכלו לקבל האור הזה דכתר כ"א בבחי' דילוג וירידה וזהו מה שכתוב ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן פי' ההרים וגבעות הם ז"ת דע"י שירדו למטה מטה וגבעות רקדו בדילוג זה כבני צאן וההרים רקדו בבחי' אילים והכל בבחי' הקטנות כו' וכנ"ל אבל לעתיד ישראל שהוא בחי' ז"א יעלה ויבא לבחי' ז"ת דא"א כמו שהן למעלה ונקי' ישראל סבא ממש ועל ישראל זה אמר אראנו נפלאות.

סידור עם דא"ח ע' רצב א

ק"ד, ז – מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב.

כ"ק אדמו"ר הזקן

עג

וזהו מלפני אדון חולי ארץ כו' ההופכי הצור אגם מים כי בינה ומל' נקראי' צור דייקא ע"ש ההעלם שבהם מצד הגבורות כמ"ש במ"א וע"י הארת החסד הכלול מגבורות דייקא שבו שהוא חומו של יום ותוקפא דשמשא בדרום כו' נימס ונגלה ההעלם שבצור והי' לאגם מים כו' וד"ל.

סה"מ תקט"ב ח"ב ע' ת

עד

וגם בכל זה יובן פי' הפסוק מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעיינו מים כו', דהנה הצור הוא בחי' גבורות וצמצומי' כידוע וכדי שיהופך להיפכו ממש שהוא בחי' מימי החסדים שהוא ענין אגם מים כידוע אין זה אלא מפני בחי' גילוי אור א"ס שבחכמה המברר למטה כנ"ל שיכול לשנות ולהפך מחושך לאור וכן מאש למים כו' וזהו מלפני אדון חולי ארץ פי' מלפני אור א"ס אדון כל הארץ

שמתלבש בחכמה בכל עולם לפי ערכו כדי לברר כנ"ל (כי אדון הוא בחי' דכר ואדני' הוא בחי' נוק' כמ"ש בזהר ע"פ האדון ה' צבאות מאן דכר מן דוכרניא כו' והוא פי' מלפני אדון חכמה דמ"ד שנמתקו גבורות דנוק' וזהו חולי ארץ, חולי ארץ פי' חולי ל' יראה כמו ותתחלחל המלכה כידוע כי מפני עוצם הגילוי של אור א"ס למטה מזה בא עוצם היראה והפחד ביותר כידוע דסיבת היראה היותר פנימי' בבחי' הביטול באה רק מצד הגילוי ביותר וכנ"ל בענין המשל התכת הכסף וכמ"כ כהמס דונג כן וכמ"כ ובאו במערות צורים מפני פחד ה' כו' לפי שראו כל בשר כו' ומכ"ז יובן ג"כ מה שמדת היראה נמצאת למטה בעוה"ז יותר מבעוה"ב שהרי בג"ע אין הביטול במציאות כ"כ שהרי נהנין מזיו כו' וכאן (במלאכי' דיצי' ועשי' וגם בע' שרים) למטה נמצא היראה והפחד ביותר והרי גם בלעם אמר לא אוכל לעבור את פי ה' כו' וכידוע והכל מטעם הנ"ל שבעוה"ז הוא בחי' גילוי המברר משא"כ בעוה"ב שנסתלק המברר לפי שכבר הוברר וכנ"ל וד"ל:

סה"מ תקס"ה ח"ב ע' תשנב

עה

ןז"ש מלפני אדון שהוא בחי' מ"ד דדכורא שנק' אדון כד בחי' נוק' נק' אדני' חולי ארץ נמתקו בחי' הגבורות ונתהפכו הגבורות לחסדי' ונעשו אגם מים להחיות נבראי' לאין שיעור, וזהו ההופכי הצור ואין צור כאלהינו שהוא בחי' גבורות שנעשי' אגם מים כו'.

סה"מ תקס"ח ח"א ע' קמה

עו

והנה ידוע דבחי' מ"ד דיסוד הוא הממתיק ג"כ לבחי' גבו' דנוק' כמ"ש מלפני אדון חולי ארץ כו' דאתבסמת נוק' ועביר ניחא לה כו' ואז נהפכו הגבו' דנוק' לבחי' חסדי' וזהו ההופכי הצור לאגם מים כו'.

סה"מ תקס"ח ח"א ע' תצה

עז

וזהו מלפני אדון חולי כו' ההופכי הצור אגם מים מגבו' שבגבורות יכול להיות חסדים כו' ואז נק' בחי' המל' אלקים אל דמי לך קרא תדיר נהורא עילאה וכו' בתמידות בלי הפסק.

סה"מ כתובים ח"א ע' קו

עח

ןז"ש מלפני אדון חולי ארץ הוא בחי' המשכו' החסדי' שממתקין לגבו' דשם אלקי' ונק' אדון בחי' דכר ומשפיע למטה ובהי' מקבל לגבי בחי' מדות דאצי' שנק' עצי שטי' עומדי'.

סה"מ הקצרים ע' תקמא

עט

וכמ"ש במ"א בפי' מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור לאגם מים שהוא המתקת הגבורות דנוק' שנק' צור לאגם מי החסדי'.

סה"מ עה"ת פרשיות ח"א ע' קכב

כ"ק אדמו"ר האמצעי

פ

וכידוע בפי' מלפני אדון חולי ארץ דאתבסמ' נוק' כו' שנמתקו הגבו' דנוק' בריבוי החסדים המתגלים מיסוד ז"א שנק' אדון הארץ וכמ"ש עיני כל אליך ישברו להמתיק להגבו' כו'.

פירוש המלות נד, ד ואילך

פא

וכמ"ש במ"א שזהו מ"ש ההופכי הצור אגם מים, דגבו' דנוק' נהפך לאגם מים מי חסדים להחיות רוח שפלים בבי"ע משום דלפני אדון בחי' יסוד חולי ארץ נמתקו הדינין שבמל' שנק' אדנ"י כו'.

סה"מ במדבר א' ע' יג

פב

וזהו מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור אגם מים, פי' מלפני אדון הוא בחי' התגלות דבחי' יסוד כ"ע שנק' אדון כל הארץ (שמשפיע למל' שנק' אד' כמ"ש אד' ב"ם כו' כידוע) ע"י ה"ח דיסוד צ"ע נמתקו כל בחי' הגבו' דנוק' שהוא שם ב"ן הנק' ארץ כידוע (כחסדי' דמ"ד דדכורא שממתיקים לגבו' דמ"ן שמיתוק זה ג"כ היינו שגבו' דמ"ן מצד עצמן נהפכין לחסדי' טובי' להוליד כמשי"ת). וזהו ההופכי הצור אגם מים, דצור זה הוא בחי' גבו' דשם ב"ן דמל' שעיקר בנינה הוא מבחי' הגבו' כידוע ונמתקו מעצמן ונעשי' אגם מים דחסדי' טובי' להשפיע לכל העולמו' כו', וכמו שהי'

בהכאת הצור ע"י מטה משה דכתיב ויך את הסלע במטהו פעמיים כו' שהרי הסלע הזה הי' צור קשה מחום האש המכווץ והוא עצמו נהפך להיותו כמעייין נובע מים רבי' וכמ"ש הן הכה צור ויזובו מים וכך א' להם משה שמעו נא כו' המן הסלע הזה נוציא לכם מים ולא הי' ההכאה במטה משה על הסלע רק סיבה להפוך זה שנהפך ע"י הכאה זו מגבו' עצמן לחסדי' כמ"ש ההופכי הצור אגם מים כנ"ל רק שעכ"ז לא היו יוצאי' מים מן הצור בלתי הכאה דמטה משה (שהוא בחי' יסוד אבא) וכענין הנ"ל במ"ש ויורהו ה' עץ וישלך אל המים כו', והכל מטעם א' שמיתוק זה בא ממילא מחמת כח זה החסד הפשוט ועצמי כמשל קטיגור נעשה סניגור כו' כנ"ל וד"ל.

סה"מ במדבר ב' ע' תצט

פג

אמנם בשעת היחוד דכר ונוקבא שמתחברים מ"ד ומ"ן אזי גוברים בחי' החסדים דמ"ד על בחי' הגבורות דמ"ן וממתיקין לגבורות דנוקבא. וז"ש מלפני אדון חולי ארץ דאתבסמת נוקבא ועביד נייחא לה כו' ונעשה מגבורות דמ"ן בחי' חסדים. וז"ש ההפכי הצור אגם מים כו' כמ"ש במ"א.

סידור עם דא"ח ע' יד

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

פד

וגם בכ"ז יובן פי' הפסוק מלפני אדון חולי ארץ ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעיינו מים כו' דהנה הצור הוא בחי' גבורות וצמצומים כידוע וכדי שיהופך להיפוכו ממש שהוא בחי' מימי החסדים שהוא ענין אגם מים כידוע אין זה אלא מפני בחי' גילוי אוא"ס שבחכ' המברר למטה כנ"ל שיכול לשנות ולהפך מחשך לאור וכן מאש למים כו' וזהו מלפני אדון חולי ארץ פי' מלפני אוא"ס אדון כל הארץ שמתלבש בכל עולם לפי ערכו לברר כנ"ל (כי אדון הוא בחי' דכר ואדנ"י הוא בחי' נוק' כמ"ש בזוהר ע"פ האדון ה' צבאות מאן דכר מן דוכרניא כו' והוא פי' מלפני אדון חכ' דמ"ד שנמתקו גבו' דנוק') וזהו חולי ארץ פי' חולי ל' יראה כמו ותתחלחל המלכה כידוע כי מפני עוצם הגילוי של אוא"ס למטה מזה בא עוצם היראה והפחד ביותר כידוע דסבת היראה היותר פנימי בבחי' הביטול באה רק מצד הגילוי ביותר.

אוה"ת במדבר ד' ע' אצג

ק"י"ד, ח – ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים. האריז"ל

פה

הנני עומד לפניך שם על הצור בחורב:

נודע הוא, כי הצור הוא מלכות, שהוא רחל נוקבא דז"א. והיא שם אלהים במילוי ההי"ן, העולה בגימטריא צו"ר. ולהיותו מבחינת אלהים, לכן הצור הוא דין, כנזכר בזוהר. ובהיותה דין, אינה יכולה להוציא מים להשקות, ולכן צריך להמשיך אליה מן ז"א, בחי' אורות, שהם ג"כ כמנין צו"ר. ועי"כ, ההפכי הצור אגם מים, בבחי' צור הוה השני, הנרמז באמרו והכית בצור. והענין הוא, כי אין האורות האלו נמשכות אליה, אלא ע"י הכאה, כי האור הפנימי מכה בחיצון, ונמשך הארתו בו. וכן ממדרגה למדרגה, עד שנמשך אל המלכות. וז"ס והכית בצור, והנה ענין הכאה זו, היא ע"י שם ההוי"ה שבז"א, בזה האופן, י"פ ה', הרי ק', והכאה זו מיניה וביה. ואח"כ מכה באות ה', בסוד י"פ ה', והם חמשים. וכעד"ז בכלם, והוא באופן זה, י"פ ה', י"פ ה', ה"פ ה', ה"פ ו', ו"פ ו', ו"פ ה', ה"פ ה'. סך הכל בגימטריא צו"ר, ועי"כ ויצאו ממנו מים, ושתה העם.

שער הפסוקים פ' בשלח

פו

המוציא לך מים מצור החלמיש, והוא אבן המוציא אש וזה החידוש שהוציא מים מן הצור ולא מן אבן אחר כמו שאר סלעים שדרכם להוציא וזה הנס הי' מצור המוציא אש וזה הפלא מרמז בפסוק ההפכי הצור שהוא אש לאגם מים שלא כסדר הטבע.

לקוטי תורה פ' עקב

כ"ק אדמו"ר הזקן

פז

וזהו למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם שבחי' אלקות הוא בבחי' איה דהיינו בבחי' הסתלקות לפי שאומרים עזב הוי"ה את הארץ ואין העולם מתנהג אלא בבחי' אלקים שהוא שם הצמצום והסתלקות להיות העולם יש ודבר נפרד אבל באמת כל אשר חפץ הוי"ה עשה ועל ענין זה מדבר כל המזמור שלמעלה מזה הים ראה ויננס כו'. ההופכי הצור כו'. שמספר בשבח מעלת שם הוי"ה המושל על שם אלקי' ומשנה הטבע מצור החלמיש שהוא מיסוד האש וממנו מוציא מים והיינו לפי ששם אלקים שהוא

הצמצום ומעלים להיות בבחי' יש ע"פ הטבע המוטבע בכל דבר לפי מזגו ותכונתו. הוא בטל לגבי שם הוי"ה המושל עליו שהוא ענין גילוי אוא"ס ב"ה שכשמו כן הוא. ולכן גם הים ראה וינזם כו'.

תו"א מקץ מב,א

פח

וכענין ההופכי הצור אגם מים שמצור גבורו' המשפיע נעשה אגם מים במקבל.

טה"מ תקס"ג ח"ב ע' תרפט

פט

באר חפרוה שרים כו', הנה יש להבין דלפעמים משמע יציאת מים בהיפוך החפירה כמו המוציא לך מים מצור החלמיש כו' וכן ההופכי הצור אגם מים כו' דצור קשה דווקא יוציא מים ולא ע"י חפירה כו' אך הענין הוא דשניהם אמת דהנה ענין הצור החלמיש [קרעמי"ן בל"א] עיקר מהותו הוא להוליד ולהוציא אש והרי האש ה' תחילה בהעלם בצור ואח"כ נתגלה מן ההעלם כו' כמ"כ רשפי אש שיוציאם מן הלב בבחי' התלהבות בגילוי ה' תחילה בהעלם בלב והוא הנק' צור כמ"ש צור לבבי כו' אך איך יוכל להוציא מן ההעלם [נראה שהוא ט"ס כי בצור שהוא קשה לא שייך החפירה כי החפירה רק בעפר אלא בצור שייך רק הכאה כמ"ש והכית בצור ובילקוט אמרו"ל כשהנער קטן רבו מכה אותו וכשהגדיל מייסרו בדברים] זהו ע"י בחי' חפירה שחופרין בלב תחילה והוא בחי' לב נשבר ונדכה הנ"ל והוא בחי' כלה שארי ולבבי כו' אז נתגלה צור לבבי מן ההעלם כו' אמנם מה שנתגלה הוא רק בחי' רשפי אש ההתלהבות אבל כדי שיתגלה אח"כ בצור לבב בחי' מים חיים שנוזלים מן לבנון הנ"ל שזהו המוציא לך מים מצור החלמיש וכן ההופכי הצור אגם מים כו' אין זה אלא לאחר העלאות מן דהתלהבות הצור הנ"ל או נמשך מ"ד דמים חיים בצור וממתיק הרשפי אש שבו ונתהפך מגבורות לחסדים וזהו ההופכי הצור כו' והיינו ע"י לימוד התורה דווקא שהא בחי' מים חיים מהארת אור א"ס שבחכמה דאורייתא כו' וכענין ודברתם אל הסלע ונתן מימיו ואמרו במדרש שלמד עליו הלכה אחת כו' לפי שנוזלים מלבנון כנ"ל ביכולתם להוציא מים מן הסלע הקשה דהיינו שיומתקן גבורותיו ויהי' למים כו' וד"ל וכמ"כ בעבודת ה' בעבודה שבלב הנה הטמטום של הלב שאטום וקשה כאבן עד שנקרא לב האבן כמ"ש והסירותי לב האבן כו' יתן מימיו מים חיים בלימוד התורה אחר שהוציא ממנו אש בהתלהבות תחלה כו' וזהו עלי באר תחילה בבחי' התלהבות והסתלקות שהוא בבחי' עלי' ואח"כ ענו לה כמ"ש תען לשוני כו' וכנ"ל וד"ל.

טה"מ תקס"ד ע' קסח

צ

ז"ש ההפכי הצור אגם מים כי לאחר מיתוק הגבורות נהפכין לאגם מים לבחי' החסדים להחיות רוח שפלים למטה בבי"ע.

סה"מ תקס"ח ח"א ע' ט

כ"ק אדמו"ר האמצעי

צא

וכמ"ש במ"א בענין ההופכי הצור אגם מים דגבו' דנוק' שנק' צור נהפכו לאגם מים מי החסדים להחיות העולמות משום דאבתסמת נוק' כו' וכמ"ש מלפני אדון חולי ארץ שנמתקו בחסדי' דיסוד ז"א שנק' אדון כל הארץ.

פירוש המלות סה, ד

צב

וכמ"ש ע"פ ההופכי הצור דגבורו' דנוק' אגם מים חסדים לפי שהגבו' דנוק' נהפכו לחסדים ע"י שחסדים דדכורא גוברי' על הגבו' דנוק', וזהו מלפני אדון יסוד ז"א חולי ארץ נמתקו גבורו' דנוק' כו' וד"ל.

סה"מ ויקרא א ע' רלד

צג

אך ע"י בחי' תגבורת ריבוי שפע החסדי' ממקורם דהיינו בחי' רעוא דכ"ר הנ"ל שע"י המצות מעשיו' נמשך ריבוי אור השפע המשכו' גילוי אלקו' מלמעלה למטה מטה ביותר גם במדרגו' השפלות ביותר כנ"ל היפך בחי' הצמצום וההסתר דשם אלקי' עד שהוא מהפך גם לצמצום דשם אלקי' להיו' בבחי' החסדי' כענין ההופכי הצור אגם מים שהגבו' נהפך לחסדי' מצד תגבור' החסדי'.

סה"מ במדבר א ע' קו

צד

אבל מ"ש ההופכי הצור אגם מים זהו בחי' מיתוק הגבו' דצור מצד עצמו ממש שנהפך לאגם מים שהן מי החסדי' הטובי' והמתוקי' עד שכל ההשפעה הוא רק מבחי' הגבו' דוקא.

סה"מ במדבר ב ע' תפו

צה

באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם כו'. הנה לכאו' יש להבין דלפי המבואר למעל' עיקר סיבת מציאת מ"ח דבאר היינו ע"י חפירה בעומק הארץ וז"ש באר חפרוה שרים כו', והטעם הוא שבהפירה הוא שיהי' העפר רך ולא קשה, ולפעמים אנו מוצאים שיה התהוות מציאות מ"ח ע"י ההיפוך דוקא והוא כמו המוציא לך מים מצור החלמיש כו' וכן ההופכי הצור אגם מים כו' שזהו דבר והיפוכו שהצור הוא קשה ויבש מחום השמש והוא מוציא מים שהוא היפוכו ממש דאדרבה מצור החלמיש שקורין (קרעמין) שהוא תכלית יסוד האש וזהו עיקר מהותו ע"כ יוליד אש שיצא ממנו אש ע"י הכאה לפי שיש בו בהעלם ותכלית יסוד האש ואיר יעשה היפוכו ממש להוציא ממנו מים כו', ואם ודאי זה הי' עיקר הנס והפלא שהוציא מים מצור החלמיש והפך הצור לאגם מים עכ"ז ודאי יש בזה טעם, והיינו כמ"ש בס"י הוציא מים מאש ואש ממים כו' הרי יש מים באש ואש במים וע"כ לקח אש ומים ובללן יחד כו' וכידוע בהרכבות טבע היסודות כו', וכמו במים שיצק אליהו שהאש ליכחה הכל מפני שנכלל בו יסוד האש שבמים וכן מים מכבה אש לכלול בו יסוד המים שיש באש וכנראה בעשן היוצא מן העץ הנשרף שמורכב מדבר והיפוכו שכלול מים באש ואש במים כו', וע"כ יש בסלע וצור שהוא מיסוד האש יסוד המים שהרי א' אבנים שחקו מים ששרש האבן הוא מחלקי יבשות המים שבעפר אך שנתקשה חלקיו מיסוד האש שבו כו', וכן יש חלקי האש במי' שהרי מים מצמיחים וכל צמיחה א"א בלא חום המוליד ומצמיחה, וראי' מן הזרע שבאדם שמוליד ומצמיחה היינו כשיש בו חום דוקא כשירה כחץ והוא חלק האש שבמים וכמו חום השמש שמצמיחה וכמ"ש ממגד תבואו' שמש כו', ובהיפוך בזרע האשה שנק' מ"ן אעפ"י שהוא מיסוד האש כמ"ש ואל אישך תשוקתך נק' מיין דנוק' כי הם מים רק מצד האש שבהן עולין למעל' ע"כ נהפכים לחסדים מיד בהתגברו' המ"ד עליה' ולא עוד אלא שנתמלא' תענוג ממי החסדי' דדכורא ואתבסמת נוק' ועביד גייחא לה כו' שזהו מבח החום שבמ"ד דוקא שירה כחץ וזוה דוקא נהפכים מ"ן לחסדי' כו', הרי מוכרח לומר שיש התכללו' דבר והיפוכו בחו"ג שבמ"ד ומ"ן כמו התכללות דאש ומים וכמו תאובתא דדכורא לנוק' באש שבמים ותאובתא דנוק' לדכורא במים שבאש שזהו איש ואשה ומתכללים יחד וע"כ טבע המ"נ לעלות דאשדי מיין לקיבולי' כמ"ת דבאר שמתכנסים ועולי' בבת א' ולא טיפין טיפין כמ"ש אשה כי תזריע כו' משא"כ המ"ד נמשך טיפין טיפין, וז"ש ונוזלי' מן לבנון וד"ל.

ויובן כ"ז בעבוד' שבלב בתפי', דהנה הלב מורכב מאש ומים יחד שהרי יש בו כוויין והתפשטו' והכוויין הוא מבחי' יסוד האש שבו שמכוויין חלקיו כשגובר בלב רשפי אש התשוקה וכמ"ש והחיות רצוא ושוב והכל הוא בדפיקו דלבא בבחי' רוי"ש כשרץ לרך כו', אך שהי' תחלה בהעלם בלב ויוצא לידי גילוי ע"י הרוח שבלב כמו הרוח שמוציא ומעלה את האש לעלות למעלה מעלה כו', וזהו שהלב נק' צור כמ"ש צור לבבי כו' וכמשל הצור (שקורין קרעמין) שמכין בו בברזל יוציא ויליד אש שמוציא מן ההעלם האש שהי' בו לגילוי, כך בלב הי' בהעלם רשפי אש התשוקה האלקי' ונתגלה כמו רץ לרך כו' (וכמו בחי' מ"ן דאל אישך תשוקתך לקבל המ"ד

כו'), וכמ"כ יש בלב מבחי' החסדי' שזהו בחי' ההתפשטו' שיש בלב בדפיקו הב' שהוא בחי' שוב בהמשכו' החיות לתוכו כו' וכמו המי' שמתפשטי' ויורדי' כו', והיינו לפי שהלב מקבל מן המוח ותחלה הוא בבחי' רצוא (בהעלאו' מ"ג דנוק') שהוא בהעלאה כאש העולה ואח"כ שמקבל גילוי אור האלקי מן המוח חוזר ומתפשט (והיינו כמו שלאחר קבלת המ"ד אתבסמת נוק' ועביד נייחא לה כו' וד"ל). וזהו כמ"ש ההופכי הצור אגם מים שנהפכו בחי' הגבו' דאש שבלב לאגם מים לבחי' החסדי' בירידה והתפשטו' למטה בעסק התו"מ כל היום וכה"ג וד"ל. אך איך יוכל להיות שיהפוך הצור דלב לאגם מים אחר שהוא בטבעו מבחי' הגבו' דאש שעולה למעל', הענין הוא משום דיש חלקי המים באש בהעלם כנ"ל וצריך להוציא מן ההעלם לגילוי לבד. דהנה ע"י החפירה שבלב להיו' בבחי' לב נשבר ונדכה לחלקים קטנים בהכנעה אמיתית כנ"ל עי"ז יוצא ויוליד לבחי' רעפי אש התלהבו' שבלב להיו' בבחי' רצוא כנ"ל ואם לאו אין בחי' רצוא בלב כלל וזהו בחי' כלתה נפשי וצמאה נפשי שאחר החפירה בלב בעומק דוקא. ואמנם הרי א"ו רק גילוי התלהבות אש ותשוקה ואיך ימצא בלב שנק' צור בחי' מים חיים הנ"ל שנוזלים מן לבנון שזהו היפוכו כו'. הענין הוא שזה שכתוב המוציא לך מים מצור החלמיש וכן ההופכי הצור אגם מים היינו מ"ח הנ"ל שא"ז בא רק אחר בחי' הרבוא והתשוקה דהעלאת מ"ן בצור בהתלהבות היוצא בגילוי או דוקא נמשך בלב בחי' מים חיים ומן הצור שהוא הלב נמשך מ"ח לפי שנהפך הצור לאגם מים והיינו בחי' המשכו' מ"ד בלב שנק' צור להמתיק לבחי' הגבו' ברשפי אש שבו ונהפך מגבורות לחסדי' וכמ"ש ההופכי הצור כו' והיינו ע"י לימוד התו' דוקא שנק' מ"ח כאשר בא ע"י הרצוא בתחלה כנ"ל בענין עלי באר ואח"כ ענו לה כו' וכמ"ש במדרש במ"ש ודברתם אל הסלע כו' שילמוד עליו הלכה א' כו' וד"ל.

וביאור הענין הנה יובן מענין טמטום הלב בעבודת ה' שהלב נעשה קשה כאבן מבלי ירגיש שום התפעלו' אלקי' מצד גסותו וחומריותו מתאוות זרות כו' עד שנק' לב האבן ממש ולע"ל כתי' והסירותי את לב האבן כו' ונתתי לכם לב בשר כו', ועכשיו יש ב' דברים לתקן את לב האבן בזה, א' בהוצאות האש תחלה והוא מה שיוליד רשפי אש התלהבו' שבלב ע"י המרירות מן הריחוק כו', והב' בהמשכו' מ"ח ממנו ע"י התו' וכמ"ש ודברתם אל הסלע שא' עליו הלכה כו' שכאשר יעסוק האדם בד"ת תמיד יפתח לבו ויהי' מקור מוצא מ"ח וז"ש ונתן מימיו מ"ח להעלו' מ"ן בתפי' כו', אך אין זה רק אחר שיוצא אש המרירות מן הלב תחלה וא"ל לא יפתח הלב ליתן מ"ח כלל. אמנם בחי' המשכו' המ"ח ממנו ע"י הדבור בד"ת אנו רואים שאינו כן שהרי גם אם יעסוק אדם כל היום יוכל להיות שבתפי' קשה לבו כאבן שנק' טמטום הלב, והיינו ענין חטא מי מריבה שצוה ה' להם שידברו אל הסלע הוא המשכו' ד"ת שימתיק לגבורות קשות שבסלע וצור שאם היו מקיימים לדבר אל הסלע הי' כן נקבע לדורות בכל נשמי' אלקי' שהי' עוסק בתו' הי' נפתח לבו והי' למ"ח כו', אך מפני שהכה את הסלע במטהו היינו ענין הכאה בלב ע"י שפלות ונמיכות רוח להיות לבו נשבר ונדכה שזהו ענין של החפירה בעומק דחרישא מרפא כו' והוא מה שנופל הרהור תשו' אמיתית כמו הכאה בלב להיות רוחו נשבר מאד מגסות שלו או יוצא מ"ח, וז"ש שמעו נא כו' המן הסלע הזה נוציא לכם מים חיים כו' והוא לעשות מן לב הקשה כסלע רכות

הלב להיו' לב בשר ממש (והוא כמו ענין הפלפול הנ"ל שמחמת ריבוי המונעים להעלים יצא אור מחודש כך מן הלב נשבר דוקא מצד ההסתר וחשך הגס יפתח הלב להיו' מ"ח כו') וזהו עלי באר בהעלאה דרצוא ותשוק' הנ"ל ואח"כ ענו לה בלימוד בד"ת להמתיק הגבורות לחסדים כמו ההופכי הצור כו' והוא כמ"ש תען לשוני כו' וד"ל.

סה"מ במדבר ד ע' א'תל

צו

ןז"ש ההופכי הצור אגם מים כו' שנהפך גבו' דצור דמקבל להיו' הכל משפיע באגם מים להשקות לכל חיות ובהמו' דמל' נק' באר מ"ח להשקות וכמ"ש בזהר עמ"ש והנה באר בשדה וג' עדרי צאן רובצים כו' והיינו משום דלפני אדון חולי ארץ אדון כל הארץ הוא בחי' יסוד שנק' אדון דבר ואדנ"י נוק' חולי ארץ נמתקן הגבו' דמקבל כו' וד"ל.

סה"מ במדבר ד ע' א'תמד

צז

ןז"ש ההופכי הצור אגם מים, דצור זה הוא בחי' גבורו' דאו"ח דשם אלקי' כו' כמ"ש אין צור כאלקינו כו' ונהפך לחסדי' להיות ראש לשועלים בבי"ע להחיו' רוח שפלים מאי"ן ליש שזהו מטבע החסדי' שיורדין מגבוה לנמוך דוקא היפך בחי' ההעלא' ראש מלמטה למעלה כו' וד"ל.

סה"מ נביאים כתובים ע' כד

צח

וכאשר יתיחדו אורות דו"א במ"ל אזי יתמתקן בחי' הגבורות שבמ"ל בחסדים דדכורא כו' ולא יצמצמו אורם כ"כ למטה בנבראים וז"ש מלפני אדון חולי ארץ כו' ואז ההופכי הצור אגם מים ואין צור כאלהינו שהוא בחי' מ"ל שמלאה גבורות ונתמתקו לבחינ' חסדים שנקרא אגם מים להשקות כל חיות שדי כו' וד"ל.

סידור עם דא"ח ע' 578 (שער חג המצות)

כ"ק אדמו"ר הצ"צ**צט**

אבל בעוה"ז יוכל האדם לשנות טעמו מהקצה אל הקצה ולעשות תשובה כרגע כמו ראב"ד שקנה עולמו בשעה א' דהיינו משום שעוה"ז הוא קודם הבריור ומאיר ש' מ"ה המברר ולכך יוכל לאהפכא מחשוכא כו', וזה ע"ד שאמר רחב"ד מי שאמר לשמן וידליק יאמר לחומץ וידליק שיוכל להיות התהפכות ושינוי הצירוף המח"י וכמ"ש ההפכי הצור אגם מים דהיינו כמ"ש לעיל מינ"י מלפני אדון חולי ארץ כו' שהוא ית' הא"ס הוא הכל יכול שיהפכו הגבורות לחסדים ועד"ז גם כן להיות אתהפכא חשוכא לנהורא כו'.

דרך מצוותיך קמה, ב

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב**ק**

וכמו"כ הוא בהמתקת הגבורות בחסדים שיש בזה ב' אופנים, אם ההמתקה הוא רק מהתגברות החסדים על הגבורות דעם היות שהגבו' מתבטלים בהחסדים מ"מ אינם נהפכים לגמרי, והיינו בבחי' חו"ג דסדר השתל' שאין בכח החסד להשתל' להפך בחי' הגבורה מפני שהן בערך זל"ז, ולזאת כשם שהחסד גובר על הגבורה מפני ריבוי האור והגילוי כו', מ"מ גם הגבורה מחליש את מדת החסד במקצת עכ"פ כו' (וכמ"ש במ"א המשל בשנים הנלחמים שגם המנצח הוא מנוצח עכ"פ במקצת כו'). וכ"ז הוא מפני שיש אחיזה לגבורה בבחי' חסד זה לזאת ה"ה מחליש אותו ואין בכח החסד להפכו כ"א להתגבר עליו כו'. אבל כאשר ההמתקה באה מבחי' חסד שנבדל בערך לגמרי מבחי' הגבורה וכמו בחי' רב חסד דא"א ועת"י דלית שמאלא בהאי עתיקא ואין שום אחיזה לדין וגבורה כלל ה"ז מהפך את הגבורות שהן עצמן נעשים חסדים כו'. וכמו ההופכי הצור אגם מים דצור שהוא עצם הגבורה נהפך בעצם מהותו לאגם מים עצם החסד כו'.

סה"מ עת"ר ע' רנ

קא

וכ"ז הוא מפני שיש אחיזה לגבורה בבחי' חסד זה לזאת ה"ה מחליש אותו ואין בכח החסד להפכו כ"א להתגבר עליו כו'. אבל כאשר ההמתקה באה מבחי' חסד שנבדל בערך לגמרי מבחי' הגבורה וכמו בחי' רב חסד דא"א ועת"י דלית שמאלא בהאי עתיקא ואין שום אחיזה לדין וגבורה כלל ה"ז מהפך את הגבורות שהן עצמן נעשים חסדים וכמו ההופכי הצור אגם מים דצור שהוא עצם הגבורה נהפך בעצם מהותו לאגם מים עצם החסד כו'. וכמו ויהפך ה' לך את הקללה לברכה, שהקללה עצמה נהפכה לברכה.

סה"מ עת"ר ע' רנג

קב

וְהִנֵּה ב' אופני המתקה הנ"ל הכל הוא המתקת הגבו' שע"י החסד, שכן הוא גם באופן המתקה הב' שזה שהחסד ממתיק את הגבו' כו', וכמו ההופכי הצור אגם מים שזהו מה שהגבו' בעצם נהפך לחסד כנ"ל ה"ז מצד הגילוי מלמעלה, וכמ"ש מלפני אדון חולי הארץ כו' והוא בחי' יסוד ז"א דעיקרו בחי' חסדים כנודע, ובזהר פ' יתרו אי' מלפני אדון דא אימא כו' מלפני אלוך' יעקב דא אבא כו', ובמ"א מבו' שזהו כענין אדון הנפלאות בחי' כתר כו', וידוע שקאי על הארון וכמ"ש ארון הברית אדון כל הארץ וארון אותיות נורא בחי' נורא תהלות כו', הרי מה שהצור נהפך למים הוא ע"י גילוי בחי' חסדים עליונים דבחי' הכתר כו'. וכמו בהכאת הצור דמשה דכתיב והכית בצור כו', או ודברתם אל הסלע וארז"ל שנה עליו פרק א' כו', הרי לולא זאת לא הי' המים רק ע"י הכאה או ע"י הדבור דתורה כו', וכן ויהפוך ה' אלקיך לך את הקללה לברכה זהו ע"י החסדים דשם הוי' דוקא כו', וידוע דהוי' זה הוא ש' הוי' שבאוא"ס עצמות המאציל כו', דבכדי שהגבו' תתהפך בעצם מהותה זהו ע"י המשכה מבחי' עצמות אוא"ס כו'.

המשך תער"ב ח"ג ע' א' שיט

ספר זה נדפס לזכות
כל המתעסקים והמסייעים בעריכת
והדפסת ספר זה

מתנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לכבוד י"א ניסן, תחילת שנת ה-114

אברהם ישעי' בן סלוח	סימון בן חי' צבי'
ישראל בן שרה	מאיר שלמה בן חוה
מנחם מענדל בן פנינה	מנחם מענדל שלמה בן רחל
לוי יצחק בן טלי יעל	אברהם בן זלאטה
לוי יצחק בן רייזל שושנה	משה יצחק בן טילא העניא
חיים דוד בן יוספה נעמי	מנחם מענדל בן שטערנא שרה
	מנחם מענדל בן חנה חי' פרידה דבורה
	יוסף בן חנה

יה"ר שיזכו להוסיף בפעולות לנחת רוח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ולזירוז התגלותו תיכף ומיד ממש
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות

מרת חנה ציונה בת אסתר שתחי'
ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי'
מרת רחל בת איילה שתחי'
מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי'
חיה מוסיא בת ברכה שתחי'
שלום דובער בן חיה מוסיא שיחי'
דבורה לאה בת חיה מוסיא שתחי'
שיינא בת חיה מוסיא שתחי'
מנוחה בת חיה מוסיא שתחי'
שניאור זלמן בן חיה מוסיא שתחי'
חיים הלל בן רחל שיחי'
מנחם מענדל בן צפרה חנה לבנה שיחי'
יוסף צמח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
ישראל גבריאל נח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
חיה שרה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שלמה ניסן בן צפרה חנה לבנה שיחי'
בתיה עזיזה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
שטערנא שרה בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן יוכבד שיחי'
שמואל יוסף יצחק בן שטערנא שרה שיחי'
משה דוד בן שטערנא שרה שיחי'
אברהם אלכסנדר בן שטערנא שרה שיחי'
ישראל אליהו בן שטערנא שרה שיחי'
שניאור זלמן בן רחל שיחי'
שטערנא שרה בת רוזה שתחי'
חיה מושקא בת שטערנא שרה שתחי'
מנחם מענדל בן שטערנא שרה שתחי'
ביילא אילה בת שטערנא שרה שתחי'
לוי יצחק בן שטערנא שרה שתחי'
רבקה בת רחל שתחי'
פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי'
דובער יעקב בן רבקה שיחי'
יוסף יצחק פרדזי בן רבקה שיחי'
יהודה לייב בן רבקה שיחי'
שמואל בן רבקה שיחי'
חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתחי'
חי' מושקא בת רחל שתחי'
מנחם מענדל בן סופה שתחי'
יוסף יצחק בן חיה מושקא שיחי'
חנה בת חיה מושקא שתחי'
אסתר הדסה בת רחל שתחי'
דבורה לאה בת רחל שתחי'
חיים בצלאל בן אסתר שיחי'
רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי'
בנימין שלמה בן דבורה לאה שיחי'
משה בן רחל שיחי'
ישראל נצח בן רחל שיחי'
שיינא ברכה בת רחל שתחי'

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לע"נ
הרה"ח ר' ברוך שלום ב"ר משה ע"ה
נלב"ע ט' טבת ה'תשע"ה

נדפס ע"י בני משפחתו שיחיו
והקיצו ורגנו שוכני עפר, והוא בתוכס תיכף ומיד ממש
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לע"נ
ר' משה ב"ר שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב
וזגתו מרת איילה בת רחל ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב
נדפס ע"י יוצאי חלציהם

והקיצו ודננו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לע"נ
הרה"ת ר' שמעון בהרה"ח ר' רחמים ז"ל
נפ' ה' אייר ה'תשס"ד

והקיצו ורננו שוכני עפר, והוא בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מוקדש על ידי יוצאי חלציו שיחיו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לזכות
חי' מוסיא בת ברכה
לרגל יום הולדתה
כ"ה אדר
לשנת הצלחה
בגשמיות וברוחניות וכל טוב סלה

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לזכות הילד חייל בצבאות ה' מנחם מענדל שי'
לרגל יום הולדתו - י"א ניסן תשס"ג
יה"ר שיגדל להיות חסיד ירא שמים ולמדן
ושיגרום רוב נחת להודיו שיחיו ולכל משפחתו
לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

♦

ולזכות אחיותיו החיילות בצבאות ה'
נחמה דינה, חנה, חיה מושקא, מנוחה רחל, ושיינא
שיחיו

נדפס ע"י הוריהם
ר' לוי יצחק וזוגתו מרת מירב שבית שיחיו הלל

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לעילוי נשמת
ר' משה ע"ה
בן מרווארי ואליהו ע"ה
יששכר
נלב"ע א' טבת ה'תשס"ד
"והקיצו ורגנו שוכני עפר" לחיי עולם והוא בתוכם
לא לתר לגאולה האמיתית והשלימה כיד המלך העוטה אור בשלמה
לזכות אורה בת נעמי תחי' בתוך כלל ישראל
ולזכות פנינה בת אורה תחי' בתוך כלל ישראל

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לעילוי נשמת
מרת רחל בת הרה"ח הרה"ת אבישי ואסתר ע"ה
אשת הרה"ח הרה"ת שמואל ע"ה צדק-שניאורסון
ולע"נ
בתה מרת יוכבד בת הרה"ח הרה"ת שמואל ורחל ע"ה
אשת יבדלחט"א הרה"ת הרה"ח ר' אהרן שיחיו חן
שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בקווינס, נ.י.

נלקחו לבית עולמם
יום ועש"ק פ' תשא י"ט אדר ה'תשס"ז

לע"נ

ר' ישראל פייוול ע"ה

ב"ר אריה לייב הכהן

נלב"ע ח"י כסלו ה'תש"ע

נדפס ע"י בני משפחתו

והקיצו ודננו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

* * *

לע"נ

ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה

נלב"ע ט"ז אייר ה'תשס"ט

נדפס ע"י בני משפחתו

והקיצו ודננו שוכני עפר, והוא בתוכם תיקף ומיד ממש
בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *
לז"נ

הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון - נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"מ
מרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי - נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

שפריצער

הרה"ח הרה"ת ר' יקותיאל דוב בן הרה"ח הרה"ת ר' שניאור זלמן
- נלב"ע י"ג ניסן ה'תשמ"ח

מרת בת שבע בת הרה"ח ר' יחיאל - נלב"ע ז' תמוז ה'תשע"ד

קלמנסון

"והקיצו ורננו שוכני עפר" והם בתוכם,

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א תיכף ומיד ממש

* * *

לזכות שלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בס. פאלו, ברזיל
הרה"ח ר' ירחמיאל וזוגתו חנה שיחיו
וילדיהם: חי' מושקא, דבורה לאה, שיינא, מנחם מענדל, חוה רבקה, דוד,
שיינדל גיטל, מנוחה סימא וצבי הירש שיחיו

בעלינאוו

להצלחה רבה ומופלגה בקיום השליחות היחידה

"קבלת פני משיח צדקנו" מתוך הרחבה בגור

ושיגרמו נחת רוח רב לכ"ק אד"ש מה"מ

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

נתרם ע"י הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו

שפריצער

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

ולע"נ

הרה"ת הרה"ח הרב הגאון ר' זלמן לייב ב"ר יצחק ע"ה

וזוגתו מרת רייזל ב"ר חיים בנימין ע"ה

ובנם בכורם הילד ישראל נח ב"ר זלמן לייב ע"ה

עסטולין

והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י יוצאי חלציו

ר' נפתלי הערץ ומשפחתו שיחיו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס
לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שליט"א
לרגל שנת המאה ושלושה עשר

* * *

לזכות הרה"ת אלימלך בן חנה
וזוגתו מרת שיינא מושקא בת חיענא
לחיוזוק ההתקשרות
ולהצלחה בכל עניניהם בגשמיות וברוחניות ובהרחבה
ויזכו לרוות רוב נחת חסידותי מיוצאי חלציהם:
חיענא בת שיינא מושקא
ובעלה הרה"ת שלום דובער בן רייזל רבקה
וילדיהם מאיר אליעזר, צבי"ה ליבא, דבורה לאה ואהרן
שמוקלער
שלוחי כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א לאס קרוסעס, ניו מקסיקו
להצלחה רבה ומפלגה בגו"ר
יוסף יצחק בן שיינא מושקא
ברכה בת שיינא מושקא
ובעלה הרה"ת שניאור זלמן בן ראשא רחל שפריצער
ובנם ניסן אייזיק
מנחם מענדל בן שיינא מושקא
שטערנא שרה בת שיינא מושקא
פייגא רבקה בת שיינא מושקא
שיחיו

טיפענברון

ולזכות הורינו היקרים
הרה"ח אלעזר קלמן בן שיינדל וחנה בת פייגא דיבא שיחיו

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל מאה ושלושה עשר שנה להולדתו

יה"ר שיראה הרבה נחת
משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל
ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו
וישמיענו תורה חדשה מפיו
בגאולה האמיתית והשלימה
תיכף ומיד ממ"ש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

